

INGURUMEN-INPAKTU POTENTZIALAK

Planaren garapenaren etorkizuneko Ingurumen Azterketa Estrategikoaren xedea ebaluazio-prozesu bat egitea baino ez da izango, parte hartzen duen hirigintza-plangintza osatzea ahalbidetuko duena. Horretarako, ingurumen-irizpideak txertatuko dira, alde batetik, proposamenaren jasangarritasuna ebaluatzeko, eta, bestetik, Plana osatzen duten helburuen eta proposamenen arabera zenbatetsi daitezkeen ingurumen-ondorio negatiboak edo bat ez etortzeak murrizteko.

Ebaluazio-prozedura hasi den une honetan, alternatibak aztertu dira eta Zallako Planaren eremurako ingurumen-eragin espezifikoak ezarri dira. Horregatik, kontuan hartu behar dugu ingurunearen harrera-gaitasuna, eta kontuan hartu behar ditugu arriskuak eta mugak, bai eta gaur egungo eta joerako ebaluazioak ere, eremuaren bilakaera zenbatetsi ahal izateko, Plan Orokorraren garapena aplikatuta edo aplikatu gabe. Halaber, etorkizunean jarraipena egin behar diogu Plan Orokorrak izan dezakeen bilakaerari, eta, horretarako, ingurumen-eraginkortasuna eta -jasangarritasuna probatzen lagunduko duten adierazleak erabili behar ditugu. Azken batean, aukeratutako alternatibaren barne-koherentzia aztertu behar da, ingurumenaren ikuspegitik, eta zehaztu egin behar da planteatutako proposamenek ingurumen-, gizarte- eta ekonomia-eragin negatiboak hobetzen edo areagotzen dituzten, Zallako ingurune fisikoan desorekak edo ondorio negatiboak sortzen dituzten, eta egiaztatu behar da ea egokitzen zaien udalerriaz gaindiko ingurumen-proiektzioa duten plangintza eta araudiei, zeinak, kasu askotan, udal-plangintzarako lotesleak diren eta, nolanahi ere, erreferentzia izan behar duten.

Egiptoko COP27aren ondorioen esparruan (Klima Aldaketari buruzko 2021eko Nazio Batuen Esparru Konbentzioa), erreferentzia gidatzailatzat hartuko dira 2030 GJHen eta Bultzatu 2050 Euskadiko Hiri Agendaren emaitza, Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitzako sailburuaren agindu bidez onartua, zirriborroaren lehen ondorioak ebaluatzeko. Helburuak honako hauek dira:

- Antolamenduan kapital naturalaren kontserbazioa eta erabilera jasangarria integratzea, ingurumen-gaiek politika sektorialetan duten zeregina indartuz, eta erakundearteko koordinazio- eta lankidetzak-mekanismoak ezartzea, jarduera-esparru globala errazteko.
- Hiri-ekosistemen egokitzeko gaitasuna indartzea aldaketa globaleko egoera batean, ingurune giza garapenerako funtsezkoak diren ekozerbitzuen fluxu iraunkorrari eusteko.
- Ingurumen-zerbitzuak eta -azpiegiturak gizartera hurbiltzea eta ekonomian integratzea, fiskalitate ekologikoko sistema baten bidez.
- Ezagutza zientifiko eta tekniko multi eta transdiziplinnarra hobetzea eta berrikuntza indartzea, Zallako sistema natural eta sozioekonomikoen kudeaketa-eredu integratua garatzeko.

- Naturaren berezko balioa eta balio instrumentala herritarrei aitortzea, eta naturaren zaintza eta kontserbazioaren garrantziari eta beharrari buruzko komunikazioa eta gizartekontzientzia hobetzea.
- Ekonomia berdearen testuinguruan enplegua eta aberastasuna sortzen eta sendotzen laguntzea, euskal ekosistemen zerbitzuak erabiltzeko edo kontsumitzeko modu berrien bidez eta naturako kultura-zerbitzuak berreskuratuz.
- Biztanleriaren desberdintasun sozioekonomikoak murriztuko dituzten eta gizarte-kohesioa eta lan duina bultzatuko dituzten ekimenak sustatzea, ingurumen-, ekonomia- eta gizartedimentsioa barne hartzen duen garapenaren ideia sendotuz eta pobrezia desagerrarazteko helburua hiri-eskalara eramanez.

Zirriborro-fasean planak ingurunean izan ditzakeen ondorioak ere sektoreka eta erdizka aztertuko dira, honako orientazio-eskema honen arabera:

Atmosfera

- Airearen kalitatean eta berotegi-efektuko gasen emisioan eragina izan dezaketen Planeko zehaztapenak ebaluatuko dira, mugikortasunari eta bide-azpiegitura berrien eraikuntzari dagozkienak bereziki.
- Klima-aldaketan inplikaturako prozesu eta faktoreetan izango duen eragina ezarriko da.
- Kontuan hartuko dira ibilgailuen parkea, errepideko ibilgailuen intentsitatea, energia elektrikoaren kontsumoa, energia garbien ekoizpena eta atmosferaren balio kutsatzaileak.

Uraren zikloa

- Indarrean dagoen Plan Hidrologikoarekin koordinatuta.
- Baliabidearen gaineko ondorioak haren eskuragarritasunari dagokionez: ur-eskaria handitzea, hornidura-azpiegitura berriak, saneamendua, etab.
- Akuiferoetan izan ditzakeen ondorioen ebaluazioa: lurzorua zigilatzea eta iragazgaiztea eta kutsadura-arriskuak.
- Kalitatearen estimazioa: saneamendu-sistemak, araztu beharreko emarien gehikuntza, ur kontinentaletan edo itsas uretan egindako isurketak.
- Aldagai hauek hartuko dira kontuan: hiri- eta ureztatze-horniduran berdeguneak kontsumitzea, berrerabilitako ur-bolumena edo jarduerak iragazgaiztatutako substratu iragazkorreko azalera.

Lurzorua.

- Azterketak lurzoruaren okupazio berrien egokitasunari buruzko balorazio bat egingo du, kalitateari eta gaitasun agrologikoari dagokienez, lurzoruaren benetako galerak kuantitatiboki eta kualitatiboki duen garrantzia balioetsi ahal izateko.
- Aurretik ezarritako jarduerak lurzorua kutsatzen dutela baztertu beharko da.

Habitatak eta biodibertsitatea.

- Aztergai den eremua osatzen duten fauna- eta landaredi-komunitate eta -populazioei eragitea, modu iraunkorrean edo urtaroen arabera, bereziki eremu sentikorrenei (padurak, gune babestuak, etab.) eta espezie mehatxatuei dagokienez.
- Natura- eta ondare-komunitateak kartografiatuko dira, babesa emateko eta izan ditzaketen zuzeneko eta zeharkako eraginak zehaztu ahal izateko.

Paisaiak.

- Kalitate handiagoko edo eremuko hiri-paisaien eta kultura-paisaien gaineko aldaketak.
- Lurzoruaren erabileren bilakaera bezalako alderdiak aztertuko dira.

Hondakinak eta emisioak.

- Hondakinen sorreran eragina duen Planaren ebaluazioa, tipologia desberdinen kopurua eta biltzeko, kudeatzeko eta tratatzeko sistema kontuan hartuta.
- Planaren zehaztapenak energiaren arloan, bai eta zehaztapen horiei lotutako energia eskaria ere, berotegi efektuko gasen emisioarekin hertsiki lotuta.
- Honako alderdi hauek aztertuko dira, besteak beste: sortutako hondakinen bolumena, gaikako biltzea duten hondakinak, hondakin birziklatuak, energia elektrikoaren kontsumoa eta energia garbien ekoizpena.

Klima-aldaketa

- Klima-agertokiak aztertuko dira, baita horiek ingurumen-, ekonomia- eta gizartefaktoreetan duten eragina ere.
- Lehorten aldiaren azterketa eta ondorioak.
- Bero-burbuilak, bero-boladek eta tenperatura beroagoek eragindako gorabeherak.

Arriskuak

Arrisku naturalekin (higadura-arriskua, uholde-arriskua, etab.) eta teknologikoekin (industria edo azpiegitura berriak) lotuta egon daitezkeen zehaztapenak.

7.1. INGURUMEN-ERAGIN POTENTZIALEN HASIERAKO BALORAZIOA

Zallako HAPO berrirako 2. Alternatiba aplikatzeak izan ditzakeen ondorioak aztertzeko eta ebaluatzeko, inpaktuak izan ditzaketen elementuen eta ingurumenean eragina izan dezaketen antolamenduaren aldagai potentzialen matrize-eredu bat (Leopold metodologia) erabiltzen da.

Giza osasuna, faktore sozioekonomikoak, enplegua eta ekonomia dira eragina izan dezaketen funtsezko elementuak.

Inpaktua izan dezaketen elementuak

- a. Natura-ondarea.
- b. Eremu sentikorrak..
- c. Kalitate atmosferikoa.
- d. Ur naturalak.
- e. Lurzorua.
- f. Biota.
- g. Baliabide naturalen kontsumoa (uraren, energiaren, lurzorua eta baliabide geologikoen beharrak).
- h. Giza osasuna
- i. Sozioekonomia
- j. Enplegua
- k. Klima-aldaketarekin lotutako faktoreak (kutsadura, itsas maila, anomalia klimatikoak).

Inpaktua eragin dezaketen elementuak Planaren zehaztapenetatik hautatu dira, ingurumenean eragin handiena izan dezaketenak.

Funtsezko zehaztapen bakoitzeko, aztertutako faktorean aldeko eragina (+) duen, kontrako eragina (-) duen edo eragin neutroa (o) duen adierazten da. Aldeko eragina izateak esan nahiko luke faktore horrentzat positiboa izango litzatekeela arau-proposamena aplikatzearen emaitza.

Dokumentu honen hasierako izaera dela eta, 1.Alternatibak eragindako inpaktuen balorazioa hiru inpaktu-kategoriatan kodetu da: positiboa, neutroa edo negatiboa. Balio horiek jasangarritasunaren esparruan ulertu behar dira, eta eredu horren dimentsioak baloratu dituen hirigintza-araudiaren garapenaren pean.

Ondorio positibo batek onura global bat markatzen du, berrikuntzak jasangarritasunari egiten dion ekarpena. + zeinu-kodearekin markatzen da.

Ondorio negatiboak iraunkortasunaren esparruan jasotako aldagaiari kalte egiten diola adierazten du. - zeinu-kode batez markatzen da inpaktu hori.

Efektu neutroak edo zehaztugabeak lurralde-balioen jasangarritasunerako kaltegarriak ez diren ekintzak adierazten ditu. Inpaktu hori o zeinu-kode batez markatzen da.

2. AUKERA. LEOPOLD-EN MATRIZEA.	Eragina jasan dezaketen gaiak										
	Natura-ondarea	Eremu sentikorak	Kalitate atmosferikoa	Un naturalak	Lurzorua	Biota	Baliabide naturales kontsumoa	Giza-osasuna	Sozioekonomia	Enplegua	Klima aldaketa
Planaren zehaztapenak eragindako lurzoruen kategorian: eragina izan dezaketen gaiak											
Planaren zehaztapenak eragindako lurzoruen kategorian: eragina izan dezaketen gaiak	+	+	0	-	-	+	-	0	+	+	0
Enkarterriko lurralde-unitatean Zalla berriro kontsideratzea	-	+	0	0	-	+	-	+	+	+	+
Kalitatezko nekazaritza-lurzorua babestea eta garatzea.	0	+	0	0	-	+	0	+	+	+	0
Lurzoru urbanizaezinaren erregulazioa egokitzea	+	+	0	0	+	+	0	+	+	+	+
Udalaren azpiegitura berdea ezartzea eta garatzea	0	0	0	0	+	+	+	+	+	+	+
Egungo hiriaren funtzionaltasun egokia eta balioa ematea	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Babes publikoko araubideren baten menpeko etxebizitzak daudela bermatzea, behar adinako proportzioan.									+		
Egungo industria-lurzoruari balioa ematea							+	+	+		
Mugikortasun jasangarria eta eraginkorra sustatzea	+		+				+	+			+
Irabazizko erabileren, zuzkiduren eta zerbitzu publikoen arteko korrespondentzia eta proportzionaltasuna bermatzea.								+	+		
Zuzkiduren eta ekipamenduen koherentzia, funtzionaltasuna eta irisgarritasuna bermatzea								+	+		
Lurraldean dauden ondare-ondasunak babestea eta balioztatzea: ingurumenekoak eta kulturalak	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
Baliabide gutxiago kontsumitzen duen hiri-metabolismoa bultzatzea	+	+					+		+		+
Klima-aldaketa egokitzeko eta arintzeko neurriak ezartzea.	+	+	+				+		+		+
Genero ikuspegia, adina, ezgaitasuna eta kultura-aniztasuna txertatzea									+	+	

Planaren zirriborroak ez du eraginik Natura 2000 Sareko eremuetan.

7.1.1. LURZORUAREN KALITATEAN ETA ERABILERAN IZAN DITZAKEEN ONDORIOAK

Lurra klimaren, geologiaren, jarduera biologikoaren, denboraren eta lurraren erabileren arteko interakzio konplexuen emaitza da. Osagaien proportzioa (batez ere harea-, lohi- eta buztin-partikulak, materia organikoa, ura eta airea) eta osagai horiek egitura egonkorra eratzeko duten modua. Ezaugarri bereizgarrien artean, honako hauek aipatzen dira:

- Nekazaritza-lurra baliabide ordainezina eta mugatua da, eta mendeetan zehar gizakiek egindako lanetik dator. Nekazaritza-sektorea tokiko ekonomiaren oinarrizko zutabea da.
- Lurzorua baliabide ia berriztaezina da, degradazio nahiko azkarreko zinetika du, eta prestakuntza- eta birsortze-tasak oso motelak dira.
- Lurzoruak ahalmen handia du moteltzeko eta biltegitratzeko, ez bakarrik urarena, baita substantzia kimikoa eta beste agente kutsatzaile batzuen ere. Lurzoruen degradazio-prozesuek beren bideari jarraitzen diote, eta ia ez dago frogarik sinergia negatiboen inbertsio esanguratsua gertatzen ari denik; are gehiago, prozesu horietako batzuk maximo historikoak lortzen ari dira.

Udal-lurzorurako mehatxu nagusiak honako kontzeptu hauetatik datoz:

- **Degradazio fisikoa**

Malda malkartsuak dituzten lurzoru higagarrietan gertatzen den prozesu bizia da, eta higadura-prozesu biziak daude ildoetan, sakanetan eta karkabetan. Lursail horiek Kadaguara iristeko ibai-ibilguak mugatzen dituzten malkarretan identifikatzen dira gehienbat.

Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerak bizkortutako fenomeno naturala da, batez ere malda handieneko eremuetan. Horren ondorioz, lurzoruak bere eginkizunak betetzeko gaitasuna galtzen du. Nekazaritza- eta abeltzaintza-eremuetan, lurzoruaren higadura-mailak galerarekiko tolerantzia baino handiagoak izaten dira (15 t/ha baino gehiago urtean), batez ere muinoetan eta hegaletan. Ibarretan eta beheko eremuetan, berri, jalkitze-prozesuak dira nagusi.

- **Materia organikoaren galera**

Materia organikoa metatzeko eta deskonposatzeko prozesu etengabea eta oso motelean dago (haren galera baino askoz gehiago), eta ezinbestekoa da lurzoruak funtsezko funtzioak bete ahal izateko, bai eta haren emankortasuna bermatzeko edo higadurarekiko erresistentziei eusteko ere. Lurzoruko materia organikoaren murrizketa kezagarria da; izan ere, nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerako lurzoruek eduki txikia edo oso txikia dute, eta gehienak aurredesertifikazioko fasean daudela esan daiteke (%1,7tik beherako MO edukia).

- **Tokiko kutsadura**

Kutsadura hau, funtsean, zabortegekin lotuta dago, jarduera kutsatzaileek kutsatutako lurzoruekin, bai kontrolatuekin, bai kontrolatu gabekoekin. Landare-lurzoruaren geruza biltegitratzea eta jarduera amaitu ondoren birjartzea neurri zuzentzaileak dira, eta, gauzatzen badira, sortutako kutsadura minimizatzen dute azaletik.

Gainazaleko isurketen ondoriozko lurzoruen kutsadura, zoritxarrez, gaur egun udalerrian dagoen fenomeno da, eta nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerako lurzoruen gaitasun geoteknikoan oinarritzen da (plastikotasuna, hedakortasuna, drainatze eskasa, istiltzea eta/ edo uholdea), bereziki ibarbideetako berezko lur beltzetan. Lurrazaleko isurketak hiritik hurbil dauden beheko lurretan eta urpean geratzen direnetan gertatzen dira.

- **Zigilatzea**

Horrela deitzen zaio lurzorua obra zibilak edo publikoak (urbanizazioa, errepideak, etab.) estaltzen duenean. Hiri-ingurunean dauden lurzoru buztintsuen zati bat gaitasun geotekniko txarrekoa denez, eraikinak lurzorua eta zorupea saneatzeko, zimendatzeko eta teilatupeko zabalgunek hobetzeko eragiketa garrantzitsuak proiektatu ohi ditu, eraikuntzarako zimendu egokia lortzeko helburuarekin. Prozesu horretan, lurzoru buztintsuak eta plastikoak kendu eta zabortegetara eraman behar dira (ia beti harrobietara eta legar-zuloetara, lehengoratze topografikoa egiteko), eta, aldi berean, mailegu pikordunak jarri behar dira haien orde. Horregatik, obra publikoaren gauzatze-maila nabarmenarekin batera, lurzoruen zigilatzea gehieneko historikoak definitzen ari da gaur egun.

Zigilatzea ia itzulezina da, eta horrek ondorio negatiboak eragiten ditu, hala nola iragazketa murriztea eta ibaian beherako lurzoruen gaineko azaleko jariatzek indartzea.

- **Nekazaritza eta abeltzaintzako eredu tradizionalen krisia**

Zalla eta, oro har, Euskal Autonomia Erkidegoa, Espainian eta Portugalen duten hurbileko gainerako ingurunea bezala, ekoizpena murriztu duen eta ekonomia publiko eta pribatuei eragin dien krisi ekonomiko gogorraren mende daude. Faktore koiuntural horiekin batera, nekazaritzako eta abeltzaintzako ekoizpen-modu tradizionalen krisialdi estrukturalagoa dago. Krisialdi hau garrantzizkoa da landa-eremuko eskualde batean, eta bereziki biztanle gutxien dituzten eremuei eragiten dien krisi demografikoari estu lotuta dago, baina Euskal Autonomia Erkidego osoko dinamiketan eragiten du.

Lehen sektorea (nekazaritza, abeltzaintza eta arrantza) eta nekazaritzako elikagaien industria, oro har, Euskal Autonomia Erkidegoko lanpostu guztien %12,07 ziren 2011n, eta Balio Erantsi Gordin osoaren %10,83. Balio horiek garrantzitsuak dira, baina beheranzko joera izan dute denboran. Nekazaritzako elikagaien konplexuaren lan-produktibitatea eskualdeko batez bestekoa baino txikiagoa da, batez ere lehen sektorean, barazki eta fruten laborantza intentsiboak mekanizatzea zaila delako. Oro har, nekazaritzako enpleguaren proportzioa estatuko batez bestekoaren bikoitza baino gehiago da, zerbitzuak eta industria Estatuko batez bestekoaren azpitik daude, eta 2009ko EJSNko Administrazio Publikoaren (O), Hezkuntzaren (P) eta Osasunaren (Q) taldeen jardueren batura ia %50 handiagoa da estatuko batez bestekoa baino; horregatik, nekazaritza eta abeltzaintzako ereduaren krisia eragin handikoa da eskualdean.

Plan berriaren eragina

Plan honen izaera kontuan hartuta –funtsean, hirigintza-antolamenduari datxekion hainbat alderdi integratzen ditu–, planteatzen diren esku-hartzeen sinergia-ondorioak ugariak eta positiboak dira. Horrela islatzen da argiago zeharkako esku-hartze eremu batzuetan, hala nola paisaian, biodibertsitatean, kliman edo espazioaren ingurumen-kalitatearen hobekuntzan, zeinak, aldi berean, eragin positiboa baitute biztanleriaren osasunean eta ongizatean.

Lurzoruaren kontserbazioan eragin handiena duten proposamenek zerikusia dute urbanizazio berriaren bidezko erabili gabeko lurzoruen okupazioari buruzko kapituluarekin, horiek behar-beharrezkoak baitira bukatu gabeko eredu bat eratzen amaitzeko. Lurralde-mailan eragin positiboa izateaz gain, udalerrri- eta eskualde-mailako dinamika ekologikoak bultzatzeko.

Lurzoruaren kontserbazioaren gaineko eragin gisa arrisku naturalen prebentzioa ere hartzen da (lurzoruaren higadura eta baso-suteak) eta, oro har, lurzoru urbanizaezinean proposatutako erabileren antolamenduari buruzkoak dira. Ondorio positiboak dituzten beste neurri batzuk baliabide hidrikoen kudeaketa hobetzeari eta isurketak arazteari buruzkoak dira, baita lurzoruaren gaineko beste eragin zuzen batzuk arintzeari buruzkoak ere, hala nola hondakin solidoen kudeaketa hobetzea.

Honekin batera, Planak balio agrologiko handieneko lurzoruak babesteko apustu irmoa egiten du, lehen mailako lurralde-baliabide gisa.

Planak zeharkako helburuen artean sartu du paisaia eta Europako Hitzarmenaren gidalerroak kontuan hartzea (paisaien babesa, antolamendua eta kudeaketa). Horrela, eremuko erreferentziazko elementuak eta paisaia-balio handieneko espazioak babesten dira (mugarri topografikoak eta ikusizko banalerroak, antolamendu naturaleko eremuak, hiri-zaratak). Gainera, gidalerroak eta gomendioak eskaintzen dira paisaiak hobetzeko, ingurune degradatuak berreskuratzeko (hala nola suteen eraginpeko baso-eremuetako landare-estalkia) eta landaingurunean eta hiri-ertzetan hainbat instalazio eta azpiegitura paisaian integratzeko.

7.1.2. UR-BALIABIDEAREN ETA HAREN ZIKLO NATURALAREN GAINKO EFETUAK DAGOKIENEZ

Uraren kudeaketari buruz gaur egun onartutako estrategiak uraren erabilera eragindako baliabide naturalen multzoaren barruan aurreikusten du, non ura funtsezko elementuetako bat den. Horrela, aurreko hamarkadetan asko garatu den azalerako erregulazio-sistema optimizatzea bezain erabakigarria da dauden ureztatze-uren eta hornidura-sistemen erabilera eraginkortasuna hobetzea, ura aurrezteko metodo eraginkorrena izan dadin eskura dauden baliabideak handitzeko eta hiri- eta industria-isurketak tresna egokian arazteko, ur-eskuragarritasuna handitzeko eta baliabide naturalen kontserbazio-egoera eta herritarren bizi-kalitatea hobetzeko.

Obra hidraulikoaren eta hiri-erabilerek Kadaguari egiten dioten jazarpenaren ondorioz, gehien esku hartu zaion ibilgu bat da, eta araututako baliabideak, oro har, kalitate onenekoak, beheko arroko hiri-hornidurari eta ureztaketei arreta ematera bideratzen dira.

Beraz, ibaiaren ingurumen-egoera arroan egindako kudeaketaren ondorio da, eta honako aldagai hauek uztartu behar ditu, besteak beste:

- Sartutako karga kutsatzailea.
- Baimendu gabeko erabilerak itzultzea.
- Oinarri-fluxua.
- Emari ekologikoa, lehentasunezko zat jotako eskariei erantzuteagatik gutxieneko estrategia bati jarraitzen diona.

Gaur egun identifikatutako ia sinergia guztiek adierazten dute ibai-ekosistemaren funtzioak indartzearen norabidea; hala ere, eraso historikoek etorkizun hurbilena hipotekatzen jarraitzen dute, eta ibilguen lurralde-marjinazioko aurreko etapen ondorio bereizgarriak geratzen dira, hala nola:

- Akuiferoaren eta ibaiaren arteko deskonexio hidraulikoa (oinarri-fluxua).
- Uholdeen aurrean babesteko malekoien integrazio falta.
- Erriberetan eta ertzetan hondakinak eta obra-hondakinak ugaritzea.
- Kanpoko baso-espezien nagusitasuna ibaiertzetan.
- Konposatu nitrogenatuek ura kutsatzea.

Laburbilduz, nahiz eta bere optimo ekologikotik urrun egon, milaka urteko zibilizazioaren arrastoagatik eta haren uren erregulazio-maila handiagatik, ibai-ekosistemak biodibertsitate interesgarria du, eta baita ingurumen- eta paisaia aktibo garrantzitsuak ta esanguratsuak ere, eta, aldi berean, garatzeko aukera ugari ditu.

- **Arrisku naturales prebentzioa**

Zallako lurraldea, oro har, eremu egonkorra da, nahiz eta fenomeno natural ugari dituen, errealitate desberdinei lotuta, eta horiek kalte ugari eragiten dituzte, baina ia beti intentsitate txikikoak. Ibai-uholdeetan izan ezik, ahalmen katastrofikoak baitute eta lurraldean eragin handia baitute, gainerako fenomenoek ia ez dute arrisku nabarmenik sortu giza kokalekuentzat, haien ekoizpen-eremuentzat eta harreman- eta azpiegitura-sistementzat.

Kadagua ibaiaren eta haren ertzen eta erriberen presentzia, baita haren ibaiadar nagusia ere, eta beheko eta urpeko lursailen ugaritasuna, besteak beste, aintzat hartu izan dira tradizionalki hiri-kokalekuak leku garaietan eta saneatuetan kokatzerakoan, edo ekoizpen-

espazioak eta azpiegitura-sistemak ibai-sistemaren behin-behineko funtzionamendura egokitzerakoan.

Hala, sare hidrografikoaren ezohiko uraldiak dira, gaur egun, lurraldean hedatuen dagoen arrisku-faktorea, maiz gertatzen dena eta kalte ekonomikoak eragiteko ahalmen handiena duena, baina oso gutxitan gertatzen da hondamendia.

Ekaitzak eta uholdeak gertatzen diren bitartean, udalerriko bide-sarea eta bidea nahiko kaltetuta geratzen dira, eta asko dira bide-sestrak gainezka egiteko eta lurperatzeko puntuak, bai eta aldi baterako mozketak ere erreken ertzen arteko lotura-errepideetan.

Ibai-uraldiak euri-jasak, itsasoaren egoera eta ur-sare baten malda txikia uztartzearen ondoriozko mekanismoaren emaitza dira; izan ere, beheko tarteetan oso trazadura bihurtzen du. Testuinguru horretan, ibai-goraldiek arriskugarritasun txikia izan ohi dute, eta binomioaren ondorioz sortzen dira: ibaien eta erreken profil hidrologikoaren malda murriztea/korronteen abiadura galtzea, ibilguk eta defentsek gainezka egitea aktibatuta eta ibai-ertzak urpean utzita. Uraldien ezaugarri nagusiak abiadura ertaineko korronteak, sakonera dezimetrokoak eta iraupen aldakorrek izaten dira, isuri-arroaren garrantziaren arabera.

- **Baso-suteen arriskua**

Baso-sutearen arriskua nahiko handia dela uste da, lehortea eta tenperatura altuak daudelako udan, eta eskualdeak baso-azalera handia duelako. Batik bat eremu zerratueta kokatutako interes produktiboko espezieekin (koniferoak eta hostozabalak) baso-berritzeak jasan dituzten eremuek sute-arrisku handiagoa dute.

Ahalegin nagusia erabileren bateragarritasunean egin behar da, baso-suteen kudeaketa konplexuagoa bihurtzen baita basogintzakoak ez diren kokapenei eragiten dietenean (populazioak, abeltzaintzako azpiegiturak, kokaleku turistikoak...). Horregatik, sektoreko arauditik, baso-eremuak ukitzen dituzten zonetan eta beste mota batzuetako prebentzio-tresnak daude: Baso-suteak Prebenitzeko Hiri Inguruko Plana, Prebentziorako Memoria Teknikoak eta Autobabeserako Neurriak.

Gaur egun, sute-arriskua prebenitzeko neurriak ditu eskualdeak, eta baso-suteen arriskuagatiko larrialdi-plan berezian jasotzen dira.

Plana aukera ona da baso-suteen arloko hirigintza-araudi komuna sortzeko.

Plan berriaren eragina

Lurzoruaren kontserbazioan eragin handiena duten proposamenak arrisku naturalen prebentzioari (lurzoruaren higadura eta baso-suteak) eta, oro har, lurzoru urbanizazinean proposatutako erabileren antolamenduari buruzkoak dira. Ondorio positiboak dituzten beste neurri batzuk baliabide hidrikoen kudeaketa hobetzeari eta isurketak arazteari buruzkoak dira, baita lurzoruaren gaineko beste eragin zuzen batzuk arintzeari buruzkoak ere, hala nola hondakin solidoen kudeaketa hobetzea.

Ur naturalei dagokienez, balio agrologiko handieneko lurzoruak babesteko apustu irmoa egiten du Planak, lehen mailako lurralde-baliabide gisa.

Baliabide hidrikoei modu positiboan eragingo diete Planaren edukiek, bai eremu horretan ezarritako babesei dagokienez (jabari publiko hidraulikoa, ibai-korridoreak eta hezeguneak, eta

abar), bai uraren ziklo integraleko azpiegiturak hobetzeko proposamenei dagokienez (hornidura-eta saneamendu-sareak), bai baliabide horren erabileraren kudeaketa eta eraginkortasuna hobetzera bideratutakoei dagokienez (aurrezteari buruzko sentsibilizazio-kanpainak, araztutako urak ureztapenerako eta erabilera bateragarrietarako berrerabiltzea, sare bereizleak diseinatzea, eta abar), bai araztu gabeko isurketen prebentzioari dagokionez.

7.1.3. EKOSISTEMA NATURALEN GAINKO ERAGINEI DAGOKIENEZ: BIODIBERTSITATEA ETA ZAINDUTAKO EREMUAK

Zallako testuinguruaren natura-ingurunearen ezaugarria da ingurumenheterogeneotasun maila handia dagoela, batez ere azaleran duen hedaduragatik, ingurune fisikoaren ezaugarriengatik eta horrek prozesu biotikoetan duen eraginagatik, etabar. heterogeneotasun horrek zuzeneko ondorioa du dibertsitate biologikoaren indize handi batean, eta hori udalerrri osorako oro har (dauden espezieen aberastasun urria, habitat motak, erlazio ekologikoen konplexutasuna) nahiz barnean ekosistema bakoitzaren mailan (dibertsitate biologiko intrintsekoa) islatzen da.

Azpiegiturak garatzeak, besteak beste, garraiobide berriak sortzeak biodibertsitatean eragiten duen inpaktua dakar, eta horrek areagotu egiten du habitatak beren artean isolatuta geratzen diren zatietan banatzeko prozesua. Zati horien tamaina txikitzeak bideraezin bihurtzen du fauna-populazioen biziraupena, eta landare-populazio batzuk hondatzea edo desagertzea eragiten du. Eragindako nahasmendu garrantzitsuenek honako hauekin dute zerikusia:

- Habitatak edo haien azalera zuzenean galtzea.
- Hesi-efektua, edo animaliek bidearen gainazala zeharkatzeko aurkitzen duten zailtasuna, dela perimetroko hesiak daudelako, dela trafiko biziak, zaratak edo gainazal asfaltatu batek eragindako arbuioak eraginda. Hesi hori gaingintzeko zailtasunak organismoen sakabanaketa baldintzatzen du, funtsezkoa baita basafaunaren populazioen biziraupena eta egoera ona bermatzeko, eta konektibitate ekologikoa eteten du.
- Harrapatzeengatik, ibilgailuekin talka egiteagatik edo beste arrazoi batzuegatik hilkortasunak espezie askori eragiten die, lurreko espezieei, uretako inguruneei edo hegatan egiten dutenei. Baina badira azpiegiturekin batera dauden elementuen diseinuekin zerikusia duten beste arrazoi batzuk ere, hala nola kutxatila edo arekak, animaliak harrapatuta geratzen diren tranpa gisa funtzionatzen dutenak.
- Kutsatzaileak, zaratak, argiztapenak edo ustekabeko edo kontrolatutako isuriek eragindako asaldurak.

Plan Berriaren eragina

Esan bezala, Planaren helburuetako bat bertako natura-ondarea babestea da, eta, bereziki, biodibertsitatearen elementu kalteberenak (ekosistemak, espezieak eta dibertsitate genetikoa). Horrela, babestutako babes-sistema orokorra eta Azpiegitura Berdea bera egungo balio naturalak (inbentarioa eta espezieak kontserbatzeko/berreskuratzeko planak) eta konektibitate ekologikoa erraztuko duen egitura baten bilaketa kontuan hartuta diseinatu dira. Egitura hori funtsezkoa da biodibertsitatea espazio- eta denbora-escala handiagoan kontserbatzeko. Horretarako, Naturagune Babestuen sarea aintzatetsi da, eta garrantzi, sentsibiltate edo berezko balio bereziko beste elementu batzuk gehitu zaizkio.

Era berean, Planak modu estrategikoan eragiten du eremuko natura-ondare zabalak ematen dituen ingurumen- edo ekosistema-zerbitzuak kontuan hartzean, eta horrek zerbitzu horiek aintzatestea eta babestea dakar.

Beraz, oro har biodibertsitatean eta Natura 2000 Sarean izan ditzakeen ondorioak positibotzat jotzen dira Planaren aplikazioarekin, eta, hortaz, ez da eragin hori baloratzeko azterketa espezifikorik sartu, eragin negatiboaren kasuan arauak eskatzen duen bezala.

Faunari eta florari buruz: Bereziki kalteberak dira inguruko ur-masei eta hezeguneei lotutako zenbait fauna-espezie eta mustelido, kiropteroen eta ornogabeen barietatea, besteak beste, eta mehatxu-maila handia dute. Era berean, nabarmentzekoa da eremu horretan dauden espezieak berreskuratzeko, kontserbatzeko eta maneiatzeko planetan sartutako lehentasunezko eremuak indartzea egokia dela. Eremuko ekosistema naturalen lurralde-babeseko sistemaren eta haien konektibitatearen bidez indartzea, kontuan hartuta espezie horien presentzia eta sakabanatzea dela Planak haien kontserbazioari egiten dion ekarpen nagusia.

Berriz ere, ezarritako hirigintza- eta lurralde-babesaren eta -antolamenduaren arabera (baso-eremuak babestea, ibai-korridoreetako erriberako landaredia kontserbatzea eta berreskuratzea, baso-espazioak mantentzea, hezeguneak eta haien ingurunea babestea, etab.), Planak floran izan ditzakeen ondorioak, oro har, positibotzat jotzen dira.

7.1.4. KLIMA-ALDAKETAREN ONDORIOEI DAGOKIENEZ

Temperatura igotzearen ondorioz, muturreko bero egunak temperatura globalaren batez bestekoaren bikoitza igoko dira eskualde askotan, eta, gainera, bero-boladen iraupena luzatu egingo da. Errealitate hau nabarmenagoa izango da latitude tropikaletan eta intertropikaletan.

Azken urte meteorologikoek berotzeko eta muturreko gertakarietarako joera argia erakusten dute. Inoiz erregistratu diren udarik beroenetako 7 2000 urtearen ondoren gertatu dira. 2017ko udak Zallan inoiz erregistratu den temperatura errekorra ezarri du. Ondorio globalek honako inpaktu hauek dituzte:

- Urtaro heze eta lehorren arteko kontrastea areagotzea, udazkeneko eta udaberriko aldiak murriztea.
- Muturreko fenomeno meteorologikoen maiztasuna eta iraupena areagotzea: euri-jasak, bero-boladak, urakanak, lehortea.
- Itsas maila handitzea eta, horrekin batera, akuiferoak gazitzea. Ozeanoen azidotzea.
- Elurtutako azalerak murriztea eta klima-sistemetan aldaketak eragitea.

Trantsizio Ekologikorako Ministerioak 2017an egindako azken isurketen aurrerapenaren arabera, Espainian guztira 338,8 milioi tona CO₂ isuri izan dira, hau da, 1990eko isurketen %17,3 eta 2005eko isurketen %-23. Joera goranzkoa da oraindik ere, %4,4ko igoera izan baitute aurreko urteko isurketekin alderatuta.

Garraioa da Espainiako igorle handiena sektoreka. 2017an %2,6igo zen, errepideko garraioaren hazkundeak (%2,5) eraginda. Sektore hau izan zen murrizketarik txikiena izan zuena isurien jaitsieran krisiaren lehen urteetan, eta bere hazkundera etengabea izan zen isurketen lurzorura iritsi zenetik. Garraio honek lurralde nazionalaren barruan gertatzen direnak bakarrik hartzen ditu barne. Isurketen guztizkoaren %12 gehiago dira, eta etengabe hazten ari diren sektoreak dira. Elektrizitatea, sektore igorleen artean bigarrena da, iturri berriztagarriek elektrizitate sorkuntza osoaren %39 baino ez dute hartzen oraindik. Gaur egun, isurketa hidraulikoak asko baldintzatzen ditu, eta, beraz, urte hezeetan, ekoizpen hidroelektriko handiagoa gure isurketak murrizteko gai da. Urte lehorretan, berriz, beharrezkoa da jatorri

fosileko elektrizitate gehiago erabiltzea, eta, horrela, elektrizitatearen emisioak eta prezioa handitzea.

Plan Berriaren eragina

Planak berotegi-efektuko gasen emisioak egonkortzeko edo murrizteko egiten duen ekarpen nagusia (batez ere, energia-iturri fosilen errekontzatik eratorritakoak) hurbileko hiri- eta lurralde-eredu bat sustatzea da, energia-autosufizientzia eta energia-iturri berriztagarrien sustapena bultzatzeko.

Horrekin batera, beste proposamen zehatzago batzuek, hala nola garraio motordunaren fluxuak arrazionalizatzeko, erakarpen-zentroak (ekipamenduak, ekoizpen-guneak) instalatzeko udalaz gaindiko irizpideen bidez joan-etorriak murrizteak, garraio publikoaren sarea sustatzeko eta motorizatu gabeko moduak sustatzeko, besteak beste, eraginkortasuna eta energia aurrezteko sustatzen dute, eta, beraz, Planaren zehaztapen guztiek karbono-aztarna txikiagoa duen eredu bat sortzen dute.

Horrekin batera, beste proposamen batzuek eragin positiboa dute zenbait naturguneetan klima edo CO₂ hustubidea arautzeko funtzioan, hala nola, baso-eremuetan, nekazaritza eta abeltzaintzako eremuetan, hezegune eta larreetan, ibai-korridoreetan eta abarretan, udalbabeseko sisteman sartuta baitaude.

7.2. INGURUMEN-BATERAGARRITASUNAREN JUSTIFIKAZIOA

Zallako Plan Orokorraren proposamenak (2. Aukerak), landa- eta hiri-ingurunea antolatzekeko irizpide edo estrategia orokortzat, lurraldearen erabilera zuzena onartzen du, bere ezaugarriekin koherentea, inguruko ingurune fisikoak eta giza-baliabideek hartzen dituzten gaitasunei egokitua. Proposamen horrek aukera ematen du landa- eta hiri-inguruneari dagozkion ingurumen-, lurralde- eta paisaia-ezaugarriek irautea. Ezaugarri horiek ingurumen aldetik bateragarriak izatea justifikatzen dute, alderdi hauei dagokienez:

- Hiri-sistema sarean garatzea, eremu funtzional osoaren hazkunde orekatua eta iraunkorra, zerbitzu osagarrien garapena eta guneen arteko artikulazio osatuagoa eta estuagoa ahalbidetzeko.
- Balio handieneko naturaguneak babestea, urbanizazio-presiotik nahiz nekazaritza- eta basogintza-eraldatzetik kentzeko (lurraldearen ikuspegi estrategikoarekin) eta, aldi berean, lurraldean barneratzen saiatzeko, lurraldearen aprobetxamendu naturala eta aisialdikoak egiten lagun dezaten, haien egoera eta ezaugarri espezifikoaren arabera. Funtzio horrek bere bokazioarekin eta paisaia-eredu adierazgarrienean funtsezko lurralde-piezatzat duen zereginarekin koherentea den erabileren erregulazioa suposatuko du.
- Lurraldearen erabilera egokia, haren ezaugarriekin bat datorrena, ingurune fisikoaren eta sozioekonomikoaren harrera-gaitasunetara egokitua. Erabilera bateragarriak jasagarriak izan behar dira, eta landa-eremuko berezko ingurumen-, lurralde- eta paisaia-ezaugarriek irautea ahalbidetu behar dute. Hala ez denean, oreka ekologikoa berrezartzea eta Zallako nekazaritza- eta basogintza-eremuaren ingurumen-funtzioak indartzea bultzatu behar da, lurralde-mailan gaitasun agrologiko handieneko lurzorua indartzea aukeratu baita.
- Eraikuntza eta azpiegiturak behar bezala ezartzea hiri-lurzorua ondoan. Horiek egokitu egin behar dira, inguruko ingurunearekin eta tokiko arkitekturarekin eta oreka ekologikoarekin bateragarri izateko. Ingurumenean eta baliabide naturaletan duen eraginak ez du garrantzi handirik izan behar. Eraikuntza eta azpiegiturak diseinatzeko eta egiteko,

irizpide hauek erabiliko dira: baliabideen gainera eragina murriztuta, espazio ahulak eta bereziak errespetatuta, eta aldatutako natura-eremuak eta -sistemak lehengoratzeko.

- Harreman ekologikoen sistema zehaztea, Zallako natura-baliabideak udal-mailako azpiegitura berdearen bidez antolatzeak. Sistema horrek, erdiko nekazaritza-espazioaren jarraipenarekin batera, elementu sakabanatu, aisiatsu eta loturarik gabeko multzoa onartzen du, hala nola: paisaia-erreferenteak, ibilguak eta ibaiertzak eta baso-eremuak, haien ingurumen- eta ekologia-rolarekin, zuhaitz-eremuak inguratzen dituzten muinoak, ingurumen- eta paisaia-potentzialtasun interesgarriarekin, eta paisaien erreferentziak ezartzen dituzten kultura- eta etnografia-mugarrien multzo diskretua. Ibai-ibilguak birkalifikatzeak eta herritarrentzat berreskuratzeko korridore jarraitzaileak, eta haien ezaugarri naturalak eta ingurumenekoak onartzeak eta hobetzeak, aukera eman behar dute aisialdirako jarduerak egiteko. Jarduera horiek harreman-ardatz naturalizatzea proiektatu behar dituzte, bai udalerritakoak, bai eremu funtzionalak.
- Landa-turismoa garatzea, landa-ekonomia aktibatzeak hartzen den turismo-ereduaren bidez, eta landa-paisaia mantentzeko eta egun desagertzeko arriskuan dagoen arkitektura-ondare sakabanatua berreskuratzeko osagarri izatea, nekazaritza-, abeltzaintza- eta basogintza-jardueraren egungo baldintzak direla eta.
- Landa-inguruko energia-jardueren erregulazioa ingurune naturalean egoki integratzeko eta ingurumen- eta paisaia-balioak errespetatzeko ikuspuntutik jasotzen da.
- Natura-arriskuei aurrea hartzea, lurralde-erabilerak babesteko eta kontrolatzeko neurrien bidez. Lurralde-antolamenduen definizioa eta landa-lurzoruko erabileren bateragarritasuna markatu duten irizpide teknikoak bost babes-kategoriatan laburbiltzen dira. Kategoriatan horiek proposamen sektorialak osatzen dituzte, eta antolaketarako zehaztutako eremuen edo unitateen multzoa hartzen dute.

Horregatik guztiagatik, eragina sortzeko gaitasunaren ikuspegitik, 2. Aukera da egokiena jasagarritasun orokorrari dagokionez, eta Euskadiko Hiri Agenda Bultzatu 2050en eta 2030 GJHn ondoriozko jarraibideetan ezarritako helburuak lortzeko.

KLIMA-ALDAKETARI ETA TRANTSIZIO ENERGETIKOARI BURUZKO KONTSIDERAZIOA ETA ERAGINA

EAEko Klima Aldaketaren Estrategiak (KLIMA 2050) EAEko udalerriek klima-alaketaren aurrean duten kalteberatasuna eta arriskua ebaluatzeko programa garatzen du, eta tokiko gobernuek klima-alaketaren aurkako borrokan eta egokitzapenean eta erresilientzian gero eta garrantzi handiagoa izan dezaten sustatzen du, IPCCren (Intergovernmental Panel on Climate Change) azken txostenak jasotzen duen bezala. Tokiko administrazioak arduratzen dira kudeaketa publikoaz, eta, beraz, herritarren osasuna eta bizi-kalitatea bermatu behar dituzte, klima-alaketaren ondorio kaltegarriak eragindako galerak murriztu behar dituzte eta ingurumen-baliabideen erabileraren eraginkortasuna hobetu behar dute, eta horrek eragin positiboa izan behar du natura-ingurunean.

4/2019 Legea, otsailaren 21ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Jasangarritasun Energetikoa, epe luzera berotegi-efektuko gasen emisioak murrizteko helburuak lortzeko beharraz ohartarazten duena. Bere helburuen artean ezartzen du administrazio publiko arduratsua, eredugarria eta erreferentea izatea klima-alaketaren arloan, eta adierazten du euskal gizarteko eragile guztien inplikazioa lortzeko ereduak ekintza bat bultzatu behar dela euskal administrazio publikoko organo guztietatik. Horretarako, beharrezkotzat jotzen du koordinazio horizontala eta bertikala egitea, hau da, Eusko Jaurlaritzako sailen artean, bai eta udalekin eta foru-aldundiekin ere. Ildo horretan, jasangarritasun energetikoa planean txertatzen da. 2050erako helburuak lortzeko nabarmentzen den jardueraren ildo nagusietako bat administrazio publiko bat lortzea da, "emisiorik gabea", Kyotoko Protokoloan eta hura garatzeko araudian ezarritako malgutasun-mekanismoetara jo gabe.

Bestalde, EAEko Klima Aldaketari buruzko Legearen aurreproiektuak zuzenean eragiten die hiri-plangintzaren proposamenei; zehazki, Lurralde Antolamenduari, hiri-plangintzari eta hiri-berroneratzeari buruzko 30. Artikuluari.

- Lurralde- eta hirigintza-plangintzak eta kudeaketak eta hiri-ingurune esku-hartzeak, klima-alaketaren ondorioetara egokitzeko, honako helburu hauek izango dituzte:
 - a. Kalteberatasun-azterketa eta klima-alaketarekiko egokitzapena integratzea lurralde-antolamenduko eta hirigintza-plangintzako tresnetan.
 - b. Klima-alaketarekiko erresilientea, trinkoa eta mistoa den hiri-egitura erabilerak.
 - c. Tokiko eremuan klima-alaketara egokitzeko eredu berriak garatzea, hirigintza eta eraikuntza arloak, lurzoruen eta hiriko berdeguneen iragazkortasuna sustatuz.
 - d. Hirigintza-plangintzak diseinatzeko betebeharra, bero-boladak saihesteko irizpideak, euri urak erregulatzeko, berrerrabiltzeko eta iragazteko sistemak, hiri-azpiegitura berdea, uholde arriskua minimizatzea eta eraikin egokigarriak sustatzea barne

hartuta. Bereziki, hiriguneetan, hirigintza-plangintzan betegarri egitea uholdeak prebenitzeko arazo hidraulikoa konpontzea.

- e. Hiria berroneratzeko esku-hartzeak aprobetxatzea egokitzapen-neurriak txertatzeko, hiri diseinuan eta diseinu arkitektonikoan printzipio bioklimatikoak ezarri.
- f. Azpiegitura berdea eta naturan oinarritutako irtenbideak sustatzea, ekosistemak eta gizarteari lurralde-erresilientzia, hiriguneetako erresilientzia eta biztanleriaren Osasuna mantentzeko eta hobetzeko ematen dizkioten zerbitzuak legeneratzeko mekanismo gisa.
- g. Lurzoruaren artifizializazioa mugatzea, haren okupazioa arrazionalizatuz, eta espazio degradatuen berrerabilera mugatzea, energiaren, uraren, hondakinen, lurzoruaren eta biodibertsitatearen erabilera iraunkorra sustatuz.

8.1. KLIMAREN JOERAK

Klima-proiektzioa da klima-sistemak berotegi-efektuko gasen eta aerosolen hainbat isurketa-edo kontzentrazio-agertokiari ematen dien erantzun simulatua, eta, askotan, eredu klimatikoaren bidezko simulazioetan oinarritzen da. Klima-alaketaren proiektzioetako ziurgabetasun-iturriak hiru faktore nagusitan bil daitezke: agertokiari lotutako ziurgabetasuna, berotegi-efektuko gasen eta aerosolen etorkizuneko emisio eta kontzentrazio ezezagokorren ondorioz; modelizazioari lotutako ziurgabetasuna, klima-sistema irudikatu nahi duten zenbaki-ereduen mugen ondorioz; eta aldakortasun naturalari lotutako ziurgabetasuna, sistemaren barne-aldakortasunari lotutakoa.

IPCCk adierazten duen bezala, sistema klimatikoaren berotzea zalantzarik gabekoa da, eta 1950eko hamarkadaz geroztik ikusitako aldaketa askok ez dute aurrekaririk azken hamarkadetan edo milurtekoetan. Atmosfera eta ozeanoa berotu egin dira, elurra eta izotza gutxitu egin dira eta itsasoaren maila igo egin da.

Egungo baldintza klimatikoak eta eskualdekako prospektiba klimatikoak zehatz-mehatz ezagutzea erreferentzia dira sektore-plangintzan kalteberatasuna eta inpaktuak ebaluatzeko prozesuetan, bai eta sektorekako plangintzaren barne klima-alaketara egokitzeko neurrietan ere.

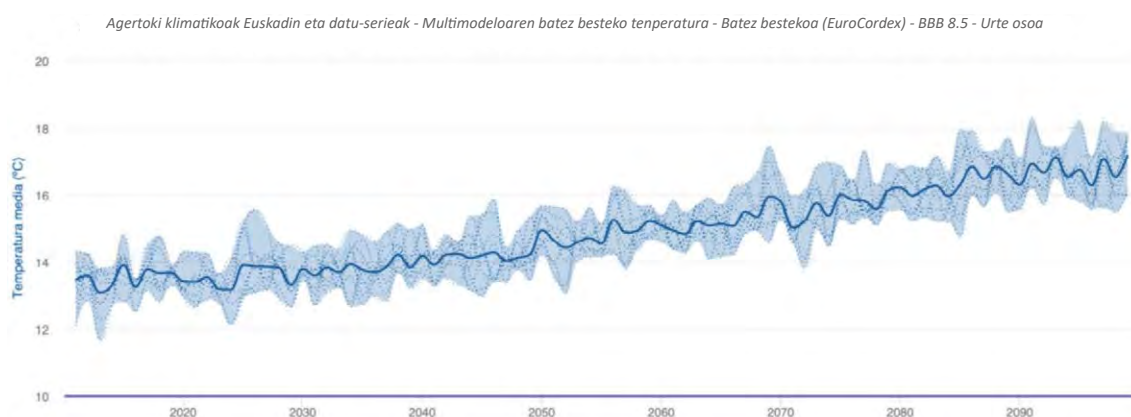
Eskualdekatze espazialak eskala murriztu egiten du, IPCCren txostenetan erabilitako eredu klimatiko globalen proiektzioak orografiak, lurrazaren eta itsasoaren arteko kontrasteak edota lurraldeko lurzorua erabilerak eragindako eskualde- edo toki-ezaugarrietara egokitzeko.

Gaur egun, Europan, Euro-CORDEX ekimena arduratzen da XXI. menderako klima-alaketaren eskualde-proiektzioak egiteaz. Eusko Jaurlaritzaren Klimatek 2016 ekimenaren baitan, espazio-bereizmen handiko (1 km x 1 km) klima-proiektzioak egin dira RCP4.5 eta RCP8.5 agertokiatarako, Euro-CORDEX proiektuan egindako simulazioetatik abiatuta. Eskuragarri dauden datu eguneratuen arabera, klima-aldaiei joera ezartzen da; zehazki, Zallarako honako datu hauek aurreikusten dira:

Tenperaturak:

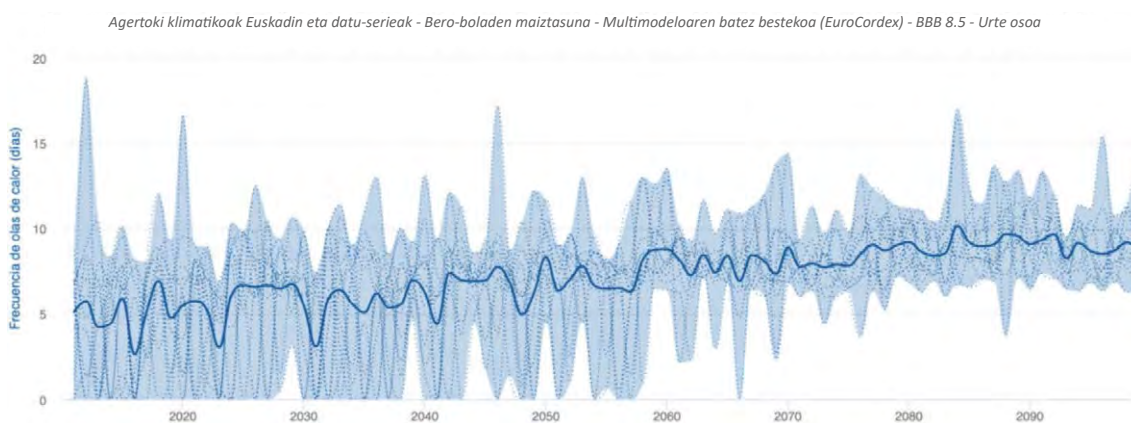
Batez besteko temperaturak joera positibo argia erakusten du azterlanaren aldi osorako, 1971-2000 aldi ertainaren aldean 3,5 °C-ko igoera maximoarekin, mendearen amaieran. Hazkundera nahiko homogeneoa da lurralde osoan, eta mendebaldean zertxobait handiagoa.

Klimatek Proiektuaren ildotik, Bizkaian, 2019an batez besteko temperatura orokorra 1850-1900 aldikoa baino 1,1 °C handiagoa izan zen. Bizkaian, bestalde, urteko batez besteko temperaturak ere joera positibo txikia erakusten du 1971tik aurrera (0,024 °C 1-urtea). Neguko batez besteko temperaturak ez du joera esanguratsurik erakusten, gainerako urtaroei ez bezala, udaberriko beroketa nabarmenarekin, eta ondoren udakoa. Prezipitazioari dagokionez, 1970az geroztik ez da prezipitazio esanguratsurik ikusi.

Agertoki klimatikoak. Iturria: Klimatec-2016

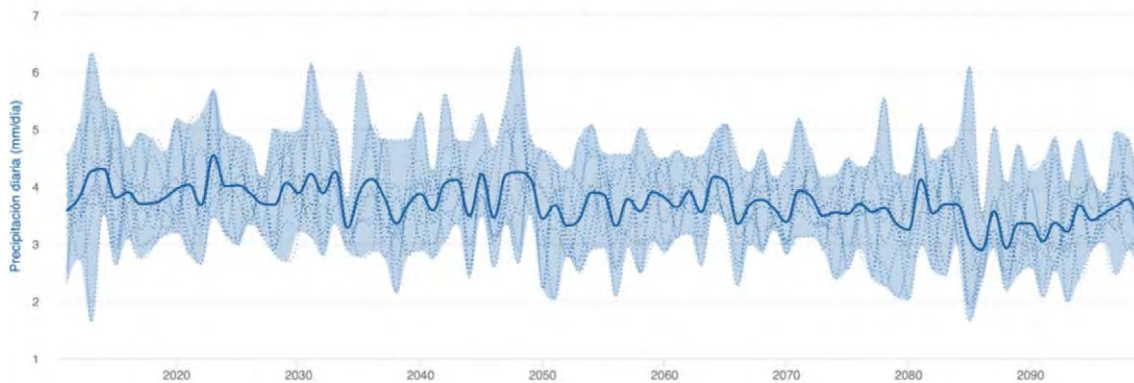
XXI. menderako Bizkaiko eskualde-proiekzioek 1,4-2,4 °C arteko hazkundera aurreikusten dute mendearen erdialdean, eta 2,7-3,9 °C artekoa mendearen amaieran (bi zenbatespen horiek emisio-egoera okerrenerako). Era berean, bero-boladen maiztasuna eta intentsitatea handitzea, udan gau tropikalen kopurua handitzea edo izozte-egunen kopurua jaiste aurreikusten da.

Bero-boladen agertoki klimatikoak. Iturria: Klimatec-2016

Prezipitazioak:

Egun hezeetako prezipitazio osorako proiektatutako aldaketa ez da hain argigarria. RCP8.5 agertokiak prezipitazioa nabarmen murriztu dela adierazten du azken aldian, batez ere mendebaldeko eskualdean, egunean 10 mm inguru. Eskualde horretan prezipitazioa gutxitu egingo da aldi eta agertoki guztietarako. Hala ere, lehenengo aldirako, bi eszenatokiak lurraldeko eremu handi batean prezipitazioa areagotzea proiektatzen dute, egunean 3 mm inguru.

Agertoki klimatikoak prezipitaziorako. Iturria: climatec-2016

Klimatek Proiektuan adierazten da, prezipitazioari dagokionez, proiektzioek ez dutela aldaketa garrantzitsurik erakusten mendearen amaierara arte, orduan urteko prezipitazioa %11 inguru jaitsiko dela aurreikusten baita, egoerarik txarrean, eta %5 agertoki onuragarrienean. Litekeena da prezipitazioa egun gutxiagotan kontzentratzea, prezipitazio handiagoekin, eta ondoren prezipitaziorik gabeko aldiak egotea.

Bestalde, eskualdeko klimaren bilakaeraren jarraipena egiteko, Klima 2050 Estrategia ezarri da, epe luzera haren aldaketa neurtzeko aukera ematen duten zenbait adierazlerekin. Informazio hori lurraldeko hainbat tokitan kokatutako estazio meteorologikoen saretik lortzen da aldizka, eta denborazko perspektiba zabal batekin aztertuko da, eredu klimatikoetan aldaketarik dagoen eta zein mailatan gertatzen den ondorioztatu ahal izateko.

EAEko Klima Aldaketaren Estrategia 2050 tresna partekatua da, orain arte ezarritako neurriak indartzeko eta garapen iraunkorreko etorkizuna diseinatzea ahalbidetuko duten beste batzuk hartzeko.

8.2. ERAGIN NAGUSIAK

Aurreikus daitezkeen gorabehera eta ondorio nagusiek zeharkako eragina dute Planaren proposamenean, eta honako hauek aipatu behar dira:

- Bero-boladek giza osasunean duten eragina: goranzko joera bat identifikatzen da etorkizunean aurreikusten diren agertoki guztietan
- Ibai-uholdeen eragina hiri-ingurunean: oro har, goranzko joera dago etorkizunean aurreikusitako agertoki guztietan, baina banaketa ez da uniformea; arriskua aztertzeko, RV100YEAR indize klimatikoa erabiltzen da (100 urteko errepikatze-denborako gehieneko prezipitazioen batez bestekoa).
- Lehorteak nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorean duen eragina: lehorteak ugaritu egin daitezke nekazaritza-lurzoruan, eta bi faktore horiek hartu dira klima-mehatxu mota horren eraginpean egoteko baldintzatzat, etorkizunean aurreikusten diren egoera guztietan goranzko joera baitute.
- Tenperatura: komunitatearentzako joera positiboa da argi eta garbi (tenperaturen igoera), patroï oso homogeneoarekin, nahiz eta kostan pixka bat txikiagoa izan barnealdearen aldean. Tenperaturen igoera hori, eszenatokiaren eta ereduaren arabera, 1.5°C eta 5°C artekoa izango litzateke, eta nabarmenagoa mendearen amaieran eta RCP8.5 agertokirako.

- Bero-boladak: bero-boladen maiztasuna pixkanaka handitzen da mendean zehar, goranzko joera horren norabidea zuzentzeko ereduak eta metodoak bat etorritik.
- Prezipitazioa: XXI. mendearen amaierarako joera negatiboa ikusten da (prezipitazio-jaitiera), eta mende amaierarako urteko prezipitazioa %15 inguru jaitsi da RCP8.5. agertokirako. Batez besteko aldaketa %5etik beherakoa izango litzateke, azken aldian izan ezik, %10 eta %15 artekoa izango bailitzateke, agertokiaren arabera, ipar-ekialdeko eskualdean aldaketa txikiagoak izango bailirateke

Muturreko fenomeno klimatikoen eta trantsizio energetikoaren kontsiderazioa Aurrerapenaren dokumentuan txertatu da, arrisku-eremuetatik kanpo urbanizazio berrira bideratutako lurzoruak arretaz okupatu, landa-lurzoruak antolatuz landa-ingurunearen funtzionamendu natural-ekologiko egokia errazteko eta berotegi-efektuko gasak finkatzeko. Horretarako, energia-kontsumoaren ezaugarriak, berotegi-efektuko gasen emisioak eta klima-aldaketaren arriskuak hartu dira kontuan.

9/HDE

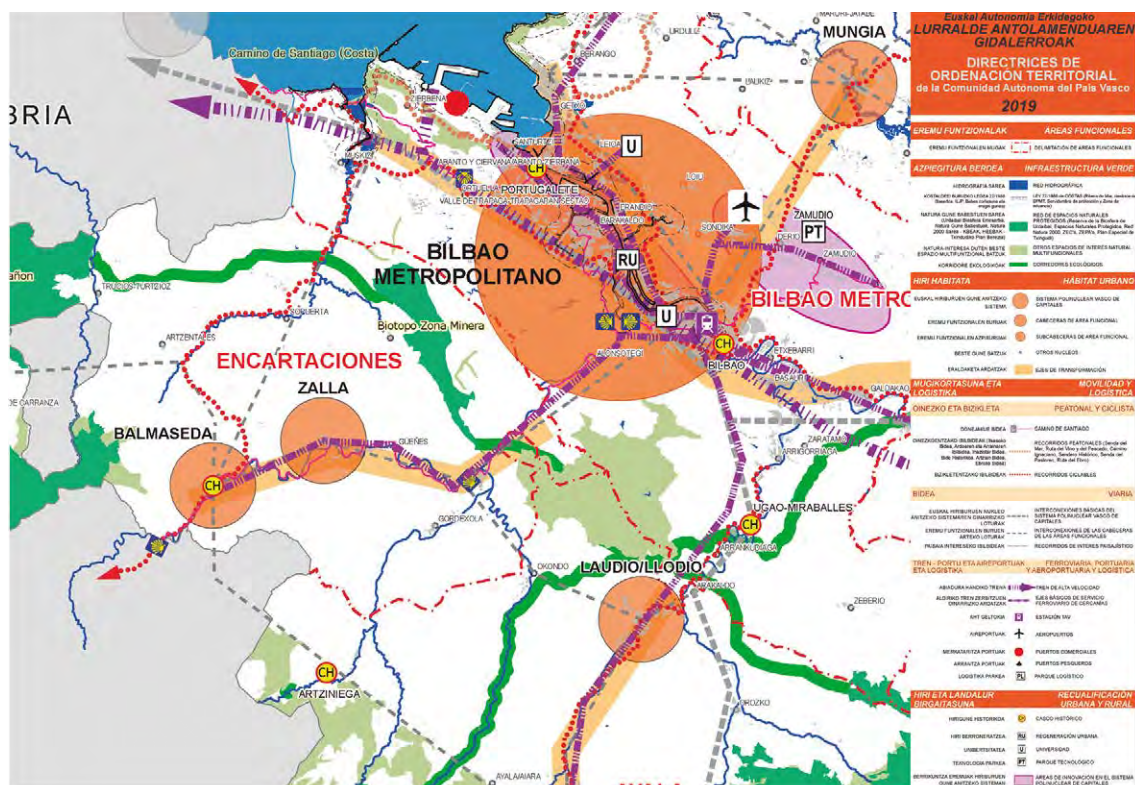

Hiri Antolamenduko
Plan Orokorra

LURRALDEAN ERAGINA DUEN UDALAZ GAINDIKO PLANGINTZAREN ONDORIOZKO BALDINTZAK.

9.1. ZALLA ETA LURRALDE ANTOLAMENDUAREN GIDALERRO BERRIAK 2019.

1997ko Gidalerroen berrikuspenak lurralde-eredua lurralde-erronka berrietara egokitzeko printzipio gidari batzuk ditu oinarri. Erronka horiek, azken batean, 1997ko LAGen lurralde-ereduarekiko berrikusitako lurralde-ereduaren balio erantsia nabarmentzen dute.

2019ko LAGen Laburpen Mapa. Zallako lurralde-ingurunean kokatzea.

Berrikuspenean proposatzen den lurralde-ereduak lurralde jasagarri, inklusibo, adimentsu, orekatu, erlazionatu eta parte-hartzailea du xede. Funtsean, 1997ko Gidalerroetan ezarritako lurralde-eredua denboran luzatzen da, gaia gaur egun diziplinaz eguneratuta, eta elementu hauek definitzen dute:

9.1.1. INGURUNE FISIKOA ETA AZPIEGITURA BERDEA.

A. INGURUNE FISIKOAREN ANTOLAMENDUAREN ARLOKO GIDALERROAK.

Ingurune fisikoaren antolamenduak erabilera egokiak, onargarriak edo debekatuak ezartzen ditu, sei antolamendu-kategoriatan eta baldintzatzaile gainjarri batzuetan oinarrituta. Gainera, ingurune fisikoko elementu eta prozesuetarako eta jarduerak kontrolatzeko jarraibide batzuk adierazten dira. **Proposatutako antolamendu-kategoriak:**

- Babes berezia.
- Ingurumenaren hobekuntza.
- Basogintza.
- Nekazaritza eta abeltzaintza eta landazabala.
- Larre menditarrek.
- Gainazaleko uren babesa

Baldintzatzaile gainjarriek ingurune fisikoaren antolamendu-kategoria bakoitzerako ezarritako erabilera-araubidea mugatzen edo baldintzatzen dute, eta honako hauek dira:

- Arrisku naturalak eta klima-aldaketa: akuiferoen kalteberatasuna, arrisku geologikoak, uholde-eremuak eta klima-aldaketari lotutako arriskuak.
- Azpiegitura berdea: beren ingurumen-balioengatik babestutako gunek, Urdaibaiko Biosfera Erreserba eta korridore ekologikoak eta natura-intereseko beste espazio multifuntzional batzuk.

Ingurune fisikoko erabilerak bost bloketan sailkatzen dira:

- Ingurumenaren babesa: kontserbazioa, ingurumenaren hobekuntza eta jarduera zientifiko-kulturalak.
- Aisialdia: aisia estentsiboa, aisialdi intentsiboa eta ehiza- eta arrantza-jarduerak hartzen ditu barnean.
- Lehen mailako baliabideen ustiapena: nekazaritza, berotegiak, abeltzaintza, baso-jarduera, nekazaritza-industriak eta erauzketa-jarduerak.
- Azpiegiturak: garraiobideak, aireko lineak, izaera ez-linealeko zerbitzuen instalazio teknikoak, hondakindegia eta hondakin solidoak biltegitzeko espazioak.
- Eraikuntza-erabilerak: lehendik dauden gunetan oinarritutako eta oinarritu gabeko hirigintza-hazkundeak, onura publikoko eta gizarte-intereseko eraikinak, nekazaritza-ustiategiari lotutako bizitegi-eraikin isolatua, bizitegi-instalazio isolatua eta instalazio arriskutsuak hartzen dituzte barnean.

Ingurune fisikoa antolatzeak matrize baten bidez, ingurune fisikoaren erabilerak arautzen dira antolamendu-kategoria bakoitzerako eta gainjarritako baldintzatzaile bakoitzerako, eta kode bat ezartzen da hura arautzeko: erabilera egokia, erabilera onargarria eta erabilera debekatua.

Zallako plangintza orokorraren berrikuspenak, lurzoru urbanizaezinen erregulazioan, kategorien mugaketa eta baldintzatzaile gainjarriak doitu behar ditu, baita kategorია eta

baldintzatzaile bakoitzerako ezarritako erabilera-araubidea ere, eta udalerriaren berezko baldintzetara eta lan-eskalara soilik egokitu ahal izango ditu.

B. AZPIEGITURA BERDEA ETA EKOSISTEMEN ZERBITZUAK.

Hirigintza-plangintzaren kasuan, LAGek betebeharra ezartzen dute **naturagune babestu bakoitza bere ingurumen-balioengatik, korridore ekologikoengatik eta bere lurraldeari eragiten dioten beste espazio multifuntzional batzuen mugatzeko, erregulazio egokia ezarri; halaber, eremu funtzionaleko azpiegiturarekin eta EAEko azpiegiturarekin konektatutako tokiko azpiegitura berdea sartzeko betebeharra ezartzen dute, eta toki-mailan azpiegitura berde horren zatitza hartzen dituzte sistema orokor gisa kalifikatutako espazioak, eta, aukeran, tokiko sistemak, espazio libreetakoak eta berdeguneetakoak, eta horien gainean honako printzipio hauek aplikatuko dira:**

1. Berdeguneetako espazioen jarraitutasuna.
2. Balio ekologikoa babestea eta ekosistema-zerbitzuak indartzea, bizi-kalitatea hobetu eta natura pertsonengana hurbildu dezaketen elementu ekologikoez hornituz.
3. Klima-aldaketari arreta berezia eskainiz, eraikitako hiriko espazio libreen iragazkortasuna sustatzea.

9.1.2. LANDA-HABITATA.

LAGetan Gomendio Gidalerroak ezartzen dira, dauden **nekazaritza-lurrak hirigintza-eta azpiegitura-eragin eta -esku-hartzeetatik babesteko**, bai eta nekazaritza-ustategien jarraitutasuna bermatzeko ere, landa-ingurunearen garapen sozioekonomikorako oinarritzko tresna gisa, nekazaritza-jarduerak betetzen dituen ingurumen- eta lurralde-funtzioekin bat datozen ekoizpen-ereduetatik abiatuta, nekazaritza-ustategien errentagarritasuna indartuz, faktore erabakigarri gisa biztanleria finkatzeko eta landa-enplegua sustatzeko.

9.1.3. HIRI-HABITATA.

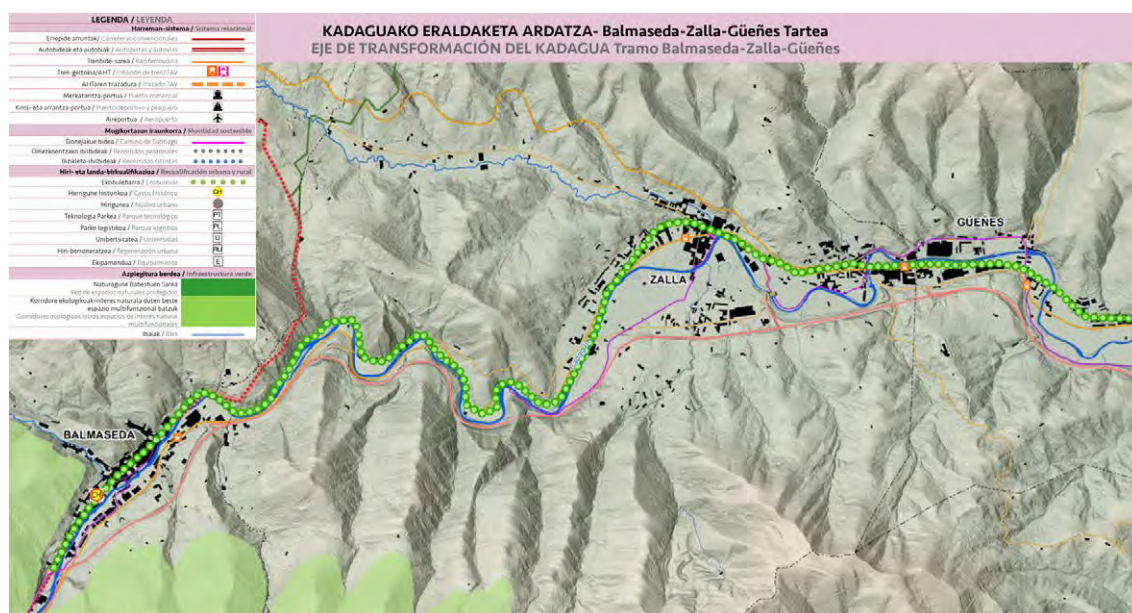
A. HIRI-SISTEMA: HIRIBURUEN GUNE ANITZEKO SISTEMA, EREMU FUNTZIONALETAKO BURU ETA AZPIBURUEN SAREA ETA ERALDAKETA ARDATZAK.

Hiri-sistema funtsezko hiru elementuren bidez egituratzen da:

- Lurralde Historikoetako hiriburuen gune anitzeko sistema
- Eremu Funtzionalen buru eta azpiuruen sarea
- Eraldaketa Ardatzak

Adierazi behar da Eremu Funtzionalen Lurralde Plan Partzialen idazketak eta onarpenak 1997ko LAGek bere garaian ezarritako Eremu Funtzionalen mugaketa bermatu duela, nahiz eta LAGen berrikuspenarekin egindako parte-hartze prozesuak gogoetaren bat sartu duen Gernika-Markinako (Gernika eta Lea Artibai eskualdeak egituratzeko zailtasunagatik) eta Araba Erdialdeko (duten hedapenagatik eta tratamendu espezifiko behar duten landa-eremuak sartzegatik) Eremu Funtzionalen mugaketaren inguruan.

Bestalde, aipatutako eremuen arteko artikulazio egokia bermatzeko eta lurralde-unitate isolatutzat hartzea saihesteko, **beharrezkotzat jo da eremu horietan garatzen diren berritze-eta eraldatze-prozesuak bideratu, bultzatu eta koordinatzea ahalbidetuko duen elementu bat sartzea**. Helburu horrekin, **“Eraldaketa-ardatzak”** izeneko figura sartzea proposatzen da. Eremu Funtzionaletako espazio zentralak berritzeko, egituratzeko eta indartzeko jarduketa egituratzaile gisa planteatzen dira, eta horri esker, Lurralde bat sare polizentrikoan eratzeko bidean aurrera egin ahal izango da, nodo sendoagoekin eta LAGetako Harreman Sistemako azpiegitura-elementuen bitartez estuago erlazionatuagoekin.

- a. **Kadagua ibaiak kororidiko gisa jardungo du**, eta berdeguneak eta inguruneak ingurumen-intereseko eremuekin lotzeko espazioak hartuko ditu, dauden uholde-arriskuak kontuan hartuta.
- b. **Garapen trinkoagoak sustatzea**, hiri-zentralitateko eta -identitateko puntuak, ekipamenduak eta ekoizpen-espazioak, garraio kolektiboa, ingurumen-ardatzak eta espazio publikoak sortzeko, Eraldaketa Ardatz honi lotutako aukerak izan daitezen, dibertsitate funtzional handiagoa eta espazio anitzagoak eta jasangarriagoak lortzeko.
- c. **Balioa ematea Kadaguaren ardatzean abandonatuta dauden industria-eremuek okupatutako espazioei**, eremu horri Supersur saihezbide berriak ematen dion kanpo-konektibitate handian oinarrituta, aukera garrantzitsua baita datozen urteetan espazio horiek dinamizatzeko.
- d. **Hiriarteko bide zaharrak ekobulebar bihurtzea** eta funtsezko hiri-eragiketa egituratzaileak garatzea dentsitate txikiko eta, batzuetan, egiturarik gabeko garapenek menderatutako espazio baten bilakaerarako.

- e. **Balmaseda-Zalla-Güeñes** ardatzean integratuagoa egongo den hiri-espazio bat antolatzea, zerbitzu-ahalmen handiagoa eta eremu osoa erakarri eta dinamizatzeko gaitasun handiagoa izango duen hiri-oinarri bat izateko.

B. HIRI-BERRONERATZEA.

Lurralde Plan Partzialetan zehaztu behar da zer espazio leheneratu behar diren erabat degradatu ez daitezen edo guztiz edo partzialki beste erabilera batzuetarako berreskura daitezen, bai eta horretarako garatu beharreko programak eta horiek egitea sustatzeko babes-neurriak ere. Nolanahi ere, udalek mugatu beharko dituzte eremu horiek, udal-planen bidez.

C. HIRI-HAZKUNDEAREN PERIMETROA.

Hirigintza-plangintzarako zehazten diren gidalerroak honako hauek dira:

LPPEk ezarritako Hiri Hazkundeko Perimetroaren barruan hirigintza-ekimen berriak orientatzea eta garapen berriak lehendik zegoen hiri-bilbean integratzea, hura osatuz, lurzoruaren erabilera-intentsitate txikiko eremuak dentsifikatuz **eta okupatu gabeko edo erabilera berriak har ditzaketen espazioak berrituz.**

Garraio-sistemetara sartzeko puntuen inguruan kokatutako dentsifikazio-, berritze- edo hazkunde-jarduketei lehentasuna ematea, eta eskari handiko zuzkidurak eta ekipamenduak kokatzeko lehentasunezko eremuak metro-geltokietatik, aldirietatik eta hiriarteko tranbietatik oinez iristeko eremuak izatea.

Hiri Hazkundeko Perimetroaren definizioaren arabera, bizitegitarako edo jarduera ekonomikoetarako hiri-dinamiken ondorioz **zaharkituta geratu diren lurzoru urbanizagarriak** balio estrategiko handiko nekazaritzako eta abeltzaintzako lurzoru urbanizaezin gisa sartzea **berrikustea.**

D. JARDUERA EKONOMIKOETARAKO LURZORUA.

Ezartzen da Lurralde Plan Partzialak izango direla jarduera ekonomikoetarako lurzoru-pakete handien dimentsionamenduaren azken arduradunak. Hala ere, Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan ezarritako erreferentzia orokorrak eta EAEko Jarduera Ekonomikoetarako Lurzorua Sortzeko Lurralde Plan Sektorialean adierazitakoak alde batera utzita, **udalerrri bakoitzak gehienez ere 3 hektarea lurzoru aurreikusi ahal izango ditu, ingurune naturalean inpaktu esanguratsurik eragin gabe harrera-ahalmen nahikoa dagoenean.** Beharrezkotzat jotzen da, halaber, Jarduera Ekonomikoetarako Lurzorua Sortzeko eta Saltoki Handiak Antolatzeko Lurralde Plan Sektoriala aldatzea, funtsean Auzitegi Gorenaren epaira egokitzeke, LPSaren mugak, irizpide ekonomikoei erantzuten dietenak, baliogabetzat jotzen baititu.

E. BIZITEGI-KUANTIFIKAZIOA.

Orain LAGetan proposatutako bizitegi-kuantifikazioa irizpide bikoitz batean oinarritzen da:

Hiri-lurzoruaren bizitegi-ahalmenerako baldintzarik eza, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legean lege ezarritako gehieneko eraikigarritasunek soilik mugatzen baitute.

Bizitegi-kuantifikazioaren metodo orokorra aplikatzea lurzoru urbanizagarria sailkatzen duten hirigintza-planei.

Plangintzako bizitegi-kuantifikazioa ezartzeko prozedura Aplikazio Arauen IV. Eranskinean ("Bizitegi Kuantifikazioa") jasotzen da. IV. eranskin horretan deskribatutako metodologia Lurralde Plan Partzialen eta hirigintza-plangintzen berrikuspenean edo aldaketan aplikatu behar da, eta eranskin horretan jasotako balio zehatzak argigarriak dira.

Kuantifikazioa honako magnitude hauen baturatik ateratzen da: (1) Etxebizitza nagusiaren beharrak biztanleria egoiliarra aldatzeagatik edo familiaren batez besteko tamaina aldatzeagatik; (2) Bigarren etxebizitzaren eskaria; (3) Hutsik dauden etxebizitzaren aurreikuspena etxebizitza okupatuak aldatzeagatik; eta (4) Lurralde Plan Partzialean ezarritako lurralde-ereduaren zuzenketak. Horiei harrotze-faktore bat aplikatzen zaie, hau da, beharren zifra plangintzan kalifikatutako lurzoruaren gehieneko bizitegi-ahalmen bihurtzen duen indize bat, behar horiek beteko direla bermatzeko. Harrotze-faktorea 2,2 eta 3,0 artekoa izango da, eta udalerriak sailkatzen diren bost mailen arabera aplikatuko da. Eta bizitegi-ahalmena murriztea, dauden jenderik gabeko etxebizitzaren zati bat berreskuratzearen ondorioz; bizitegi-parkeko etxebizitzaren guztizko kopuruaren %2 izan behar du gutxienez.

Enkarterriko Eremu Funtzionalaren kasu zehatzerako, 2018-2026rako honako hau proposatzen da:

Zenbatetsitako bizitegi-beharrak:	1.354 etxebizitza.
Beharrak harrotze-faktorearekin:	3.485 etxebizitza.
Murrizketa jenderik gabeko etxebizitzengatik:	326 etxebizitza.
Bizitegi-ahalmena, mugarik gabe.	3.159 etxebizitza.
Gehieneko edukiera:	3.258 etxebizitza.
Harrotze-faktorea:	2,41

Kopuru horiek txikiagoak dira 1997ko LAGak kalkulatzeko metodoak aplikatzetik ateratzen direnak, indarrean dagoen Enkarterriko Eremu Funtzionalaren Lurralde Plan Partzialak aurreikusten dituenak. Lehen ikusi dugunez, 16 urteko horizontean 7.790 eta 5.296 dira, gehienekoak eta gutxieneakoak, hurrenez hurren, eta 5.858 eta 3.981, gehienekoak eta gutxieneakoak, 8 urteko denbora-horizonterako. **Eta Zallan, 8 urtera, guztira 837 etxebizitza daude, eta LPPk, aldi bererako, 1.585 etxebizitza aurreikusten zituen.**

F. PLANGINTZAK BATERAGARRI EGITEA.

Bateragarri egin daitezkeen udalerri-taldearen identifikazioa 1997ko LAGetan identifikatu zen; orain, ordea, **lurralde-espezifikotasun estrategikoen arabera eremu horiek proposatzeko lekuri egokiena Lurralde Plan Partzialak direla uste da, eta, hala badagokio, eraginpeko udalerriek berek planteatzen dituztela beren interrelazio-eremuak. Berritasun gisa, bateragarritze-mekanismo alternatibo gisa ezartzen da **Bateragarritze Plan bat idaztea, eraginpeko udalerri bakoitzaren plangintza orokorrean bildu beharko diren zehaztapen espezifikoak bilduko dituen, lortu nahi den bateragarritzea bermatzeko.****

9.1.4. PAISAIA, KULTURA- ETA NATURA-ONDAREA, ETA BALIABIDE TURISTIKOAK

A. PAISAIA.

Paisaia erreferentzia izan behar da lurraldearen antolamenduan, eta modu integralean hartu behar da kontuan, paisaia sublimeak zein egunerokoak kontuan hartuta, ahulenak babesteko eta degradatuak lehengoratzeko neurriekin. Beraz, lurraldea eta hirigintza planifikatzeko tresnak lantzean eta garatzean paisaia integratu behar da, eta balioa eman behar zaio, kalitatearen faktore gisa, gizartearen, kulturaren, ekonomiaren eta ongizatearen ikuspegitik. **Ildo horretan, Zallako hirigintza-plangintzaren berrikuspenean Kadaguako Errege Galtzadako Paisaiaren Ekintza Planeko jarduketak sustatzen dira.**

B. KULTURA-ONDAREA.

LAG gidalerroak berrikustean, azken hamarkadetan izandako bilakaera kontzeptuala hartu da kontuan, eta, horren ondorioz, kultura-ondare zabal eta integralaren nozioak nabarmen gaitzen du ikuspegi monumentalak, mugatuagoa, ondasun indibidualizatueta oinarritua, 1997ko LAGak arautu zirenean nagusi zena. Garrantzi berezia du **Zallako Donejakue Bideko Monumentu Maltzoak udalerritik igarotzean** (eta hari lotutako ondasunek), oraindik garatzeko potentziala baitu, erromesaldi-ibilbide gisa; edo eremu arkeologikoak, edo ustezko arkeologikoak, eta interes kultureko edo inbentariatueto ondasunak.

C. NATURA-ONDAREA.

Gidalerro berrien bi erreferentzia-esparruak Biodibertsitate Estrategia 2030 eta Geodibertsitate Estrategia 2020 dira. Beraz, berrikuspenearen helburua da **euskal natura-ondarea aktibo bat bihurtzea, garapen sozioekonomiko jasagarriaren ereduarekin bateragarria**, eta balioa ematea aukera-tresna gisa.

D. TURISMO-BALIABIDEAK.

LAGetan, Turismoa Antolatzeko uztailaren 28ko 13/2016 Legearen arabera, **Baliabide Turistikoak Antolatzeko Lurralde Plan Sektorial bat idaztea proposatzen du**. Lurralde-baliabideak inbentariatzeko eta antolatzeko eta horien erabilera eta garapen turistikoak arautzeko tresna izateaz gain, baliabideen eta lurraldearen arteko artikulazioa ahalbidetuko du, kontsumo errazteko produktu turistikoaren eta lurraldearen beraren bitartez, kontsumo eta jarduera turistikoak artikulatzeko agertoki gisa.

9.1.5. BALIABIDEEN KUDEAKETA IRAUNKORRA.

A. URA.

Uraren arloko lurralde-ereduaren berrikuspenak honako hauek ditu ardatz: uholde-arriskuaren kudeaketa; azaleko ur-masen aldaketa morfologikoak; ur-hornidura eta saneamendua; ur-masen kalitatea; eta eremu babestuak. 1997ko LAGekin alderatuta, gai berri bat da urarekin lotutako eremu babestuen hainbat kategoria ezartzea, horietako bakoitza bere babes-helburu espezifikoekin, bere arau-oinarriarekin eta izendatzeko, mugatzeko, jarraipena egiteko eta informazioa emateko orduan dagozkion eskakizunekin. Gainera, demarkazio hidrografiko bakoitzak Eremu Babestuen Erregistroa (EBE) ezartzeko eta eguneratuta edukitzeko betebeharra du. Lurrazaleko edo lurpeko urak babesteari edo zuzenean uraren mende dauden habitatako edo espezieak kontserbatzeari buruzko Europar Batasuneko arau espezifiko baten arabera babes berezia behar duten eremu guztiak biltzen ditu erregistro horrek.

B. ENERGIA.

Berrikuspenak 2030erako Euskadiko Energia Estrategiaren (3E-2030) **bi ardatz nagusietan zentratzen da:** energia-eraginkortasuna eta energia berritzagarriak.

C. EKONOMIA ZIRKULARRA.

Ekonomia zirkularrean oinarritutako eredu baterako trantsizioa, non erabilitako produktuak eta baliabideak fluxu ekonomikoaren barruan ahalik eta denbora gehien egongo diren, oinarritzko lehentasuna da garapen jasangarria lortzeko, hondakinen sorrera ahalik eta gehien murriztuz. Ekonomia zirkularra, LAGen berrikuspenaren esparruan, bi ardatzen inguruan hedatzen da: hondakinen kudeaketa eta lurzorua baliabide gisa.

MUGIKORTASUNA ETA LOGISTIKA.

Mugikortasun jasangarriaren arloko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen berrikuspena mugikortasun multimodalaren inguruan hedatzen da, motorizatu gabeko mugikortasuna edo oinezkoak eta bizikletak, bide-mugikortasuna, trenbide-, portu- eta aireportu-mugikortasuna eta eredu logistikoa barne hartuta.

Trenbideari dagokionez, oso garrantzitsuak baitira Zallarentzat, 2019ko LAGetako proposamenak bat datoz dagozkien plan sektorialekin, eta, beraz, Enkarterrietan honako hauen aldeko apustua egiten jarraitzen da:

- Balmaseda – Zaramillo trenbidea bikoiztea.
- **Mimetizko trenbide-sarearen tratamendua.**
- Bilbo-Santander trenbide-sarea bultzatzea. Geraleku berria Mimetizen.
- Intermodalitate-puntuak.

Eta FEVEren tren-geltokietarako honako hau proposatzen da:

- Zaramillo, La Cuadra eta Sodupeko egungo geltokiak trazadura berrira mugitzea.
- **Arangurengo geralekua lekuz aldatzea eta trenbide-pasaguneak kentzea.**
- Bi geltoki berri sortzea Balmasedan, egungoa kenduz.

Aireko garraioari dagokionez, LPPan bezala, Zallan aurreikusitako heliportua aurreikusitako Bereizmen Handiko Ospitalearen eraikuntzari lotuta planteatzen da.

9.1.6. ZEHARKAKO GAIK ETA GOBERNANTZA

1997an LAGak onartu zirenetik, gai jakin batzuek garrantzi berezia hartu dute politika publikoen diseinuan eta kudeaketan, eta era berean kontuan hartu behar dira lurraldearen antolamenduan eta, ondorioz, LAGen berrikuspenean. Zeharkako gai berriak dira, berez lurralde-izaera izan gabe, lurraldean ere eragina dutenak. Ildo horretan, LAGen berrikuspenean honako gai hauek jorratzen dira: **irisgarritasun unibertsala, genero-ikuspegia, klima-aldaketa, osasuna, euskara eta lurralde-erlazioa.**

Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen gobernantzak hainbat planotan sailkatutako gaiak hartzen ditu barnean: lehen plano bat, LAGen garapenarekin lotutakoa, LPP edo LPSen eta koordinazio-, antolamendu- eta kudeaketa-estrategien bidez; bigarren plano bat, parte-hartze eta integrazio administratiboari buruzkoa; eta hirugarren plano bat, jarraipenarekin lotutakoa. Azkenik, funtsezko elementu gisa, Aplikazio Arauak daude, modu egokian jasotzen direnak formatu bereizi eta propio batean, legeriak ezartzen duen bezala.

9.2. ZALLA ETA ENKARTERRIETAKO LURRALDE PLAN PARTZIALA.

2011. urtean, Enkarterrietako Lurralde Plan Partziala onartu zen. Plan honen helburua Balmaseda-Zalla (Enkarterri) eremu funtzionala antolatzea da. Eremu hori bat dator Enkarterrietako eskualde tradizionalarekin, Bizkaiko Lurralde Historikoaren mendebaldeko muturrean kokatua. 430 km²-ko azalera hartzen du, eta gaur egun 31.000 biztanle baino gehiago bizi dira bertan. 10 udalerrik osatzen dute: Artzentales, Balmaseda, Galdames, Gordexola, Gueñes, Karrantzako harana, Lanestosa, Sopuerta, Turtzioz eta Zalla.

Kontrasteak dituen eskualdea da, eta bertako lurraldearen zati handi baten isolamendu geografikoa Bilboko metropolialdearekiko hurbiltasunarekin batera bizi izan da. Lurralde menditsua da, lau haranetan banatuta dago, eta mugakide diren eremuekin barne- eta eskualde-komunikazioa izateko aukerak mugatzen ditu. Enkarterrietan hiru eremu bereizi daude, abiapuntu eta problematika desberdinak dituztenak:

Ekialdea, izaera antropizatuagoa duena, Kadagua Haraneko bide-korridorearekin (eta lehendik dauden trenbide-azpiegiturekin) zuzenean lotuta dagoena, Bilbo Metropolitarrarekin komunikatzeko bide naturala dena, harekin harreman sendoak baititu.

Mendebaldea, landa-izaera nabarmena duena. Artzentales Lanestosa, Turtzioz eta Karrantza Haraneko udalerriek osatzen dute, eta ingurune naturalari eta lehen sektorearen jarduerari lotuta daude. Ez du lotura zuzenik Bilbo Metropolitarrarekin Ekialdearekin baino, orografiak ezarritako sarbideen zailtasunagatik; izan ere, eremu mugakideekiko komunikazioa ez ezik, barne-konexioak ere mugatzen ditu.

Sopuerta, Gordexola eta Galdames udalerriak, aurreko bi eremuetako tarteko ezaugarriak eta problematikak partekatzen dituzten trantsizio-espazioak osatzen dituztenak.

Zallarentzat edo udalerrinari zuzenean eragiten diotenentzat, zehazki, LPPk honako hauek proposatzen ditu:

- **OPERAZIO ESTRATEGIKOAK.** Operazio Estrategikoak (OE) Enkarterrietako espazio estrategikoak dira, eta horietan zehazten dira LPPko proposamenak, haien eraginkortasuna gauzatzeko.
 - **OE-3: Zalla Zerbitzu Nodoa,** Enkarterrietan elkargune edo bidegurutze gisa duen zentraltasuna sustatzera bideratutako zenbait jardueraren bidez, eta, gainera, bertara iristea erraztuz. Honako hau proposatzen da:
 - **Eskualde-mailako ekipamenduak indartzea.**
 - **Zallako merkataritza-ekipamendua sustatzea, irisgarritasunari dagokionez puntu estrategiko gisa.**
 - **Bereizmen Handiko Ospitalea Mimetizen. Gaur egun etorkizuneko handitzeetarako aurreikusita dagoen lurzoru-erreserba handitzea. Heliportu bat sartzen da.**
 - **Bilbo-Santander trenbide-lineako geltoki berria (AE-8).**

Bereizmen Handiko Ospitaleak dagoeneko badu lizentzia, eta Mimetiz inguruan egingo da, espezialitate-zentro gisa eta heliporturik gabe. Zallako Geltoki Berria, Euskadi plazan 2011an eginiko Geralekuarekin bat egiten du.

- OE-4: Jarduera ekonomikoak Kadaguaren ardatzean. Kadaguako korridorea eraikitzeak eta FEVEren Bilbo-Balmaseda aldirietako linea hobetzeko aurreikuspenek Kadagua harana potentzial eta erakargarritasun handiko eremu bihurtzen dute jarduera ekonomiko berriak instalatzeko, metropolialdearen beraren alternatiba eskuragarriago gisa. Zehazki, honako hau proposatzen da:

- **Nocedaleko Birmoldaketa Operazioa.**
- **1-5 Ibarra Sektorea Lehengoratzeko Operazioa.**
- **Jarduera ekonomikoen garapen berriak Malabrigon, Allendelaguan, Sollanon eta Nocedalen.**

Kadaguaren ardatzeko jarduera ekonomikoen garapen berri gisa identifikatutako eremutik kanpo dago Gobeoko I-7 sektorea, I-5 Ibarra sektorearen mugakidea, zeina ez baita garatu.

- OE-5: Garapen Ekonomikoa Mendebaldeko Ardatzean. Horretarako, **Malabrigoko bidegurutzean jarduera ekonomikoetarako eremu berri bat proposatzen da (hirugarren sektorekoa eta industrialia),** Sopuerta eta Zalla udalerrien artean dagoen Malabrigoko lotunearen bidez Kadaguako korridorearekin zuzenean lotuta dagoena. Gutxi gorabeherako azalera hamalau (14) hektareakoa da; horietatik bost (5) hektarea Sopuertakoak dira eta bederatzi (9) hektarea Zallakoak.

- OE-7: Kadaguako Ibai Parkea. Operazio estrategiko hau **Kadagua ibaiaren ertzetatik gertu dago, Balmaseda, Zalla eta Gueñestik igarotzen den tartean.** Eragiketa estrategiko honen helburua, beraz, **benetako ardatz berde bat** sortzea da, Kadagua ibaiaren erdiko hiri-ibilbidea egituratuko duena, protagonismo handieneko espazio horiek, gainera, hiri-irudiaren erakargarritasuna eta herritarren bizi-kalitatea areagotuko duen ingurumen-balioa izan dezaten.

- **EKINTZA EGITURATZAILEAK.** Eskualdearen lurralde-egitura egituratzera bideratutako ekintzak (Ekintza Egituratzailleak).

- EE-1: Malabrigoko lotunea. **BI-636 errepidea BI-630 errepidearekin lotzea eta BI-630 errepidea BI-2701 errepidearekin eta BI-3602 errepidearekin artikulatzea.** Eremuko hiru bide nagusien arteko komunikazioa hobetzeko eta Lanestosak, Karrantza Haranak, Turtziozek eta Artzentalesek osatzen duten Mendebaldeko zonarekiko konexio egokia bermatzeko azpiegitura. **Egindako bide-proposamen guztien artean garrantzitsuena zen, eta Bizkaiko Errepide Planean jasota zegoen.**

Malabrigoko lotunea proiektu-fasean dago.

- EE-4: Kadaguako korridorea bikoiztea. **BI-636 errepidea bikoiztea.** Autobien ezaugarriak dituen bide-ardatza da, Hegoaldeko Soluzioaren (A-8) eta Arangurenen artean, Burgosko mugaraino jarraitzen duena, noranzko bakoitzeko errei baten bide azkar gisa, herrigunerik zeharkatu gabe. **Zallako udal-plangintzak ahalegina egin behar du aurreikusitako bizitegi-hazkundeek eta industria-hazkundeek distantzia egokia izan dezaten, autobia Balmasedara arte luzatzeko, eta ez hipotekatzeko.**
- EE-5: Hiri-saihesbideak eta hiri-kaleak birmoldatzea. **BI-3636 errepidea hiri-kale bihurtzea.**
- EE-6: Balmaseda-Zaramillo trenbidea bikoiztea. **Burdinbidea bikoiztea Arangurenetik Nocedalaraino. Zallan, saihesbide bat planteatzen da, lehendik**

dagoen hiri-bilbean txertatuta, afekzioak minimizatzeko. **Zallatik herrigunetik atera arte, lehendik dagoen bidea bikoiztea aurreikusten da.** Ekintza egituratzaile horri lotuta, lurraldearen zatiko planak Mimetiz (Zalla) linearen hiri-integrazioa hobetzeko proposamena dago.

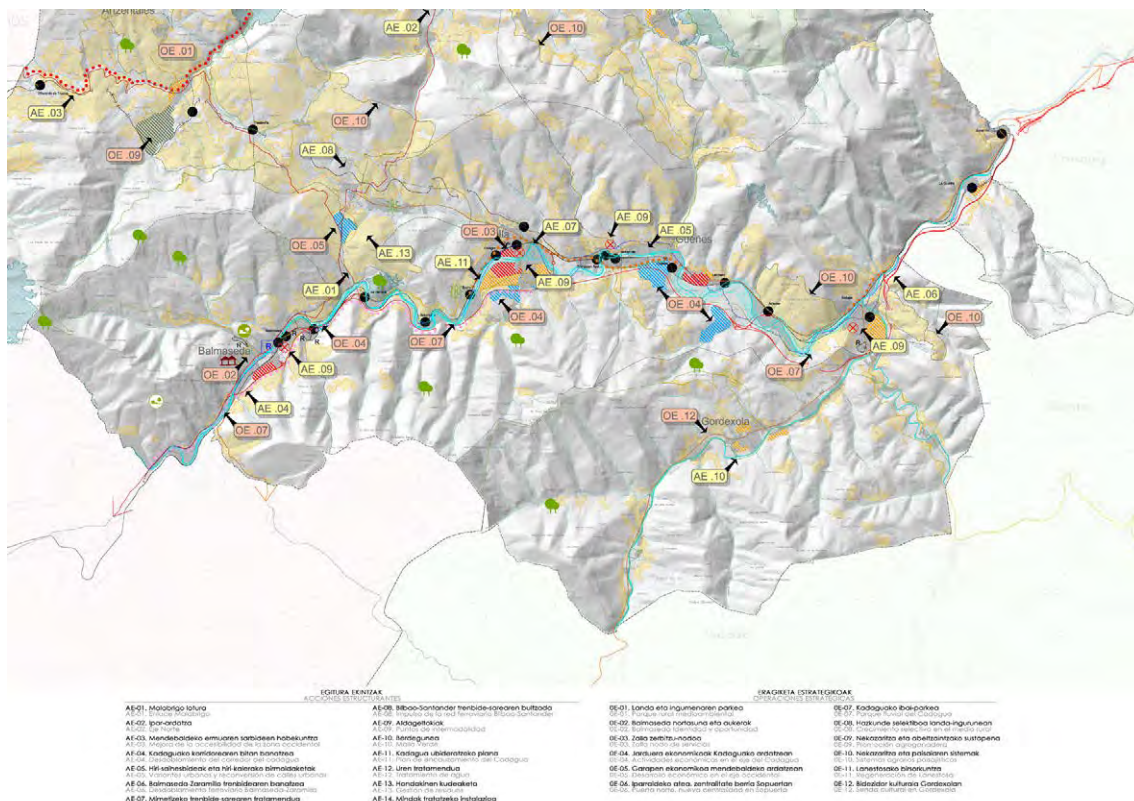
Arangureneko tartean proposatutako trenbidea bikoizteko lanak azterketa-fasean daude.

- EE-7: Trenbide-Sarearen tratamendua Mimetizen. **Trenbidea lurperatzea edo trazatzea lubakian, eta trenbide-pasaguneak kentzea.** Mimetiz erdiguneko trenbide-trazaduraren tratamendua proposatzen da, trenbidearen bi aldeetan lehendik dagoen bizitegitarako hiri-lurzorua baitago, ahalik eta trenbide-pasagune gehien murriztuz. **Horren ondorioz, hobetu egingo da Artebizkara eta Landarondo auzoen eta Aretxaga eta El Carmen inguruen arteko hiri-konektagarritasuna, bai eta etorkizunean egingo diren hazkundeak ere,** modu seguruan, ibilgailuen zirkulazioa ez gelditzeko eta egungo zerbitzua hobetzeko, trenbide-maiztasunak eta merkataritza-abiadura areagotzea ahalbidetuko baitu.
- EE-8: Bilbo-Santander trenbide-sarea bultzatzea. **Geraleku berria Mimetizen, Euskadi plazaren parean.** Bilbo-Santander trenbide-sarea sustatu eta bultzatzeko, besteak beste, Mimetizen (Zalla) Euskadi plazaren parean geraleku berri bat eraikitzea proposatzen da. Geraleku horrek Mimetizko hirigunerako irisgarritasuna bermatu behar du, trenbidea Lusa eta La Llana auzoak inguratzen dituen iparraldeko hegalarren erdialdetik igarotzen baita. Gainera, puntu horretatik gertu (PN-24-0144) dagoen FEVEko trenbide-pasagune bat kendu nahi da.

Euskadi plazako geralekua dagoeneko eginda dago.

- EE-9: Intermodalitate-puntuak. **Puntu intermodala Aranguren eta Mimetizen.** Aranguren: inguru hurbiletik (Galdames eta Gueñes) datozen bidaiariak hartzeko gune intermodala eta lehendik dagoen autobus-geralekua (Bizkaibus A0651 linea), baina hobetu daitekeena. Automobilak aparkatzeko aukerarik gabe, baina bizikletak gordetzeko ekipamendua jarri behar bada. Mimetizen: Puntu intermodala, autobusarekin batera (Bizkaibusen A0651 eta A0652 lineak), inguru hurbiletik datozen bidaiariak hartzeko, automobilak eta bizikletak aparkatzeko aukerarekin.
- EE-10: Sare Berdea. Helburua honako hauek osatutako sistema bat sortzea da: espazio libreen ekipamenduak, aisialdi-eremuak, bide berdeak, bizikleta-sarea, udalaz gaindiko parke handiak, Natura Interpretatzeko Zentroak eta LPPk proposatutako paisaia-balioa duten nekazaritza-sistemak. Zallan honako hauek proposatzen dira:
 - **Balmaseda-Zalla-Gueñes-Sodupe bizikleta-sarea aisiarako bizikleta-sarearekin lotzea.**
 - **Donejakue Bidea eta Erromatarren Galtzada natura-ibilbide gisa indartzea.**
 - **Bilbao-La Robla trenbide-trazadura zaharra bide berde bihurtzea.**
 - **Kadaguako Ibai Parkea (OE-7)**
 - **Nekazaritzako eta Paisaiako Sistemak (OE-10)**
- EE-11: Kadagua Bideratzeko Plana.

Mimetiz aldean aurreikusitako jarduketak egin dira, eta Arangurenekoak egiteke geratu dira.

Balmaseda-Zalla Eremu Funtzionaleko (Enkarterri) PTP. Jarduketa estrategikoak.

- **INGURUNE FISIKOAREN ANTOLAMENDUA.** Adierazi denez, Zallako plangintza orokorrak Antolamendu Arauen II. Tituluko zehaztapen orokorrak jaso behar ditu eta, zehazki, **La Herrera** artadia eta **Zariketeko San Pedro** haritzaren **Zuhaitz Berezia Babes Bereziko Lurzoru Urbanizaezintzat** hartu behar dira.
- **HIRI KOKAGUNEEI BURUZ**
 - **Arau Subsidiarioetako B-6 Otxaran sektorea, desklasifikatzeagatik, lehengoratzea, gaizki ezarrita dagoelako.**
 - **Dentsitate ertain-altuko garapen berrirako proposamena: Mimétiz (18,29ha.).** El Carmeneko triangulotik Hegoalderantz eta Mendietatik Mendebalderantz nukleoa haztea, Gallardi inguruan.
 - **Dentsitate ertaineko garapen berriak proposatzea:**
 - **Gallardi (17,57 ha.):** Mendietako gunearen hazkundera hegoalderantz, Gallardiko eremutik, Mimétiz dentsitate ertain-altuko bizitegi-garapeneko eremuaren ondoren, LPPk proposatua.
 - **Aretxaga (6,32 ha.):** Aretxagako herrigunearen ekialdeko bizitegi-garapena.
 - **Babes publikoko erregimenen bati atxikitako etxebizitzetarako lurzorua gordetzea, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko 2/2006 Legearen zehaztapenen arabera.**

- **Plangintza orokorrak definitu beharreko etxebizitza kopuruaren kuantifikazioa:**

8 urterako:

Gutxieneko eskaintza: 1.141 etxebizitza.
Gehieneko eskaintza: 1.585 etxebizitza

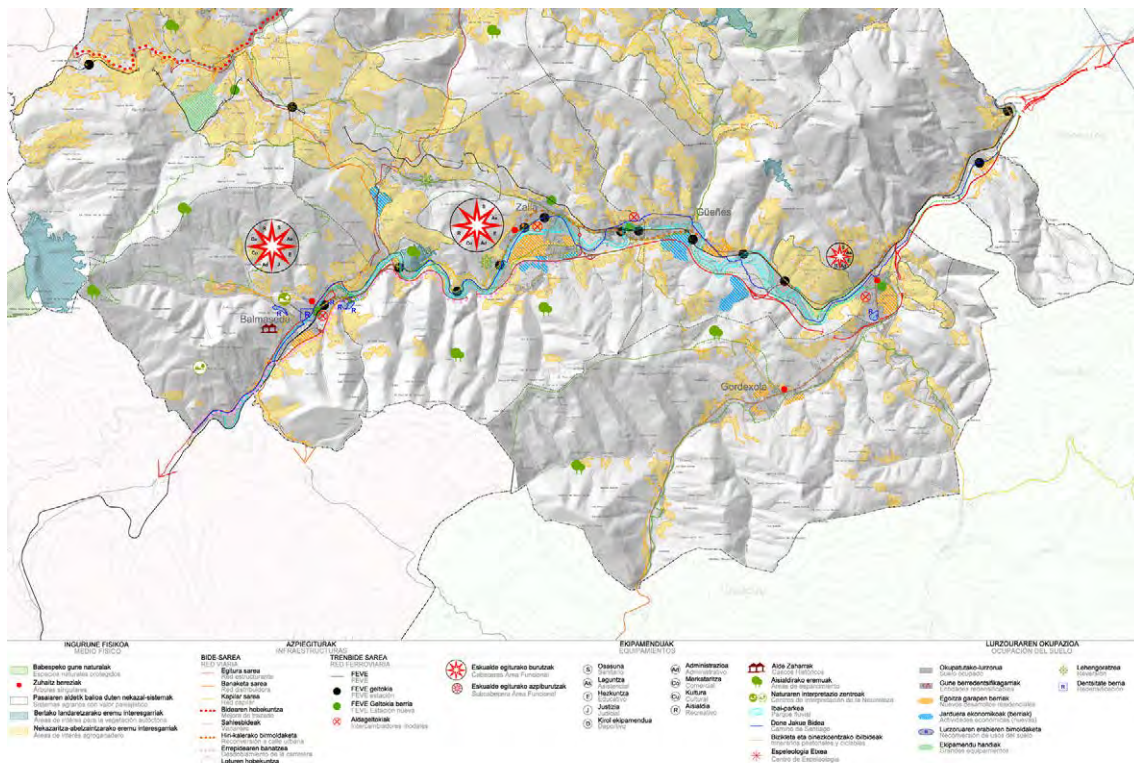
16 urterako:

Gutxieneko eskaintza: 1.518 etxebizitza.
Gehieneko eskaintza: 2.108 etxebizitza

Adierazi behar da, LPPko datu horiek gorabehera, 2019ko LAGen Berrikuspeneko Laugarren Xedapen Iragankorrak bizitegi-kuantifikazioari dagokionez zehazten duela, Lurralde Plan Partzialak egokitu arte, Gidalerroen Berrikuspena, **hirigintza-plangintzak gehieneko bizitegi-ahalmena moduan erabiliko du indarreko Lurralde Plan Partzialetik aplikaziotik eta LAGen Berrikuspenak ezartzen dituen kalkulu-formula berrietatik ateratzen diren gehieneko bi balioetatik txikiena.**

- **Jarduera ekonomikoetarako lurzorua:**

- **Industria-eremu finkatua birmoldatzea (A-1 Tejera, UT-4 Nocedal, UI-5 La Tejera eta T-1 Nocedal sektoreak), Balmaseda eta Zalla artean, hirugarren sektoreko merkataritza-jarduera batera (4,00 ha Zallako aldean).**
- **1-5 Ibarra sektorearen lehengoratzeta (4,53 ha.)**
- **Sopuerta eta Zalla artean, Malabrigon, hirugarren sektoreko eta industriako eremu misto berria (9,00 ha Zallako sektorean)**
- **Allendelaguan dauden bi sektoreak handitzea, Gallardi auzoaren eta Kadaguako korridorearen artean (5,00-6,00 hektarea berri).**
- **Hirugarren sektoreko eta industriako eremu misto berria Sollanon (10,00 ha)**
- **Nocedal birmoldatzeko eremua handitzea (2,00 ha).**

Balmaseda-Zalla Eremu Funtzionala (Enkarterri) PTP. Proposatutako ereduak.

Ondoriozta dezakegu Lurralde Plan Partzialak proposatutako jarduerak ia ez gauzatzearen ondorio direla Zallako udalerriak gaur egun dituen problematika nagusiak.

Hori agerian geratu zen LPPren araudiaren 4. artikuluan 3. puntuaren babesean 2017ko ekainean egin zen lehen jarraipen-memorian. Memoria horretan, eremuan gertatutako aldaketa sozioekonomikoekin alderatuta gertatutako desorekak identifikatzen ziren. **Eta Enkarterrietako Eremu Funtzionala Autonomia Erkidegoaren garapen-prozesuetatik deskonektatuta zegoela ondorioztatzen zen, eta 1997ko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan Bilbo Metropolitarraren jarduerak eta baliabideak lurralde horretara hedatzeko estrategiak planteatzen bazituzten ere, asko geratzen zen egiteko eremu hori indartzeko.**

Duela gutxi, jarraipen-memoria berri bat egin da, helburu nagusitzat izan duena LPP 2019ko LAGak kontuan hartuta aztertzea, eta jarraipen-lanarekin jarraitzea, jakina. Horregatik, memoria hau 2019ko LAGen kapitulu handiei jarraikiz egituratzen da, LPPren zehaztapenak eta administrazioek garatu dituzten politika sektorialak aztertuta. Gainera, Udalplaneko daturik berrienak (Udalplan 2019) Lurralde Planaren indarraldiko lehen urteko datuekin (Udalplan 2011) alderatzen dira.

Berriz ere ondorioztatzen da azken memoria horretan ez dela industria-garapenik egin, ez eta ekipamendu handien ezarpenik ere, LPPan aurreikusten zirenak, eta, beraz, ezta lortu nahi zen bizitegi-garapena ere.

Aurreikusitako 14 ekintza egituratzaileetatik eta 12 eragiketa estrategikoetatik, aurrerapenak izan dira, batez ere, natura-ondarea babestea edo hobetzea helburu zutenetan.

Ez dira egin LPPk proposatutako azpiegiturak edo ekipamenduak, hau da, Karrantza Haraneko Nekazaritza, Abeltzaintza eta Enpresa Garapenerako Ekipamendua eta Artzentalesko beste bat, Sopuertako Kirol eta Turismo Ekipamendu handia eta Zallako Bereizmen Handiko Ospitalea; eta Artzentalesko eremu erreserbatuan ekipamendu pribatu bakarra gauzatu da

Nekazaritza eta Abeltzaintza eta Enpresa Garapenerako Ekipamendu baterako. Bestalde, kontraesanean, Zallan, Suhiltzaile Parkearen Sistema Orokorra buruzko Plan Berezia ez zegoen jasota LPPan.

Azken jarraipen-memoria horretan (2020) Enkarterriko Eremu Funtzionaleko LPPak 2019ko LAGekin koherentea den lurralde-eredu bat garatzen duela adierazten bada ere, eta haren natura-ondarea babestearen eta balioztatzearen, hiri-eredu trinko eta trinko baten eta erabilera-nahasketak dituen hiri-eredu baten, hiri-berroneratzearen eta baliabideak hobeto aprobetxatzearen aldeko apustua egiten duela, egia da, halaber, **2019ko LAGek kontzeptu berriak jasotzen dituztela**, hala nola ekosistemen zerbitzuak, klima-aldaketa, genero-ikuspegia, osasuna, irisgarritasun unibertsala, euskara, parte-hartzea eta gobernantza, **eta horrek, beharbada, Zallako HAPO berria egiteko epean Enkarterrietako LPPa berrikusteko prozesu baten alde egingo dugu**, ikuspegi berriak txertatzeko, idazteko unean kontuan hartu ez ziren alderdi guztietan, eta, beraz, Zallako plangintza orokorra berrikusteko prozesuan ere kontuan hartu behar dira.

Adibidez.

1. Ingurune fisikoari eta azpiegitura berdeari dagokienez, antolamendu-kategoriei dagokienez, ikus daiteke LPPko kategoriak bat datozela 2019ko LAGekin, baina aldaketa txiki batzuk egin direla izendapenetan, eta zuzendu egin beharko direla. Gainera, “Babes Bereziko” eremuen mugak eguneratu beharko dira onartutako babes-figuren arabera (KBE, biotopo babestuak, etab.), eta korridore ekologikoak gainjarritako baldintzatzaile gisa sartu beharko dira antolamendu-zehaztapenetan. Nahiz eta LPPk Nekazaritza eta Basozaintzako LPSko “Balio Estrategiko Handiko Nekazaritzako eta Abeltzaintzako” eremuak jasotzen dituen, antolamenduan ez ditu barne hartzen “Onura Publikoko Mendiak” eta “Mendi babesleak” baldintzatzaileak, Nekazaritza eta Basozaintzako LPS horretan xedatutakoaren arabera.
2. Hiri-hazkundearen perimetroa 2019ko LAGen figura berri bat da, eta, beraz, LPPak ez du horri buruzko argibide zehatzik ematen. Mugaketa horrek egungo adarrari lotuta egon behar du, eta oso garrantzitsua da guneen arteko lurralde-hutsuneak zaintzeko eta zeharkako konexio ekologikoak sustatzeko.
3. LPPk proposatutako bizitegi-kuantifikazioa 2019ko LAGek lortutako zifra baino nabarmen handiagoa da, gehienez 5.858 etxebizitza izatetik 8 urteren buruan 3.258 izatera igarota. Horri dagokionez, gogorarazi behar da LPPa eta udal-plangintza 2019ko LAGen bizitegi-kuantifikaziora egokitu beharko direla. Beraz, udal-plangintzaren berrikuspina egitean, gehieneko etxebizitza-kopurua 2019ko LAGetan adierazitakora doitzeaz gain, udalerrri bakoitzaren benetako premiak aztertu behar dira eta bizitegi-lurzoru urbanizagarriaren desklasifikazioa kontuan hartu.
4. Paisaiari eta kultura-ondareari dagokienez, gai berritzaileak dira lurralde-antolamenduko kontzeptu gisa, eta, beraz, berrikusi egin beharko litzateke LPPak horiei emandako erantzuna. Zehazki, paisaiari dagokionez, eta Eremu Funtzionalak paisaiaren katalogoa eta zehaztapenak dituen arren (2018), 90/2014 Dekretuak paisaia integratzeko eta garatzeko tresnak ezartzen ditu lurralde-antolamenduaren dimentsio espezifikoko gisa, 2000. urteko Paisaiaren Europako Hitzarmenak promulgatutakoarekin bat etorritik. Kultura-ondareari dagokionez, idazketaren unean haren tratamendua egokia izan arren, 6/2019 Legea onartzeak LPPa hari egokitzera behartzen du.
5. Baliabideen kudeaketa jasagarriari dagokionez, LPPren eremu funtzionaleko planteamenduak administrazio sektorial bakoitzak aurreikusitako azpiegiturak eta planak

jasotzen ditu, eta horrek kudeaketaren funtzionamendu egokia eskaintzen du, nahiz eta 2019ko LAGen proposamen berriak baliabideen kudeaketa integratu, jasagarri eta zirkularraren beharraren ildotik doazen, eta horrek planteamendu-ildo berri bat izan beharko luke LPPren etorkizuneko berrikuspen batean.

6. LPPak gauzatzen duen mugikortasunaren eta logistikaren antolamenduak, oro har, 2019ko LAGetako zehaztapenekin eta indarreko plan sektorialekin lerrokatuta dauden zehaztapenak biltzen ditu, eta horrek LPPak arlo horretan jokabide zuzena izatea ekarri du. Hobetzeko elementu gisa, azpiegitura grisaren eta azpiegitura berdearen arteko gatazka-puntuak berrikusi beharko lirateke, eremu funtzionaleko naturaguneen konektibitate ekologikoa bermatzeko.
7. 2019ko LAGetako zeharkako alderdi berriak (irisgarritasun unibertsala, genero-ikuspegia, klima-aldaketa, osasuna, euskara eta lurralde-erlazioa) kontuan hartu beharko lirateke, logikoa denez, lurralde-plangintza berrikustean, hobetzeko.

9.3. ZALLA ETA NEKAZARITZA ETA BASOZAINZAKO 2014KO LURRALDE PLAN SEKTORIALA.

Irailaren 16ko 177/2014 Dekretuaren bidez onartu zen behin betiko, eta honako hauek ditu helburu nagusiak: lurra eta, oro har, nekazaritza-sektorea eta haren bitartekoak defendatzea eta babestea, egungo landa-egoera zehaztea eta plangintza landa-irizpideetatik planteatuko duen lurralde-antolamendua bultzatzea. Beraz, Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialak (LPS) funtzio bikoitza bete nahi du: euskal landa-espazio pluriaktibo eta multifuntzional baten bideragarritasuna bermatzera bideratutako lurralde-antolamendu bat proposatzea; eta eredu hori lurralde-antolamenduaren arloko erabaki-prozesuetan sartzeko bide bat irekitzea.

Sektoreei dagokienez, LPSak Lurzoru Urbanizaezinean (LUE) nekazaritza- eta baso-erabilera arautzen ditu, eta haren antolamendu-eremuak EAE osoa hartzen du, aurretik zeuden hiri-eremuak alde batera utzita. Hiri-eremutzat hartzen dira behin betiko onarpenaren egunean udal-plangintza orokorrean hiri-lurzoru, lurzoru urbanizagarri edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatuta dauden eremuak.

Kanpoan geratzen dira, halaber, Naturagune Babestuak (Parke Naturalak eta Biotopo Babestuak), Urdaibaiko Biosfera Erreserbaren eremua eta hezeguneak, Hezeguneen LPSan xehetasunez antolatuak, eta Itsasertzeko LPSan definitutako Itsasertzeko Babes Bereziko Eremuak.

Indarrean dauden Lurralde Plan Partzialek (LPP) babestutako Lurzoru Urbanizaezinari dagokionez, Nekazaritza eta Basozaintzako LPSaren zonakatzea subsidiarioa da eremu horietan – LPPen lehentasun juridikoa dela eta –, hark definitutako Balio Estrategiko Handiko eremuetan izan ezik, horietan lurralde-antolamenduko bi tresnen araudirik zorrotzena nagusitzen baita.

Lurzoru urbanizaezina arautzeko oinarri gisa, LPSak arau-elementuak eta ingurune fisikoaren alderdi hutsak definitu eta alderatzen ditu, honela egituratuta:

- **Erabilera eta jardueren definizioa.**

1997ko LAGetan proposatutako eskematik abiatuta, zona desberdinetan kontuan hartu beharreko erabilera eta jardueren definizio bat egiten da, eta ñabardura batzuk egiten dira, hala nola Kontserbazio Erabilera ez kontuan hartzea (ez da erabilera bat berez, helburu bat baizik), Berotegien Erabilera Nekazaritza Erabilera berruan integratzea eta landa-bideak eta pistak erabilera bereizi berri gisa sartzeari.

- **Antolamendu-kategoriak.**

1997ko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan oinarrituta, zehaztapen eta aldaketa batzuekin. *Babes Bereziko* kategoria ez da berariaz mugatzen, nahiz eta gainjarritako baldintzatzaile gisa sartzen diren LAGetako Natura Intereseko Eremuak eta Espazioak, Natura 2000 Sarean sartutako eremuak (BIL, HBBG), Nazioarteko Garrantziko RAMSAR Hezegune izendatutako enklabeak, Korridore Ekologikoen Sarea, gutxi Aldatutako Paisaia duten Eremuak eta 1997ko LAGek ezartzen duten irizpidearen arabera Babes Bereziko gisa kalifikatzeko ezaugarriak dituen beste edozein azalera. Horietatik abiatuta, eta LAGek adierazten duten bezala, LPPak edo udal-plangintzak izango lirateke dagozkien aplikazio-eremuen barruko eremuak Babes Bereziko gisa definitzeaz arduratuko liratekeenak.

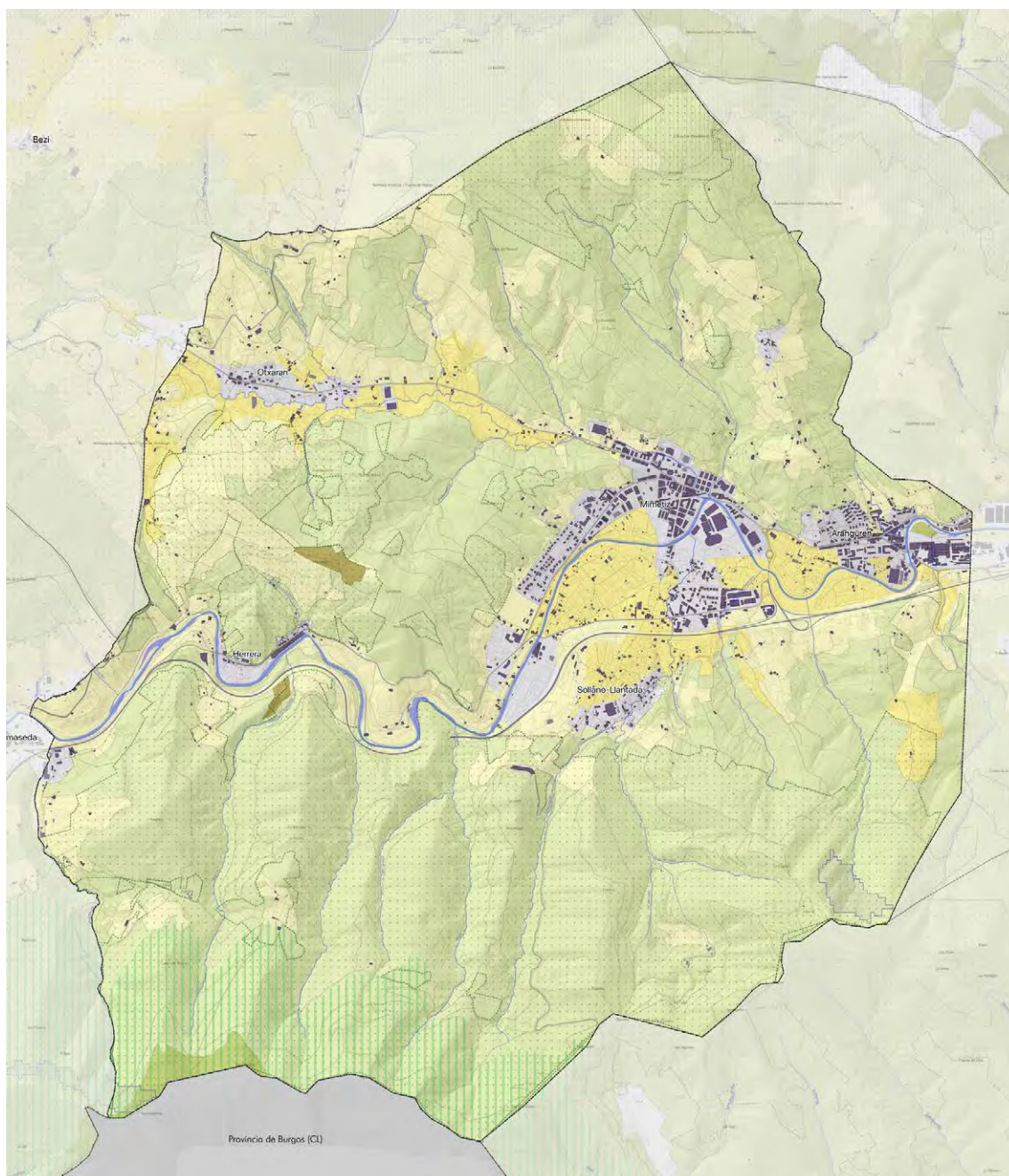
LPSren arabera, lurzoru orok nekazaritza eta basozaintzako bokazioa du edo izan dezake, neurri handiagoan edo txikiagoan; beraz, ez zaio inongo eremuri esleitu 1997ko LAGetako Erabilera Definituko Bokaziorik Gabeko Kategoria.

1997ko LAGetako ***Nekazaritza eta Abeltzaintza nahiz Landazabala*** kategoria bi azpikategoriatan banatzen da:

- *Balio Estrategiko Handia.* Gaitasun agrologiko handieneko lurzoruak ez ezik, modernotasunagatik, errentagarritasunagatik edo jasangarritasunagatik sektorearentzat estrategikotzat jotzen diren nekazaritza-ustategietako lursailak ere barne hartzen dituzte; beraz, horiek mantentzea eta beste erabilera batzuen aurrean babestea lehentasunezkoztat jotzen dira.
- *Trantsizioko landa-paisaia.* Aurreko azpikategoriak baino produkzio-ahalmen txikiagoa duten eremu landuak (malda handiagoak) edo belardiek eta haiekin mosaiko eran dauden baso-unada txikiek estalitako landazabaleko eremuak biltzen ditu. Balio estrategiko handiko nekazaritzako eta abeltzaintzako eremuekin edo baso-eremu zabalekin harremanetan daude berehala, eta, bokazioz, bi ildo horietako batera bideratzen dituzte.

1997ko LAGetako ***Basoa eta Larre Menditarrak*** kategoriak goragoko kategoria batean biltzen dira, Mendia izenekoa, eta, era berean, lau kategoriatan banatzen da:

- *Basogintza:* gaur egungo erabileragatik edo erabilera-bokazioagatik (arriskuak, arroen babesa, etab.) zuhaitz-estalkiari eusteko bokazio argia duten lursailak hartzen ditu barne, hala nola baso autoktonoak, natura-interes handikoak, nola espezie aloktonoen landaketak, horien artean azpimarragarriena intsinis pinua, duen hedaduragatik.
- *Basoa-Mendi Barbana:* zuhaitzik gabeko eremuak dira, edo zuhaitz mehe edo degradatuak dituztenak (sastrakadiak, eremu karstikoak edo malda handikoak, luberritutako mendi publikoak eta Arabako illekoak, eta abar).
- *Larre menditarrak:* kota altuetan kokatutako soropil aizun eta trinkoek osatzen dute, abeltzaintza aprobeitxamendu handia dutenak, urtaroaren arabera bada ere, eta artzaintza tradizionalari lotuta daudenak, bai eta belar-sastrakak kenduz edo beste metodo batzuen bidez larreak hobetu diren mendi eremuak edo ezarri berri diren larreak ere.
- *Larre menditarrak-Harkaiztiak:* haitz handiak hartzen dituzte barnean, irtengune ia bertikalak dituztenak, euskal mendietako kareharrizko formazioen bereizgarriak.

NEKAZARITZA ETA BASOZAINZAKO LURRALDE PLANA

KATEGORIAK

- Nekazaritza eta abeltzaintza: balio estrategiko handia
- Nekazaritza eta abeltzaintza: trantsizioko Landa Paisaia
- Basogintza
- Basoak-Mendi barbana
- Ingurumenaren Hobekuntza

BALDINTZATZAILE GAINJARRIAK

- Korridore ekologikoak: lotunea
- Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak
- Onura Publikoko Mendiak
- Higadura arriskua

la ezinezkoa da horiek nekazaritza eta basogintza aprobetxatzea, ez baitira bertara iristen. Flora habitat nabarmena da, berezia eta bitxia, eta fauna mehatxatuaren babesleku eta habia da.

Ingurumen Hobekuntzaren Kategorian, eremu degradatuak, lurzoru urrikoak edo gaur egun higadura handia dutenak sartzen dira. Horietan, ekosistema hobetzeko eta leheneratzeko lanak egin behar dira ahalik eta lasterren, baliabidea galtzen jarrai ez dezan. Gaur egun dauden harrobiak ere sartzen dira, bai jardunean daudenak, bai utzita daudenak. Harrobien antolamendua arlo horretan dagoen legeriak aztertu beharko du.

Azkenik, **Lurrazaleko Uren Babes** Kategoria EAEko ibaiek eta errekek eta haien babes-eremuek osatzen dute, eta EAEko Ibai eta Erreken Ertzak Antolatze Lurralde Plan Sektorialean ezartzen da.

Zallan, Lurzoru Urbanizaezinean, kategoria hauek daude nagusiki:

Nekazaritza, abeltzaintza eta landazabala

Balio estrategiko handia
Trantsizioko landa-paisaia

Basoa eta larre menditarrak

Basogintza
Mendi barbara

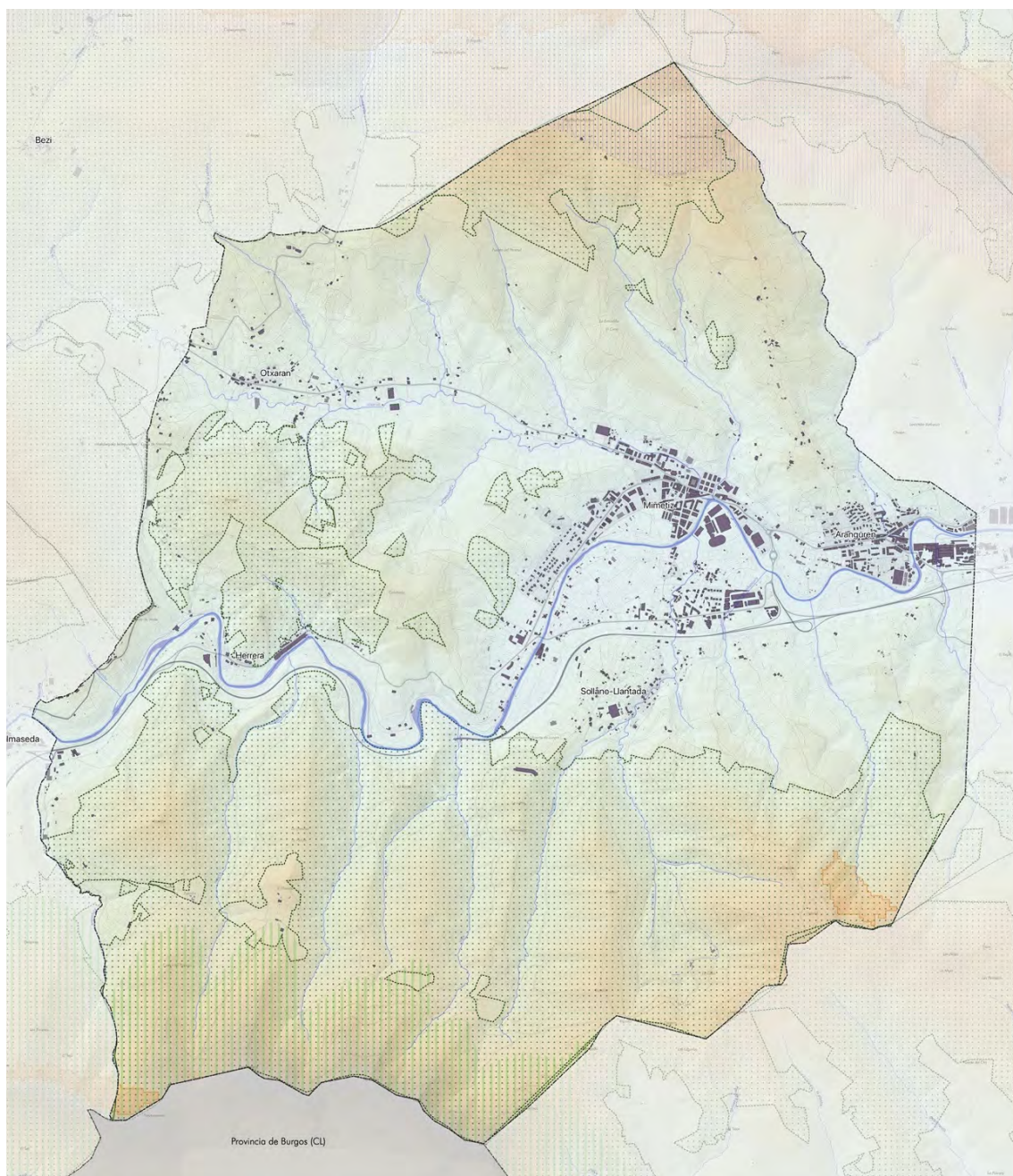
Ingurumenaren hobekuntza

- **Gainjarritako Baldintzatzaileak:**

Jarduera jakin batzuk Antolamendu-Kategorien gainean garatzeko modua mugatzen dute, kasu bakoitzean dagoen arrisku motaren arabera, eta 1997ko LAGetan ingurune fisikoko elementuak tratatzeko eta eremu desberdinetan jarduerak arautzeko ezarritako irizpide eta gidalerroen arabera.

Zallan honako baldintzatzaile gainjarri hauek ditugu:

- Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak.
- Eremu higagarriak.
- Onura publikoko mendiak
- Korridore ekologikoak: Gorbeia Arkamo-Gibijo-Arrastaria Ordunte lotura-funtzioa

BALDINTZATZAILE GAINJARRIAK

- Higadura arriskua
- Korridore ekologikoak: lotunea
- Akuiferoak kutsatzeko arriskua duten eremuak
- Onura Publikoko Mendiak

Definizio horietatik abiatuta, LPSak aplikazio orokorreko zenbait irizpide eta Antolamendu-Kategoria bakoitzean aplikatu beharreko berariazko arau batzuk garatzen ditu. Aplikazio orokorreko irizpideak esku hartzen duten erakunde publikoak orientatzera bideratuta daude, eta horietako batzuen oinarria sektore-jarduera jakin bat arautzen duen arau bat da. Irizpide horien artean sartzen dira, besteak beste, Lurzoru Urbanizaezinean nekazaritzako eraikuntza berriak eraikitze baldintzak, hondakin organikoen kontrola, aisialdiko baratzeak eta abar.

Arau espezifikoetan, horien ezarpenaren bideragarritasuna edo bideraezintasuna zehazteko, erabilerak eta jarduerak 1997ko LAGetan ezarritako mekanismoaren arabera arautzen dira, eta, beraz, kasuen arabera, bideratuak, onargarriak edo debekatuak izango dira. Hala, Antolamendu Kategorietako Erabilerak Arautzeko Matrizean (edo Antolamendu Matrizean), lurraldean garatzen diren erabilera potentzialei (errenkadetan) aurre egin behar zaie, Antolamendu-Kategorietan (zutabetan) ezartzea arautze aldera.

USOS	CATEGORÍAS DE ORDENACION							
	AGROGANADERO Y CAMPESINIA		MONTE				MEJORA AMBIENTAL	PROTECCIÓN DE AGUAS SUPERFICIALES
	Estratégico	Paisaje Transición	Forestal-Monte Ralo	Forestal	Pastos Montanos	Pastos Montanos-Roquedos		
PROTECCIÓN AMBIENTAL								
Mejora ambiental	2	2	1	2	2	2	1*	1
OCIO Y ESPARCIMIENTO								
Recreo extensivo	2	2	2	2	2	2	2	-
Recreo intensivo	2a	2a	2a	2a	2a	3	2a	-
Actividades cinegéticas y piscícolas	2	2	2	2	2	2	2	2
APROVECH. DE RECURSOS PRIMARIOS								
Prácticas agrarias	1	1*	2*	2a*	3	3	3	2*
Construcciones ligadas a explotación agraria	3a*	2a*	3a*	3a*	3	3	3	3
Prácticas ganaderas	2	2	2*	2*	1*	2*	2*	2*
Construcciones ligadas a explotación ganadera	3a*	2a*	3a*	3a*	3a*	3	3	3
Prácticas forestales	2a*	2*	1*	1*	2*	2*	1*	2*
Construc. ligadas a explotación forestal	3a	2a	3a	3a	3	3	3	3
Industrias Agrarias	3a	2a	3a	3a	3	3	3	3
Actividades extractivas	-	-	-	-	-	-	-	-
INFRAESTRUCTURAS								
Vías de transporte ²⁵	-	-	-	-	-	-	-	-
Caminos rurales y pistas	2a	2a	2a	2a	2a*	3	2a	-
Líneas de tendido aéreo	2a	2a	2a	2a	3a	3	2a	-
Líneas subterráneas	2a	2a	2a	2a	3a	3a	2a	-
Inst. Técnicas de servicios Tipo A	3a	2a	2a	3a	3	3	3	-
Inst. Técnicas de servicios Tipo B	2a	2a	2a	2a	2a	3a	2a	-
Escombreras y vertederos de residuos sólidos	3a	3a	3a	3a	3	3	3a	-
USOS EDIFICATORIOS								
Crecim. Apoyados en núcleos	3a	2a	2a	3a	3a	3	2a	-
preexistentes								
Crecim. No apoyados en núcleos	3a	3a	3a	3a	3	3	3a	-
preexistentes								
Edificios de Utilidad Pública e Interés S.	3a	3a	3a	3a	3a	3	3a	-
Resid. aislado vinculado a explotación	2a*	2a*	3a	3a	3a	3	3	3
Resid. aislado no vinculado a explotación	3	3	3	3	3	3	3	-
Instalaciones peligrosas	3a	3a	3a	3a	3a	3	3a	-

1. Propiciado: Se denomina uso propiciado de una zona al que predomina en ella y la caracteriza desde un punto de vista funcional y físico. **2. Admisible.** **3. Prohibido**

a. En los casos señalados con esta letra, los procedimientos de EIA de planes o proyectos considerarán de manera específica en dicha evaluación la afección sobre la actividad agroforestal y la aplicación de medidas correctoras en los términos recogidos en el PEAS (Documento D del PTS Agroforestal). Para proyectos sobre la subcategoría de alto valor estratégico, se exigirá la emisión de informe por el órgano foral competente en materia agraria.

Los **3a** significan un Uso no deseable, pero admisible en caso de venir avalado por los PTP, o de certificarse su admisibilidad en base al procedimiento anterior*.

* = Usos agroforestales con matizaciones en este PTS o a concretar por el ordenamiento foral
- : Usos a regular desde otros documentos de planeamiento

ERABILERAK	ANTOLAMENDU KATEGORIAK						INGURUMEN HOBETUNTZA	AZALEK O UREN BABESA
	NEKAZARITZA ETA ABELTZAINZA ETA LANDAZABALA		MENDIA					
	Estrategik oa	Trantsiziok o paisaia	Basoa- mendi meatsa	Basoak	Larre menditarra k	Larre menditarrak- Haitzak		
INGURUMEN BABESA								
Ingurumen-hobekuntza	2	2	1	2	2	2	1*	1
AISIALDIA ETA ATSEDENA								
Aisia estentsiboa	2	2	2	2	2	2	2	-
Aisia intentsiboa	2a	2a	2a	2a	2a	3	2a	-
Ehiza- eta arrantza-jarduerak	2	2	2	2	2	2	2	2
LEHEN MAILAKO BALIABIDEEN APROBETXAMENDUA								
Nekazaritza-jarduerak	1	1*	2*	2a*	3	3	3	2*
Nekazaritza-ustiapenera eraikinak	3a*	2a*	3a*	3a*	3	3	3	3
Abeltzaintza-jarduerak	2	2	2*	2*	1*	2*	2*	2*
Abeltzaintza-ustiapenera eraikinak	3a*	2a*	3a*	3a*	3a*	3	3	3
Basogintza-jarduerak	2a*	2*	1*	1*	2*	2*	1*	2*
Basogintza-ustiapenera eraikinak	3a	2a	3a	3a	3	3	3	3
Nekazaritza-industriak	3a	2a	3a	3a	3	3	3	3
Ateratze-jarduerak	-	-	-	-	-	-	-	-
AZPIEGITURAK								
Garraio-bideak ¹⁻³	-	-	-	-	-	-	-	-
Landa-bideak eta pistak	2a	2a	2a	2a	2a*	3	2a	-
Aireko linea elektrikoak	2a	2a	2a	2a	3a	3	2a	-
Lurpeko lineak	2a	2a	2a	2a	3a	3a	2a	-
A motako zerbitzuen inst. teknikoak	3a	2a	2a	3a	3	3	3	-
B motako zerbitzuen inst. teknikoak	2a	2a	2a	2a	2a	3a	2a	-
Hondakin solidoen obra-hondakindegia eta zaborteak	3a	3a	3a	3a	3	3	3a	-
ERAIKUNTZA ERABILERAK								
Lehendik diren nukleoetan babestutako	3a	2a	2a	3a	3a	3	2a	-
hazk.								
Lehendik diren nukleoetan babestu gabeko hazk.	3a	3a	3a	3a	3	3	3a	-
Onura publiko eta giz. inter. eraikinak	3a	3a	3a	3a	3a	3	3a	-
Ustiategiari loturiko bizitegi bakana	2a*	2a*	3a	3a	3a	3	3	3
Ustiategiari lotu gabeko bizitegi bakana	3	3	3	3	3	3	3	-
Instalazio arriskutsuak	3a	3a	3a	3a	3a	3	3a	-

1. Faboratua: Faboratutako erabilera, zona batean nagusi dena eta ikuspegi funtzional eta fisikotik karakterizatzeko duena da. **2.** Onargarria, **3.** Debekatua

a. Letra honekin adierazitako kasuetan, plan edo proiektuen ingurumen-inpaktuaren ebaluazio-prozedurek berariaz hartuko dituzte kontuan ebaluazio horretan nekazaritza- eta basogintza-jardueraren gaineko afektazioa eta neurri zuzentzaileen aplikazioa AAEPan jasotako baldintzetan (D dokumentua, NBALAParen I. eranskina). Balio estrategiko handiko azpikategoriari buruzko proiektuetarako, nekazaritza-arloan eskuduna den foru-organismoak dagokion txostena egitea eskatuko da.

3a horiek nahi ez den erabilera dira, baina onargarria LZPe bermatzen badituzte, edo aurreko prozeduran oinarrituta onargarria dela ziurtatzen bada*.

* = Nekazaritza- eta basogintza-erabilera hauek ñabardurak dituzte LAP honetan edo foru-antolamenduak zehaztu behar ditu

- : Bestelako planeamendu-dokumentuekin arautu beharreko erabilerak

Oro har, lurzorua baliabidea modu itzulezinean hipotekatzen duten erabileretarako, zuhurtzia handiena ezartzen da plangintzan, balio sektorial edo natural handieneko kategorietan. Erabilera horiek ez dira desiragarriak kategoria horietan, eta kasu batzuetan debekatuta daude, eta beste batzuetan, berriz, zaintzak ezartzen dira, hala eginez gero, aldeztu aurretik beste aukera posible batzuk baztertu eta ingurumen-inpaktua eta nekazaritza eta basogintzako jardueran eragindako inpaktua zuzentzeko neurriak ezar daitezkeen. Balio txikiagoko kategorietan, azpiegitura- edo eraikuntza-erabilera gehienak onargarritzat jotzen dira, baina nekazaritza eta basogintza jardueraren gaineko eraginaren ebaluazioa ere agintzen da, ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazioen bidez. Nekazaritzako erabilerak ia kategoria guztietan onartzen dira. Hala ere, zenbait kasutan ñabardurak egiten dira erabilera horiei lotutako praktika edo eraikuntza jakin batzuetarako.

Gainjarritako Baldintzak dituzten zonetarako, arau erregulatzaileei erreferentzia egiten dieten jarraibide batzuk ematen dira.

LPSak, gainera, jarduteko zenbait tresna jasotzen ditu, honako hauek, hain zuzen ere:

- Plan, programa eta proiektuen garapenak nekazaritza eta basogintza sektoreari eragindako afektazioa ebaluatzeko gida metodologikoa, plan eta proiektuen ingurumen-ebaluazioko prozeduretan nekazaritza eta basogintza lurzoruaren gaineko afektazioaren balorazioa errazteko.
- Landa-lurzorua kudeatzeko erakundeak. Sektorearen beraren barruan nekazaritza-lurzoruak kudeatzeko egiturak sortzeko behararen aurrean planteatu dira, nekazaritza-

lurren funtsak eskuragarri jarri, bai propioak edo jabeek aldi baterako lagata, bai lurralde-antolamenduko prozesuetan parte hartzeko, LPS honetan sartutako antolamendu sektorialeko gidalerroak eta arauak kudeatuz, plangintzan nekazaritza-aldagaiak kontuan har daitezten.

- Baso-Baliabideak Antolatzeko Planak (BBAP), 43/2003 Legean aurreikusitakoak, autonomia-erkidegoek ezaugarri geografiko, sozioekonomiko, ekologiko, kultural edo paisajistiko homogeneousak dituzten baso-lurraldeetan egin beharreko baso-plangintzako tresna gisa. Nekazaritza eta Basozaintzako LPSak automatikoki sartuko ditu BBAPen edukietan, horiek onartzen direnean, eta haien xedapenak onartuko ditu.
- Natura-intereseko espazioen antolamendua, hasiera batean orientabide gisa mugatuta daudenak eta lurralde- edo hirigintza-plangintzak egokitu ditzakeenak.

9.4. ZALLA ETA IBAIEN ETA ERREKEN ERTZAK ANTOLATZEKO LURRALDE-PLAN SEKTORIALA (ISURIALDE KANTAUARIARRA)

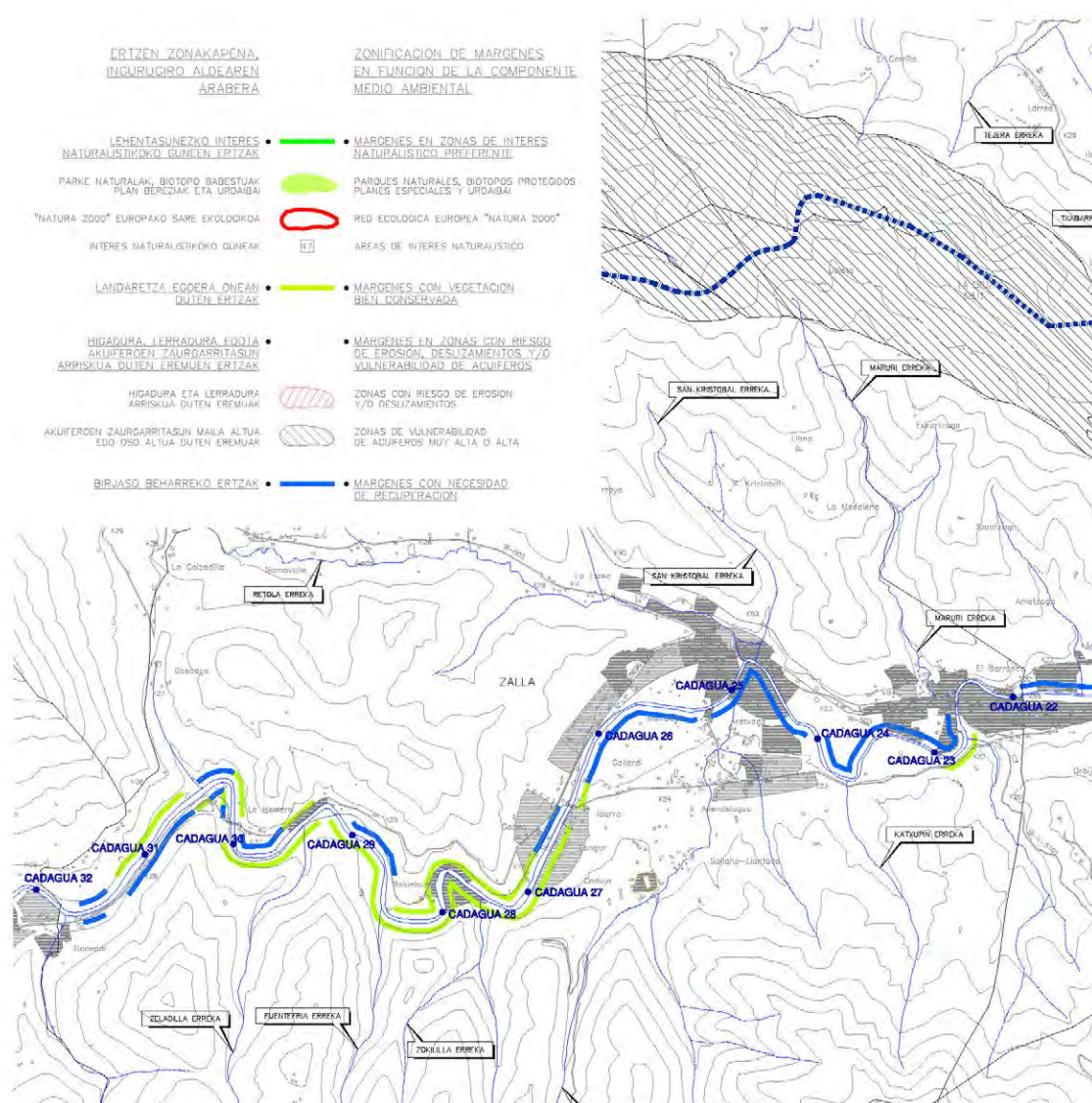
Eusko Jaurlaritzaren Kontseiluaren abenduaren 22ko 415/1998 Dekretuaren bidez onartu zen behin betiko, eta 1997ko LAGen 8. kapituluaren horri buruz egindako zehaztapenak garatzeko idatzi zen. Azaroaren 19ko 449/2013 Dekretuaren bidez, Lurralde Plan Sektorialaren aldaketa bat onartu zen, besteak beste, Lurralde Plan Sektorialaren dokumentuan lurzorua erabiltzeko irizpide berriak sartzeko, uholde-arriskuaren mailaren eta azterlan berrien ondoren egindako uholde-arriskuaren mapa berrien arabera.

Zallako udalerri osoa Kadagua ibaiaren arroaren barruan dago, 483,1 km²-ko hedadura du, eta Euskadiko arrorik handienak (Oria, Nerbioi, Ibaizabal eta Zadorra) baino ez ditu gainditzen; beraz, Kadagua leku nabarmenean dago neurriei dagokienez. Zallako udal-mugartean Kadagua elikatzen duten errekek ere garatzen dira, hauek nabarmenenak izanik; ezkerrean Erretola, San Kristobal eta Maruri, eta eskuinaldean Zeladilla, Fuentefría, Zokulla, Calleja, Sollano eta Katxupin.

Arroaren eskema morfologikoak erakusten du nola dagoen mugatuta Gorobel mendilerroaren ertz lauaren (Gaztelako goi-lautada hasten den tokia), Ordunteko mendien bizkarrezurraren eta haren inguruen ipar-mendebaldetik eta Ganekogorta-Goikogana sistemaren artean, Gorbeiaiko ekialdeko tolesturaren hondar gisa, eta Nerbioi ibaiaren arro nagusiranzko bidea irekitzen da Eortzako gainen artean. Nolabaiteko garrantzia duen urtegi bakarra (22 Hm³) Ordunte da, 50 km² inguruko arroko urak biltzen dituen gaztelar lurraldean.

Kadagua ibaiaren euskal tarteak, oro har, zeharkako ebakidura estua du, zati handi batzuk ahokatuta ditu eta eremu zabalago batzuk baino ez ditu, hala nola Arangurengo ibarrak (Zallan) eta Sanchosolo; Herrerias ibaiak, berriz, zabaltasun handiagoa du eta hedadura jakin bateko lautadak eskaintzen ditu Gordexolan (Ibarra, Molinar, Zubieta) eta, batez ere, Kadaguarekin lotzen den gunean, Sodupen.

Arro horren eskema funtzionalak bi erritmo desberdin ditu. Beheko zatian, ez da bereizten Bilbokoak markatzen duenarekin, baina Zalla-Balmaseda artean bi jarduera-polo dituen ardatz bat sortzen da, lan-, merkataritza- eta gizarte-mugimendu gehiena hartzen duena eta ia eskualde izaera hartzen duena.

Ibaien eta erreken ertzak antolatzeko LPS: Isurialde Kantauriarra (Bizkaia). Ingurumen-osagaia. Kadagua ibaia Zallako igarobidean.

LPS honen funtsezko proposamenetako bat ur-ibilgu guztiak arazo homogeneousko tarteen arabera banatzea eta hiru osagaien azterketan oinarrituta zonakatzea da: **Ingurumenekoa, Hidraulikoa eta Hirigintzakoa.**

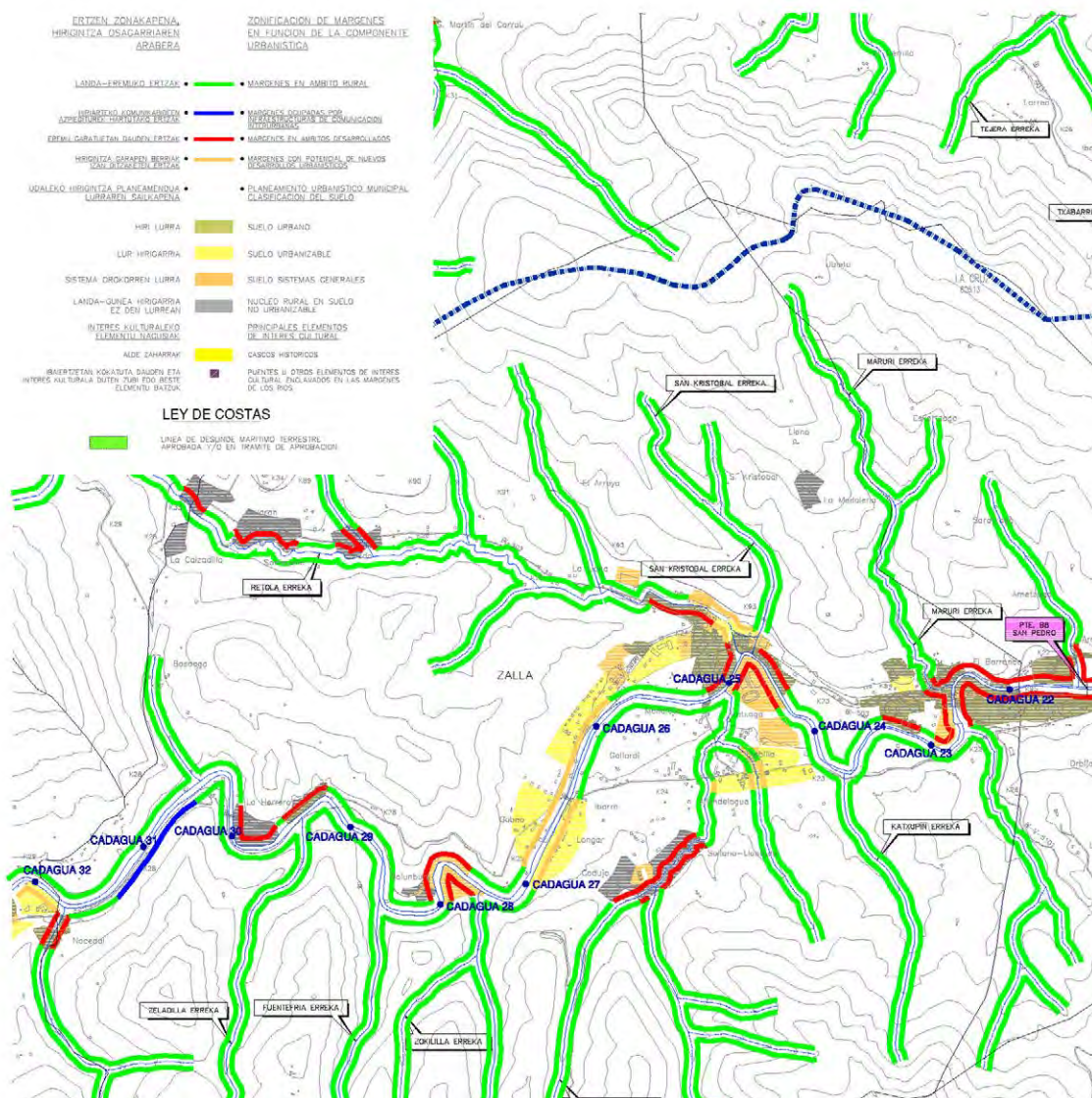
Osagai bakoitzaren eta ezarritako izapidetze eta zonakatzeen arabera aplikatzen da araudia.

Planaren helburu nagusia da hiru osagaietako bakoitza neurri egokian integratzea, haranen hondoan dauden lursailen hirigintza-potentziala uholdeen ondoriozko arazo hidraulikoekin eta ibaiertzen baldintza naturalen zaintzarekin bateragarri eginez.

Ingurumen-Osagaiaren arabera, planak lau eremu bereizten ditu berariaz: Lehentasunezko Interes Naturalistiko Zonetako Ertzak, Ongi Kontserbatutako Erriberako Landaredia duten Ertzak, Higadura-Arriskua, Akuiferoen Deslizamendua eta/edo Kalteberatasuna duten Eremuetako Ertzak eta Leheneratzeko Beharra duten ertzak.

Zallatik igarotzean, ibaiak kontraste nabarmeneko ibar-eremu bat zeharkatzen du; izan ere, La Herrera bezalako eremuak konbinatzen ditu, Balmasedarekiko udal-mugan, non ibaia ia ahokatuta igarotzen den, Ibarra edo Aretxaga eremuekin, alubioi-kumuluz estalitako ibar handi samarrek. Bere **ingurumen-osaeraren** eremuan, errealitate bat da, gaur egun, **Kadagua ibaia degradatuta dagoela prozesu antropikoen ondorioz**, batez ere industriak eta hirigintza modernoak ibaiertzak okupatzearen ondorioz, eta horrek, logikoki, kalitatearen galera progresiboa eragin du.

Ibaien eta erreken ertzak antolatzeko LPS: Isurialde Kantauriarra (Bizkaia). Hirigintza-osagaia. Kadagua ibaia Zallako igarobidean

Osagai hidraulikoaren arabera, Planak ibaiak eta errekek mailatan adarkatzen ditu, 1 eta 10 km²-ko azalerako ibaiadar-arroa duten erreketatik hasi eta 600 km²-tik gorako ibaiadar-arroa duten ibai-zatietaraino, eta Kadagua ibaiari dagokio ondoren zehazten dena:

- **V kategoriako zatiak ($400 < C < 600 \text{ Km}^2$):** Kadagua, 0 km-tik 14,6 km-ra. (Izalderekin elkargunea).
- **IV. kategoriako zatiak ($200 < C < 400 \text{ Km}^2$):** Kadagua, 14,6 km-tik 24,7 km-ra. (San Kristobal errekearekin elkargunea).
- **III. kategoriako zatiak ($100 < C < 200 \text{ Km}^2$):** Kadagua, 24,7 km-tik 36 km-ra (EAEko muga)

Azkenik, **Hirigintza Osagaiaren** arabera, Planak lau eremu bereizten ditu: Landa Eremuko Ertzak, Hiriarteko Komunikazio Azpiegiturek okupatutako Ertzak, Eremu Garatuetako Ertzak eta Hirigintza Garapen Berrietarako Potentziala duten Eremuetako Ertzak.

Kadagua ibaiaren ertzak, Zallatik igarotzean, eremu garatuetako Ertzak dituzte batez ere, baina baita landa-eremuko ertz batzuk eta Garapen Berrietarako Potentziala ere.

Udal-plangintzak lurzoru urbanizaezineko ibilgu-ertzetan azaleko urak babesteko lurzoru urbanizaezinaren kategoria ezarri behar du, LPStik eratorritako eremuekin, eta, gainera, haren irizpideak jaso behar ditu ibilguen alde bakoitzean 100 metroko zabalerako banda baten gainean.

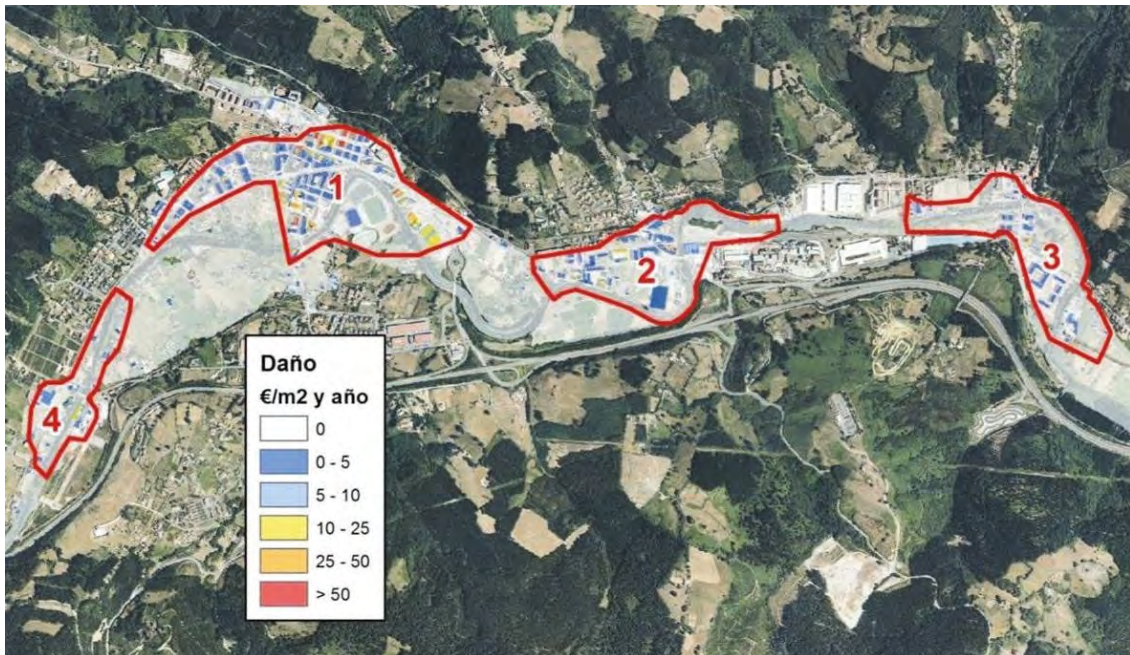
Garatutako Eremuetako Ertzetan, irizpide orokorra da ibaia nola den kontuan hartzea, hiri-paisaiaren konfigurazioan garrantzi handiena duen elementutzat eta natura-ingurunea hirien barruan integratzeko bide pribilegiatutzat. **Zallaren kasuan, garapen berrietarako eraikuntzaren gutxieneko atzerapenak koadro hau beteko du:**

Ibilgu-tarteen mailak	Eraikinaren gutxieneko atzerapena, metrotan	
	Mugaketa-lerroa edo bideratze-lerroa zehaztuta dutenak (metrotan)	Mugaketa edo bideratze definituko lerrorik gabe (metrotan)
VI	15	30
V	15	25
IV	15	22
III	12	16
II	10	14
I	10	12
0	10	12

Hirigintza-osagaiaren arabera **landa-eremuko ertztzat hartzen diren ertzetan, ibilgu publikoaren muga-lerroarekiko 50 metroko gutxieneko atzerapena errespetatu beharko da nahitaez, ibaiadar-arroa 100 km²-tik gorakoa duten ibai-tarteak direlako** (III. eta IV. mailak). **Osagarri gisa, ibilguen alde banatan 100 metroko zabalerak duen banda batean, lurzoru urbanizaezinaren berezko eraikuntzak, jarduerak eta lurzoru-erabilerak baino ez dira baimenduko.** Gainera, ez da trazaduraren zuzenketa artifizialik egingo, **agintaritzak hidrauliko eskudunak uholdeak prebenitzeko edo obra publikoak eraikitze beharrezkotzat jotzen dituen esku-hartzeak izan ezik.** Ertz horiek hirigintzako garapen berrietarako potentziala duten ertztzat hartuko dira, horien gainean lurzorua hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa birsailkatzen denean, hirigintza-garapenari ekiteko.

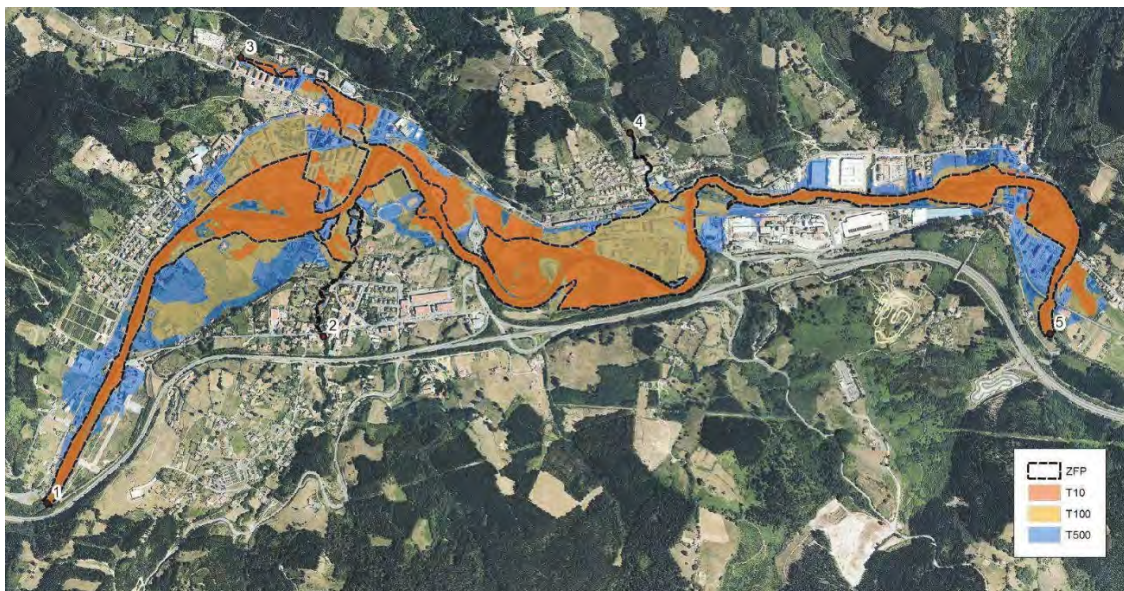
Hirigintzako Garapen Berriak izan ditzaketen Eremuetako Ertzen kasuan, eraikuntzaren atzerapenetarako araudi bat planteatzen da, ibaiertzeko landaredia babesten laguntzeko eta, hala badagokio, uholdeen aurrean babesteko beharrezkoak diren bideratze-obren bideragarritasuna bermatzeko. Eraikuntzarako eta urbanizaziorako gutxieneko tarteak garatutako eremuen ertzetan baino zorrotzagoak dira, eta 26-30 eta 11 (16) -15 (20) metrotan ezartzen dira, hurrenez hurren, III-IV. mailako ibilgu-zatietarako. Ibilgu publikoaren muga-lerroaren eta urbanizazioaren gutxieneko atzerapen-lerroaren arteko lurzoru-azalera espazio libreen tokiko sistema izan daiteke, eta espazio libreen lagapenetarako estandarren ondorioetarako zenbatu ahal izango da, Lurzoruaren Legearen Plangintzako Erregelamenduaren Eranskinean (espazio libreen zuzkidura publikoen L2/2006 sistema) definituta.

Hasieran iragarri zen bezala, ia hamarkada bat geroago, LPSa indarrean sartu zenetik, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak beharrezkotzat jo zuen plana aldatzea, LPSren dokumentuan honako hauek sartzeko: **lurzoruaren erabilera-irizpide berriak, uholde-arriskugarritasunaren mailaren arabera, Uren Zuzendaritzak egindako uholde-arriskuaren mapa berriak**, Natura 2000 Sarearen barruan BIL izendatutako ibai-espazioen berariazko erregulazioa, eta espazio horien identifikazio eta kokapen planimetrikoa, Biodibertsitaterako eta Ingurumen Partaidetzarako Zuzendaritzaren jarraibideen arabera, bai eta LPSaren edukiak homologatzea ere, Europar Batasunaren 2000/60/EE Uraren Esparru Zuzentzarauko eta Eusko Legebiltzarraren Uren 1/2006 Legeko xedapenei dagokienez (LPS indarrean sartu ondoren onartu ziren).

Zalla. Uholdeengatik aurreikus daitezkeen kalteak. Iturria: Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoko Espainiako zatiaren Uholde Arriskuak Kudeatzeko Plana.

Zallan Uholde Arrisku Handiko Eremu bat (UAHE) identifikatzen da, ES017-BIZ-6-1 ZALLA-GÜEÑES kodearekin identifikatua, 9,42 km-ra iritsiko litzatekeena, eta batez ere Kadagua ibaiari eragingo liokeena, baina baita Erretola, Sollano eta Maruri ibaiadarrei ere. UAHE hori **I. Taldeari atxikitzen zaio, hau da, egiturazko babes handiena dutenei, arriskuak oso handiak direlako edo katastrofikoak izan daitezkeen kalteak.**

Zalla. Lehentasunezko fluxu-eremua eta uholde-arriskua 10, 100 eta 500 urteko itzulera-aldietan. Iturria: Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoko Espainiako zatiaren Uholde Arriskuak Kudeatzeko Plana.

9.5. ZALLA ETA KANTAURI EKIALDEKO DEMARKAZIO HIDROGRAFIKOAREN ESPAINIAKO ZATIAREN UHOLDE-ARRISKUAK KUDEATZEKO PLANA. 2015-2021.

2016ko urtarilaren 15ean, 20/2016 Errege Dekretuaren bidez, Kantauri Mendebaldeko Demarkazio Hidrografikoaren eta Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako zatiaren uholde-arriskua kudeatzeko planak onartu ziren.

Planaren helburu nagusia da Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoaren lurralde-eremuan jarduera ordenatu eta lehenetsien multzo bat zehaztea eta justifikatzea, uholdeek giza osasunean, ingurumenean, kultura-ondarean, jarduera ekonomikoan eta azpiegituretan dituzten ondorio kaltegarriak murrizteko uholde-arriskuko potentzial nabarmenarekin identifikatutako eremuetan.

Arrisku-eremu bakoitzerako (UAHE), plana aplikatzeko aukerarik onena ebaluatzen da (6 urte), horretarako dauden aurrekontu-mugak eta erabilgarri dauden funtsak eraginkortasunez aplikatzeko beharra kontuan hartuta. Ondorioz, neurrien tipologiari, entitateari eta eremu geografikoari buruzko erabakiek kontuan hartzen dituzte horien ezarpenarekin lortu nahi diren onurak eta horretarako behar den inbertsioa, eta horiek gauzatzeko ardura duten administrazioak eta finantzatzeko modua identifikatzen dituzte. Gainera, honako alderdi hauek barne hartzen dituzte: uholdearen hedadura, ebakuazio-bideak eta atxikitze ahalmena duten eremuak, alubioi-lautadak, ingurumen-helburuak, lurzoruaren eta uraren kudeaketa, lurralde-antolamendua, lurzoruaren erabilera, naturaren kontserbazioa eta portuko nabigazioa eta azpiegiturak.

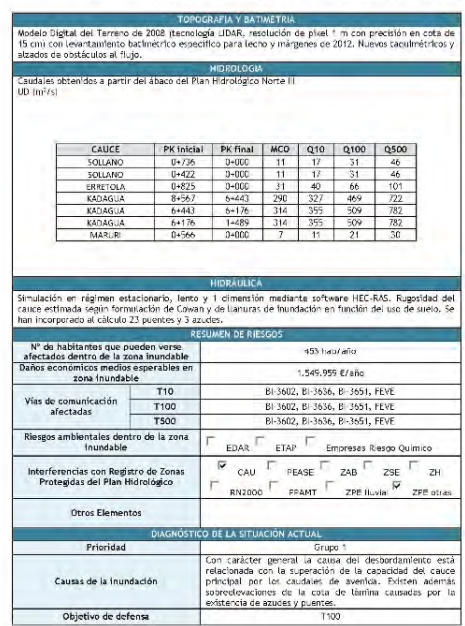
UAKPak uholde-arriskuaren kudeaketaren alderdi guztiak hartzen ditu bere baitan, eta prebentzioan, babesean, prestakuntzan eta berreskuratzean/ebaluazioan jartzen du arreta, uholdeen aurreikuspena eta alerta goiztiarreko sistemak barne, kontuan hartuta aintat hartutako arro edo azpiarro hidrografikoaren ezaugarriak. Hala badagokio, honako hauek sartzen dira: lurzoruaren erabilera jasangarriko praktiken sustapena, arroen leheneratze hidrologiko-agroforestalerako neurriak, uren atxikipena hobetzea eta uholde-kasuan eremu jakin batzuen uholde kontrolatua.

Zallak Uholde Arrisku Handiko Eremua (UAHE) dauka, kode honekin: ES017-BIZ-6-1 ZALLA-GÜEÑES. Oro har, uholde-emariak ubide nagusiaren (Kadagua) edukiera gainditzen dute. Gainera, xafla-kota gorago dago, presa txikiak eta zubiak daudelako. Lehen gainezkatzeak 10 urtetik beherako errepikatze-denboretan gertatzen dira, berdeguneak, belardiak eta baratzeak urez beteta. Uholde-lautaden edukiera galtzea ez du xurgatzen ibilgu nagusiaren husteko ahalmenak. Uholde orokortuaren errepikatze-aldia 25 urtekoa da. Zallako udal-mugartean, uholde-lautada osoa hartzen da Kadagua ibaiaren zenbait zatitan, UAHEaren eremuaren barruan. Batez ere Kadagua ibaiari eragiten dio, baina baita Erretola, Sollano eta Maruri ibaiadarrei ere. **UAHE hori I. taldekotzat hartzen da, hau da: oso arrisku handikotzat edo katastrofikoak izan daitezkeen kaltetzat, gertatzeko probabilitate txikia duten gertaeren kasuan.**

Aipatutako UAHE horren identifikazioa Uholde Arriskua Kudeatzeko Planean honako hau da:

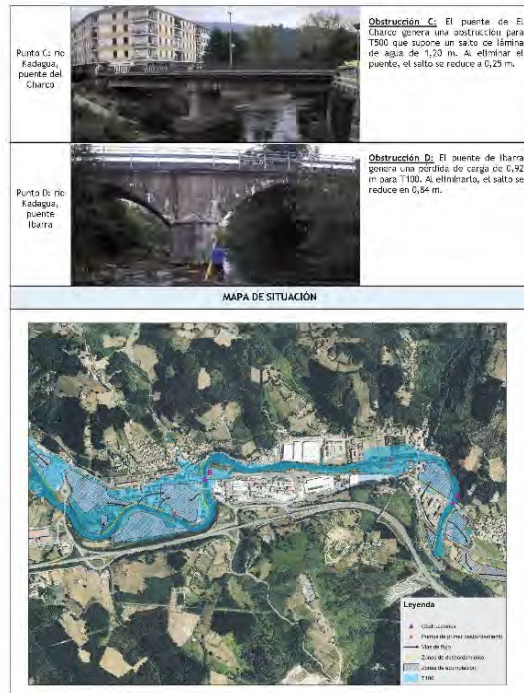

PLAN DE GESTIÓN DEL RIESGO DE INUNDACION DE LA PARTE ESPAÑOLA DE LA DEMARCACIÓN HIDROGRÁFICA DEL CANTÁBRICO ORIENTAL

PLAN DE GESTIÓN DEL RIESGO DE INUNDACION DE LA PARTE ESPAÑOLA DE LA DEMARCACIÓN HIDROGRÁFICA DEL CANTÁBRICO ORIENTAL

DIAGNÓSTICO DE LA SITUACIÓN ACTUAL - ARPSI DE ZALLA - GÜENES

PRINCIPALES CONDICIONANTES AMBIENTALES	
ESPACIOS Y ESPECIES PROTEGIDAS	
<ul style="list-style-type: none"> El río Kadagua en Área de Interés Especial para el vino europeo (<i>Musculi Interregional</i>) El ARPS se clasifica como Área de Interés Especial para los siguientes municipios: <ul style="list-style-type: none"> Municipio de Gortioy (<i>Musculi Interregional</i>) Municipio de Gortioy (<i>Musculi Interregional</i>) Municipio de Gortioy (<i>Musculi Interregional</i>) Municipio de Gortioy (<i>Musculi Interregional</i>) 	
OTROS VALORES AMBIENTALES RELEVANTES	
<ul style="list-style-type: none"> Las riberas del río Kadagua constituyen el hábitat de Interés comunitario prioritario "RIB". Los valores naturales de mayor valor serán las masas de vegetación de ribera que conserva en mejor estado, y que pueden caracterizarse como masas de alta biodiversidad. El PPS de Río clasifica diversos tramos del río Kadagua como Zonas de Vegetación Bien Conservada (ZVBC). Las estaciones de muestreo de la Red de Control de aguas en río: KAD0374 (Estado Ecológico Bueno) y KAD0372 (Estado Ecológico Medio). 	
RIESGOS AMBIENTALES	
<ul style="list-style-type: none"> Suelo potencialmente contaminado: El área definida como ARPS alberga en su perímetro, total o parcialmente, 32 parcelas incluidas en el "Inventario de emplazamientos que suponen o han supuestado actividades potencialmente contaminantes del suelo", elaborado por IHOSE. 	

Decreto Foral 116/2006, de 15 de junio, por el que se aprueba el Plan de Gestión del vino europeo, Musculi Interregional (3 líneas), en el TBO, como especie.

PATRIMONIO CULTURAL				
Patrimonio arquitectónico:				
UTM X	UTM Y	DENOMINACIÓN	PROTECCIÓN ACTUAL	PROTECCIÓN PROPUESTA
492430	4784561	Casas baratas	-	Inventariable
489209	4784745	Palacio-casa del Marqués de Murga	-	Inventariable
489507	4783789	Casero Ibarra: 13	-	-
488172	4783193	Casero Gobeo	-	-
Patrimonio arqueológico:				
UTM X	UTM Y	DENOMINACIÓN	PROTECCIÓN ACTUAL	PROTECCIÓN PROPUESTA
489195	4784743	Casa-torre de Murga	Presunción Arqueológica	-
489339	4784723	Casa-torre de Taramona	Presunción Arqueológica	-
489350	4784207	Casa-torre de Mendieta	Presunción Arqueológica	-
488175	4783320	Casa-torre de Gobeo	Presunción Arqueológica	-
PRINCIPALES CONDICIONANTES AMBIENTALES PARA LOS PLANES DE GESTIÓN				
<ul style="list-style-type: none"> Deberá considerarse las figuras de protección legal que afectan a este ARPS. Las actuaciones que se propongan en este ARPS deberán atender, en todos los casos, a lo dispuesto en el Plan de Gestión del vino europeo (<i>Musculi Interregional</i>). Es preciso de las actuaciones previstas en este ARPS, muy especialmente para las actuaciones de carácter estructural, deberá ajustarse al criterio general de evitar o minimizar la afectación a las masas de alta biodiversidad que conservan las riberas del río Kadagua, al tratarse de un hábitat cuya conservación es de Interés prioritario a nivel europeo. En todos los casos se deberá tener en cuenta la Ley 39/1990, de 3 de julio, de Patrimonio Cultural Vasco. La presencia de parcelas con suelo potencialmente contaminado podrá suponer un condicionante a considerar en el diseño de las actuaciones que se integren en el Plan de Gestión del Riesgo de Inundación que se elabora. En este sentido, en caso de que se propongan actuaciones sobre estas parcelas, se deberá estar a lo dispuesto en la Ley 17/2007, de 4 de febrero, en cuanto al procedimiento de obtención de la Declaración de calidad del suelo de dichas parcelas. 				

I. Taldeko UAHEen kasuan, Uholde Arriskuak Kudeatzeko Planaren barruan, babes-neurri estrukturalak aztertu dira.

Horretarako, irizpide orokor eta helburu gisa, alde batetik, konponbideak ekosisteman duen inpaktu globala murriztea, eta, bestetik, ikuspegi ekonomikotik eraginkorrenak diren neurriak hartzea izanik, behin babesaren itzulera-aldia ezarrita, apurka-apurka jarduerak txertatuz joan dira, hain oldarkorrak ez direnetatik (oztopoak kentzea eta ertzeko babesak) ingurumen-inpaktu eta kostu ekonomiko handiena dakartenetara (ahalmen hidraulikoa handitzea). Ahal den neurrian, ingurumenaren aldetik bateragarriak diren diseinuetara jotzen da, eta modu selektiboan jarduten da espazioan, ahalik eta esku-hartze txikienarekin eskatutako babes-maila lortzen dela bermatzeko.

Gainera, balizko defentsa-aukerak aztertzen hasi aurretik, uholde-mekanismoaren karakterizazioari ekiten zaio. Mekanismo horrek gainezkatzeko-puntuak, oztopo nagusiak, fluxu-bideak eta abar identifikatzen ditu, eta, horrela, UAHEaren problematika ezarri eta neurri eraginkorrak planteatzen dira.

Aplikatutako inbertsioaren emaitza maximizatzeko helburuarekin, arazoarekiko hurbilketa honako etapa hauetan egin da:

- Babes-birgertatze-aldia aukeratzea
- Esparruen definizioa
- Balizko defentsa-obren azterketa
- Soluzio optimoaren aurretiazko aukeraketa

Logikoa denez, proposatutako irtenbideak alde aurretikoak dira nahitaez, eta eraikuntza-proiektuetan sakon garatu beharko dira, aurreikusitako obren konfigurazioan aldaketak ekar baititzaizkete.

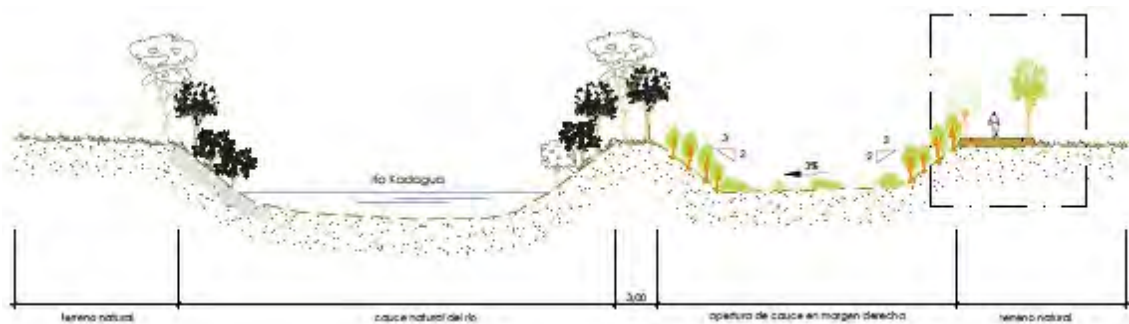
UAHE bakoitzean aukera egingarri gisa proposatzen diren jarduketan ezaugarrien hurbilketa bat jasotzen da, plangintzaren une honetan posible den arte eta balizko esku-hartzeen tipologiak ahalbidetzen duen arte. Hurbilketa horren helburua, espero daitezkeen ingurumen-eraginen eta kostuen eta errentagarritasunaren aurretiazko azterketa bat ere barne hartzen duena, plangintza-maila horretan inbertsioak lehenestea kalkulatu ahal izatea baino ez da. Jakina, ez azterketa ekonomikoak, ez eta, are gutxiago, aukerek ingurumenean duten eraginak ere, ez dute ordezkatzeko, inola ere, aplikatzekoak diren araudi guztietatik proiektuetan eta horien administrazio-izapidetzean egin beharrekoa.

Kasu guztietan, proposatu beharreko azken neurrien gutxi gorabeherako hautaketa horren aurretik, irizpide anitzeko azterketa bat egin da, honako hauek biltzen dituen:

- **Obraren errentagarritasun ekonomikoaren zenbatespena:** uholdeei buruzko Europako Zuzentarauaren 7. artikulua ezartzen du uholde-arriskuaren kudeaketa egokia hori murrizteko kostuak eta espero diren onurak kontuan hartuta egin behar dela. Ondorioz, desiragarriagoak dira inbertitutako euro bakoitzeko espero diren kalteak gehiago murriztea dakarten konponbideak. Alderdi hori ebaluatzeak, aukera bakoitzaren onura/kostu indizeak eta VAN indizeak lortu dira.
- **Ingurumenean izan dezakeen eraginaren zenbatespena:** obrek ingurumenean, osagaietan, izan dezaketen eragina kalkulatzeko, a priori inpaktu txikiena eragiten zuten konponbideak lehenetsi dira. Gainera, aurreikusitako neurri guztiak bateragarriak izango lirateke plangintza hidrologikoan jasotako ur-masetarako ingurumen-helburuekin, eta ingurumen-arloan indarrean dagoen legeria errespetatzen dute.
- **Hirigintzako integrazioa:** obra berriak hiri-bilbean integratuta geratzen dira, ahal den neurrian erabilera finkatuak birkokatzea saihestuz, dauden zerbitzuak mantenduz eta mugikortasuna nabarmenki ez aldatuz.

Zallako UAHEaren kasuan, Kadagua ibaia Mimetiz parean uholdeetatik babesteko proiektu bat egin da. Funtsean, honakoan oinarritzen da:

- Charco zubiaren ordezkio hidrauliko handiagoa duen zubia jartzea, alboko eraikinari eragin gabe. Zehazki, 41 metroko argia duen zubi berri bat, ibilguan euskarririk ez duena.
- Zubi berri bat eraikitzea, ibilguan euskarririk gabe, kiroldegira sartzeko, eta eraikitako ur altuko ebaki edo kanal berria gurutzatzea.
- Kirol-instalazioen eta Aretxaga sektorearen artean ebaketa lehor bat edo deribazio-kanal bat sortzea, belodromoa okupatuz, ur altuetan ibilgu bikoitz gisa funtziona dezan. Ubide trapezoidala da, beheko uretan aisialdirako berdegune bat sortuko duena eta ur altuen emariaren zati handi bat hartuko duena.
- Charco zubitik gorako hustubidearen sekzioa handitzea, ibaiaren egoera onean dauden ibaiertzetan eragin nabarmenik izan gabe, eta, horrela, goiko urak zubiaren ingururaino hustea ahalbidetzea.

El Carmengo eremuko handitzearen sekzio tipoa.

Era berean, jarduketa-multzo honek aukera ematen du Lehentasunezko Fluxu-Eremutik eta El Carmengo Mimetizen dagoen lurzattia 100 urteko errepikatzeko-denborako uraldiari dagokion uholde-arriskutik askatzeko, bertan osasun-zentro publiko bat eraikitzea aurreikusita baitago.

Mimetizko jarduketa amaituta, Zallan Kadaguako uholdeei aurre egiteko babesak oraindik konpontzeke ditu Aranguren auzokoak.

9.6. ZALLA ETA HEZEGUNEEN ANTOLAMENDURAKO LURRALDE PLAN SEKTORIALA

2004an EAEko Hezeguneen LPS behin betiko onartu zen (uztailaren 27ko 160/2004 Dekretua), 2011n Hezeguneen Inbentarioa aldatu zen (2011ko maiatzaren 3ko Agindua), eta 2012an LPS aldatu zen (urriaren 30eko 231/2012 Dekretua).

LPSren helburu aitortua da hezeguneei, edo, oro har, ingurune hezeei, kostaldekoiei zein barrualdekoiei, behar bezalako babesa ematea, bai eta lurralde-antolamenduarekin bateragarria den tratamendu integratzailea ere, biosferaren ekosistema aberats eta berezietako bat eta, aldi berean, hauskorrenetako bat osatzen baitute.

LPSak 1997ko LAGen zehaztapenak garatzen ditu, Autonomia Erkidegoko hezeguneen inbentario eta sailkapen baten bidez, bai eta baimendutako edo debekatutako erabilera eta jardueren erregulazioa ere, antolamendu espezifikoaren xede diren hezeguneetako harrera-ahalmenaren arabera.

LPSak hiru multzotan sailkatzen ditu hezeguneak:

- I. multzoa. LPS onartzen den unean Naturagune Babestu izendapenak eragindako hezeguneak sartzen dira.
- II. taldea. Hirigintzako plangintza bereziaren bidez babestutako hezeguneak eta LPSak berak zehatz-mehatz antolatutakoak sartzen dira.
- III. taldea: inbentarioan sartutako gainerako hezeguneei dagokiena, baita eremu artifizialei ere.

Zallan ez da identifikatu hiru taldeetako hezegunerik.

9.7. ZALLA ETA JARDUERA EKONOMIKOETARAKO ETA MERKATARITZA-EKIPAMENDUETARAKO LURZORUASORTZEKO LURRALDE-PLAN SEKTORIALA.

Abenduaren 21eko 262/2004 Dekretuaren bidez onartu zen behin betiko, 1997ko LAGetako 9. kapituluko 5. paragrafoan ezarritakoa betetzeko, eta honako helburu hauek planteatzen dira:

- LAGen lurralde-antolamenduaren eredua sektoreka identifikatzea, jarduera ekonomikoetarako lurzoruaren hirigintza-erregulazioari dagokionez.
- Lurralde Plan Partzialak egiteko prozesurako koordinazio-tresna bat ezartzea.
- Jarduera ekonomikoetarako lurzoria sortzeko eragiketak programatzeko irizpide orokor batzuk adieraztea.
- Merkataritza-gune handien lurralde-antolamendua sistematizatzea.

Enkarterriko Eremu Funtzionalari dagokionez, honako hau planteatzen da:

a. Antolamendu-irizpideak

Eskualdeak geldialdi demografikoaren eta bultzada ekonomikorik ezaren panorama orokor bat aurkezten duela uste da, enpresen desagerpenean eta inbertsio alternatiboen gabezia islatu dena.

Sustapen aktiboko politika bat proposatzen da, ekimen publikoko eskualde-poligono bat sortuz. Komenigarritzat jotzen da **eskualdearen ekialdean kokatzea, Sodupe eta Gueñes artean**, eskualdearen eta Bilbo Metropolitarraren artean jarduerak erakartzeko gune gisa jarduteko.

b. Lurzoruaren kudeaketa lurraldekoratzea.

Eremu Funtzionala jarduera ekonomikoetarako lurzoruaren kudeaketa integraturako eskualdeko unitate gisa eratzen da.

c. Lehentasunezko lokalizazio-jarraibideak.

Enkarterriko Eremu Funtzionaleko udalerriak honela sailkatzen dira:

- **Lehentasunezko interesa duten udalerriak:** Gueñes eta Zalla.
- Hazkunde ertaineko udalerriak: Balmaseda.
- Garapen txikiko udalerriak: Artzentales, Karrantza, Galdames, Gordexola, Lanestosa, Sopuerta, Turtzioz.

d. Sustapen-eremuak.

Industria-enpleguaren defizita duten eskualde-buruak dinamizatzeko sustapen-eremuak: **Zalla-Gueñes Eremua.**

e. Lurzoria publikoki sortzeko eragiketak.

Enkarterriko Eremu Funtzionalean, **Sodupe eta Gueñes arteko ibar-zatian 25 eta 50 hektarea arteko eskualde-eskalako poligono berri bat sortzeko alternatibekokapenari eta bideragarritasunari buruzko azterlan bat egitea** proposatzen da.

f. **Lurzorua kuantifikatzeko jarraibideak**

- A. Jardueran lehendik dauden jarduera ekonomikoko instalazioek okupatutako lurzoruen azalera: 85 ha.
- B. Eskaintza bideragarritzat jotako lurzoru libreen azalera. 0,50eko gutxitze-faktore bat aplikatzen zaio lurzoru libre kalifikatuaren guztizko eskaintzari: 60 ha.
- C. Planean aurreikusitako sustapen publikoko eragiketa berrien harrera xurgatzeko behar diren lurzoruei dagokien azalera, eragiketa horiek birkalifikatu behar badira indarrean dagoen hirigintza-plangintzan jasota ez daudelako: 20/50 ha.
- D. Planaren horizontean aurreikus daitekeen eskaria xurgatzeko behar diren lurzoru berriei dagokien azalera: 20/50 ha.

Enkarterriko Eremu Funtzionalaren kuantifikazio orokorra (A+B+C+D): 200/250 ha

Nolanahi ere, beharrezkoa da jarduera ekonomikoetarako lurzoruaren kuantifikazioari buruz aipatzea Lurralde Plan Sektorialean Eremu Funtzional bakoitzean aurreikusi beharreko jarduera ekonomikoetarako lurzoruaren eskaintza osoaren dimentsionamendu globalaren erregulazioa baino ez dela ezartzen. Hala ere, Lurralde Plan Partzialaren ondorengo zeregina izan behar du, eta, subsidiarioki, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamendurako Batzordearena, dimentsionamendu-jarraibide horiek Eremu Funtzionaleko udalerrien plangintza orokor guztietara modu bereizian eramatea, eta lurralde-eremu osoan 16 urterako aurreikusitako espazio-erreserben bolumen globalaren banaketa haztatua egitea, denboran eta espazioan.

g. **Merkataritza-ekipamendu handiak arautzea**

7.2 epigrafeko argudioaren arabera, **Zalla B kategoriako eskualde-zentralitateko udalerritzat jotzen da**, Balmaseda eta Gueñesekin batera. Eremu Funtzionaleko gainerako udalerririk C gisa sailkatzen dira. Gogoeta horiek kontuan hartu behar dira LPPan merkataritza-gune handiak aurreikusteko, kokatzeko eta dimentsionatzeko, komunikazio-sareekiko kokapen estrategikoaren, populazio-pisuaren, espazio-erabilgarritasunaren eta horrelako zentroak hartzeko hirigintza-egokitasunaren arabera.

B kategoriak eskualdeko zentralitatea esan nahi du, eta, horretarako, honako azalera-dimentsio hauek ezartzen dira establezimenduentzat:

- Plataforma zelaigunearen gehieneko azalera garbia: 40.000 m²
- Sabai eraikiaren gehieneko azalera: 13.000 m²

9.8. ZALLA ETA EAEKO TRENBIDE-SAREAREN LURRALDE-PLAN SEKTORIALA.

Otsailaren 27ko 41/2001 Dekretuaren bidez onartu zen behin betiko, eta lurralde-antolamendurako tresna da, 1997ko LAGek zehaztutako esparru orokorraren barruan, Euskal Autonomia Erkidegoan trenbide-sare osoa ezartzeko eta garatzeko jarduketak definitzen dituen, haiek eragindako lurzoruaren erabilerari buruzko zehaztapenekin hirigintza-planekin lotuz eta horiek gauzatzeko behar diren lurzoru-erreserbak egiteko aukera emanez. Beraz, bere zehaztapenak garatzeko behar den esku-hartze sektorial zein urbanistikorako erreferentzia gisa balio duen tresna planifikatzailea eta erregulatzailea da. Bilbo Metropolitarrako eta beste udalerri batzuetako Trenbide Sarearen LPSaren aldaketa bat egin da otsailaren 22ko 34/2005 Dekretuaren bidez. Batez ere, metroaren linea berriak eta Euskotrenen linea bikoizteko lanak sartzeko.

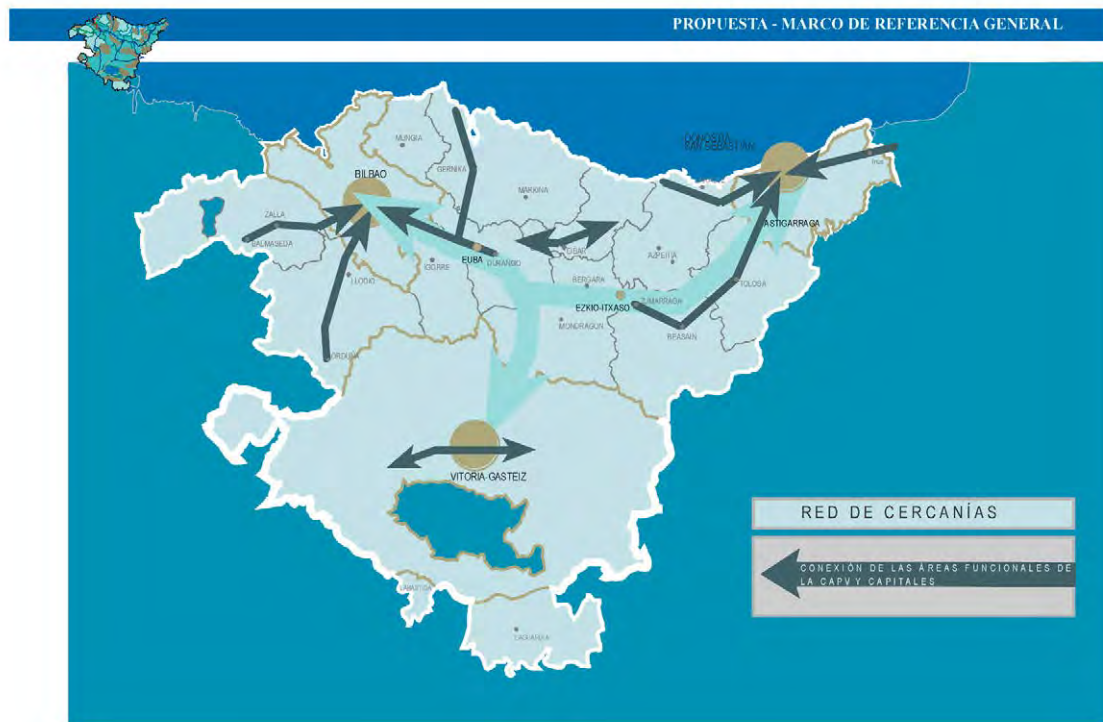
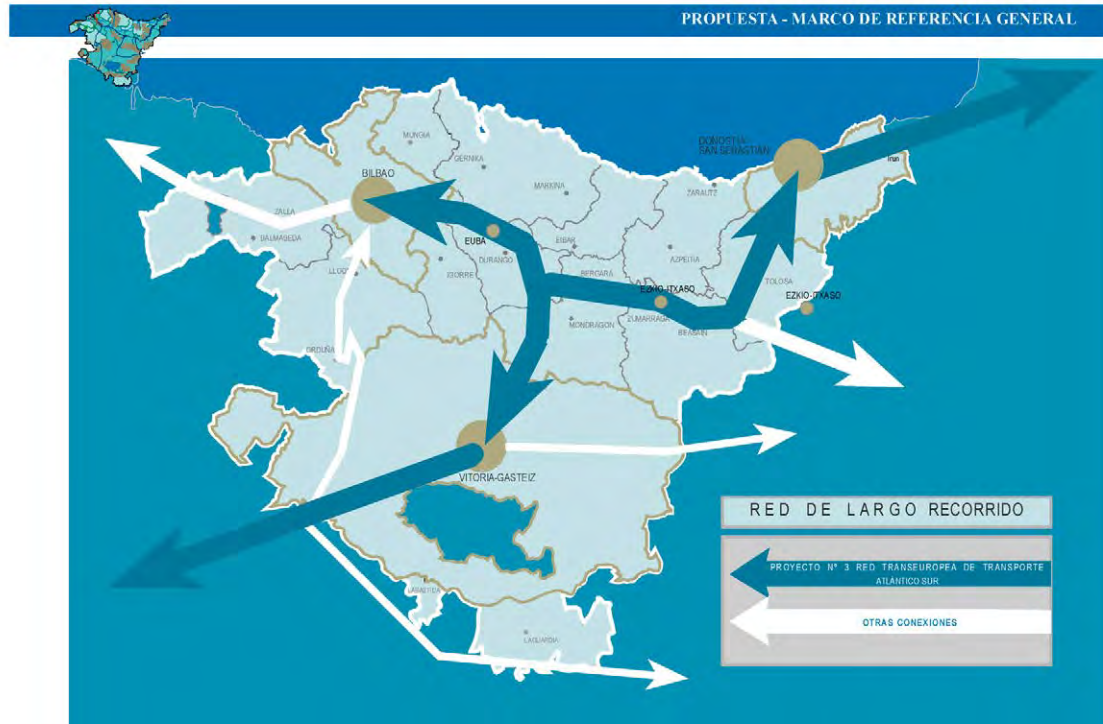
LPSean planteatutako trenbide-jarduketaren planteamendu estrategikoa honako puntu hauetan laburbil daiteke:

- Aldirietako garraio kolektiboaren zerbitzua sustatzea.
- Eskaintza handitzea hiri inguruko merkatuetan: hiriburuen ingurunea gero eta saturatuago dagoela eta, eskaria gehien dagoen tokietan kontzentratu nahi da zerbitzua.
- Trenbide-eskaintzaren kalitate-atalase egokiak ezartzea: harreman ertainetarako 30 minutuko gutxieneko tarteak ezartzea proposatzen da, eta hiri-inguruko harremanetarako 15 minutukoak, eskaintza-maila independente gisa, printzipioz; baina etorkizuneko protagonismoan oinarrituta lortu nahi den kalitatearekin koherenteak izanik.
- Eragin-eremua zabaltzea, kaptazio-arroa hobetuz: jarduketa kritiko gisa, geltokien eragin birtualeko erradioa handitzea planteatzen da, oinezkoen irisgarritasuna hobetuz, bizikletentzako irisgarritasuna sartuz eta tarifen arabera koordinatutako autobus biltzaileen bidez eskemak ezarri.
- Salgaien trafikoa sustatzea: bikoizketak eta gurutzatzeak sartzeko, bidaiarien eta salgaien trafiko mistoari dagokionez sarearen funtzionaltasuna areagotzeko.
- Euskal intermodalitateko puntuetarako sarbidea: Bilbo, Pasaia eta Bermeoko itsas portuetarako sarbidea, bai eta Euskal Autonomia Erkidegoan jatorria/helmuga duten merkantzia astunak sortzeko guneetarako sarbidea ere, intermodalitate-puntueta.

Trenbide Sarearen Lurraldearen Plan Sektorialaren xedea osatzen duten jarduketek, lurraldea egituratzen eta antolatzen duen elementu bati buruzkoak direnez, lurralde-izaera nabarmena eta udalerriaz gaindiko irismena dute ezaugarri. Administrazioei dagokienez, eta zehazki udalerriei dagokienez, zehaztapen horiek lotzen dituzte beren hirigintza-ekintza gauzatzean; bereziki:

- a. Lurzoruak plangintza orokorreko tresnetan zonakatzean eta kalifikatzean.
- b. Garapena antolatzeko tresnak eta Hirigintza-Proiektuak egitean edo onartzean.
- c. Hirigintza-exekuzioko tresnak formulatzean edo onartzean, bai eta Lankidetzako Hirigintza-Erakundearen eraketa onartzeko eta haien funtzionamendua babesteko ere.

- d. Lurzoruen erabilera- eta eraikuntza-Arauak eta -Ordenantzak egitean, horien hirigintza-saillkapena edozein dela ere; eta, zehazki, lerrokadurak eta atzeraemanguneak bezalako parametroak ezartzean.
- e. Hirigintzako kontrol- eta diziplina-egintzetan.

EAEko Trenbide Sarearen LPS. Antolamenduaren ondoriozko eskema.

Enkarterriko Eremu Funtzionalaren kasuan, hauek dira aurreikuspenak:

- **Balmaseda-Zaramillo trenbidea bikoiztea.** Trenbidearen bikoizketa Arangurenetik Necedaleraino. Zallan, shaiesbide bat planteatzen da, egungo hiri-bilbean txertatuta afekzioak minimizatzeko asmoz. Zallan hasi eta herrigunetik irten arte, egun dagoen bidea bikoiztea aurreikusten da. Proposamen horri lotuta dago Mimetizen linearen hiri-integrazioa hobetzea.

Arangurenetik Mimetizerako bikoizketa azterketa-fasean dago.

- **Trenbide-sarearen tratamendua Mimetizen.** Mimetizko erdialdeko trenbide-trazadura tratatzea proposatzen da (lurperatzea edo lubakia). Trenbidearen bi aldeetan bizitegirako hiri-lurzorua dago, eta ahalik eta trenbide-pasagune gehien murrizten dira.
- **Bilbo-Santander Trenbide Sarea bultzatzea. Bilbo.** Santander trenbide-sarea sustatzeko eta bultzatzeko, Mimetizen geraleku berri bat egitea proposatzen da, Euskadi plazaren parean, Mimetizko hirigunerako irisgarritasuna bermatu behar duena. Izan ere, trenbidea mendi-mazelaren erdialdetik igarotzen da, Lusa eta La Llana auzoen ertzetik, eta, gainera, puntu horretatik hurbil dagoen FEVEren trenbide-pasagune bat kendu ahal izango da (PN-24-0144). **Gauzatuta dago.**
- **Puntu intermodala Aranguren eta Mimetizen.** Arangurenen: inguru hurbiletik (Galdames eta Gueñes) datozen bidaiariak hartzeko gune intermodala eta lehendik dagoen autobus-geltokia (Bizkaibuseko A0651 linea), baina hobetu daitekeena. Automobilak aparkatzeko aukerarik gabe, baina bizikletak gordetzeko ekipamendua eduki behar bada. Mimetizen: harguneari lotutako puntu intermodala, autobusarekin batera (Bizkaibuseko A0651 eta A0652 lineak), hurbileko ingurunetik datozen bidaiariena, automobilak eta bizikletak aparkatzeko aukerarekin.

9.9. ZALLA ETA BIZKAIKO ERREPIDEEN LURRALDE-PLANAK.

BIZKAIKO LURRALDE HISTORIKOKO ERREPIDEEN LEHEN LPS.

Bizkaiko Errepideen I. Lurralde Plan Sektoriala apirilaren 15eko 8/1999 Foru Arauaren bidez onartu zen. LPS horrek lotesle gisa jasotzen zituen analisisia eta diagnostikoa, aurreikusitako helburuak, alternatiben sorrera, ebaluazioa eta hautaketa, horien ingurumen- eta hirigintza-inplikazioen azterketa, eta ezaugarri teknikoen ezarpena, 1/20.000 eskalako irudikapen grafikoarekin.

Bizkaiko errepideen I. LPSak hiru mailatan lotzen den jardun-politikaren irizpideak eta helburua artikulatzen zituen:

1. Bide-sare berri bat eraikitzea
2. Dagoen sarearen kudeaketa
3. Motordun mugikortasunaren eskaria kudeatzea.

Zallari dagokionez, honako jarduketa hauek proposatzen ziren, Enkarterriko Eremu Funtzionaleko LPPa ere jasotzen dutenak:

Malabrigoko lotura. BI-636 errepidea BI-630 errepidearekin lotzea eta BI-630 errepidea BI-2701 eta BI-3602 errepideekin artikulatzea. **Lotura hau proiektu-fasean dago.**

BI-636 errepidea bikoiztea. Autobiaren ezaugarriak dituen bide-ardatza da, Hegoaldeko Konponbidearen (A-8) eta Arangurenen artean, Burgosko mugaraino jarraitzen duena, noranzko bakoitzeko errei bateko bide azkar gisa, inolako herrigunerik zeharkatu gabe. **Bikoizketen proposamena Zallaraino gauzatua dago.**

BI-3636 errepideko hiri-kale bihurtzea. Bide-sistema hau partzialki lagata dago.

BIZKAIKO ERREPIDEEN II. LURRALDE PLAN SEKTORIALAREN AURRERAPENA.

Bizkaiko Errepideen I. Lurralde Plan Sektoriala 1999. urtean sortu zen, Bizkaiko errepideen sare funtzionalaren plangintza sektorialerako tresna gisa. Bizkaiko Lurralde Historikoak azken 20 urteetan demografia- eta ekonomia-mailan izan duen garapena kontuan hartuta, beharrezkoa izan da aldi horretan hainbat plangintza-tresna idaztea, eta horien helburua Errepideen I. Lurralde Plan Sektoriala berrikustea, eguneratzea eta osatzea baino ez zen, euskal gizartean izandako aldaketetara egokituz.

Indarrean egon den urteetan, Plan honek hiru aldaketa arrunt eta funtsezko bat izan ditu, eta aldaketa horiei esker, onartu ondoren Bilbo Metropolitarraren eremuan sortu ziren hirigintza- eta irisgarritasun-premia berrietara egokitu ahal izan zen.

1. “Urban Galindo” eremuari dagokion lehen aldaketa arrunta.
2. Zorrotzaurreko penintsulari dagokion bigarren aldaketa arrunta.
3. Hirugarren aldaketa puntuala Sakoniko Antenaren eremuan.
4. Metropoliaren Hegoaldeko Saihesbidea sartzeari buruzko Funtsezko Aldaketa.

Garrantzi berezikoa izan zen, halaber, Bizkaia 2003 Irisgarritasun Plan Berezia. Plan horren xedea zen, alde batetik, A-8 autobidearen metropoli-zatia trafikoaren gehikuntzaren eta pilaketaren arazoari irtenbide berriak ematea, arazo horiek gainditu egin baitzituzten bere garaian Bizkaiko Errepideen Lurralde Plan Sektorialaren barruan egindako aurreikuspen guztiak, eta, bestetik, N-634 errepideak eta Erletxe eta Ermua artean doan autobide horrek osatzen duten korridorea kudeatzeko sistema bat diseinatzea, kontuan hartuta 2001. urtean Estatuko Administrazio Zentralak azpiegitura hori, AP-8 Basauri-Behobia, EAEra eta LHLra transferitu zuela 2002an EAEtik, Bizkaiko eta Gipuzkoako lurralde historikoetara, eta kontuan hartuta 2003. urtean amaitu zela azpiegitura horren gaineko emakida.

Plan Berezi horretan finantzaketa-mekanismo berri bat sartu zen: ibilbide luzeko trafikoei zerbitzua emateko azpiegiturak ustiatzea, erabiltzaileei (zergadunei eta zergadunak ez direnei) kanon edo bidesari bat kobratuz, azpiegitura horiek hobetzeko eta handitzeko edo azpiegitura berriak eraikitze horrela lortutako funtsak erabiliz (elikatzaileak): **Ballontiko ardatza, Portugalete-Sestao-Santurtzi lotunea eta Kadaguako korridorea, hauek bidesaririk gabe.**

II. LPSa idazten hasteko, 2008-2009 urteetan funtzionatu zuen ponentzia tekniko bat eratu zen, eta, horren ondorioz, hainbat jarduera-proposamen egin ziren:

- Jarduketa berriak, I. LPSan jada jasotakoez gain.
 - A-8 autobiderako sarbide berriak Euban eta Ermuan.
 - Las Carreraseko saihebidetza (N-634 errepidea Muskiz inguruetan).
 - Hirugarren erreia Txorierriko korridorean.
 - Areatzako erregulazio-tartea (N-240).
 - Muxikako saihebidetza Gernika-Lumo korridorean.
 - Izurtzako saihebidetza C-6211 errepidean (Durango-Urkiola errepidea).
 - Muskizko saihebidetza Muskiz-Otxaran ardatzean.
 - Markinako hegoaldeko saihebidetza, Markina-Xemein-Gipuzkoa ardatzean.
 - La Avanzada estaltzea.
- I. LPSetik baztertu beharreko jarduketak:
 - Aireportura mendebaldean sartzeko Arrontegi-Loiu azpiegitura berria.
 - Geltoki Intermodalera sartzeko Zabalburi azpiegitura berria.
 - Trapagarango biztanleriaren aldaera.
 - Zorrotza-San Inazio azpiegitura berria.
 - Galtzada bikoiztea Zorrotzaurre, Zorrotzaurre-Burtzeña, Burtzeña-Barakaldo eta Barakaldo-Axpe zatietan.
 - Zorrotzako saihebidetza-azpiegitura berria.
 - Barrika – Txipio udalerriko saihebidetza.
 - Urberuaga1 – Urberuaga2 udalerriko saihebidetza.
 - Gatika1 – Gatika2 udalerriko saihebidetza.
 - Dima udalerriko saihebidetza.
 - Dima – Barazar azpiegitura berria.
 - Forua1 – Forua2 udalerriko saihebidetza.
- Irisgarritasunari dagokionez, lurralde-ekitate lortzeko beharri erantzuteko aldatutako jarduketak, eskualdeetako biztanle guztien aukera-berdintasuna bermatzeko. Aldaketa horrek Ardatz Erradial izeneko eragin zuten:
 - Lea-Artibai ardatza. Bide azkarra Markina (Urberueaga-Plazakola), Ondarroa eta Lekeitio artean.
 - Durangoalde ardatza. AP-8 autobidearen arteko bikoizketa eraikitzea Gerediagan eta Elorrion.
 - Urdaibai ardatza. Bide azkar bat eraikitzea Autzagane eta Muxika artean.
 - Arratiako ardatza. AP-8 (Boroa) eta Igorre arteko bikoizketa eraikitzea.
 - Mungia-Bermeo ardatza. Mungiako autobia Bidebietaraino zabaltzea ahalbidetzen duen bikoizketa-zatia da, eta Bidebieta eta Bermeo artean bide azkar bat eraikitzeko bigarren zatia.
 - Ermuko saihebidetza: hiri-ingurabidea da, eta bi zati ditu: hegoaldean eta mendebaldean.

Geroago, 2017. eta 2018. urteetan zehar, Batzar Nagusietako Ekonomia eta Lurralde Garapenerako Batzordean Errepideen Lurralde Plan Sektorialari buruzko Ponentzia Teknikoa garatu zen, LPS berria egiteko irizpide eta jarraibide orokorrak zehazteko helburuarekin.

Ponentzia Tekniko honen emaitzak funtsezkoak dira Bizkaiko II. Lurralde Plan Sektoriala garatzeko; izan ere, bertan ezartzen dira plana egiteko jarraitu beharreko jarraibideak, eta, gainera, Planean jaso beharko diren jardueren zerrenda zehatza jasotzen da, Batzar Nagusietan onartu den dokumentua baita.

Ponentzia Tekniko horrek adierazi duenez, joera-aldaketen, esparru sozioekonomikoaren aldaketen eta Azpiegituren Sarean sartu izanaren ondorioz (dagoeneko sortuak edo aurreikusiak), egungo egoera bat eratu da, honako ezaugarri hauek dituen:

- Prestasunagatiko ordainketa-ereduaren zurruntasuna 2010-2016 aldian izandako krisi ekonomikoko egoeretan.
- 166/2016 Foru Dekretuak Bizkaiko zergadunen artean garraio-kostuaren pertzepzioa parekatzeko duen ahalmena egiaztatzea.
- Bide-sarearen heldutasunik eza, egungo konfigurazioa osatu gabe dagoelako, N-634 eta AP-8 errepideen arteko lotura desagokia delako eta garapen-azpiegitura egokirik ez dagoelako.
- Nerbioiko korridorean kudeaketa integralik ez egitea (AP-68/BI-625).
- Eskualdeko korridoreetan eta Bilboko Porturako sarbidean ibilgailu astunak ez kudeatzea, eta horrek distortsioa eragiten du trafiko horrek sarea erabiltzean; beraz, nahi ez diren inaktuak sortzen dira lurraldean, eta eskuragarri dauden azpiegiturak modu desagokian erabiltzen dira, eta ibilbide luzeko ibilgailu astunen trafikoa gaitasun handiko saretik ohiko sarera igarotzen da, eraginkortasunik gabe.
- Bilbo Metropolitarrako aldaketa sozioekonomikoek eta lurralde-garapenekoek itsasadarren sareari irtenbide egokiena ematea gomendatzen dutela egiaztatu da.
- Bide-sistemaren funtzionamenduan kalteberatasun-puntuak dakartzaten botila-lepoen identifikazioa Sarean (tarte horiek edukiera mugatua dute eta, ezbeharren bat gertatuz gero, sarea blokeatzea dakarte: Larraskitu-Buia A-8 autobidean, Arrontegiko zubia, BI-637 errepidean Unibertsitatea-Kukularra tarte, A-8/AP-8 errepidean edukiera-gabeziak).

Azken batean, egun indarrean dagoen sistemaren disfuntzio batzuk bistaratzen dira, une honetan aztertu eta zuzendu behar direla diruditenak.

Hautemandako problematika hori konpontzeko, komenigarritzat jo zen une honetan beharrezko doikuntzak egitea, etorkizunean sistemak modu eraginkorragoan erantzun diezaien planteatutako egoera berriari eta ikusten diren erronkei, konponbide jasagarria izan dadin ikuspuntu guztietatik: soziala, teknikoa, ingurumenekoa eta finantzarioa. Horretarako, honako proposamen hauek egin ziren, eta, aldi berean, lehentasunak ezarri ziren, betiere kontuan hartuta seiurteko batean edo bestean azpiegitura bat sartzeari eragiten duen mugarria obren lizitazio-prozesuaren hasiera dela.

1. Planean aurrekontu publikoen kargura sartu beharreko jarduketak:

1. lehentasuna. 1. seiurtekoa (2020-2026)

Eubako lotura berria

Uribe Kostako korridoretik itsasadarra hesitzea

Barazarreko hirugarren erreia N-240 errepidean

Aranguren-Zalla bikoizketa BI-636 errepidean
Kadagua-Malabrigo azpiegitura berria BI-630 errepidean
Ermua Mendebaldeko saihebidia (1. fasea, Urtia)
Kukularra eta Sestao artean botila-lepoak kentzea

1. lehentasuna. 2. seiurtekoa (2026-2032)

Hirugarren erreia AP-8an, Larrea-Etxano tartean
Zaldibarko lotune-erdi berria
Arratiako ardatzaren (N-240) eta AP-8aren arteko lotura Boroan (Boroa-Igorre tartea)
Ermua Mendebaldeko saihebidia (2. fasea, Goitondo)
Edukiera handitzea A-8 autobidean, Gallarta-El Haya tartean, lehengo VSM birdefinituz
Ic tartea, PEAB 2003ren zain

2. lehentasuna (2032-2044)

Kanpazar tunelaren azpiegitura berria N-636 errepidean
Bentakoerka (Arrigorriaga) -Bakiola (Arrankudiaga) azpiegitura berria
BI-625 bikoiztea, AP-68-Zaratamoko lotunea lotzeko tartea

2. Bidesaria ordaindu behar duen sarearen zatiaren erabiltzaileek finantzatutako jarduketak
Planean sartzea. Jarduerak hiru jarduera-ildotan egituratzen dira:

I. jarduketa-ildoa, hirigintzako oztopoak eta inpaktuak ezabatzeko:

Errekaldeko saihebidia
La Avanzada estaltzea

Biak lehentasunezko jarduketatzat jotzen dira.

II. jarduketa-ildoa, eskualde periferikoen lurralde-integrazioa bermatzeko:

Lea-Artibai (BI-633/BI-2405): Urberuaga-Berriatua-Ondarroa tartea
Urdaibai (BI-635): Gorozika-Gernika tartea
Mungia-Bermeo (BI-631): I. (Mungia-Bidebietak) eta II. (Bidebieta-Bermeo) tartea.
Eskuinaldea (N-633/BI-2704/BI-2731): Unbe + La Avanzadarako iparraldeko alternatiba:
Bolue.
Unibertsitatea-Teknologia Parkea
Meatzaldea (BI-2701/N-634): Sopuerta-Muskiz-Gallarta tartea
Enkarterri (BI-630): Turtzioz-Karrantza tartea
Zeharkako ardatza (BI-2120/BI-2121/BI-2636): Plentzia-Maruri + Fruiz-Muxika + tartea
Markina-Etxebarria (Markinako saihebidia)

III. jarduketa-ildoa, metropoliko bide-sarean erredundantzia bermatzeko:

Itsasadarraren bigarren maila: Axpe eta Kueto-El Carmengo Unibertsitatea-Zubia lotunea
Bilboko ekialdeko saihebidia: Miraflores-Ibarsusi
Santo Domingoko tunela
Portuko bigarren sarbidea

Azpiegitura horietakoren bat eskuragarritasunagatiko ordainketa bidez administrazio-
emakida bidez finantzatzeko aukerari dagokionez, Batzar Nagusien alde aurreko akordioa
izateko baldintza ezartzen da.

3. **Kudeaketa-neurriak.** Azpiegitura-jarduketek gain, hiru kudeaketa-neurri ere sartu dira:

- Ibilgailuen eta azpiegituren arteko interkonektagarritasuna (etorkizunean ibilgailu konektatuei eta autonomoei zerbitzua emateko).
- Ibilgailu astunak kudeatzeko eredua, gaur egun dauden disfuntzionalitateak arintzeko.
- Bizkaiko pertsona fisiko zergadunei autobideak erabiltzeagatiko gastua mugatzeko 166/2016 Foru Dekretua AP-68 autobidera zabaltzea, autobide hori Estatuak transferitzen duen unetik.

9.10. ZALLA ETA EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO ERREPIDEEN HIRUGARREN PLANA 2017-2028.

Azaroaren 23ko 307/2010 Dekretuak 2005-2016 aldiko Euskal Autonomia Erkidegoko Errepideen Bigarren Plan Orokorraren berrikuspena onartu zuen. Azaroaren 23ko 307/2010 Dekretu horrek 2. artikuluan xedatzen zuen Errepideen Plan Orokorra 12 urteko iraupena izango zuela. Epe hori igarota, Errepideen Hirugarren Plan Orokorra onartu behar zen.

Maiatzaren 19ko 63/2020 Dekretuaren bidez, Euskal Autonomia Erkidegoko Errepideen Hirugarren Plan Orokorra onartu zen, 2017-2028 aldiari dagokiona.

Bizkaian, Errepideen Bigarren Plan Orokorraren plangintza errebisatutik egiteke geratu direnetatik, honako jarduketa hauek egin behar direla uste da:

Obra Nagusiaren programaren barruan:

Azpiprograma: Azpiegitura berriak

- N-240 korridore erradiala (Boroa-Lemoa-Igorre autobia).
- Saihesbidea Errekalden (A-8), Hirigintza Planeamendutik ekimenaren mende dagoena.
- Ibarsusi-Zubialdea-Miraflores Bilboko ekialdeko saihesbidea (BI-631), epe luzera Bilborako eta Bilboko aireporturako sarbide nagusietako bat hobetzeko eta egokitzeko beharrezkoa dena.
- Mungia-Bermeo korridore erradiala BI-631 errepidean.
- Hegoalde Metropolitarrako Saihesbidearen gainerako faseak, ekialderantz, Larraskitu-Goiko Benta eta Alta-Kortederra Benta; beharrezkotzat jotzen da saihesbidea AP-68 errepidearekin ixteko lehen zatia, eta Alta-Kortederra Bentaren zatia Planaren indarralditik kanpo mantenduko da etorkizuneko jarduketa gisa.
- Urberuaga-Berriatua korridorea BI-633 errepidean (Urberuaga-Plazakola eta Berriatua-Gardotza tarteak).

Galtzada Bikoizteko azpiprograma:

- BI-631 errepideko Orueta-Galbarriatu tarte (bikoizketa da), eta, identifikatutako geometria-arazoak direla-eta, egokiagotzat jotzen da Deriora arteko tarte osorako galtzada bikoizteko alternatiba, Santo Domingo tunela deritzonaren bidez.
- BI-628 errepidearen Urbinagako zatia (Galindo-Kueto), Portugaleterainoko korridorearen ezaugarriak osatzen dituen, eta beharrezkotzat jotzen dena.

Edukiera handitzeko azpiprograma:

- A-8/N-634 iragazkortasuna Amorebieta-Etxanon eta hirugarren erreia A-8 Larrea-Montorran, A-8 autobidean hirugarren erreien jarduna osatzeko beharrezkoa dena.
- A-8an, La Arenako lotune eta biaduktuari dagokion Metropoliaren Hegoaldeko Saihesbidearen zati gisa sartutako edukiera handitzeko zatia, etorkizunean beharrezkoa izango dena edukiera-arazoak saihesteko.
- Aireportuaren lotunea handitzea N-633 errepidean, Aireportuaren Iparraldeko lurzoruen garapenarekin lotutako eta ekimen horren bidez finantzatutako jarduketa.

Egokitzapen-programaren barruan, azpiprogramen arabera jarduketa hauek sartzen dira:

- Trazadura hobetzeko eta plataforma handitzeko azpiprograma: BI-635 errepidean Gorozika-Muxika tartea, trazadura zuzentzeko premia egiaztatua duena, eta lurreta-Amorebieta N-634 errepidean, sarbideak egokitzeko eta berrantolatzeko jarduketa esleituta.
- Elkarguneak berrantolatzeko eta sarbideak kontrolatzeko azpiprograma: N-634 errepideko Zaldibar-Berriz tartean aurreikusita eta berretsita dago beharrezkoa dela.
- Hurrengo saihesbide hauek: Lemoa N-240 errepidean; Larrauri BI-631 errepidean; eta Berriatua BI-633 errepidean.

Egiazta daitekeenez, ez dago Zallako udalerriari nolabait eragiten dion proposamenik.

9.11. ZALLA ETA EUSKADIKO 2030ERAKO GARRAIO JASANGARRIAREN PLAN ZUZENTZAILEA.

2017ko ekainean onartu zen Euskadiko Garraio Iraunkorraren 2030erako Plan Zuzentzaile honek jarraipena eman nahi dio 2002-2012 aldirako prestatu zen planari, eta bat dator Europako Batzordeak 2011n egin zuen Garraioaren Liburu Zurian zehaztutako Europako gidalerroak betetzearekin, bai eta Europa 2020rako hazkunde adimentsu, iraunkor eta integratzaileko estrategiarekin ere.

GJPZren xedea Euskadiko gizarte-kohesiorako eta garapen sozio-ekonomikorako tresna gisa garraio jasangarri eta integratuko eredu bat lortzea da.

6 helburu proposatzen dira:

- **1. helburua**

Garapen ekonomiko jasangarria, zentzuzkoa eta arduratsua bultzatzea

- **2. helburua**

Irisgarritasun unibertsal eta jasangarria lortzea, lurraldearen plangintza egokiarekin batera

- **3. helburua**

Garraio moduen arteko bestelako oreka bultzatzea

- **4. helburua**

Euskadiren kokaleku estrategikoa indartzea European

- **5. helburua**

Garraioaren erabilera efiziente eta arduratsua sustatzea

- **6. helburua**

Garraio publikoko sistema integratua garatzea

2. eta 3. helburuek dute lotura handiena hirigintza-plangintzarekin.

2. HELBURUA

Irigarritasun unibertsal eta jasangarria lortzea, lurraldearen plangintza egokiarekin batera.

Irigarritasuna, hurrengo urteetan, gero eta protagonismo handiagoa hartzen joango den alderdia da. Mugikortasunari dagokionez, joera hori biztanleriaren zahartzeak markatuko du nagusiki. Horregatik guztiagatik, garraio-sistema irigarria eta lurralde-plangintza egokia izatea funtsezko helburua da.

Estrategia eta lan-ildo hauek planteatzen dira:

Estrategia

2.1. *Garraio jasangarria bultzatzea, irigarritasuna bermatuz, eta aldi berean lurraldearen plangintza jasangarria koordinatuz.*

2.1.1 lan ildoak: Hiri garapen jasangarria eta, beraz, garraio jasangarria, lurraldea antolatzeko irizpideetara ekarri.

- a. Lurralde plan partzialak eta **udalen hiri garapeneko planak jasangarritasuna kontuan hartuta egin daitezen bultzatu, bizilekuen eta lantokien arteko oreka sustatuz.**
- b. Mugikortasun Jasangarriko Lege adostu eta integratzailea onartu.

2.1.2 lan-ildoak: Lurzoruaren erabileren plangintza integratua eta mugikortasuna bultzatu, ekonomia, ingurumen eta gizarte jasangarritasuna irizpidetzat hartuta.

- a. Euskadiko Garraio Agintaritzak lurraldearen antolamenduko tresnei buruzko txostenak egiten parte har dezan bultzatu.
- b. **Hiri antolamenduko plan orokorrak eta hiri mugikortasunerako planak integratu, baita industria eta teknologia poligonoetako mugikortasun planak ere.**

2.1.3 lan-ildoia: Gizarteko eta garraioko profesionalen osasun eta gizarte baldintzak hobetzeko ekimenak bultzatu.

- a. Teknologia berriak egokitu, bereziki adineko pertsonentzat duten erabilgarritasuna eta eraginkortasuna kontuan hartuz, Eusko Jaurlaritzaren Berrikuntza Publikoaren Estrategiaren ildotik.
- b. Garraio lagunkoia sustatu, hiri mugikortasunaren eta garraio publikoaren plangintzan txertatuz eta jardunbide horiek zabalduz.
- c. EAEko Bizikletan ibiltzeko gida plana onartu.

Estrategia

2.2. Mugikortasun eskaria eta garraio jasangarriko alternatibak kudeatzea.

2.2.1 lan-ildoia: Garraio eredu jasangarriagorantz aurrera egin, ekonomia, gizarte eta ingurumenaren ikuspegitik, bizi kalitate hobea lortzeko.

- a. **Aurreikusitako ekimenak udaletako mugikortasun planetan sar daitezen bultzatu.**
- b. Bide segurtasuna areagotu, Bide Segurtasun eta Mugikortasun Seguru eta Jasangarriko Plan Estrategikoaren ildotik, giza talderik ahulenak babestuz, bigarren mailako errepideen segurtasuna hobetuz eta jokabide desegokiak zuzenduz.

2.2.2 lan-ildoia: Prebentzioko ekintzak proposatu, Euskadiko Garraioaren Behatokiaren diagnostikoei jaramon eginez. Euskadiko Garraio Agintaritzaren eginkizuna izango da ekintzak hautatzea eta programatzea.

- a. Garraio zerbitzu errepikatuak identifikatu, baita ase gabeko beharrianak eta etorkizunekoak ere.

2.2.3 lan-ildoia: Lurraldeko alde guztiak irisgarritasun maila egokiz hornitu, batez ere txarren daudenak eta ekonomikoki nabarmen hedatzen ari direnak.

- a. Euskadiko Errepideen Plan Orokorraren eta plangintzako gainerako tresnen barruan irisgarritasuna lortzeko jasota dauden jarduerak bultzatu, baita garraio publikoko zerbitzuak ere, bereziki autoena, irisgarritasun hori errazteko.

2.2.4 lan-ildoia: Garraioaren kostu eta tarifen urteko jarraipena eta alternatibak erabiltzearen emaitzen simulazioa egin.

- a. Urtean-urtean tarifa eta kostuen informazioa izateko bidea eduki, garraioaren kostuen simuladorearen bidez.
- b. Era guztietako garraio aukeren erabilerak ekarriko lukeen kostua simulatzeko tresna eskura jarri.

2.2.5 lan-ildoia: Hirigune nagusien sarrera-irteeretan ibilgailu pribatuen trafikoa murrizteko disuasio neurriak ezar daitezzen bultzatu.

- a. Garraio modu jasangarrien irisgarritasuna hobetzeko neurriak hartu, **hirigune nagusietako sarrera-irteeretan trafikoa murrizteko, bereziki zirkulazio mugatuko eta isurketa gutxiko lekuetan.**
- b. Hirietan eta mugikortasun handiko eskaria duten inguruetan sartzeko garraio publikoko zerbitzua lehenetsi, ibilgailu pribatua erabili beharrean.

2.2.6 lan-ildoia: Norbere ibilgailuaren erabilera indibidualizatua murrizteko disuasio neurriak ezarri, besteak beste.

- a. Okupazio handiko ibilgailuak sustatzeko neurriak garatu.
- b. Autoa partekatzeko ekimenak bultzatu, bereziki gutxiago kutsatzen duten ibilgailuak, elektrikoak esaterako, eta erakundeetan auto partekatuen erabilera bultzatu.

2.2.7 lan-ildoia: Errei eta bide berezi eta/edo eskusiboen erabilera bultzatu, betiko edo aldi bateko trafikoa kudeatzeko, bereziki hirietako sarrera-irteeretan.

- a. Trafikoa kudeatzeko sistema aurreratuak ezarri; esaterako, errei alderantzikagarriak eta/edo BUSVAO erreiak.
- b. Errei alderantzikagarrien eta/edo BUS-VAO erreien erabilera errazteko sentsibilizazio eta komunikazio kanpainak egin.

2.2.8 lan-ildoia: Garraio sistema adimentsuak (GSA) sustatu garraioaren jardura garatzeko eta trafikoa antolatu eta kudeatzeko lurralde, eskualde, metropoli eta hiri mailetan. Azpiegiturak modu zentzuzkoagoan eta efizienteagoan erabili.

- a. Informazioaren eta komunikazioaren teknologia berriak garraio sektorean ezar daitezzen sustatu eta babestu.
- b. Okupazio handiko ibilgailu pribatuak kontrolatu eta identifikatzeko (TAO guneetan, autobideetan, etab.) behar diren teknologiak gara daitezzen bultzatu.
- c. Basque Country Logistics & Mobility (BCLM) federazioaren bidez, garraio sistema adimentsuko ekimenak eta proiektuak bultzatu.

2.2.9 lan-ildoia: EAEko bidaiarien garraio publikoari buruzko informazio sistema bat bultzatu, EAEko abiapuntu eta helmuga guztien arteko ibilbide, operadore eta tarifen informazio eguneratua edukitzeko.

- a. Garraioaren open data sistema baterako aurrerapausoak eman.
- b. Euskadiko Garraio Agintaritzaren barruan, garraioaren informazio sistemen jarraipena sortu, "Moveuskadi" izan dadin horren inguruko informazioa emateko tresna nagusia.

Estrategia

2.3. *Irisgarritasun eta mugikortasun jasangarrirako bidean aurrera egin jarduera sorleku nagusietan.*

2.3.1 lan-ildoak: Hirietan ibilgailuen zirkulazioa duten zenbait gune oinezko, bizikleta eta egoera ekonomiko oneko garraio zerbitzu publikoentzat izan daitezten lagundu.

- a. Hirietan oinezkoen, bizikleten eta garraio zerbitzu publikoen erabilera bultzatzeko ikerketak egin daitezten lagundu.
- b. **Hirigune nagusiak oinezkoentzat moldatu, bereziki zirkulazio mugatuko eta isurketa gutxiko lekuetan.**
- c. **Hiriguneetan barik, aldirietan aparkalekuak jar daitezten bultzatu.**

2.3.2 lan-ildoak: Landa inguruneen irisgarritasuna bermatu, kalitate oneko garraio sistema efiziente baten bidez, ingurune horien garapena bultzatzeko.

- a. Landa inguruneetako eskola garraioaren irisgarritasuna hobetu.
- b. **Landa inguruneen irisgarritasuna hobetzeko ekimenak bultzatu.**

2.3.3 lan-ildoak: Hirietako banaketa zerbitzuei buruzko udal irizpideak moldatu eta bateratu daitezten bultzatu.

- a. Gomendio multzo bat sortu, operadoreek eta zamatzaileek garraibide jasangarriak erabil ditzaten ekonomia, gizarte eta ingurumenaren ikuspegitik.
- b. **Mugikortasun jasangarrirako jardunbide egokiak eguneratu eta praktikara eraman daitezten sustatu.**

2.3.4 lan-ildoak: Euskadiko jarduera guneetan garraio planak gara daitezten sustatu.

- a. Lantalde bat eratu, egin beharreko planen ildo eta arauak definitzeko.
- b. 500 langiletik gorako enpresei urteko Garraio Jasangarriko Plan bat idazteko eskatu, EAEko enpresa garrantzitsuen mugikortasuna kudeatzeko ikerketetan jasotako ondorioen ildoari jarraituz.
- c. Garraio planak garatu ospitale, unibertsitate, parke teknologiko, merkataritza zentro eta 100.000 m²-tik gorako merkataritza guneetarako eta 2.000 langiletik gorako enpresa edo industria guneetarako.
- d. **Eskoletarako bide seguruak jar daitezten sustatu.**
- e. Joan-etorrietarako garraio intermodal eta jasangarrietan oinarritutako planak dituzten enpresei laguntzak eman.

2.3.5 lan-ildoak: Garraio-nodo eta geltoki nagusien irisgarritasuna hobetzeko planak definitu eta ezarri.

- a. Zer nodo eta geltokitan esku hartu behar den identifikatu.
- b. Irisgarritasun planak definitu eta ezarri.

3 HELBURUA

Garraio moduen arteko bestelako oreka bultzatzea.

Helburu honen bidez, oreka iraunkorragoa ezarri nahi da Euskadiko garraiobideen erabilera. Horretarako, pertsonen zein salgaien garraiorako intermodalitatea bultzatuko da, eta garraiobide iraunkorrenak sustatuko dira, ekonomiari, gizarteari eta ingurumenari dagokienez. Garraiobide iraunkorrenak, hala nola itsasokoa eta trenbidekoa, bultzatu eta sustatu nahi dira, emisioak murriztuz eta Euskadiko ingurumen-helburuak eta -betebeharrak betetzen lagunduz. Zehazki, Euskadiko trenbide-sareak, dentsitate handia izan arren, XIX. mendean diseinatutako trazadurei eta funtzionaltasunei erantzuten die, eta, beraz, modernizazioa behar du trenbidea garraiobide gisa gehiago erabiltzeko.

Estrategia

3.1. *Intermodalitatea sustatzea, bai pertsonen garraioan eta bai salgaienean, bidaiarien garraio publiko koordinatu eta integratuen sarea eta azpiegitura logistiko multimodalaren sarea garatuz.*

3.1.1 lan-ildoak: Garraioan “intermodalitate” kontzeptua sartzeko programak bultzatu, enpresa arloan eta gizartearen oro har.

- a. Tren-itsaso eta tren-errepide bidezko salgaien garraio konbinatuari laguntzeko programak egin.
- b. **Bizikletaren erabilera bultzatu** azken miliako joan-etorri intermodaletan, bizikleta partekatze sistemaren bidez eta bizikleten aparkalekuak eskura jarri, besteak beste.

3.1.2 lan-ildoak: Garraio konbinatuen garapenerako neurriak bultzatu.

- a. Intermodalitatea indartu garraio enpresen artean, short-sea shipping delakoa eta trenbideko garraioa errazteko neurrien bidez.
- b. Hirietako plan logistikoetara, hurbileko logistika zentroaren kontzeptua ekarri eta sustatu, ibilgailu kopurua gutxitzeko.
- c. Tren eta portuen arteko loturak indartu eta hobetu.

Estrategia

3.2 *Garraio modu jasangarrien erabilera sustatzea, trenbideko garraioarena bereziki*

3.2.1 lan-ildoak: Trenbideko garraioa hobetu lehiakortasun eta irisgarritasun aldetik, azpiegiturak modernizatuz eta funtzionalitatea hobetuz.

- a. Trenbide sistema sustatu, Euskadiko garraio sistemaren ardatz izan dadin, abiadura handiko etorkizuneko geltokiak hiri garraioko eta garraio metropolitarrako sareetan integratuz.
- b. Tranbien sarea eta trenbide sistema metropolitarra eta hirikoa zabaltzea eta hobetuz.
- c. Donostiaren eta Baionaren arteko trenbideko zerbitzu bateratua garatu.
- d. Euskal hiriburuen arteko zerbitzuak garatu, trenbide sare berriaren barruan.

3.2.2 lan-ildoak: Eskumenen transferentzia aurrera egiteko beharrezkoak diren ekimen instituzionalak garatu.

- a. Euskal aireportuen kudeaketa koordinatu eta osagarriko eredu berria garatu.
- b. Portu eta Itsas Garraioaren Legea onartu.

Estrategia

3.3. *Petrolioaren ordez energia alternatiboak erabil daitezkeen bultzatzea, ingurumenean duen eragina eta etorkizuneko energia eskasiak eragindako ahultasuna murrizteko.*

3.3.1 lan-ildoak: Petrolioarekiko mendekotasuna gutxitu garraio sektorean.

- a. Garraioa pixkanaka deskarbonizatu dadin erraztea.
- b. Azpiegiturak zaharberritzeko eta eraikitze materialen berrerabilera sustatu.
- c. Hirietan salgaien banaketa optimizatzeko pizgarriak eta erraztasunak eman.
- d. Ibilgailu arin eta astunen flota berri dadin sustatu, ahal dela bestelako erregaiak (gas naturala, elektrizitatea, etab.) darabiltzaten ibilgailuekin.
- e. Auditoretza programak egin daitezkeen sustatu, floten kudeaketa optimizatzeko.
- f. Errepide-trenak martxan jartzeko ikerketak eta ekimenak bultzatu.
- g. Mugikortasun Elektrikoko Plan Integrala prestatu eta ezarri.
- h. **Berotegi efektuko gasen isurketa gutxiagoko garraio moduak hedatzeko azpiegiturako proiektuak lehenetsi.**

9.12. ZALLA ETA ENERGIA EOLIKOAREN LURRALDE-PLAN SEKTORIALA.

Maiatzaren 14ko 104/2002 Dekretuaren bidez onartu zen behin betiko, Euskadiko parke eolikoek kokalekuak hautatzeko jarraibideak eta irizpideak finkatzeko tresna baliagarria izan zedin, bai energiaren eta ekonomiaren ikuspegitik, bai ingurumenaren ikuspegitik, instalazio horiek lurraldeka ahalik eta ondoen egokitu daitezen, LAGen arabera indarrean dagoen antolamenduaren arabera.

Lurralde Plan Sektorialaren esparru materiala honako hauek osatzen dute: zortzi haize-sorgailu baino gehiago dituzten parke eolikoek, sortutako energia sare orokorrean isurtzen dutenek eta 10 MW-tik gorako potentzia instalatua dutenek. Gainerako instalazio eolikoak LPSren aplikazio-eremutik kanpo geratzen dira eta, gauzatzeko, instalazioen nahitaezko industria-baimena eta, hala badagokio, dagokion ingurumen-inpaktuaren ebaluazioa behar dituzte, eta, ezartzeari dagokionez, lurzoruari buruzko legeria bete beharko dute. Horrela, hirigintzaren ikuspegitik, lurzoru urbanizaezinean jarri nahi izanez gero, udal-plangintzak eragozten ez duen eremuetan, lizentzia eman aurretik, hirigintza-legerian adierazitako administrazio-baimena lortu beharko dute lurzoru mota horretan kokatu behar diren onura publikoko edo interes sozialeko instalazioetarako.

Planak Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-antolamenduan baliabide natural eta autoktono hori aprobetxatzeko kokapen eoliko egokienak identifikatu, hautatu eta integratzen ditu, plangintza hau lurraldearen antolamendurako politika orokor baten barruan sartzeko helburuarekin, garapen eolikoan parte hartzen duten interes sektorialen beharrezko koordinazioarekin batera. Kokalekuak bi taldetan banatzen dira:

I. taldea lehentasunezko kokalekuek osatzen dute (Ordunte, Ganekogorta, Oiz, Mandoegui, Elgea-Urkilla eta Badaya); II. taldea (Gazume, Kolometa, Arkamo, Iturrietako mendiak eta Alda-Arlabako gurutzea), berriz, I. multzoko helburu energetikoak betetzeko zailtasun objektiboa egiaztatzen denean soilik instalazioak baimenduko diren kokalekuek osatzen dute.

LPSren xedean sartutako parke eoliko bat instalatzeko, bertan aurreikusi gabeko kokalekuan, hura aldatu beharko da aldez aurretik.

Zallako udalerria Lurralde Plan Partzialean adierazitako kokalekuetatik kanpo geratzen da. Horregatik, dokumentu honek ez du eraginik udalerriko hirigintza-plangintzan.

9.13. ZALLA ETA EAEKO BIZIKLETENTZAKO IBILBIDEI BURUZKO PLAN ZUZENTZAILEA.

Euskal Autonomia Erkidegoko Bizikletentzako Ibilbideei buruzko Plan Zuzentzailea (BIPZ) Euskal Autonomia Erkidegoan bizikletaz mugitzeko azpiegituren plangintza eta koordinazio estrategikorako tresna dinamikoa da, bizikletaren erabilera garraiobide gisa balioan jartzeko, errazteko eta sustatzeko. Lurralde Historiko bakoitzeko LPSen arteko beharrezko koordinaziorako tresna gisa ere planteatzen da.

BIPZ idatzita, hau planteatzen da:

- a. Hiriarteko bizikleta-azpiegituren sare bat definitzea autonomia-erkidegoaren eremuan, inplikaturako administrazioekin batera, eta eragile interesdunen parte-hartzearen eta kontsultaren bidez.
- b. Estrategia osagarriak adostea bizikletaren erabilera eta, oro har, bizikleta bera sustatzeko, bizikletak banaketa modalean duen partaidetza-kuota handitzea lortzeko (ibilgailu automobilaren kaltetan).

Plan Zuzentzaileak honako hauek zehazten ditu: EAEko hiriarteko bizikleta-ibilbideen oinarritzako sarea, ibilbide horiek ezartzeko zenbatespen ekonomikoa, sare homogeneo eta harmonizatu bat lortzeko koordinazio-jarduera osagarrien definizioa eta hura gauzatzeko eta bizikletaren erabilera sustatzeko proposaturako jarduketak koordinatzeko kudeaketa-tresnen definizioa.

Sarearen konfigurazioa epe luzera ezartzen da, denbora-irismenik gabe (haren zehaztapena eta lehentasuna foru-lurraldeetako LPS bakoitzaren esku utzita), eta haren definizioa irizpide hauetan oinarritzen da:

- Lurraldekoa, bizikleta-bideen bidez lurraldeak egituratzea eta elkarren artean eta beste erkidego batzuekin eta inguruko ingurunearekin komunikatzea planteatzen delako; eta
- Funtzionala, bizikletaren eguneroko erabilera errazteko, eskariaren azterketatik abiatuta, bai eta landa-ingurunera eta ingurune naturalera hurbiltzea ere.

Era berean, planak lehentasuna ematen die ibilbideen jarraitutasuna eta funtzionaltasuna bermatuko duten aplikazio-irizpideei, bai eta Eusko Jaurlaritzaren eta aldundien arteko lankidetzarako eta balizko finantzaketa itundurako esparru-irizpideei ere (erakundeen arteko lankidetzaz).

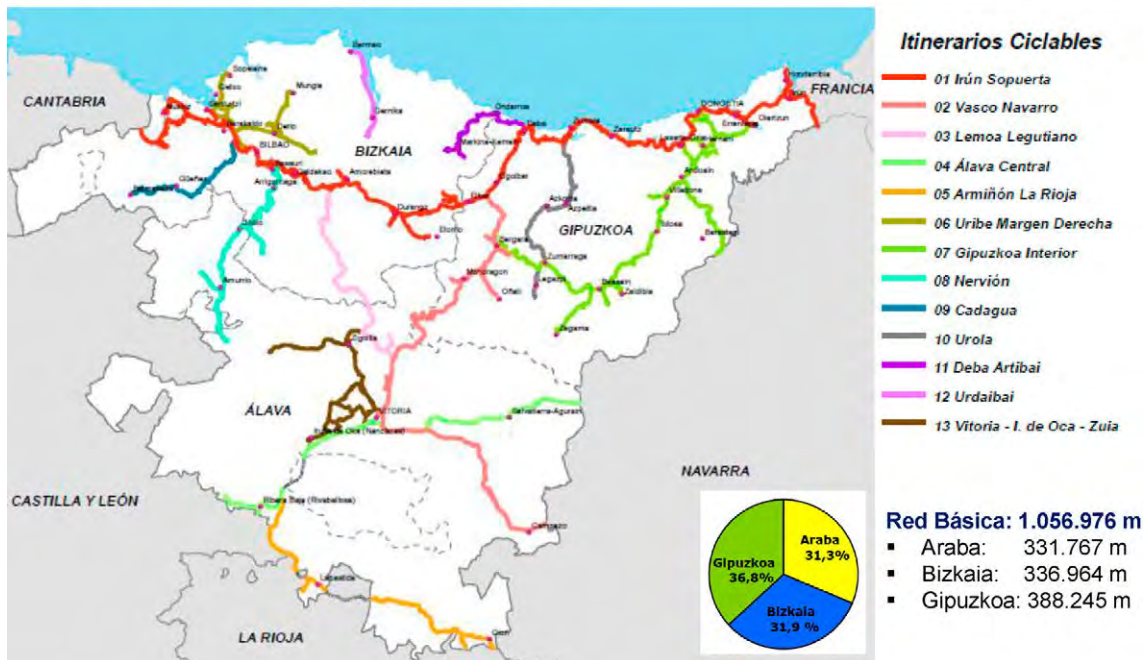
Sarea hiru mailatan egituratuta dago (1, 2 eta 3), desberdinak baina osagarriak, eta hiru maila horien definizioan jarraitutako gainjartze hierarkikotik abiatuta horizonte-sarea definitzeko jarraitutako metodologia ere azaltzen dute, etorkizunean planteatzekean egoera administratibo eta ekonomiko-finantzarioetara egokitu daitezkeen sare-proposamena izanik.

- **1. mailako sarea:** hiru lurralde historikoen eta inguruko autonomia-erkidegoen eta Frantziako estatuaren arteko interkonexio-funtzioa betetzen du (EuroVeloentzat alternatibo-proposamen bat eginez), eta, gainera, 25.000 biztanletik gorako herriak lotzen ditu, eta garraio kolektiboko geltoki intermodal nagusiekin lotzen ditu.
- **2. mailako sarea:** 10.000 biztanletik gorako udalerriak eta horietan funtzionalki integratutako jarduera ekonomikoko eta enplegu-kontzentrazioko eremu nagusiak aurreko

sarearekin konektatzeko helburuarekin definitua. Gainera, eremu funtzional guztiak elkarren artean lotzea ahalbidetzen du, eta horien oinarritzko artikulazioan aurrera egitea.

- **3. mailako sarea:** jarduera ekonomikoetarako lurzorua garatzeko beste eremu estrategiko garrantzitsu batzuetara zabaltzen du sarea, eta, gainera, 10.000 biztanletik beherako udalerrien sarera konektatzeko aukera ematen du etorkizunean. Era berean, sareak eremu funtzionalean garatzea errazten du.

Estructuración de la red básica por itinerarios ciclables

EAEko Bizikletentzako Ibilbideei buruzko Plan Zuzentzailea. Oinarritzko sarearen eskema. 2016ko aurkezpena.

Zalla 2. mailako sarearen 09 ibilbidean sartuta dago, Kadagua izenekoan.

9.14. ZALLA ETA BIZKAIKO BIZIKLETA BIDEEN 2023-2035 LURRALDE PLAN SEKTORIALA. HASIERAKO ONARPENERAKO DOKUMENTUA.

Bizkaiko Bizikleta Bideen Lurralde Plan Sektoriala (BBBLPS) eraikitzeke irizpidea “mugikortasunaren eraginkortasunean eta erantzukizunean oinarritzen da, bai eta ingurumen eta garapen jasangarriaren erronkei egokitzean ere, bai eta bizikletari paper nabarmen bat esleitzean ere, mugikortasun arduratsuan jarduteko berme funtzionalak eta erabilgarriak dituen, aukera erreal eta bideragarri gisa ahalmena eman diezaiotela” desplazamendu motorizatu askori, integrazio hori kontuan hartzen duena eta, era berean, esku hartzeko irizpideak ere kontuan hartuko dira, hala nola segurtasuna, jarraitutasuna, norabidea, erosotasuna, integrazioa eta irisgarritasuna (Bizkaiko bizikleta-bide foralei buruzko 10/2014 Foru Arauaren 7. artikuluan ezartzen den bezala).

Oinarrizko 6 helburu hauei erantzuten die, funtsean, BBBLPSk:

1. Hiriarteko bizikleta-joan-etorrien konektibitate-, segurtasun- eta erosotasun-baldintzak hobetzea.
2. Garraiobideen egungo banaketan eragitea, bizikletaren eguneroko erabilera bultzatuz.
3. Garraio motorizatu pribatuaren (berotegi-efektuko gasen emisioak, ingurumen-zarata, etab.) eta horri lotutako energia-kontsumoaren trafikoak sortutako ingurumen-inpaktuak murrizten laguntzea.
4. Bizikleta-bideen oinarrizko sare egituratzaile bat izatea, lehentasunez lehendik zeuden azpiegiturretan, aurrez eraldatutako lurzoruetan eta paisaian integratuta.
5. Genero-berdintasunaren eta gizarteratzearen aldeko politikak lagundu eta bultzatzea, bizikletaren erabilera orokorra bultzatuz.
6. Erakundeen arteko akordioa, konpromisoa eta lankidetzaren sustatzea BBBLPSren eta sarea abian jartzearen inguruan.

Eta hori guztia honako oinarrizko irizpide hauetan oinarrituta:

- Bizkaiko lurralde-antolamendua ahalbidetzea, bizikletaz hiriarteko mugikortasuna garatzeko azpiegitura-sare baten bidez.
- Bizikleta-bideen sare segurua, jarraitua, eroso, norabidekoa, konektatua eta ingurunean integratua taxutzea, bizikletaren erabilera garraiobide gisa sustatzeko gai izango dena.
- Trazadura eta karakterizazioa konfiguratzea, hiriarteko bizikleta-sare egituratzailea ezarri eta udalerriko hiri-bilbeetan jarraipena ziurtatuz.
- Emaitezko sarearen hasierako proposamena etengabe eguneratu ahal izatea.
- Sarea osatzea, bizikleta bidezko mugikortasuneko irizpide teknikoetan oinarrituta, trazaduran eta diseinuan.
- Bizkairako Txirrindularitza Komunikazioko Sistema Orokor bat eratzea, sare horretara gainerako foru eta tokiko bizikleta-sareetara konektatzen laguntzeko, edo hori aurreikusita dagoenean.

- Bizkaiko mugikortasun-eskaerari eta egituraketari hirigintza- eta lurralde-plangintzarekin koherentziaz erantzuteko baliagarria izatea.
- “Egingarria” izatea, dagoeneko gaituta eta/edo planifikatuta dauden bizikleta-azpiegiturretan neurri handi batean oinarrituta.
- Ingurumenari dagokionez egoki egokitzen dela bermatzea. - Bizikleta sustapenean bide-azpiegitura handien erantzunkidetasuna normalizatzea eta arautzea.

LPSaren ingurumen-helburuak dira:

- Ingurune atseginagoak eta airearen kalitate hobekoak lortzea (klima-aldaketa kudeatzeko hobeto egokituak), bizikletari mesede egingo dion mugikortasun-eskariaren kudeaketatik abiatuta; oinezkoekin eta garraio kolektiboarekin aliantzan eta automobilaren kaltetan.
- Lurzoru berrien artifizialtasuna mugatzea, bereziki balio agrologiko eta natural handiak dituztenena.
- Lurralde orekatua eta konektatua lortzen laguntzea.
- Energiaren erabileran arrazionaltasuna eta iraunkortasuna sustatzea: energia aurrezteak eta efizientzia sustatzea, bai eta energia berriztagarriak erabiltzea ere.
- Eraikuntza-sistema iraunkorren erabilera, paisaia-integrazio egokia eta bizikleta-bideak igarotzen diren habitaten eta ekosistemen funtzionamendu iraunkorrarekiko bateragarritasuna erraztea. Balio paisajistikoak, historiko-kulturalak eta ingurumenekoak interpretatzeko eta hezteko baliabide gisa duen erabilgarritasuna balioestea gain.

Planaren Helburu Sareak (PHS) 349,7 km-ko luzera du guztira, eta 5 linea nagusik osatzen dute, 121,1 km-ko luzerarekin guztira:

- L1; Nerbioi Ibaizabal, Arratia, Durangaldea (42,7 km)
- L2; Txorierri, Mungialdea (18,5 km)
- L3; Eskuinaldea, Uribe Kosta (16,2 km)
- **L4; Ezkerraldea, Meatzalde, Enkarterri (24,3 km). Honen parte da Zalla.**
- L7; Bilbo (19,4 km)

Eta 20 Bigarren Mailako Linea, aurreko 4 Linea Nagusiak osatzen dituzten bigarren mailako ardatzekin bat datozenak (5 L1ean, 2 L2an, 6 L3an eta 5 L4an), eskualde berrietarako proiektzioa ahalbidetuz, eragin-eremua zabalduz eta kapilaritateak emanez. **Zalla Kastrexanatik Balmasedara doan L.4.1 Kadagua linearen barruan dago.**

Horiekin batera, beste bi Linea edo Bigarren Mailako Ardatz handi daude PHS osatzen dutenak:

- L5; Urdaibai (22,7 km), Muxikara doan adar batekin
- L6; Artibai (19,9 km), bi adarrekin, bata Kareaga industrialdera (Markina-Xemein) eta bestea Etxebarriara

Gaur egun, sare horren 151,6 km eginda daude (%43,4) eta 198 km egiteke (%56,6).

RED OBJETO DEL PLAN – ROP PTSVCB	LONGITUD Total (m)	Eje Principal (EP)	Eje Secundario (ES)	Ejecutado total	EP ejecutado (Sobre el total ejecutado)	ES ejecutado (Sobre el total ejecutado)
TOTALES	349.727	121.135 34,6%	228.592 65,4%	151.652 43,4%	54.877 36,2%	96.775 63,8%
L1 (NERBIOI / IBAIZABAL / ARRATIA / DURANGALDEA)	123.190	42.714 34,7%	80.476 65,3%	25.753 20,9%	4.139 16,1%	21.614 83,9%
L2 (TXORIERRI / MUNGIALDEA)	38.583	18.482 47,9%	20.101 52,1%	8.859 23%	1.922 21,7%	6.937 78,3%
L3 (ESKUMALDEA / URIBE KOSTA)	37.824	16.176 42,8%	21.648 57,2%	21.831 57,7%	10.793 49,4%	11.038 50,6%
L4 (EZKERRALDEA / MEATZALDEA / ENKARTERRI)	88.085	24.328 27,6%	63.757 72,4%	65.121 73,9%	22.308 34,3%	42.813 65,7%
L5 (URDAIBAI)	22.733	---	22.733 100%	5.189 22,8%	---	5.189 100%
L6 (ARTIBAI)	19.877	---	19.877 100%	9.184 46,2%	---	9.184 100%
L7 (BILBAO - GRAN INTERCOMUNICADOR)	19.435	19.435 100%	---	15.715 80,9%	15.715 100%	---

Bizkaiko Bizikleta Bideen Lurralde Plan Sektoriala. Hasierako onarpenerako dokumentua. Laburpena. Planaren helburu-Sarea (PHS) gautzatzeari buruzko datu orokorrak.

9.15. BALMASEDA-ZALLA EREMU FUNTZIONALEKO PAISAIA-KATALOGOA.

2014an, Eusko Jaurlaritzak 90/2014 Dekretua onartu zuen, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeari buruzkoa, aurreikuspen horiek betetzeko mekanismo normalizatuak finkatzeko helburuarekin. Dekretuak hainbat tresna identifikatzen ditu, hala nola paisaiaren katalogoak, paisaiaren zehaztapenak, paisaiaren ekintza-planak eta paisaia-integrazioari buruzko azterlanak. Helburua EAE osoko Paisaiaren Katalogoak eta Zehaztapenak idaztea da. EAE zatituta dagoen 15 Eremu Funtzionaletatik, orain arte honako eremu hauetako dokumentuak idatzi dira: Guardia (Arabako Errioxa), **Balmaseda-Zalla (Enkarterri)**, Zarautz-Azpeitia (Urola Kosta), Donostia (Donostialdea-Bidasoa Beherea) eta Araba Erdialdea.

9.15.1. EREMU FUNTZIONALAREN EGUNGO PAISAIA

Enkarterrietako eskualdea oso konplexua da, hain lurralde txikian bi ibai-haran ditu mendebalde-ekialde norabidean, 900 m inguruko gailurrez mugatuta, ipar-hegoaldeko kate handi bat osatzen dutenak, ibaiek induskatu zutena, gero 600 m inguruko kotetara jaisteko, Ganekogortan 1.000 m ingurura iritsi zen kareharrizko mendikate handi batekin topo egiteko, eta bi ibaiek bat egin zuten. Are gehiago zailtzen du paisaia bi ibai horiek, Kadagua eta Herreriasek, Otxaran, Rodalega eta Zaldu bezalako ibaiadarrak izateak, bailara nagusiekiko bailara paralelo eta perpendikularrekin.

Baina mendebalde-ekialdeko bi haran horiei iparraldetik lau ibai-arro gehitu behar zaizkie: Sodupe – Galdames kubeta; Aguerako bailara lirainena; Karrantzako arro handia eta Lanestosako harana, ia haitzartea, bailara horietako bakoitzak bere nortasuna du, bere mendi-ertzengatik eta altitudeagatik. Ibai guztietan, iparraldetik eskualdea mugatu zuen kareharrizko arku handia zulatu behar izan zuten, haitzarte konplexuak sortuz; baina, horrez gain, Ordunteko mendilerro handia dute, oso garaia eta malkartsua, eta haren oinetan sortzen dira haran horiek osatuko dituzten ibaiak.

Konplexutasun horri gehitu behar zaio Turtzioz haranaren eta Koltza – Barbadun bailararen banalerroa Artzentalesek definitzen duen ordokia dela; nortasun handiko lurraldea da, eta banalerrotzat altitude eta presentzia handiagoz jokatzeko du. Gainera, Koltza – Barbadun ibaiaren arroak bi erreka hartzen ditu ekialdetik, Galdames eta Limon, eta, beraz, haranaren ipar-hegoaldeko ardatzarekiko perpendikularrak diren zeharkako bi haran ditu.

Eskualde osoak izan zuen basoak, nekazaritza eta abeltzaintzak osaturiko trilogia, pagadien, hariztien, artadien eta bortalen basoekin; zerealen eta mahastien nekazaritzarekin; eta ardiak eta behien abeltzaintzarekin; baina burdinolek bortalak, hariztiak eta artadiak erosi zituzten, eta horien ordean pinudiak eta, iparraldean, eukaliptalak jarri zituzten. Nekazaritza desagertu egin zen, bai eta ardi-aziendak ere, eta basogintza- eta abeltzaintza-ustiapeneko ekonomia bat baino ez zen geratu. Industria-iraultzarekin batera, meatzaritzako ustiapena eta faktoriadun industria-sektorea gehitu zitzaizkion Kadaguan.

Hiru elementu hauek, basogintza, abeltzaintza eta industria, gaur egungo paisaia definitu dute, zaharra baino aberastasun gutxiagorekin.

Basoak nagusi izan dira hegoaldeko haranetan, abeltzaintza- eta nekazaritza-sektorea ia erabat kanporatu arte, bertako belardiak okupatuz eta baserri eta herrixkak jendez hustuz, Gordexolan eta Kadaguan gertatu den bezala, biztanleria bailararen hondoan kontzentratuz.

Paisaia-aberastasun horren galera konpentsatu egin daiteke oso zainduta dauden pinudi-eremu handi horiekin, etorkizunean baso autoktonoa zainduko eta garatuko baitute kontserbazio-baso izeneko eremuetan.

Baso-presio hori Sopuerta – Galdamesen ere sumatzen da, abeltzaintza-sektorea ia desagertzen ari baita, bailara horrek bokazio alternatibo argirik zehaztu gabe. Artzentalesen eta mendebaldeko haranetan, belardiek eutsi egin diote pinudiek aurrera egiteari, nahiz eta etorkizunean pinudiek aurrera egingo dutela iragarri den, baina hemen baso autoktonoaren aztarna gehiago kontserbatzen dira, eta, babes zehatzekin, dagoeneko babestuta daude.

Abeltzaintza-sektorea esne-ustategietan kontzentratu zen, gero haragi-ustategietara igaro zelarik, eta gaur egun ardi-sektorea agertzen da berrirori. Baina hori guztia zalantza handiekin; Gordexolako belardiak ia desagertu egin dira; Kadaguan hegoaldeko hegaletan geratzen dira; Sopuertan oso ahulduta; eta Galdamesen, Larreako eta banalerroko eremuetan; Artzentalesen eta Turtziozen oraindik nagusi dira, eta zuhaiztien ertzek balantza handia ematen diote paisaiari. Baina belardiek presentzia handiagoa dute Karrantzan eta Lanestosan, ustategien kontzentrazio handiengatik ere, eta oraindik ere larreen paisaia faktore ekonomiko garrantzitsutzat hartzen da eskualdean.

Meatzaritza sektorea Sopuertan, Galdamesen eta Artzentalesen desagertu egin zen, eta, bere lekuan paisaiaren hondarrak geratu ziren, gaur egun aisialdirako eta bisitarako gune bihurtuta. Kadaguako industria-sektoreak gune botereitsuak sortu zituen, baina auzune eta errebaletan, haranaren eta hiriguneen irudia degradatu dutenak. Gaur egun, industria-sektorea gainbeheran dagoenez, Bilbo Handiaren lo-hiri gisa balio dute. Hori dela eta, Kadagua da paisaiarik

nahasi eta aldatuena, eta haran-hondoa oraindik abeltzaintzakoa da, hiri-hedapenak xurgatzeko zorian dagoena; izan ere, Kadagua ibaia zatituta eta isolatuta duen hiri-jarraitua sortzeko gai dela ikusten da. Paisaia horri gutxi eusten diote autobiak, hain errespetu gutxiko loturekin, linea elektrikoek, industrialde berriek.

Kadaguako paisaia hau, bere nortasun galduaren bila dagoen paisaia bat dugu, hiri-garapenaren, ibaiaren, abeltzaintzaren eta basoen artean oreka berri bat lortzeko esperantzan.

9.15.2. ATZEMANDAKO MEHATXUAK ETA AUKERAK

Jarraian, Eremu Funtzionalan hautemandako mehatxu eta aukera nagusien deskribapena jasotzen da. Paisaiaren ikuspegitik soilik egindako diagnostikoa da, eta, beraz, badira aipatzen ez diren beste gai batzuk ere.

A. MEHATXUAK.

1. Kultura-ondarearen galera

Eremu Funtzional osoan kultura-ondare ugari dago, eta mota askotakoak kontserbatu behar dira: arkitektonikoa (dorretxeak, jauregiak, indianoen etxeak), industrialak (errotak, burdinolak, meatzaritzako azpiegiturak), arkeologikoa (trikuharriak, tumuluak), erlijiosoa (ermitak, elizak). Aipatutako mota horietako batzuk kontserbazio-egoera onean dauden arren, adierazi behar da askoz ere gehiago dagoela abandonu-egoera batean, bizirauteko beldurra eragiten duena.

Kasu askotan, ondare hori paisaiaren parte dela uste dugu, lurraldearen aztarna historikoan dauden elementu ikonikoak baitira, oro har.

2. Tipologia tradizionalen desagertzea

Aurreko mehatxuarekin lotuta, aipatu behar da Eremu Funtzionalak paisaiarekin lotutako tipologia arkitektonikoak dituela, eta herriguneak osatzen lagundu dutela. Funtsean, landa-nukleoez ari gara, baina baita izaera urbanoagoa duten beste gune batzuez ere, hala nola Lanestosa, Turtzioz edo Balmaseda.

Agian tipologiari bereizgarrienak dorretxea, indianoen etxeak, baserriak eta etxe trutziarra dira. Tipologia horiek paisaian errotuta daude; izan ere, hiri-eszenari irudi bereizgarria emateaz gain, etxebizitzaren eta ingurunearen arteko harremana ulertzeko modu bat dira, lorategiak, belardiak, kaleak, plazak eta abar sortuz.

Adierazi nahi den mehatxua, arkitektura mota horren birgaitze faltaz gain (oro har, herrikoa okerrago kontserbatzen da), tipologia berriak sartzea da, batez ere etxebizitza kolektiboa, hirigunearen irudia nabarmen aldatzen dutenak edo paisaian disfuntzioak sortzen dituztenak, bolumetria eta eraikuntzaren inguruko espazio publikoak aldatzen dituzten heinean.

3. Hiri-luzapenen eraketa

Memoria honetan behin baino gehiagotan aipatu da arazo hau. Hiri-hazkundeak hiri-luzapenak sor ditzake, naturaz inguratutako hirigune isolatuetan paisaiaren ulermena aldatzen dutenak.

Hala ere, kasuren batean, Kadagua ibaiaren ertzeko herriguneetan egoera hau gertatzen da. Plangintzaren azterketari esker, luzapen horien eraketari buruz ohartarazi behar dugu, bereziki kezkarria izango bailitzateke mendebalderago dauden eremuetan. Karrantzako kasua adibide garbia da; izan ere, harana gune isolatu batzuk bezala ulertzen da, baina tamaina handiko landa-guneen aurreikuspenak (nahiz eta araudiak etxebizitza-kopuruari dagokionez mugatuak izan) eraikina sakabanatzea eta erakunde horien trinkotasuna galtzea eragin dezake.

4. Harrobiak eta zaborteak

Esan bezala, harrobien kasua paisaiaren aurkako erasorik larriena izango da agian, topografia modu itzulezinean aldatzen baitute.

Zaborteak ere paisaian inpaktu larriak dituzten elementuak dira, bereziki handiak. Baina ez dira ahaztu behar zaborte txikiak eta kontrol gabeko isurketa-puntuak, errepideetatik eta bideetatik gertu ere gertatzen baitira.

Jarduera hauen inpaktuaren konponbidea erraza ez den arren eta hainbat faktoreren mende dagoen arren, ezin dugu aipatu gabe utzi paisaiarentzako mehatxu larri gisa.

5. Zurarekin lotutako industriaren desagerpena

Arangurengo paper-fabrika edo altzarien industria Kadaguako haranaren motorretako bat izan da, eskualde osoan sustatu baitu baso-jarduera; eta horrek pinudi paisaia bat sortu du Kadagua eta Herrerias haranaren zati handi bateko mendi-hegal eta gailurretan, batez ere.

Jarduera ekonomikoaren eta lanpostuen galeraz gain, industria mota horren gainbeherak industria-aurriak eragin ditu (abandonatutako nabeak, itxura txarreko instalazioak, etabar).

Basogintza-sektorearekin lotuta, hau da, aipatutako haranekin, paisaia-sortzaile argia da zalantzarik gabe, baina, une honetan, beherakada horrek baliteke baso-jardueran eragin nabarmenik ez izatea. Baina epe luzean baso-jarduera horiek bertan behera uzteko mehatxua izan daiteke, eta, ondorioz, haranetako mendietako paisaia ere alda daiteke.

6. Ohiko laboreak eta nekazaritza-jarduerak bertan behera uztea

Enkarterrietako antzinako deskribapenetan irakurri dugunez, faktore hau neurri handi batean gertatu da. Horrela, Eremu Funtzionalean dauden erabilerak aztertuta, gaur egun lurzoru gehiena larre, zelai eta baso-eremuetara bideratuta dago. Laboreak galdu dira, hala nola zereala, mahastia (nahiz eta azkenaldian berpizten ari den), fruta-arbolak, etab. Abeltzaintzako azientaren kasuan ere beste horrenbeste gertatu da, orain haragitarako behi-azientaz osatuta baitago ia, gero eta gehiago ixten baitira esnetarako ustiategiak, errentagarritasun ekonomikorik ez dutelako.

Egoera hori kezkarria izan daiteke paisaiari dagokionez, batez ere mendebalderago dauden haranetan (Karrantza, Artzentales eta, neurri txikiagoan, Sopuerta eta Galdames); izan ere, belardiak eta larreak bertan behera uztea dakar berekin, eta, ondorioz, eremu horretan hain ohikoa den landazabaleko paisaia ordeztzea.

7. Dibertsifikaziorik eza baso-jardueretan

Mendi gehienak basogintzara bideratuak daude, larre menditarrak eta baso autoktonoak izan ezik. Esan bezala, Kadagua eta Herrerias haranak, ia bere osotasunean, pinudiek osatuak daude, eta horrek paisaia ia alpetarra ematen die ibar horiei, urte osoan zehar berdetasun iraunkorra baitute.

Hala ere, eta aurreko mehatxuarekin lotuta, larreak eta nekazaritza-jarduerak bertan behera uzteak, historian zehar, labore horiek baso-espezieekin ordezkatzeari ekarri du. Zirkunstantzia hori mendeabaldeko haranetan gerta liteke, aurreko mehatxuan adierazi den bezala, nekazaritza-jarduerak bertan behera uzten baldin badira. Gure ustetan, hori ez litzateke positiboa izango, paisaiaren ikuspegitik, Eremu Funtzionalaren paisaia- aberastasunaren zati bat galtzea ekartzen baitu.

8. Azpiegitura berriak lohiz betetako eremuetan

Kadaguako ardatza, Eremu Funtzionaleko gunerik populatuena eta trinkoena izateaz gain, Bilbo Metropolitarrerako ateetako bat da, eta hainbat azpiegituraz bete da, Kadaguako bailarako biztanleei zein Bilbo Metropolitarrako biztanleei zerbitzua emateko. Hala, nabarmentzekoak dira Kadaguako korridorearen bide-azpiegitura, trenbidea, ur-hodiak eta Gueñesko geltokira doazen hainbat linea elektriko.

Herri asko hornitzen dituen azpiegitura-ardatz argia denez, logikoa dirudi azpiegitura berriek lehendik dauden trazadurak aprobetxatzea. Mehatxu horrekin, gerta daitezkeen azpiegitura berri horiek aztertzekeo beharra azpimarratu nahi dugu, arrazoi horregatik dagoeneko degradatuta dagoen espazio batean kokatuko liratekeelako.

B. AUKERAK.

1. Natura-ingurunea balioan jartzea eta babestea

Paisaien aniztasuna eta Eremu Funtzionalaren balio natural handia Enkarterrietako aukera handienetako bat da. Armañongo Parke Naturala dagoeneko existitzen den arren, uste dugu handitu egin daitekeela edo, are gehiago, parke berriak sor daitezkeela (esate baterako, Ordunteko beste batzuetan aipatutakoa), hain baliotsua den natura-inguruneari balioa ematen laguntzeko.

2. Paisaia-balioei lotutako turismo-ustiapena

Aurreko aukerari dagokionez, esan beharra dago Enkarterriek erakargarritasun ugari dituztela jendearentzat, hala nola parke naturala, kobazuloak, kultura-ondarea, aisialdi-eremuen ugaritasuna eta ibilbide handiak eta bide berdeak. Gure ustez, oso faktore garrantzitsua da paisaiaren balioen ustiapen turistikorako; era berean, nekazaritza-jarduerekin lotzea lortuz gero, sinergia bat sortuko litzateke bi jarduera ekonomikoen artean.

3. Kultura-ondarea babestea, zaharberritzea eta balioestea

Ustiapen turistikoarekin ere lotuta dago Enkarterrietako ondare kultural ugaria. Mehatxuetan adierazi den bezala, ondare horretako asko abandonatuta daude.

Gure ustez, ondare horren ezagutza berreskuratzea eta sustatzea turismo-jarduerarekin lagun dezakeen beste aukera bat da, eta, aldi berean, biziguneen irudia kontserbatzen eta hobetzen da.

4. Kadagua ardatz egituratzaile gisa

Kadagua ibaiak eraldaketa handiak izan ditu historian zehar: errotak, burdinolak, industria. Egia da zenbait tokitan oso degradatuta dagoela, baina bailararen ardatz egituratzaile gisa berreskuratzea posible da. Ikusten den aukera ibaiaren inguruan ardatz handi bat sortzea da, biztanleentzako erabilerekin; horrela, degradatutako eremuak hobetzen eta gaur egun egoera onean daudenak kontserbatzen lagunduko du.

5. Industria-aurriak eta hutsik dauden industria-lurzoruak berreskuratzea

Aurreko aukerarekin lotuta, Eremu Funtzional osorako hedagarria izango litzatekeen arren, lehen industriek okupatutako erabilerak berreskuratzea dago. Horietako batzuk, gainera, uholde-arriskuko eremuetan daude, eta, beraz, leheneratzea hainbat modutakoa izango da: kasu batzuetan, berriz ere industria-erabileretarako erabili ahal izango da; beste kasu batzuetan, aisialdiarekin lotutako erabileretarako; eta, beste batzuetan, bizitegi-erabileretarako erabili beharko da, dagoeneko jendea bizi den eremuetatik gertu dagoelako.

Nolanahi ere, gune horiek berreskuratzeak nabarmen hobetuko du inguruko irudiaren pertzepzioa, eta hemen bai, Kadaguako bailarari buruz ari gara bereziki.

6. Nekazaritza-jarduerak berreskuratzea

Esan bezala, nekazaritza-jarduerak berreskuratzeak nekazaritza-aniztasun historikoa ekarriko du, pixkanaka galzen joan dena. Litekeena da nekazaritza-jarduera horiek berreskuratzeak beste paisaia batzuk galtzea (larreak, adibidez) ekartzea, baina paisaia-aniztasun horrek interesa duela uste da.

Nolabait esateko, prozesu hau gertatzen ari da txakolina landatzen duten ustiategiak sartuta, baina oraindik hasiberria da eta Enkarterriko paisaia behar bezala eraldatzeko aukeratzat har daiteke.

7. Nekazaritza eta abeltzaintzako eraikinen, industrien eta azpiegituren ikusizko integrazioa

Mehatxuen atalean adierazi den bezala, paisaiaren aurkako eraso batzuk daude, batez ere harrobietan, zabortegietan eta azpiegitura berrietan zehaztu direnak. Horiei nekazaritza eta abeltzaintzako (baserriak, nekazaritza-pabiloiak, lanabesetarako etxeak) eta industriako (poligonoak, faktoria handiak) eraikinak gehitu behar dizkiegu.

Landarediaren presentzia handia eta natura leheneratzeko potentziala, elementuen diseinu zainduarekin batera, aukera bat izan daitezke jada sortutako zauriak paisaian integratzeko, bai eta eraso berriak ekarri ditzaketan azpiegitura, eraikuntza edota jarduera berriak integratzeko ere.

9.15.3. EREMU FUNTZIONALERAKO PAISAIA-KALITATEAREN HELBURU OROKORRAK

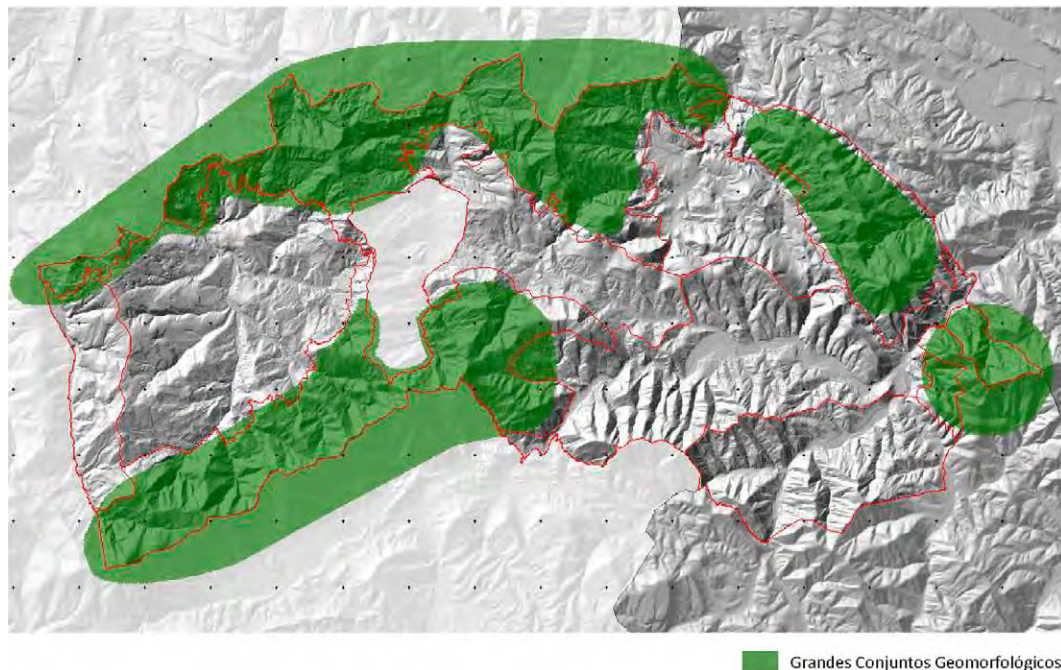
Paisaiaren Kalitatearen Helburuen definizioak hainbat analisi-eskala ditu. Hemen Eremu Funtzional osoari aplikatutako helburu orokorrak jorratzen dira. Bere osotasunak bere paisaiaren kalitatea hobetzeko asmoen sintesi globala osatzen du.

1. Lurraldea egituratzen duten eta paisaia osatzen duten multzo geomorfologikoak babestea, Eremu Funtzionalaren izaera naturalari balioa emanez.

Balmaseda-Zalla Eremu Funtzionalaren barruan lau mendigune handi daude, berezitasun morfologiko ugari dituztenak, eta berezko balio estetiko, natural eta ekologikoei gehitzen zaizkie. Horien artean nabarmentzekoak dira Armañongo konplexu karstiko handiak, non mundu osoan izen handia duten galeriak eta lurpeko gangak aurki baitaitezke; Galdames eta Sopuerta mendietako erauzketa-jardueren ondoriozko meatze-erliebeak; edo Zalamako egitura zohikaztunak, penintsulako gune hidroturbosorik ekialdekoena.

Erliebe multzo horri Enkarterriko eskualde konpartimentatua osatzen duten haranen segida gehitu beharko litzaioke. Eskualde horretan haitzarte ugari daude, erabileren eta okupazioen bidegurutzea, baita balio naturalena ere.

Helburu horren xedea da Enkarterriko lurraldearen berezitasunak babestea eta babestea, erakarpen-ahalmena maximizatzeko, lurraldeari atxikitutako paisaia-balioekin lotutako lurralde-garapenari begira.

2. **Paisaia naturalen kontserbazioa, paisaiaren kalitatearekin, bideragarritasun ekologikoarekin, non erabilera mota desberdinek bat egiten duten, tokiko balio naturalak arriskuan jarri gabe.**

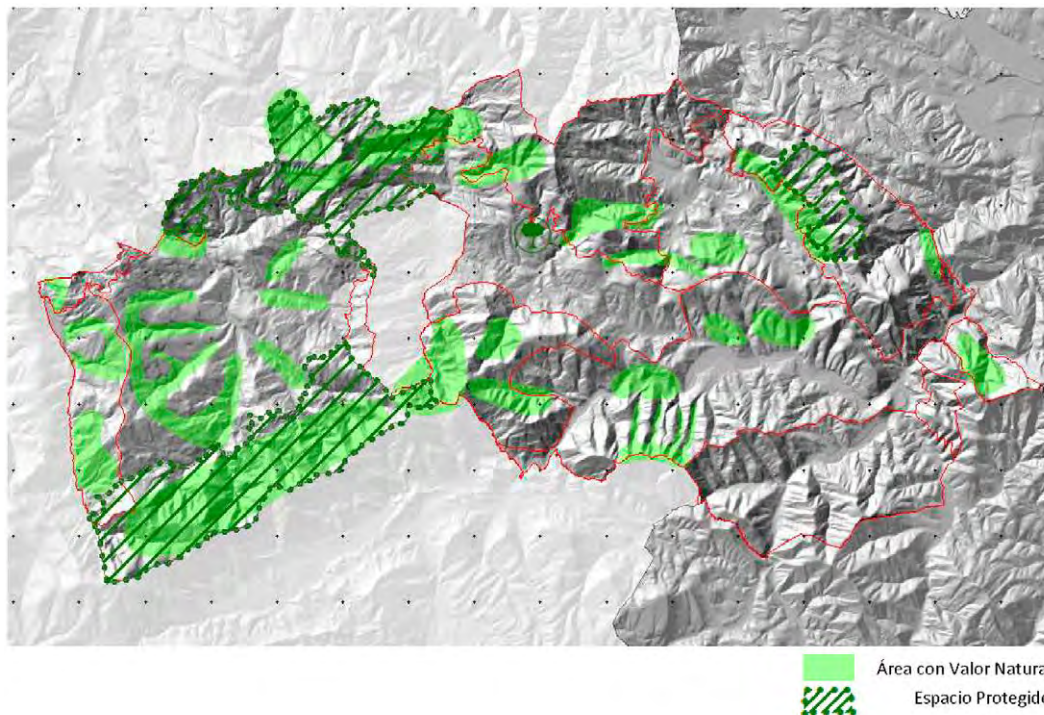
Eremu bakoitzaren babes-mailei eta baimendutako erabilerei dagozkien aldeak alde batera utzita, honako figura eta espazio hauek nabarmentzen dira:

Parke naturala: Armañon.

Biotopo Babestua: Triano eta Galdamesko mendiak.

Natura 2000 Sarea: Ordunteko Batasunaren Garrantzizko Lekua (BGL).

Zuhaitz berezia: Haritz kandudunaren hibridoa eta Artzentaleseko ametza.

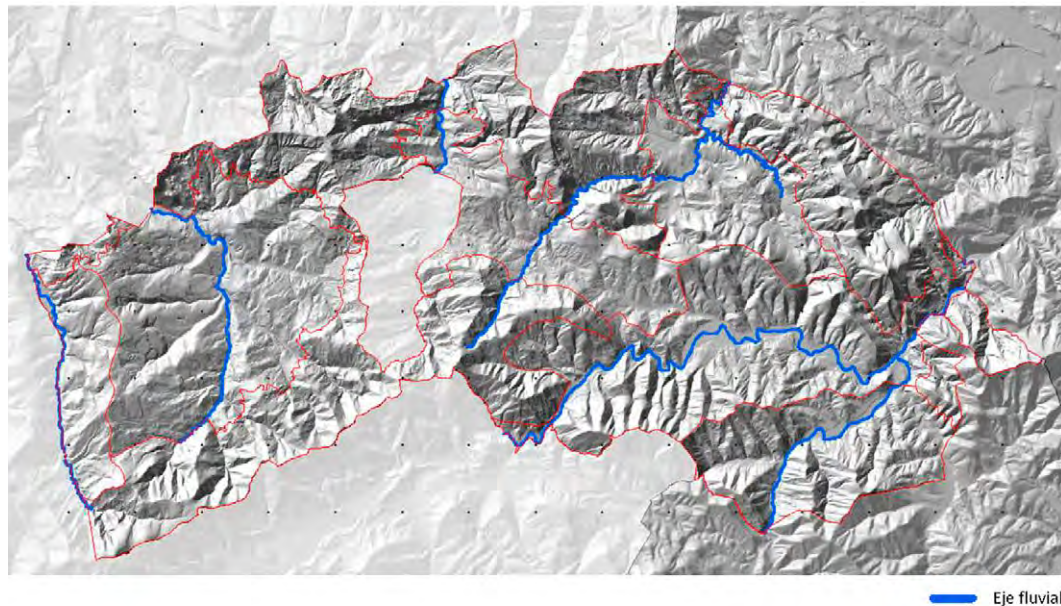

3. **Ibai-paisaiak leheneratzea eta kontserbatzea, lurraldearen ardatz naturalak diren aldetik, eta paisaia-lokailuen eta aisialdi-espazioen funtzioa indartzea.**

Sare hidrografikoa oinarritzko elementua da lurraldearen modelazioan eta, ondorioz, paisaiaren konfigurazioan. Ibaiertzeko landaredia bereziki babestu eta leheneratu behar da, bere funtzio ugariengatik degradatuta badago: ibai-ekosistemari materia eta energia ematen dizkio, faunarentzako babesleku gisa balio du, jalkitzea errazten du, ertzen higadura murrizten du, etab. Paisaiaren ikuspegitik, erriberako landaredia lehen mailako balio estetikoak da, lurraldearen dibertsitatea osatuz. Bestalde, horiek sustatzea onuragarria izan daiteke ibaiertzetikiko paraleloak diren ibilbideak sortuz, izaera ludikoko espazio irekiak lotuz. Hala ere, ibar-hondoen giza okupazioak ondorio larregarriak izan ditu ibai-ibilguen kontserbazio ekologikoan, ibaiak itotzearen ondorioz kokalekuak eta azpiegiturak ezarri direlako.

Hori dela eta, ibai-paisaien kudeaketa eta kontserbazio egokia bermatu behar da, Uraren Esparru Zuzentarauaren irizpideak uraren zikloaren erreferentziazko lege-esparru gisa hartuta, egin beharreko jardueretan paisaiaren eta gizarte-balioaren kontzeptuak txertatuta, ur-sistemen egoera ekologikoa hobetzean, herritarren parte-hartzea

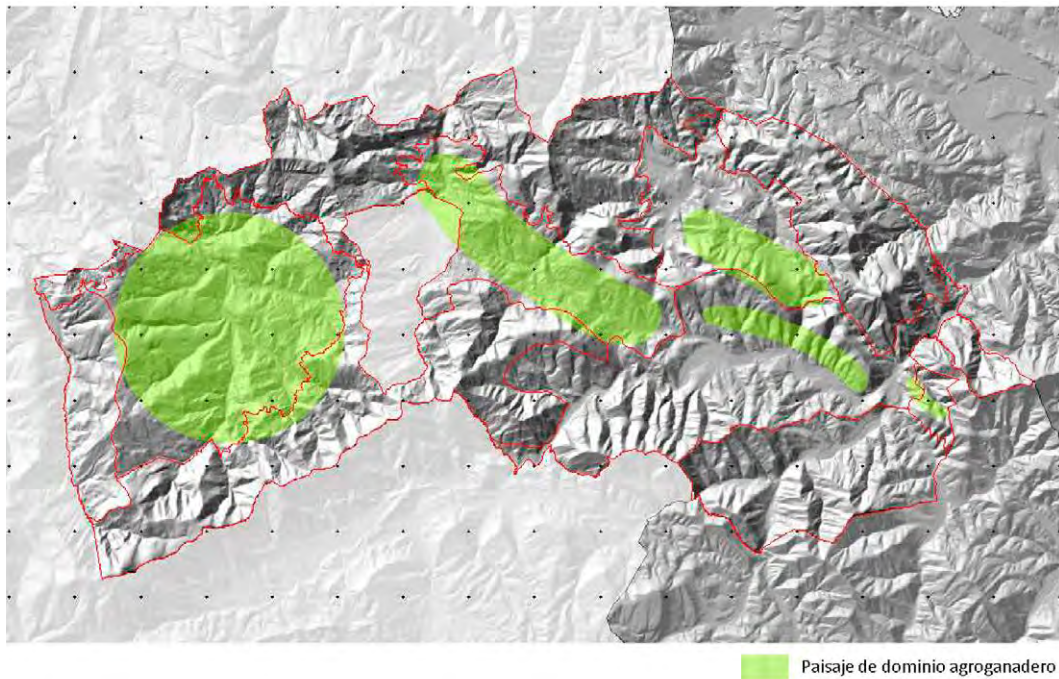
sustatzean, uraren kudeaketaren eta erabileraren kostuak barneratzean eta uraren zikloaren kudeaketa integratua lortzean oinarrituta.

4. Nekazaritzako eta abeltzaintzako paisaia babestea, paisaia ezaugarritzen duten eta nortasun propioa ematen dioten elementuen aniztasuna bermatzeko

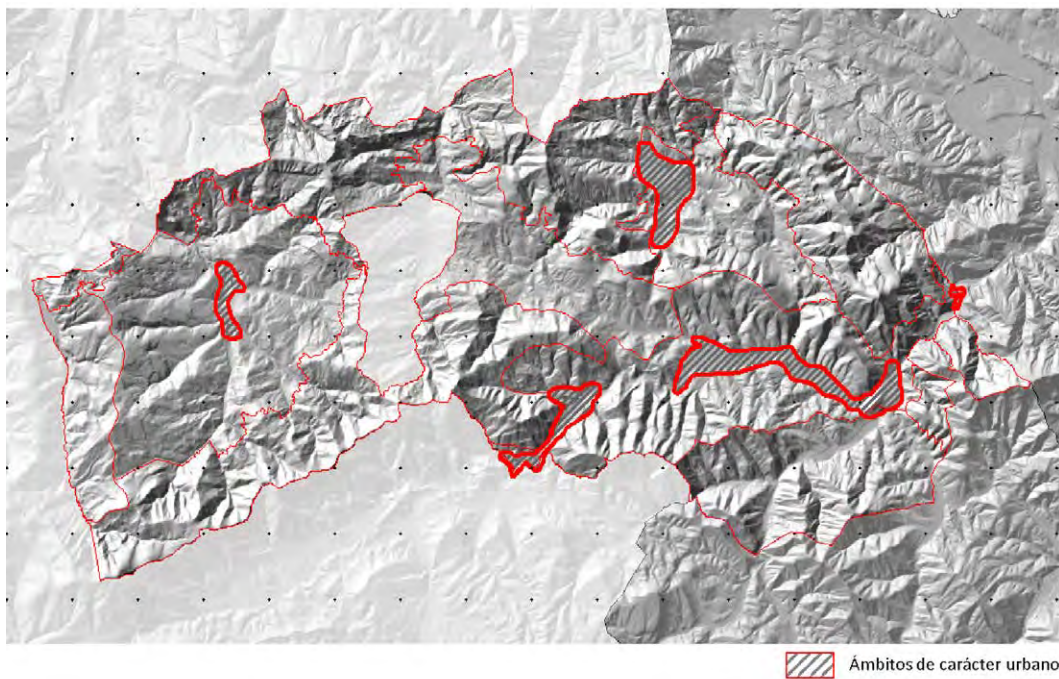
Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduera izan da, tradizioz, Enkarterrietako paisaia osatzen duten faktore nagusietako bat, eta oraindik ere garrantzi nabarmena du Mendebaldeko sektorean. Hala ere, aldaketa ugari gertatu dira egindako jarduerari dagokionez. Arcentalesko udalerrietan eta Galdamesko hegoaldeko zonaldeetan eremu zabalak daude oraindik ere, nekazaritza eta abeltzaintzako erabileren mosaiko bat osatzen dutenak, eta balio estetiko, kultural eta identitarioen dosi handiak ematen zaizkie. Gune horiek baserriaren ekoizpen-egiturarekin lotuta egon dira, eta gero eta garrantzi handiagoa hartzen ari da, eskualdeko hego-ekialdeko sektoreetan aurrera eginez.

Azkenik, Kadagua eta Herrerias haranetan, nekazaritza- eta abeltzaintza-eremu oso txikiak daude, eta iraganean askoz ere handiagoak izan ziren. Haran horietan, baso-ekoizpenari eskainitako espezializazio bat gertatu da, zeinetan pinu intsigniak lurralde-eremu zabalak hartzen dituen. Paisaiaren ikuspegitik, zuhaitz-masa zabal horiek lurralde osoaren balio estetikoari kalte egiten dien oihal unitario bat sortzen dute, paisaia-aniztasuna apalduz, morfologia monotono bat ezartzearen ondorioz. Beharrezkoa da zuhaitz-masen kudeaketa egokia egitea, bertako hostozabalen espezieek garrantzi nabarmena har dezaten, baso tipologiak mugatuz (ekoizpena eta kontserbazioa), haien irisgarritasunaren eta errentagarritasunaren arabera.

5. Hiri-egitura ordenatu bat sortzea, hazkunde konpaktuekin.

Garrantzitsua da lurraldearen okupazio hau gelditzea, hiri-hedapenari muga argiak ezartzea eta gune trinkoak sustatzea, egitura erregularretan daudenak, zuzkidurek, zubiek, ibaiek eta basoek mugatuak eta puntuatuak. Euste horrek bere ondarea birgaitzera behartuko du eta dentsitatea eta bizitasuna sortuko ditu, garbiketako, argiztapeneko eta zerbitzuetako kostuak optimizatzeaz gain.

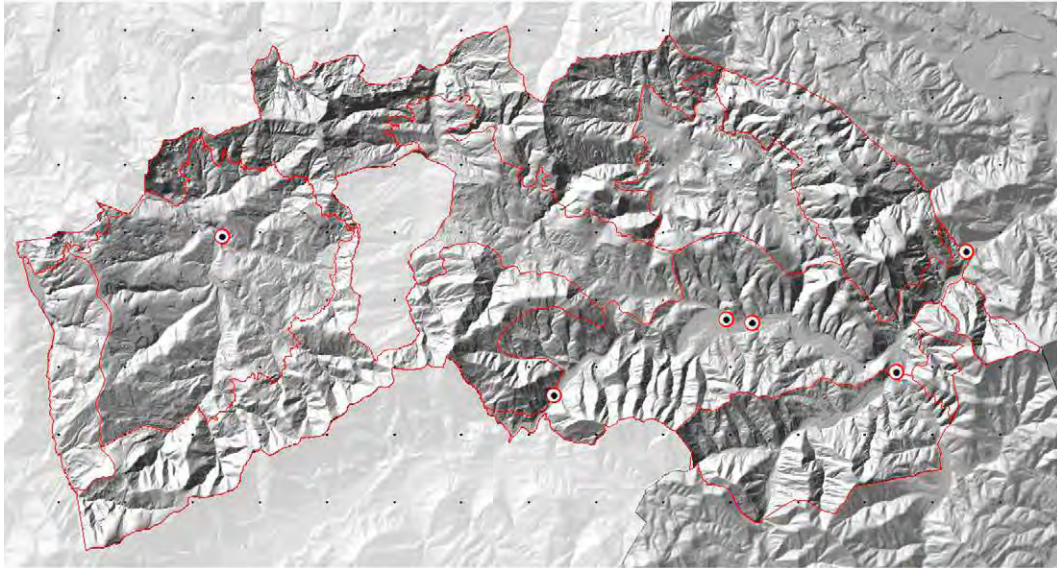

Arazo bera dago landa-guneetan, haien mugek neurriz kanpoko azalerak hartzen baitituzte eta, kasu batzuetan, inguruko belardirik gabe uzten baitituzte herrixkak.

Katalogoak hiriguneetan eraikuntzen arteko distantzia logikoak adieraztea proposatzen du, Enkarterrietako herrixka trinko tipikoari eutsiz.

6. Landa-hiri mugetan nukleoetako eta ertzetako sarrerak integratzea, natura-balioa nabarmentzeko; horretarako, zuhaitz-eremuak sortuko dira sarbidea egituratzeko elementu nagusi gisa.

Asmoa da nukleoetarako sarbide guztiek izaera hiritarra izatea, zoladurak, uhin-bikoitzak eta seinaleak aldatuz, ertzak berreskuratuz, bananen lerroak landatuz, autobioiako argiztapen propioak kenduz, publizitate-hesiak kenduz eta pixkanaka eskala murriztuz.

Entrada al núcleo

7. Paisaia integratutako eraikuntza-tipologiaren multzo bat sustatzea, inpaktu bisuala minimizatzeko eta tokiko arkitektura tradizionalera egokitzea lortzeko.

- Tipologia tradizionalei dagokienez, honako eremu hauetan identifikatu dira:
- Kantabriako etxearen tipologia Lanestosan eta Karrantzan dago batez ere.
- Tipologia turtziarra Karrantzan, Turtziozen, Artzentalesen eta, neurri batean, Sopuertan dago.
- Gaztelako tipologia, lau isurkiko estalkiekin eta oinplano karratuarekin, Sopuertan, Galdamesen, Kadaguan eta Gordexolan dago, baita Turtziozen, Artzentalesen eta Otxaranen ere, eta Karrantzan eta Lanestosan ere agertzen da. Zaila da batzuetan jauregi-tipologia kultuetatik bereiztea, baita aldatutako dorre-etxeetatik ere.
- Euskal baserrien tipologia Gordexolan, Kadaguan eta Galdamesen dago batez ere, nahiz eta antzinako aleak agertzen diren eremu osoan.

Atxikitako etxebizitzaren tipologia egokitzen jotzen da Kantabriako etxearen tipologia biltzen den eremuetan.

Etxebizitza isolatuen tipologia egokitzen jotzen da euskal baserrien tipologia biltzen den eremuetan.

Etxebizitza kolektiboaren tipologiari dagokionez, baserriaren, Gaztelako etxearen, turtziarraren eta Kantabriako etxearen tipologietara egokitu daiteke.

Etxebizitza kolektiboen tipologiak hiriguneetara eta haien paisaiara egokitu behar duela da gai garrantzitsuenetako bat. Dokumentu honek gomendatzen du eraikuntzaren gehieneko altuerak ez gainditzea beheko profila gehi bi altuera, erlaitzaren gainetik Enkarterriko estalki inklinatu klasikoa nabarmenduz.

Altxaerari dagokionez, aipatzekoa da baserriaren, Gaztelako etxearen eta etxe turtziarraren tipologietan estalkiak garrantzi handia duela; altxaerak bi zati ditu, zokaloa eta estalkiak hartzen dituen bolumenak, ia %50ean banatuta altuera osoan. Etxebizitza kolektiboak tipologia horietara egokitzea oso erraza izango litzateke beheko eta lehen solairuak altxaeraren konposizio-unitatetzat (zokaloa) eta bigarren solairua eta estalkiartea beste konposizio-unitate gisa (estalkia) hartzen badira.

Etxebizitza kolektiboak eta, batzuetan, etxebizitza atxikiek sortzen duten beste arazoetako bat garaje komunetako altxaeraitsuak agertzea da. Batzuetan, mihise opako luzeak sortzen dira, kalearen irudia degradatu eta nukleoen eskala aldatzen dutenak. Katalogoak gomendatzen du ingurunean integratzea, adibidez, erdisotoan kokatuz gero eta kalerantz zokalo txiki bat bezala agertuz gero. Zokalo hori beheko solairuko etxebizitzetako lorategi edo terrazek osa dezakete. Bestalde, tipologia guztietarako, material tradizionalak erabiltzea gomendatzen da, hala nola harlangaitza, zarpiatuak, zura, teila zeramikoak; eta industria-estaldurak, plakaketak, ateetako eta arotzeriako elementu metalikoak, hormigoizko teilak, PVCzko eroanbideak eta hormigoizko aurrefabrikatuak saihestea, bai leiho-ertzetan eta kareletan, bai aireztapenetan eta tximinietan.

Era berean, urbanizazioetan komeni da material naturalak, zarpiatuak, lauzak, galtzada-harriak, errekarriak, hormigoia eta abar erabiltzea, baldosa hidraulikoa, zintarri aurrefabrikatuak, zoladura inprimatuak eta asfaltatuak saihestuz. Familia bakarreko etxebizitzetan urbanizazio-eremuetan eta hirigune zahar trinkoetan, urbanizatzea gomendatzen da, espaloiarene eta galtzadaren arteko desnibela saihestuz, biak maila eta zoladura bakarrean integratuz.

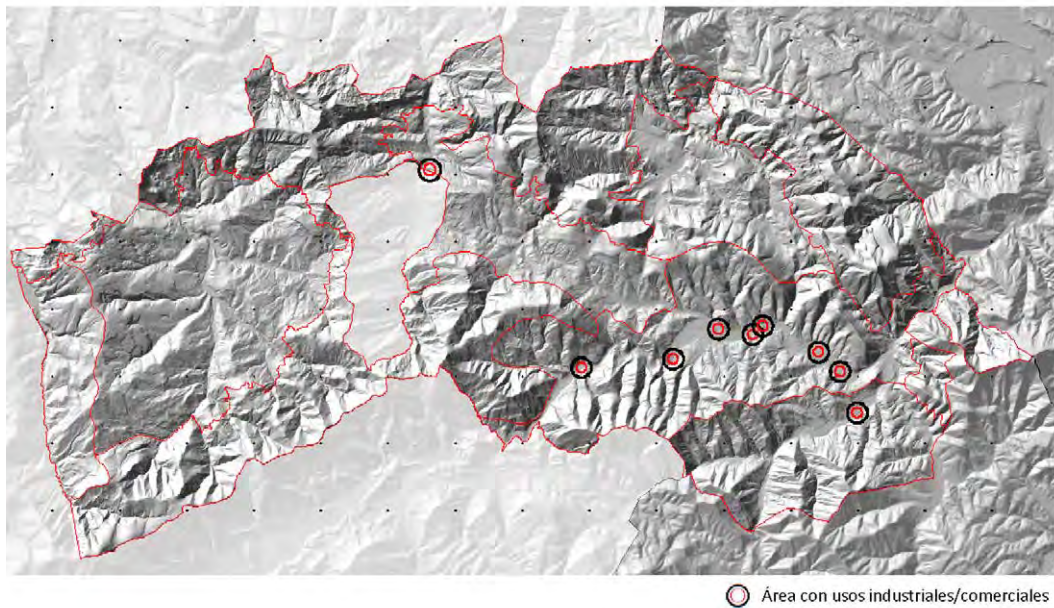
Azkenik, argiztapena kontuan hartuta, zeharka egitea gomendatzen da, fatxadak islatzaile gisa erabiliz, intentsitate baxuarekin, eta gaueko zerua ikustea eragozten duten makuluak eta argi-kutsadura saihestuz.

- 8. Lehentasuna ez duten ikusmen-eremuetan kokatutako industria-, logistika-, merkataritza-, aisialdi- edo hirugarren sektoreko beste erabilera batzuk espezializatzea, baldin eta haien diseinuak inguruko inguruneak errespetatzen baditu, kokatuta dauden herrietako nortasun- eta ondare-balioak galdu gabe.**

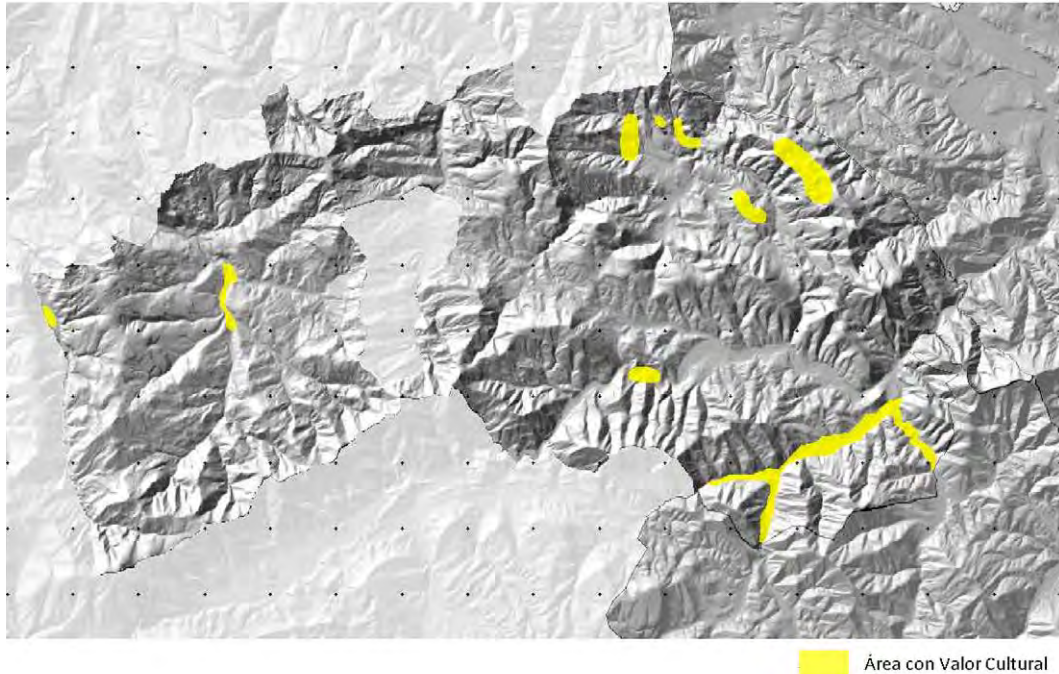
Katalogoan industria-lurzoru hauen optimizazioa sustatzen da, eta baita sortutako poligono berriena ere, egungo lurzoru guztien okupazio osoa lortu arte industria-lurzoru berririk ez planteatzeko.

Etorkizuneko industria-lurzoruetan, topografia errespetatzen saiatu beharko da, hegala moztea edo ibarrez betetzea saihestuz; antzinako landa-eraikuntzak, bideak, zuhaiztiak eta lurzati geometria errespetatzea proposatzen da. Ahal dela, poligonoek, egiturari, siluetari eta akaberei dagokienez, ingurunea errespetatu behar dute, eta egurrezko egiturak eta itxitura arinak erabili ahal izango dituzte. Itxiturak eta estalkiak zuriz edo grisez egitea proposatzen da, atentzioa ez emateko. Bolumenen geometriak erregularrak

izango dira Urbanizazioan hesiak saihestea proposatzen da, landare-mugekin ordezkatzuz. Argiztapena fatxadetan integratuko da makulu isolatuak saihestuz eta gaueko argi-kutsadura saihestuz, horretarako argi baxuak edo zeharkako argiztapena erabiliz.

9. **Arkitektura tradizionala zaharberritzea eta kontserbatzea, bai eta elementu arkitektoniko erlijiosoa ere, eskualdearen nortasun-, ondare- eta historia-balioak mantentzen direla bermatzeko.**

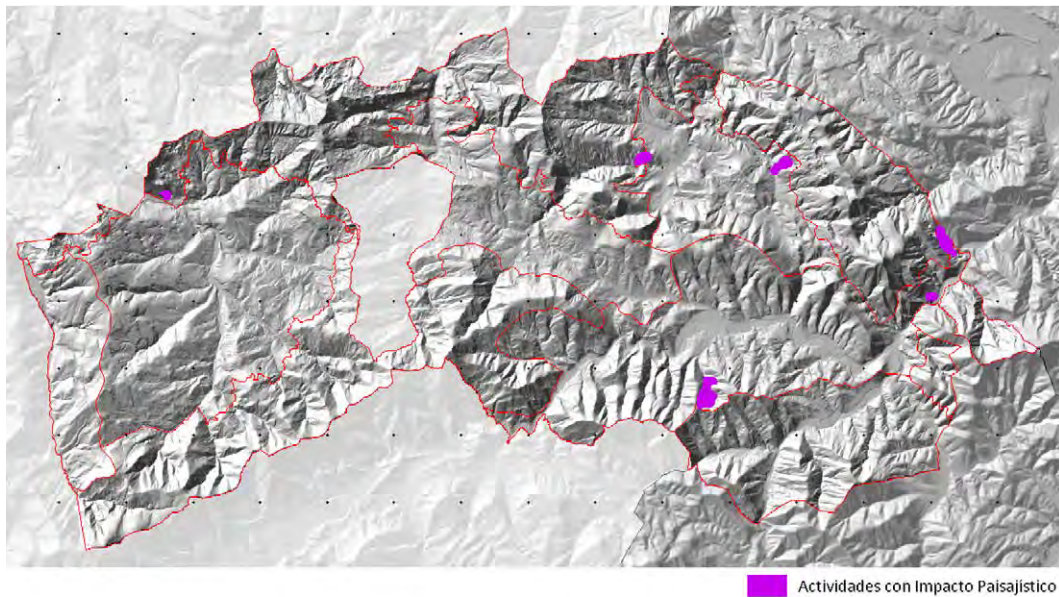

Paisaia honetako ondare kultural handia zaintzeko helburuak hainbat alderdi hartzen ditu: erlijiosoa, herrikoa eta meatzaritza. Egoera txarrean dagoen ondarea kontserbatzea, zaharberritzea eta balioestea proposatzen da, administrazioen arteko koordinazio eraginkorraren bidez, non Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak zeregin nagusia izango duen ondare hori lortzeko. Sortzen ari den kultura-turismora bideratutako kontserbazio- eta

lehengoratzeko politiken plangintzak ondarea babesten lagun dezake, eta, aldi berean, eskualdea garatzen lagunduko da, haren nortasuna kaltetu gabe.

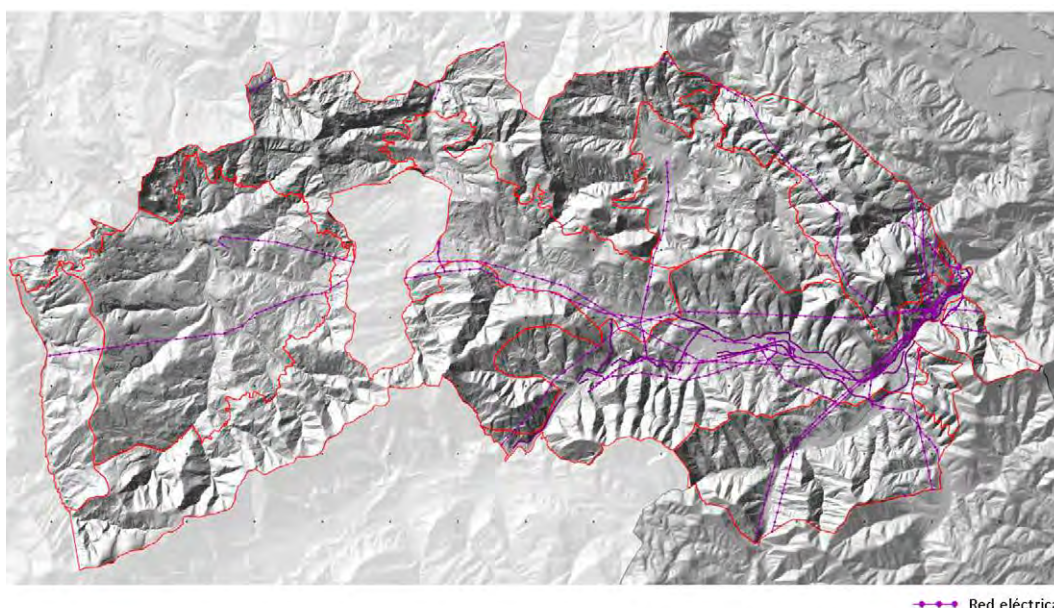
10. Giza jardueren ondorioz (harrobiak, zaborteziak) paisaian gertatzen diren aldaketak lehengoratzeari, egokitzei eta integrazioari

Helburu horren xedea da ustiategi aktiboak ahal den neurrian egokitzea, horiek ezkutatuko dituzten landare-hesiak sortuz, emakida-mugak errespetatuko dituen kudeaketa egoki bat eginez eta jarduera utzi ondoren lehengoratzeko azterlanak eginez, paisaia-irizpideak txertatuz. Bestalde, zabortegeiek, Zallakoak bereziki, eskualdeko paisaiari eragiten diotela uste da. Kudeatzeko eta lehengoratzeko irizpideak erauzketa-ustiategietakoan antzekoak dira.

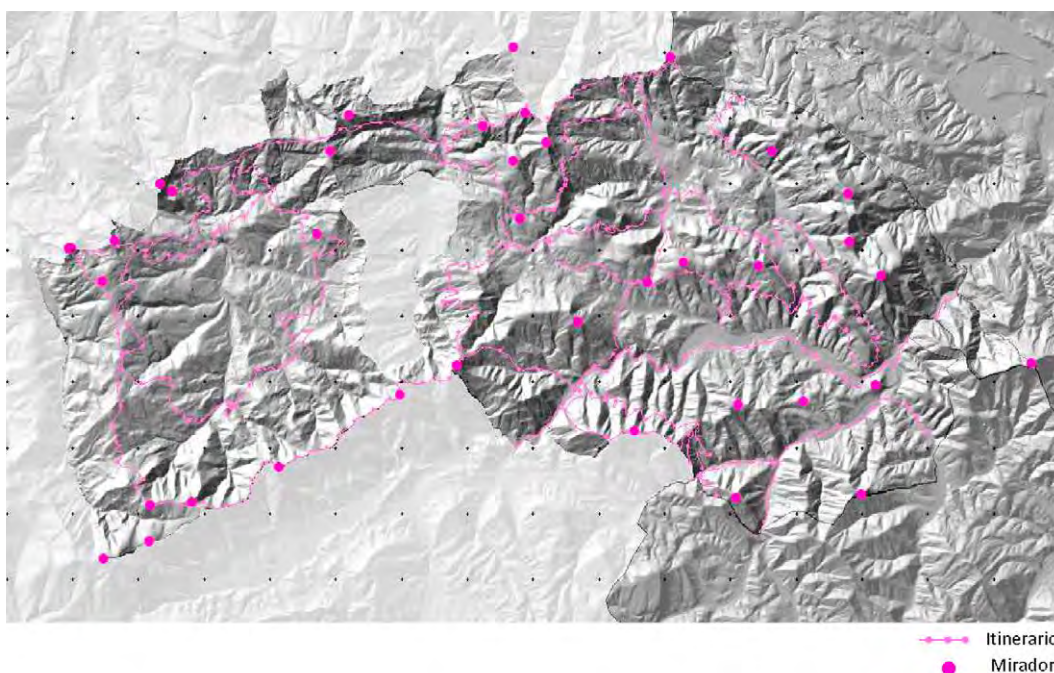
11. Azpiegitura linealak eta telekomunikazioak paisaiara egokitzea eta integratzea, haien funtzionaltasuna arriskuan jarri gabe, ahalik eta inpaktu bisual eta ekologiko txikiena eragiteko.

Gai honi dagokionez, Enkarterrietako eskualdean problematika handia dago Kadaguako bailaran.

12. Ibilbide eta behatoki multzo bat sortzea, panoramika garrantzitsuenak nabarmentzeko eta Enkarterriko paisaien ñabardurak ezagutzeko.

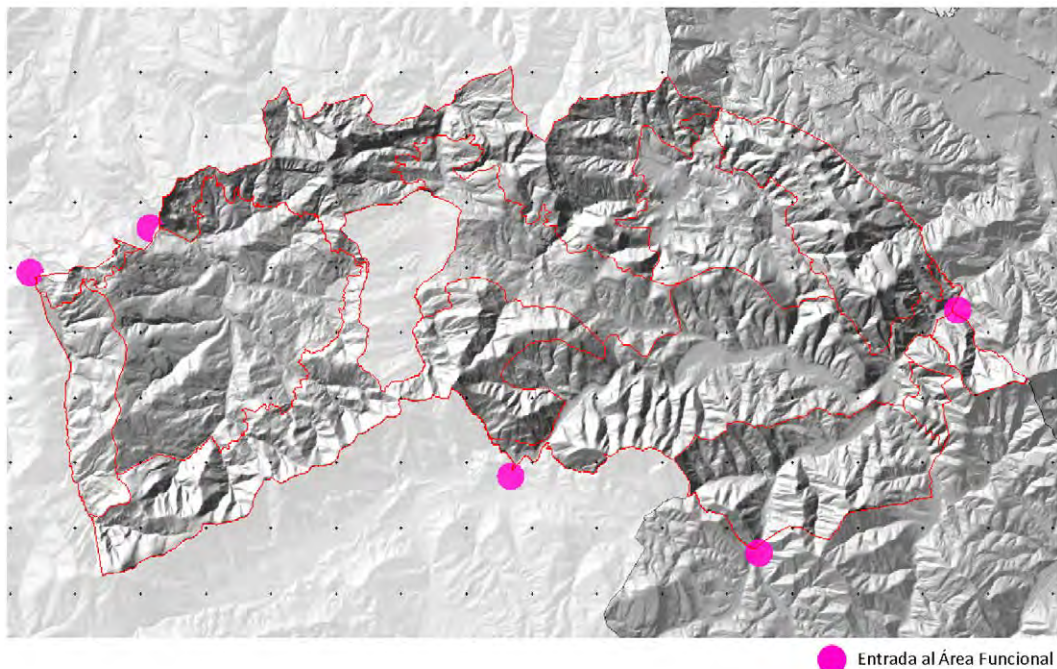
Tradizioz, elementu arkitektoniko erlijiosoak, hala nola elizak eta ermitak, paisaiaren behaketa errazten zuten puntu gorenetan kokatzen ziren. Puntu horiek lotuko dituzten ibilbideak sortuz, helburu bikoitza lor daiteke: alde batetik, eskualdeko paisaia ezagutzea eta, bestetik, eskualdeko ondare arkitektonikoa balioestea. Ibilbide horien osagarri, Done Jakue bidea, erromatar bidea, ibai-pasealekuak, Ibilbide Handiko bideak (GRs) eta bide berde berriak daude. Horrela, ibilbide-bilbe aberatsa sor daiteke. Gainera, jarduketa hori oso erraza da, dauden bideak seinalatzatu besterik ez baita egin behar. Bilbe horrek gune naturaletara, hirigune historikoetara, herrixketara, eremu arkeologikoetara, haitzuloetara eta meatze-eremuetara, aisialdirako eta atsedenerako ibai-eremuetara eta aparkalekuetara sartzeko aukera emango du.

13. Eremu Funtzionaleko sarrera-multzoa hobetzea, natura- eta kultura-aberastasunari balioa emateko, muga-izaera baitu.

Katalogoan Enkarterrirako zortzi sarrera nabarmentzen dira, guztiak bereziak. Bertan, haien balioak seinaleztatzeak, haitzarteak babesteak, zubiak, ermitak eta dorreak zaharberritzeak oinarritzko sarbide- eta informazio-espazioak sortzea ahalbidetuko du. Santa Ageda, Zaldu, Zaramillo, Gordexolako hegoaldeko sarrera (Dorre Beltza eta guzti), Barbadungo haitzartea eta burdinola eta bide berdeak, Turtziozko haitzartea, Karrantzakoak (harkaitzak eta artadiak), Lanestosakoa eta haitzuloak.

Paisaiaren Katalogoak haitzarte horiek seinalatzen ditu, eskualdeko ate horiek lehentasunezko jarduketa- eta zaharberritze-gunetzat, eskualde baten lehen irudia, batzuetan funtsezkoa, definitzen baitute. Gainera, zenbait zatitan, antzinako bideek eta errepideak beren funtzioa galdu dute, eta horrek geltokiak eta atsedenlekuak sortzea errazten du. Dokumentuak errepideen berreskurapen eszenikoa aurreikusten du, eskualdeko sarrerek abiapuntutzat hartuta.

9.15.4. KADAGUA HARANERAKO PAISAIA-KALITATEAREN HELBURU ESPEZIFIKOAK

Helburu horiek Eremu Funtzionalerako proposatutako helburu orokorren ondorio dira.

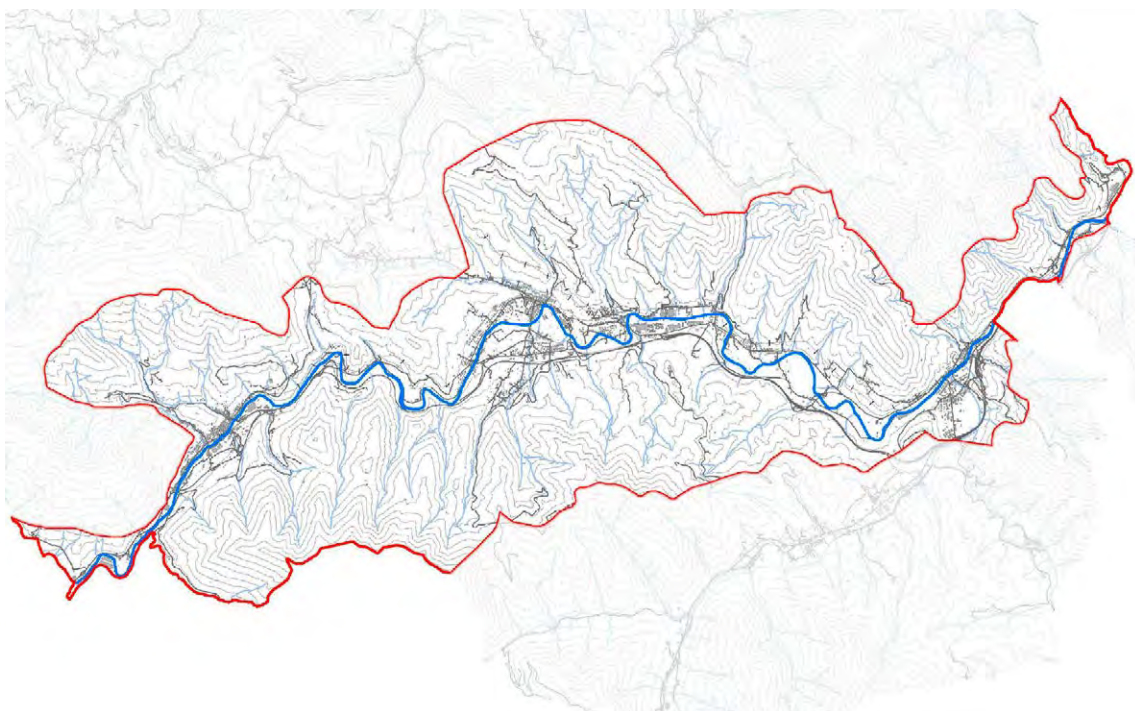
1. HELBURUA

Kadagua ibaiaren eta haren ibaiadarren erriberako basoak berreskuratzea eta kontserbatzea, dibertsitate eta funtzionaltasun ekologikoari laguntzeko eta unitatearen paisaia-konektore izateko.

Hauek dira proposatutako ekintzak:

- Ibai-ibilguen ondo-ondoan dauden ekologikoki degradatutako eremuak lehengoratzea.

- Ibai-paisaien ibilbideak sustatzea, ibaiari lotutako paisaia- eta industria-ondarea interpretatzeko eta seinaleztatzeko ekipamendu-sare bat sortzeko (pasealekuak, ibilbideak, begiratokiak, industria-koloniak, ur-jauziak, etab.). Puntu garrantzitsuenak bereziki kontuan hartuta. Hiria eta inguruko ibaiak landa-bideen sarearekin lotzen diren aisialdi-leku periferikoak sortzea.
- Ibai-ibilguak helburu dituzten jarduketetan paisaia integratzeko azterlanak egin daitezen bultzatzea, bai hobetzeko direnak, bai bidezubiak edo beste azpiegitura edo eraikin batzuk eraikitzeke direnak.
- Ingurumen-hezkuntzako, berraurkikuntza historikoko eta ibai-inguruneak sustatzeko ekimenak bultzatzea, bai hiriguneetatik igarotzean, bai natura-intereseko espazioetan.

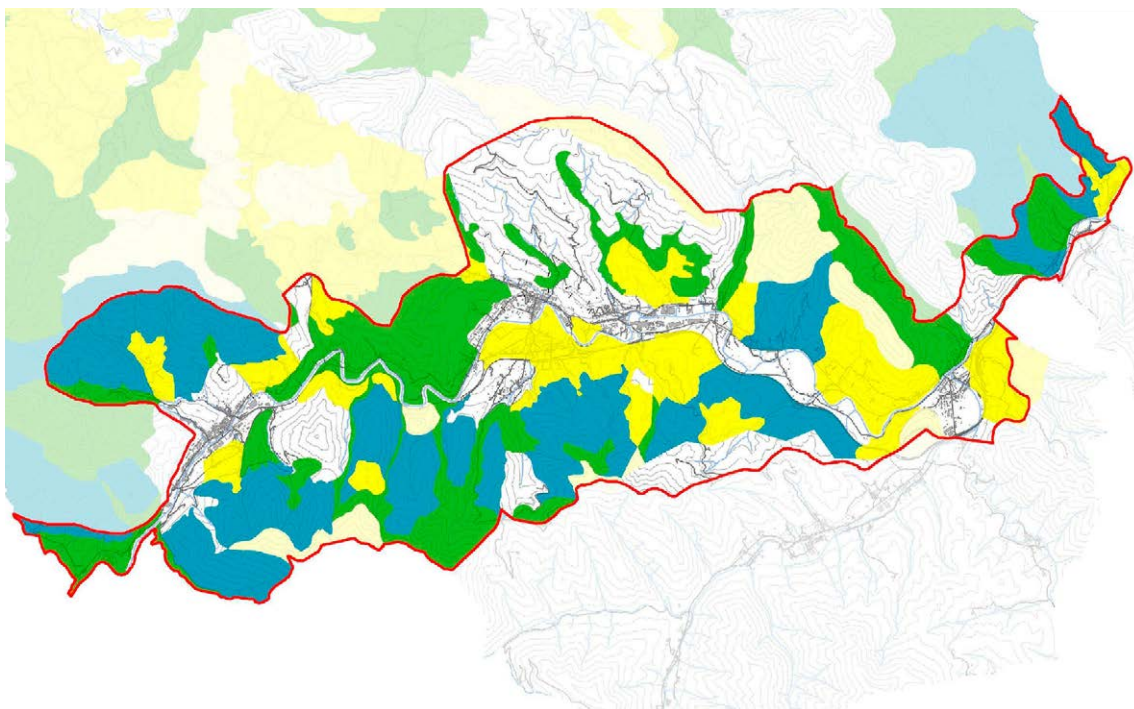

2. HELBURUA

Espezie autoktonoak nagusi diren baso-paisaia sustatzea, haiek sendotzea eta hedatzea sustatuz.

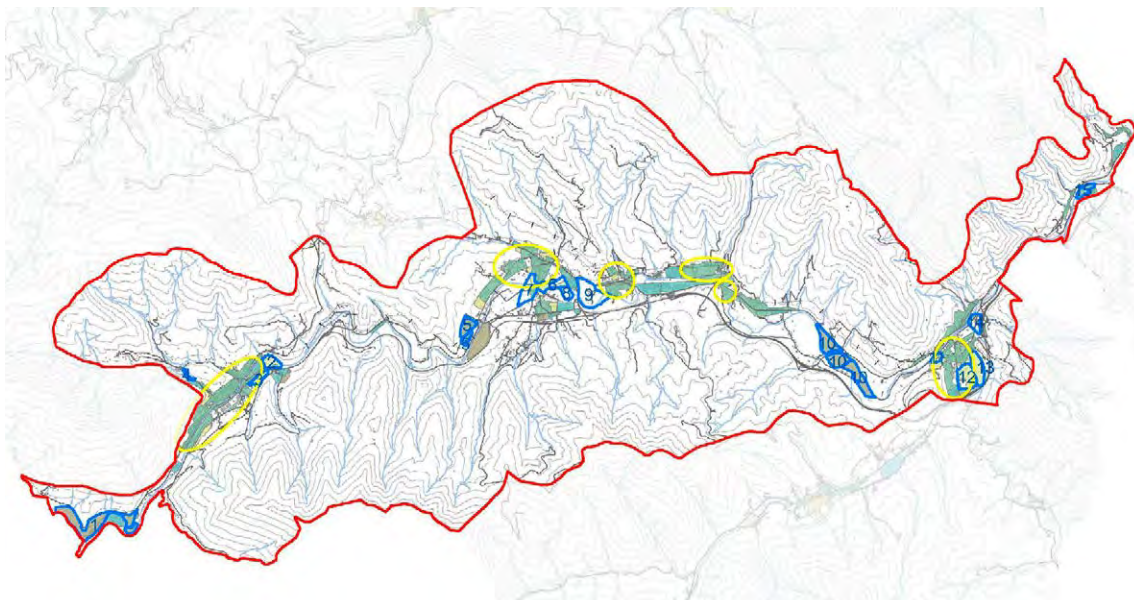
Hauek dira proposatutako ekintzak:

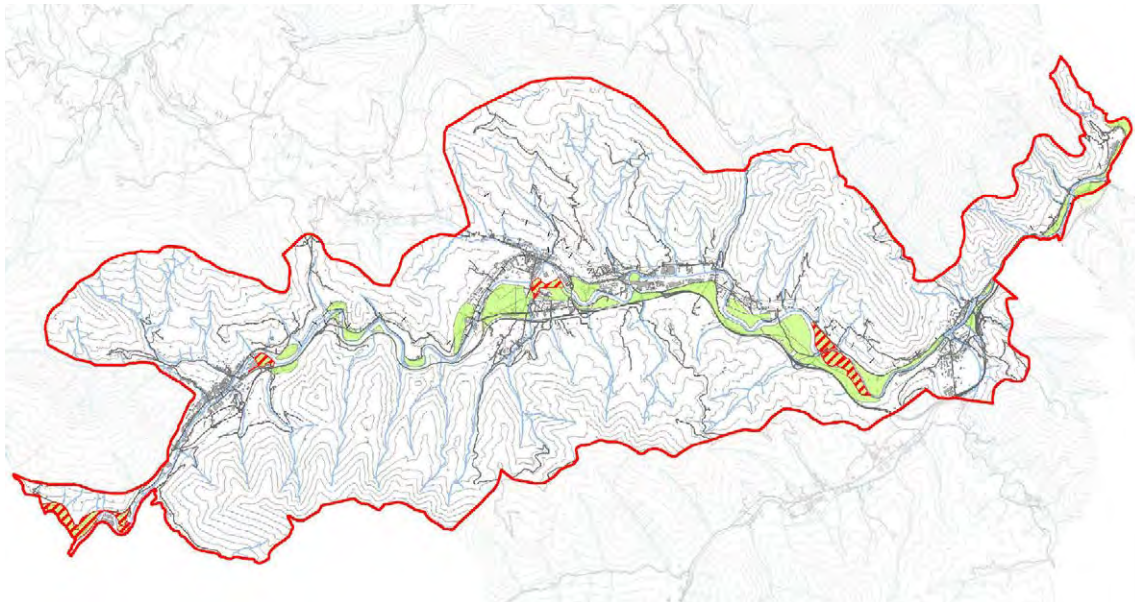
- Baso autoktonoak babestea.
- Paisaia-irizpideak sartzeko naturguneei eta baso-politikari buruzko araudian eta plangintza sektorialean.
- Jabe partikularrei aholkua ematea, espezie autoktonoak landatzeko bokaziorik ez duten lursailak erabil ditzaten.
- Basoak paisaia-balioa duten eremu gisa ekologikoki kontzientziatzeko hezkuntza-ekimenak bultzatzea.

3. HLEBURUA

Hiri-eredu konpaktua sustatzea, Gueñes, Zalla eta Balmasedako hiriguneetan hiri-luzapena saihestuz, sakabanatutako urbanizazioak areagotuta eta benetako premiei erantzunez, inguruko paisaia-espazioak arriskuan jarri gabe.

Honako ekintza hauek proposatzen dira:

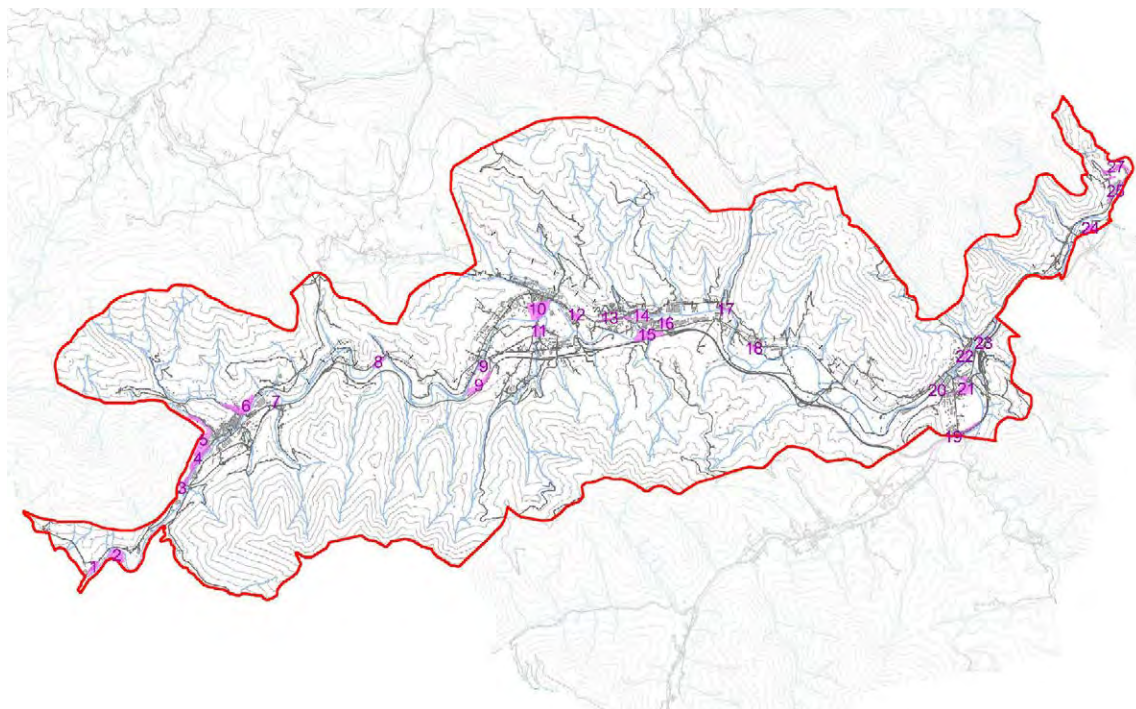
- Hirigintza-antolamenduko xedapenetan paisaia-kontsiderazioak sartzea, ibar-barreneko belardiak hirigintza-asmoetatik babesteko eta nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerak gordetzeko.
- Kadaguako Harana unitatearen hiri-inguruko espazioen paisaia-kalitatea hobetzea, Balmaseda, Zalla eta Gueñesko haranaren hondoko belardiak lotuz eta erabilera publikorako aisialdi-eremuak eta ibilbideak sortuz, Kadaguako ibai-konektorearekin lotuta.
- Naturguneekin harremanetan dauden edota korridore ekologiko gisa jarduten duten sektoreetan paisaia integratzeko ekintzak sustatzea.

4. HELBURUA

Hiri-izaerako puntu beltzak eta bokaziorik gabeko espazioak berreskuratzea eta planifikatzea.

Hauek dira proposatutako ekintzak:

- Hirigintzako hazkunde berrien eremuak eremu degradatuetan zentratzea (bokaziorik gabeko orubeak, abandonatutako poligonoak, urbanizazioen ondoko hondakin-espazioak).
- Udalerrietako hirigintza-antolamenduko planetan, herrietara sartzeko bideen paisaia-tratamenduari buruzko azterlan espezifiko bat sartzea.
- Ikusmen-eragina duten gunetako sarreren bide-ardatzei lotutako merkataritza-jardueren paisaia hobetzeko planak egitea.
- Zuhaitzak sartzea, lehentasuna emanez espezie autoktonoen erabilerari, ikusmen-eragina duten gunetako sarreretako bide-ardatzetan.
- Publizitate-errotuluak kentzea esposizio handiko eremuetan.

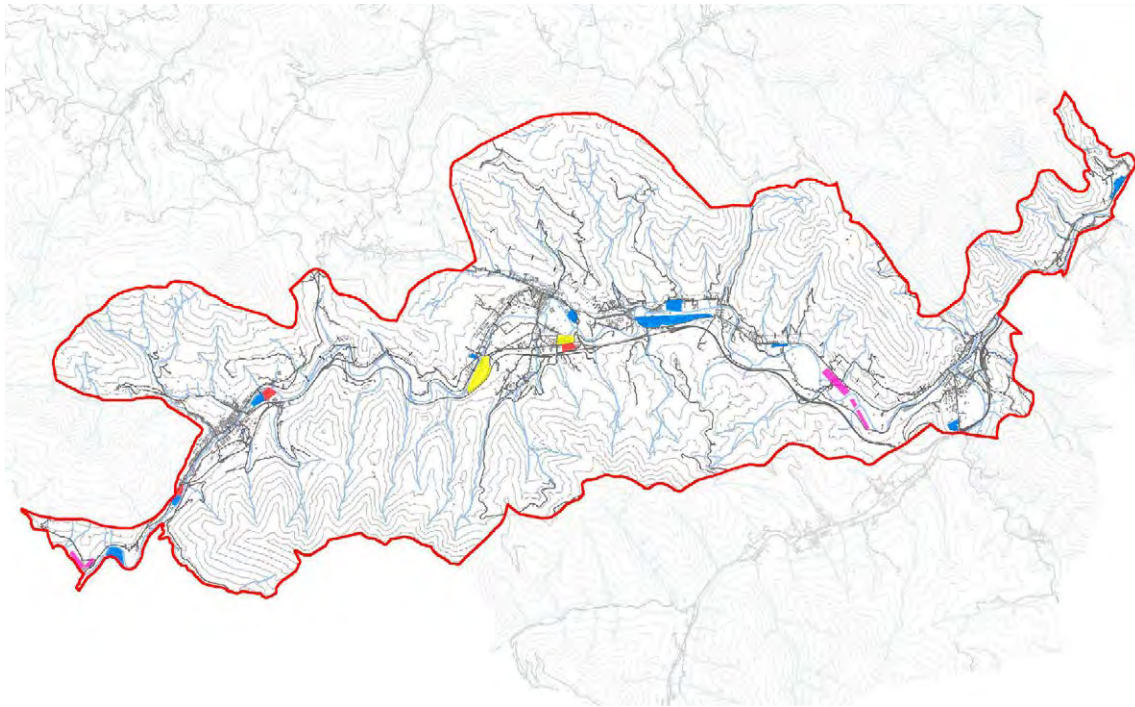
Zallan: 8. Berun fabrika, 9. Longar poligonoa, 10. El Carmen auzoa, 11. Aretzagako sarbidea, 12. Zallako sarbidea, 13. Aranguren errepidea, 14. Meandro paper-fabrika, 15. Aranguren sarbidea.

5. HELBURUA

Urbanizazio berrien eraikuntza-tipologia egokitzea, horrek dakarren inpaktu bisuala minimizatzeko.

Hauek dira proposatzen diren ekintzak:

- Ordenantzetan altuerari eta bolumetriari buruzko irizpideak ezartzea, hiriguneen hiri-eszena aldatzen ez dutenak.
- Urbanizazio-ordenantzetan lurzatie itxierari eta urbanizazioaren diseinuari buruzko irizpideak ezartzea.
- Etxebizitza kolektiboa altueran mugatzea eta tipologia eskualdeko arkitektura tradizionalaren ezaugarrietara egokitzea.
- Haraneko herri-arkitektura gogorarazten duten bolumenetan multzokatutako familia bakarreko etxebizitzak konponbideak sustatzea.
- Bailaran dauden edo desagertuta dauden ereduak erabilera sustatzea, eraikin berriak imitatu beharreko adibide gisa.
- Aparkaleku komunak sotoan edo beheko solairuan integratzea, guneen eskala hausten duten eta/edo kaleetan eragin negatiboa eragiten duten zokaloak eta hormaitsuak saihesteko.

6. HELBURUA

Lehentasunezko ikusmen-eremuetan kokatutako ekonomia- eta industria-jardueretan espezializatutako eremuak lehengoratzzea eta hobetzea, eta horiek birdiseinatzea, ingurunean integratzea kontuan hartuta.

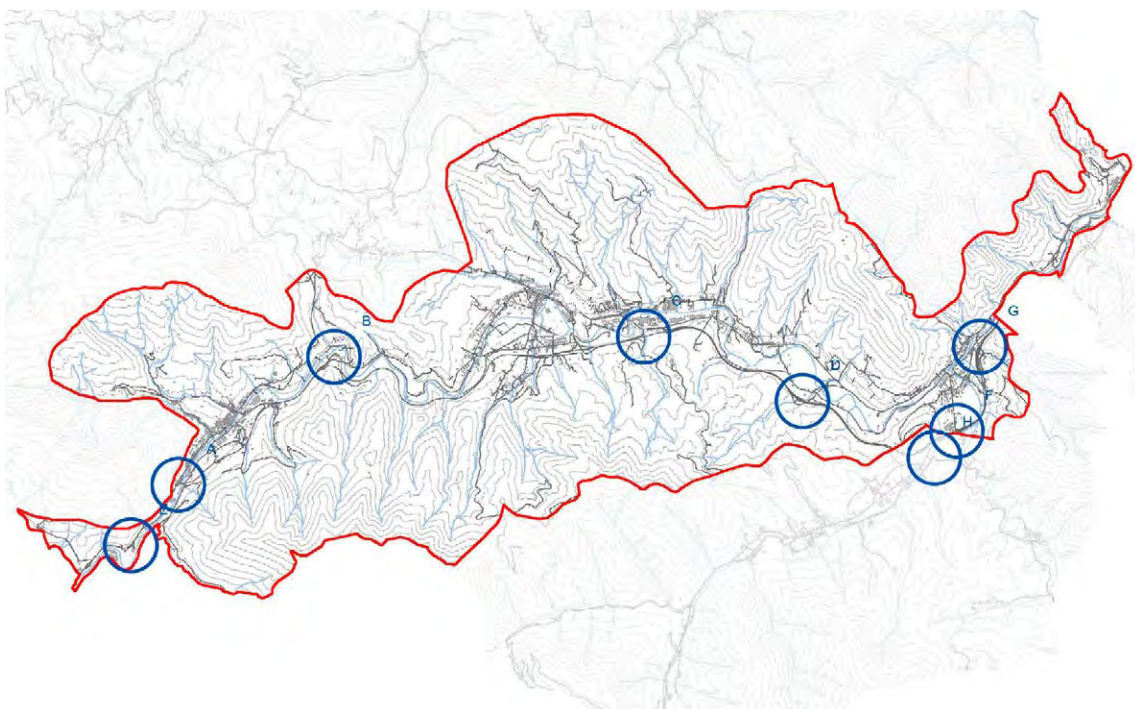
Honako ekintza hauek zehaztu dira:

- Industrialdeak eta hirugarren sektorekoak paisaiara egokitzeko azterlanak idaztea, ikusmen-esposizioari, argiztapenari, sarbideei, diseinu-parametroei eta abarri buruzko irizpideak kontuan hartuta.
- Egungo industria-lurzorua egokitzzea, instalazioak hobetuz.
- Egindako industrialdeak babestea, lehendik daudenak sendotu eta dentsifikatzea sustatuz.
- Konpentsazio fiskaleko ekimenak sustatzea, industrialdeek eta hirugarren sektorekoek paisaia hobetzeko politikak bultzatzen.
- Industria-instalazioen eta hirugarren sektoreko instalazioen paisaia hobetzeko jardunbide egokien gida bat egitea.

7. HELBURUA

Komunikazio-azpiegiturak lehengoratzeara eta hurbileko ingurunera egokitzea, paisaia-integrazio handiagoa lortzeko eta lurraldearen zatiketa murrizteko.

- Azpiegitura linealak paisaiaren aldetik lehengoratzeara, hesien eta landare-itxituren bidez.
- Pasabide ekologikoak sortzea komunikazio-azpiegiturak instalatu ondoren zatitu diren habitatetan.
- Ibilgailuen zirkulazio txikiagoko bigarren mailako bideak prestatzea paisaia ikusteko, paisaia-interes handieneko elementuei balioa emango dien errepide eszenikoen sarea sortuz.
- Publizitate-errotuluak kentzea esposizio handiko eremuetan.

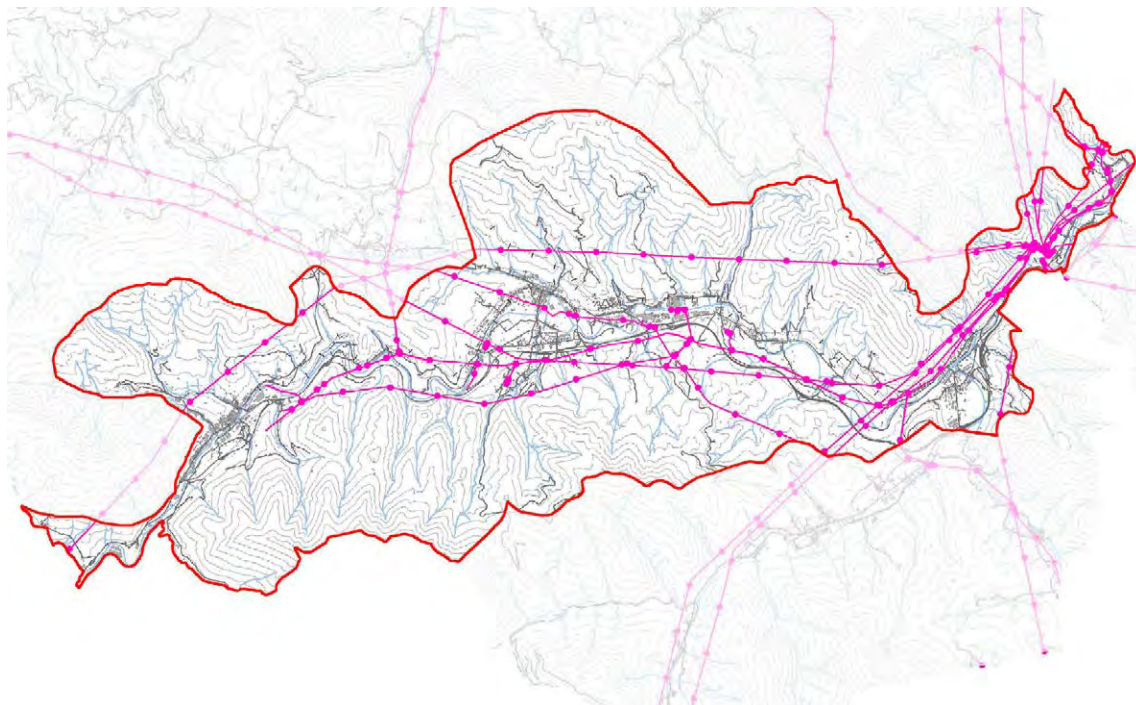
8. HELBURUA

Azpiegitura elektrikoaren trazadura egokitu eta berriz diseinatzea, paisaiaren kalitatea murriztu eta paisaiaren zatiketa eragin ez dezaten.

Proposatzen diren ekintzak:

- Goi-tentsioko lineak azpiegituren korridoreetarantz birproiektatzea, bereziki balio natural, estetiko eta sinbolikoa duten paisaietan kokatuta daudenak.
- Goi-tentsioko lineak zati sentikorrenetan lurperatzea, ikusmen-esposizio handia dutelako edo zuzeneko ingurunearen ezaugarri naturalak aldatzen direlako.
- Zerbitzuz kanpoko linea elektrikoak kentzea.

- Errepideetako argiztapen-lerroa eta argiak kentzea, herriguneen hiri-mugetatik kanpo dauden eremuetan.
- Hiriguneetan elektrizitate- eta telefono-kableak lurperatzea. Telekomunikazio-kableak kanpoko espazio osoan lurperatzea.

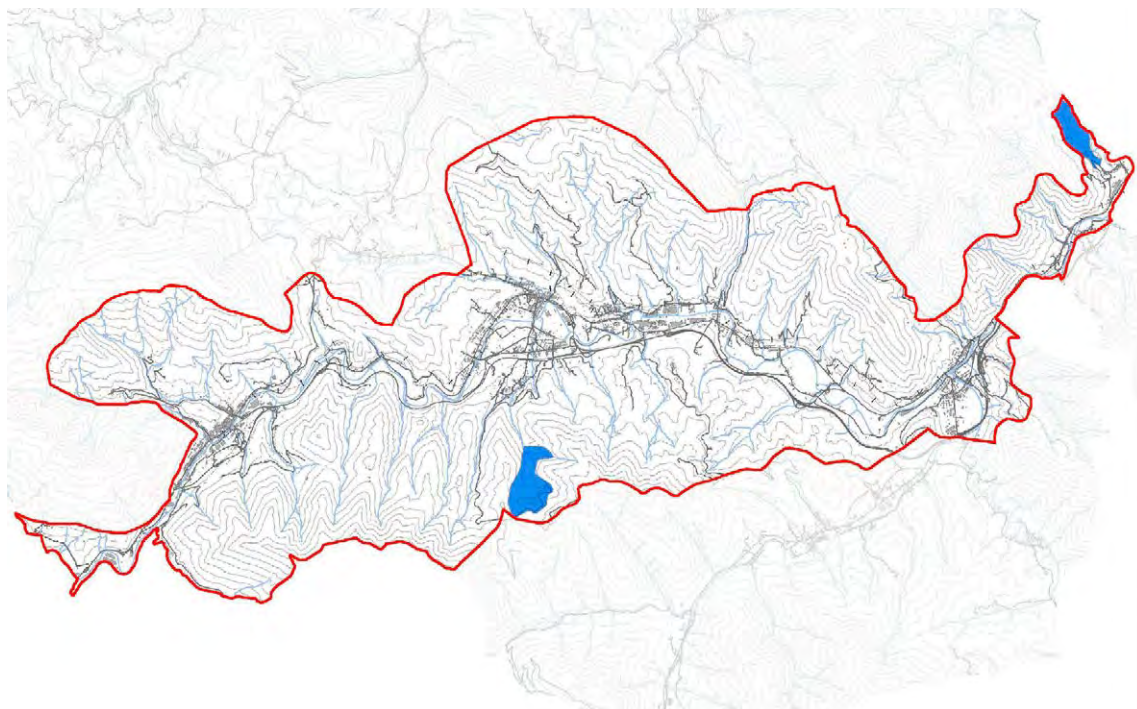

9. HELBURUA

Lehentasunezko ikusmen-eremuetan kokatutako erauzketa-jardueretan espezializatutako eremuak lehengoratzeta eta hobetzea, eta horiek berriro diseinatzea, ingurunean integratuta daudela kontuan hartuta.

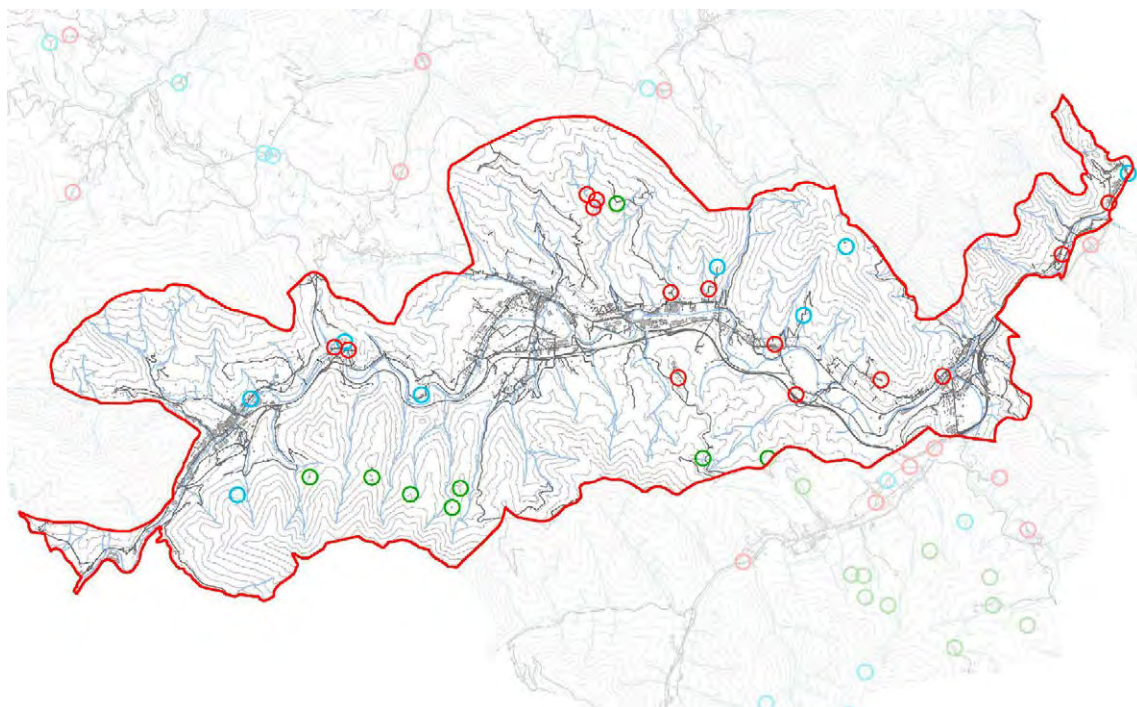
Honako ekintza hauek proposatzen dira:

- Erauzteko ustategi berriak instalatu aurretik paisaian integratzeko azterlanak egitea.
- Erauzketa-ustiapenak paisaiaren aldetik lehengoratzeta, hesien eta landare-itxituren bidez.
- Erauzketa-ustategiek paisaia hobetzeko politikak bultzatzen bultzatzea.
- Jarduera amaitu ondoren erauzketa-ustategiak lehengoratzeko proiektuetan paisaiaren arloko xedapenak sartzea.

10. HELBURUA

Ondare arkitektonikoa (kultua eta herrikoia) babestu, birbaloratu eta zaharberritzea, unitatearen balio identitarioa eta historikoa sustatzen duten dorretxeak eta indianoen etxeak bereziki kontuan hartuta.

Honako ekintza hauek zehaztu dira:

- Arkitektura herrikoia eta kultua babestea, baserriak, Gaztelako etxea, Kantabriako etxea, etxe turtziarra, etxe klasikoak, jauregiak, dorretxeak, indiano-etxeak, errotak, burdinolak, bordak, lastategiak, kortak, eraistea saihestuz, fatxadak aldatzea saihestuz, hurbileko zuhaitzak, lorategiak, etab. desagertzea saihestuz; egoera txarrean dauden elementuen, egituren, arotzeriaren, estalkien, tximinien eta abarren hobekuntza eta konponketa sustatuz, material berberak erabiliz: harlangaitza, tokiaren harlandua, zura, zeramikazko teila, buztina, teiltatzeko adreilua, zarpiatuak..
- Eraikuntza tradizionalen, arkitektura kultuaren (dorretxeak, indianoen etxeak) eta eraikuntza erlijiosoen katalogo zehatzak egitea, elementu bakoitzaren balioa, kontserbazio-egoera eta potentzial turistikoa adieraziz.

11. HELBURUA

Burgosetik BI-636 errepidetik eremu funtzionalera sartzeko atea hobetzea, eskualdeko paisaia-errealitatearen ezaugarri izan dadin eta bertako kultura- eta natura-aberastasunari balioa eman diezaion.

Proposatzen diren ekintzak:

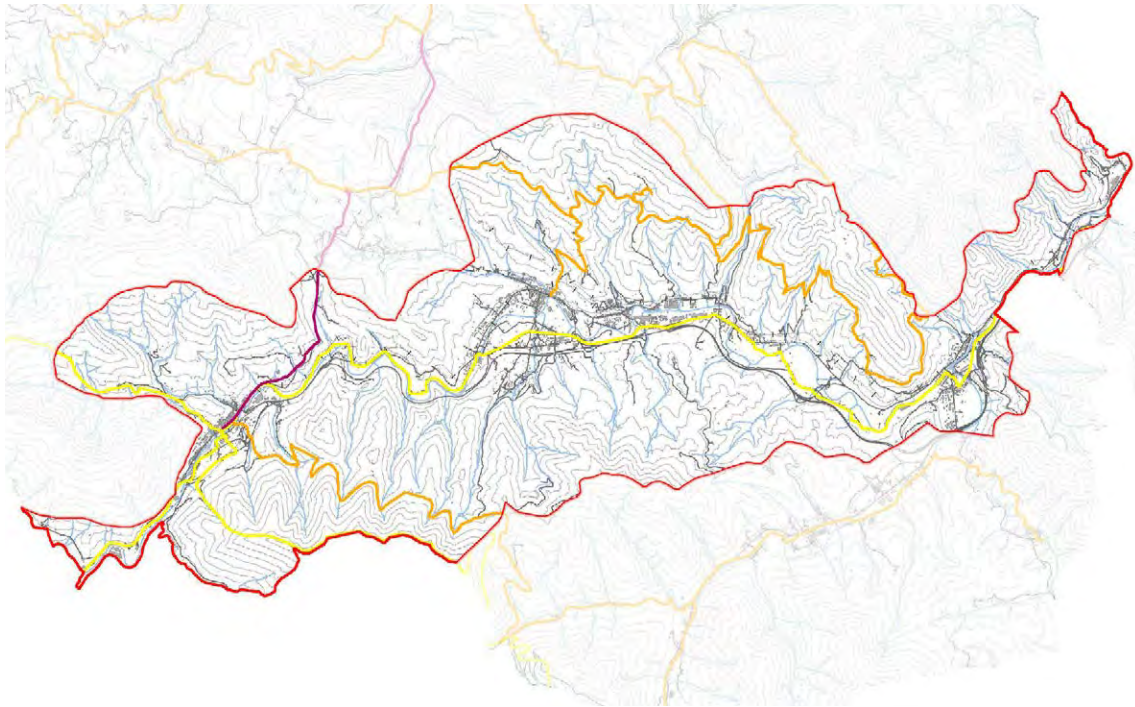
- Eremu funtzionaleko sarrerak paisaian integratzeko proiektuak bultzatzea.
- Ikusmen-eragina duten eremu funtzionaleko sarreraren bide-ardatzei lotutako merkataritza- eta industria-jardueren paisaia hobetzeko planak egitea.
- Eremu funtzionalera sartzeko azpiegitura linealak paisaiaren aldetik lehengoratzeta, hesien eta landare-itxituren bidez.
- Eremu funtzionalari berezko nortasuna ematen dioten natura- eta ondare-elementuen seinaleztapena sustatzea.

12. HELBURUA

Kadaguako haraneko ñabarduren aniztasuna aztertu ahal izateko ibilbide-sistema bat lehengoratzeta eta sortzea.

Ekintza hauek proposatzen dira:

- Dauden ibilbideen seinaleztapena hobetzea.
- Dauden bide berdeen jarraitutasuna lortzea.
- Unitatean dagoen ondarea bateratuko duen ibilbide historiko bat sortzea.

9.16. ZALLAKO UDALERRIKO EUSKAL KULTURA ONDAREAREN ZENTROAREN DATU-BASEETAN ERREGISTRATUTAKO ELEMENTUAK.

Atal honetan, Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Lege berrian ezarritakoaren arabera Zallako udalerriko plangintza orokor berriak Ondasun Babestuen Katalogoan sartu behar dituen ondasunak azaltzen dira, eta plangintzaren babes-araudia harmonizatu behar da, lege berri honek txertatzen dituen berrikuntzen arabera, hain zuzen ere kultura-ondasun higiezinetan esku hartzeko irizpideei eta babesari dagokienez.

A. ONDARE ARKITEKTONIKOA

A.1. Euskal Autonomia Erkidegoak Monumentu/Monumentu-Multzo izendatutako kultura-ondasunak.

DONEJAKUE BIDEKO MONUMENTU-MULTZOA. 2/2012 Dekretua, urtarrilaren 10ekoa, Monumentu Multzo kategoriarekin, Sailkatutako Kultura Ondasun gisa kalifikatzen duena. Donejakue Bidea Euskal Autonomia Erkidegotik igarotzen da.

Euskal Autonomia Erkidegotik igarotzen den Donejakue Bidea, Monumentu Multzo kategoriarekin, Sailkatutako Kultura Ondasun (Babes Berezia) gisa kalifikatzen duen urtarrilaren 10eko 2/2012 Dekretuaren 1II. eranskinean jasotako elementuak eta haien babes-araubidea (2012ko urtarrilaren 27ko EHAA, 19. zk.). 1

- **Bideak Zallako udalerritik igarotzen duen bide-trazadura.** Trazadura hau 2/2012 Dekretuaren III. eranskineko II. kapituluaren (Bide-trazadura Bidearen euskarri gisa) ezarritako zehaztapenei lotuta dago.

- **Bideari lotutako elementuak.**

FITXA ZK. DEITURA

3	URRUTIA JAUREGIA
9	SAN ANTONIO BASELIZA
13	TERREROS DORREA
20	HERRERAKO ESKOLA
22	BOLUNBURUKO DORREA
29	SANTA ANA BASELIZA
35	LLANTADAKO DORREA
38	GOBEOKO JAUREGIA
42	ZARIKETEKO SAN PEDRO BASELIZA
56	VILLA GEURE ETXEA
61	GOTZONERENA HIRIBILDU
67	BOLUNBURUKO BURDINOLA
78	IBARRA 13 BASERRIA
125	BOLUNBURU BIDEA – BALMASEDA

Bolunburuko Dorrearen kasuan (22. fitxa) eta Llantadako Dorrearen kasuan (35. fitxa), Donejakue Bideari atxikitako elementuak izateaz gain, Kultura sailburuaren 2002ko urtarrilaren 14ko Aginduren bidez inbentariatutako Kultura Ondasunak dira (Babes Ertaina) (2020-02-05eko EHAA, 25. zk.). Agindu horren I. eranskinean zerrendatutako Bizkaiko dorretxeetako bakoitza Euskal Kultura Ondarearen Zerrenda Nagusian monumentu kategoriako kultura-ondasun gisa inskribatzeko agindua. III. eranskinean babes-ingurunearen mugak ezartzen dira.

A.2. Euskal Kultura Ondarearen EAEko Erregistroan kultura-ondasun deklaratzeko eta inskribatzeko proposamena duten ondasunak, Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Legeak aurreikusten dituen mekanismoen bidez.

FITXA ZK. DEITURA

4	ALLENDE JAUREGIA
5	RECALDE - SANTIBAÑEZ ETXEA
7	BASUALDO ETXEA
12	SAN KRISTOBAL ETXEA
18	SAN MIGEL ELIZA
21	MENDIA JAUREGIA
27	BATZOKIA
28	MURGA JAUREGIA
30	MENDIA ETXEA
36	JUANITA ETXEA
40	IRLANDESAK ESKOLA
44	LANDETXEA
50	YARTO JAUREGIA
51	LLANO BASERRIA
54	LLANTADA 12 ETXEA
57	LLANTADA 7 ETXEA
63	ESPAÑOLA PAPER-FABRIKA
63-1	MOTORREN BILTEGIA
63-2	AZPIZENTRAL ELEKTRIKOA
63-3	TAILER MEKANIKOA
63-4	BILTEGIAK ETA AROTZERIAK

- 63-5 BILTEGI OROKORRAK
- 63-7 KANPOKO UR-BILTEGIA
- 63-10 BULEGOAK ETA ZERBITZUAK
- 63-14 UR-ARAZKETA
- 63-15 KAUSTIFIKAZIOA
- 64 PEALSA
 - 64-1 PRESA ETA UBIDEA
 - 64-2 GALDAKETA- ETA SUBERAKETA-NABEA
 - 64-3 IJEZKETAREN JARRAIPEN-NABEA
 - 64-4 BULEGOAK ETA ENERGIA
 - 64-5 IJEZKETA-NABEA
- 66 KADAGUAKO KOOPERATIBA
- 81 LLANO 1 ETA 2 BASERRIA
- 100 MARIVI ETXEA
- 101 SAN PEDRO 20 ETXEA
- 102. SERRANO ETXEA
- 103 GALLARDI 18 ETXEA
- 104 LANZAGORTA ETORBIDEA 55 ETXEA
- 106 LANGILEEN ETORBIDEA 31 ETXEA
- 121 INMACULADA CONCEPCIÓN DE MARIA ELIZA

6/2019 Legearen babesean babestuak izan arte, egiten diren esku-hartzeak zaharberritze zientifikokoak eta zaharberritze kontserbatzailekoak izatea, Ondare Urbanizatua eta Eraikia birgaitzeko jarduketara babestuei buruzko 317/2002 Dekretuan jasotako I. eranskinean (Birgaitzeko esku-hartzeak) definitzen diren bezala.

Ondare horri kautelazko babes-ingurunea emate aldera, EAEko Monumentu edo Monumentu Maltza izendatzeko proposatu diren higiezinaren kasuan, gutxienez 15 metroko atzerapena errespetatzea gomendatzen da, eraikuntzarik, instalaziorik eta hesirik gabe; eta, nolatan ere, ingurunearen ingurumen-ezaugarriak hutsaldu ditzaketan aldaketak saihestea.

A.3. Tokiko babesa proposatzen duten ondasun higiezinak.

Tokiko intereseko kultura-ondasunak dira, babes bereziko edo ertaineko ondasunen garrantzia izan ez arren, Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Legearen 2.1 artikuluan aipatutako balioetako bat dutenak, udal-eremuan bakarrik bada ere.

FITXA ZK. DEITURA

- 43 MAGDALENA ERMITA
- 6 SANTIAGO ELIZA
- 83 OTXARAN BEKOA BASERRIA
- 84 MALABRIGO 2 BASERRIA
- 17 UDALETXE ZAHARRA
- 25 MARISTAK ANAIK 14 ETXEA
- 31 LANZAGORTA HIRIBIDEA 1 ETXEA
- 87 ZALLAKO GELTOKIA
- 41 SAN KRISTOBAL JAUREGIA
- 34 AUTONOMIA PLAZA 3 ETXEA
- 88 ARANGURENGO GELTOKIA
- 55 MENDIETAKO DORREA
- 85 URIBE BASERRIA
- 75 ALLENDELAGUA 3 BASERRIA

71 IBARRA ZUBIA
 10 SERRANO 10 TXALET A
 49 SAN ANTONIO ERMITA
 46 SAN PANTALEON ERMITA
 70 LA HERRERAKO ZUBIA
 14 SANTA ISABEL ELIZA
 73 LA HERRERA- IJALDE 5 BASERRIA
 80 EL CAMPO 2 BASERRIA
 79 EL CAMPO 3 ETA 4 BASERRIA
 77 LONGAR 6 ETA 7 BASERRIA
 76 LONGAR 8 BASERRIA
 37 GOBEO DORREA
 1 HARRIZKO GAZTELUA
 74 BOLUNBURU BASERRIA
 53 SAN ISIDRO ERMITA
 91 GOBEOKO DORREA (2)
 90 VILLAR ETXEA
 45 EL TILO ITURRIA
 2 SAN PEDRO ITURRIA
 107 GO MARU ETXEA
 105 LANZAGORTA HIRIBIDEA 52 ETXEA
 97 LA HERRERA GELTOKIA
 96 ZALLAKO GERALEKUA (IBARRA)
 108 MIMETIZ PILOTALEKUA
 109 MARISTAS IKASTETXE ZAHARREKO FRONTOIA
 110 IBARREKOLANDAKO PILOTALEKUA
 111 ARANGURENGO PILOTALEKU ZAHARRA
 112 SOLLANOKO PROBALEKUA
 113 OTXARANGO FRONTOIA
 114 LA LASTRA Z/G BASERRIA
 117 SAN MIGEL ETXEBIZITZA-MULTZOA
 129 KADAGUA GAINEKO FFCC ZUBIA
 126 KADAGUA GAINEKO FFCC ZUBIA
 127 KADAGUA GAINEKO FFCC ZUBIA
 15-1 LA HERRERAKO UDAL HILERRIKO PORTADA
 8-1 SAN MIGEL UDAL HILERRIKO PORTADA
 62-2 ZENTRALARI ATXIKITAKO ETXEA
 62-1 TURBINEN ETA SISTEMA ELEKTRIKOAREN OSTATUA
 62-3 PRESA ETA UBIDEA
 62 ELEKTRA LA MELLA
 60 LLANTADA 20 ETXEA
 64-6 LABEA

B. ONDARE ARKEOLOGIKOA

B.1. Babes Bereziko Kultura-Ondasun gisa sartzeko hasitako Arkeologia-Gunea.

FITXA ZK. DEITURA

34 BOLUNBURU INGURAKETAKO ESPARRU GOTORTUA (2020/06/23KO EHAA).
 Ebazpena, 2020ko ekainaren 19koa, Kulturako sailburuordearena, zeinaren bidez
 hasiera ematen baitzaio Bolunburu Esparruko Herrixka Gotortua (Zalla, Bizkaia)

Babes Bereziko Kultura-Ondasun deklaratzeko espedienteari, eta jendaurrean jarri eta interesdunei entzunaldia emateko.

Espediente horri hasiera emanez, Bolunburu Esparruko Herrixka Gotortuari babes-araubide partikularra aplikatuko zaio berehala eta behin-behinean, bai eta Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legean Babes Bereziko ondasunetarako aurreikusitako araubide erkide eta espezifikoarekin ere.

B.2. Balizko arkeologia-eremuak. Kultura, Gazteria eta Kirol sailburuordearen 1997ko maiatzaren 5eko Ebazpenaren bidez aitortuak. 1997ko ekainaren 10eko EHAA, 09 zenbakia.

FITXA ZK. DEITURA

- 1 HORMAZAKO DONE JOANES BASELIZA/LA FLOR (E)
- 2 SAN PANTALEON BASELIZA (E)
- 3 ARETXAGA DORRETXE (A)
- 4 MENDIETA DORRETXE (A)
- 5 MARROQUINA DE MONTEHERMOSO DORRETXE (E)
- 7 1BARRA DORRETXE (E)
- 8 ZALLAKO SAN MIGEL ELIZA (B)
- 9 MURGA DORRETXE (A)
- 10 SALCEDO DORRETXE (E)
- 11 SANTIAGO APOSTOL ELIZA (A)
- 13 CALCIBAN ERROTA (E)
- 14 SOLANO DORRETXE (A)
- 15 LLANTADA DORREA (B)
- 16 LLANTADA ORUBEA, 24. ZK. (B)
- 17 GOBEO DORRETXE (A)
- 18 BOLUNBURU DORRETXE (B)
- 19 SANTA ANA BASELIZA (B)
- 80 BOLUNBURU BURDINOLA ETA ERROTA (D)
- 22 SAN ISIDRO NEKAZARIAREN BASELIZA (A)
- 29 TARAMONA DORRETXE (E)
- 31 ARBALITZA TUMULUA (C)
- 32 PINTA ETXE (A)
- 33 BRENA TUMULUA (C)

(A) Eraikinaren harresi arteko eremua

(B) Eraikinaren harresi arteko eremua + 15 metro haren inguruan, kanpoaldeko ertzetatik abiatuta.

(C) Elementuak hartzen duen eremua + 5 metro inguruan, kanpoaldeko ertzetatik abiatuta

(D) Eraikinak eta hari atxikitako instalazioek hartzen duten eremua

(E) Planoan zehazten den eremua

B.3. Deklaratzeke dauden arkeologia-guneak.

FITXA ZK. DEITURA

- 35 GUNE HIDRAULIKOA ETA TERREROS BURDINOLA
- 36 GOBEOKO GUNE HIDRAULIKOA

9.17. ENERGIA BERRIZTAGARRIEN LURRALDE PLAN SEKTORIALA (HASIERAKO ONESPENA)

Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumeneko sailburuaren 2023ko apirilaren 27ko Aginduaren bidez, hasierako onespena eman zaio Euskadiko Energia Berriztagarren Lurralde Plan Sektorialari.

LPSak ezartzen du energia berriztagarren instalazioak lurraldean ezartzeko araubidea, oro har, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legean, zehazki, lurzoru urbanizaezinen araubidean eta lurzoru-mota horretan onar daitezkeen erabilera eta jardueren araubidean (28.5.a artikulua, funtsean), eta uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuaren bidez onartutako Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan (LAG), zehazki, Espazioa Antolatze eta Erabiltze Gidalerroetan (II. kapituluak), eta, zehatzago, Ingurune Fisikoaren Jarraibidean (3. artikulua eta II. eranskina), kokatu behar da.

Ilido horretan, energia berriztagarren instalazioak ezartzea, sektoreko legeriak onura publikokotzat jotako ekipamendu eta jardura bat, Sektore Elektriokoari buruzko irailaren 26ko 24/2013 Legea, eta LPS honek interes publikokotzat jotako ekipamendu eta jardura bat ezartzea dakartenez, lurzoru urbanizaezinean ezarri ahal izango da, aldezturik dagokion foru-aldundiaren ebazpen bidez interes publikokotzat jotzen bada.

Horrela xedatzen da 2/2006 Legearen 28.5 a) artikuluan, eta honela dio hitzez hitz:

“5. Lurzoru urbanizaezinean gauzatu ahal izango dira:

a) Aplikatzekoa den sektore-legediak edo lurralde-plangintzak interes publikokotzat jotako zuzkidurak, ekipamenduak eta jarduerak ezartzera berariaz eta modu eskusiboan bideratutako jarduerak, betiere, kasu zehatzerako, gainera, interes publikokotzat jotzen badira dagokion foru-aldundiaren ebazpen bidez, hogeitaseko jendaurreko informazioaren izapidea egin ondoren.

Bestalde, energia berriztagarriak ezartzeko araubidea kokatu behar den esparruaren barruan, LAGek, aplikatzekoak diren arauen II. eranskineko 2.c.4.e puntuan – ingurune fisikoaren antolamenduari buruzkoan –, aerosorgailuak eta energia berriztagarrietako beste instalazio batzuk (hidroelektrikoa, fotovoltaikoa, geotermia eta antzekoak) «Azpiegiturak. Zerbitzu instalazio tekniko ez-linealak, B motakoen» erabileraren barruan sartzen dituzte. Eta horrela, energia berriztagarren LPS honek erabilera hori garatzen du, berariazko erabileran zehaztuz: «Energia berriztagarri berriztagarren instalazioak». Erabilera horren barruan energia berriztagarria energia elektriko bihurtzeko eta biltzeko jardura sartzen da, baita energia elektrikoa sortzeko beharrezkoak diren instalazioak ere, energia mota bakoitzaren ekoizpen-instalazioak barne: haize-sorgailuak, eguzki-plakak edo - panelak, turbinak, galdarak edo antzeko beste batzuk, bai eta horiei lotutako instalazio osagarriak ere, hala nola sarbideak, ebakuazio-lineak, etab.

Erabilera edo jardura horren barruan, bertan sartzen diren instalazioak honako hauek dira:

- a. Lehen mailako energia gisa erabiltzen duten energia berriztagarriaren arabera.
- b. Tamainagatik edo eskalagatik, eolikoaren eta fotovoltaiakoaren kasuan (eskala handia, eskala ertaina eta eskala txikia).
- c. Sortutako energiaren xedeagatik edo erabileragatik (autokontsumorako edo produkziarako instalazioak badira).

LPSak ez ditu ingurune fisikoa antolatzekeo kategoria berriak sortzen; aitzitik, horrek ezartzen duen zonifikazioa – memoria honetako 12.2 eta 12.3 ataletan islatutakoa – lurralde- eta hirigintza-plangintzak bere eskumen eta eskalaren arabera definitzen dituen antolamendukategoriei gainjartzen die, eta horietako bakoitzean energia berriztagarrien instalazio berriztagarrien erabilera sartzen du, bidezkoa, onargarria edo debekatua den kontuan hartuta, kasu bakoitzean dagokionaren arabera. I. dokumentua: Memoria (hasierako onespina) 97 Horrela, erabilerari buruzko araudi orokor bat ezartzen da: «Azpiegiturak. Zerbitzu-instalazio tekniko ez-linealak, B motakoak – Energia berriztagarri elektrikoen instalazioak ingurune fisikoaren antolamendu-kategoria bakoitzerako eta gainjarritako baldintzatzaile bakoitzerako, aurrerago garatuko denaren arabera, eta «Energia berriztagarriak erabiltzeko Ingurune Fisikoaren Antolamenduaren Matrizean» adierazten dena.

Matrize horretan, ingurune fisikoaren antolamendu-kategoriak – horietako bakoitza instalazio eolikoak eta fotovoltaiakoak hartzeko lurraldearen gaitasuna mailakatzen den zonetan xehatuta – energia berriztagarrien instalazioen erabilerarekin gurutzatzen dira – era berean, energia primario gisa erabiltzen duten energia berriztagarriarekin (eolika, eguzki energia fotovoltaiakoa, minihidraulikoa, biomasa, geotermia), sortutako energiaren xedearekin edo erabilerarekin (autokontsumorako edo produkziarako instalazioak badira), eta eolikoaren eta fotovoltaiakoaren kasuan, tamainarekin edo eskalarekin (eskala handia, eskala ertaina edo eskala txikia) xehatuta, eta, LAGetako ingurune fisikoaren antolamendu-matrizean bezala, kode bat ezartzen du erregulaziorako:

- 1= Erabilera egokia
- 2= Erabilera onargarria
- 3= Erabilera debekatua

Eta erabilera onargarriaren barruan, dagokion garapen-plangintzan ezarritakoak baldintzatu ahal izango du erabilera hori:

- 2¹: Nekazaritza eta basozaintzako LPS
- 2²: Ibaien eta Erreken LPS eta plan hidrologikoak
- 2³: Eremu zehatzean aplikatu daitezkeen babes-figurak (NBAP, Urdaibaiko EKZP, KBE) edo Hezeguneen LPS edo Itsasertzeko LPS.

Antolamendu-kategoriez gain, LAGek, ingurune fisikoaren antolamenduaren arloko gidalerroen artean, baldintzatzaile gainjarrien bi multzo jasotzen dituzte: Arrisku naturalak eta klimaaldaketa, eta azpiegitura berdea, ingurune fisikoaren antolamendu-kategoria bakoitzerako ezarritako erabilera-erregimena mugatzen edo baldintzatzen dutenak, honela: Arrisku Naturalen eta Klima-Aldaketaren baldintzatzaile gainjarria, eta Azpiegitura Berdearen gainjarritako baldintzatzailea.

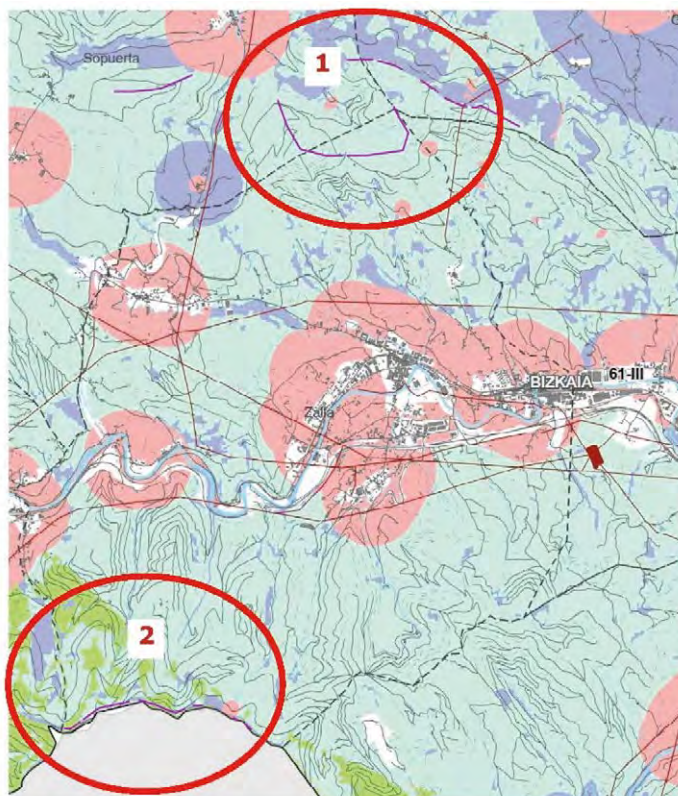
Udal-plangintzak, lurzoru urbanizaezinaren erregulazioan, energia berriztagarriak erabiltzeko ingurune fisikoa antolatzekeo erregulazio eta matrize hori jaso beharko du, dagokion udalerraren berezko baldintzetara egokitzeari kalterik egin gabe.

USO																
INFRAESTRUCTURAS																
Instalaciones técnicas de servicios de carácter no lineal tipo B																
Instalaciones de generación eléctrica mediante energías renovables sobre el terreno																
EÓLICA						FOTOVOLTAICA						MINIHIDRAULICA	BIOMASA	GEOITERMIA		
Gran escala		Mediana escala		Pequeña escala		Gran escala		Mediana escala		Pequeña escala						
Autosuministro	Producción	Autosuministro	Producción	Autosuministro	Producción	Autosuministro	Producción	Autosuministro	Producción	Autosuministro	Producción					
MATRIZ DE ORDENACIÓN DEL MEDIO FÍSICO DE LA CAPV PARA ENERGÍAS RENOVABLES																
1 = Uso propiciado 2 = Uso admisible 3 = Uso prohibido (*) Conforme al artículo 11.3.b																
Planeamiento de desarrollo:																
2 ¹ PTS Agroforestal																
2 ² PTS de Ríos y Arroyos, Planes hidroológicos																
2 ³ PORN, PRUG Urdaibai, ZEC, PTS Zonas Húmedas, PTS Litoral																
CATEGORÍAS DE ORDENACIÓN																
Especial Protección		ZONA DE APTITUD	Todas	3	3	3	3	2 ³	3	3	3	3	3	3	3	3
Mejora Ambiental			Todas	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ³ (*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ³ (*)	2 ^(*)	2 ^(*)	2 ^(*)
Forestal			Alta y Media	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
			Baja	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹	1	1	2 ¹	2 ¹	2 ¹	1	1	1	2 ¹
Agrogranadera y Campiña			Alta	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
			Media y Baja	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	1	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	1	2 ¹	2 ¹	2 ¹
Pastos montanos			Alta	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	3	3	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	2 ¹
			Media y Baja	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	3	3	2 ¹	2 ¹	1	2 ¹	2 ¹
Protección de aguas superficiales			Todas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
			Todas	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²
CONDICIONANTES SUPERPUESTOS																
De riesgos naturales y cambio climático																
Vulnerabilidad de acuíferos			2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²
Riesgos geológicos			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
Áreas inundables			2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²	2 ²
Asociados al cambio climático			2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}	2 ^{2,3}
Infraestructura verde																
Espacios protegidos por sus valores ambientales y Reserva de la Biosfera de Urdaibai			2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³	2 ³
Corredores Ecológicos y otros espacios de interés natural multifuncionales			2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	3	3

Zallako udalerrian, energia eolikoa instalatzeko bi “Aukeratutako kokapen-eremuak” (AKE) daude; zehazki, honako hauek:

1. **AKE Ubieta-Zipa mendian (Pico de la cabaña eta Artegi) – Onura Publikoko Mendia, 128 matrikularekin**
2. **AKE Trasmosomos Gailurrerian (Alto de Azolla) – Onura Publikoko Mendia, 129 matrikularekin**

Zallako Udalak alegazioak aurkeztu dizkio Hasierako Onespenaren dokumentuari. Izan ere, EERRen LPSak ezarritako mugaketa bi Aukeratutako Kokapen-Eremuetan (AKE), Zallako udalerrian instalazio eolikoak ezartzeko, eremu horien hirigintzaezaugarrien kontraketat jotzen da. Halaber, haien ingurumen- eta ondare-balioengatik desgokiak dira, bereziki Titulartasun Publikoko Mendian (129 matrikularekin) kokatutako eremua.

Era berean, zona horiek instalazio eoliko eta fotovoltaikoetarako “Baztertze-Eremu” gisa mugatu beharko liratekeela uste da, II. dokumentuko 16. artikuluaaren arabera - EERRen LPSaren “Aplikazio arauak” –, hain zuzen ere, haien hirigintza-babesagatik eta ingurumen- eta ondare-balioagatik.

9.18. AURRERAPEN-FASEAN DAUDEN LURRALDE-PLAN SEKTORIALAK, IZAPIDETZEA ETENDA DUTENAK

Aurrerapen-fasean daude, izapidetze etenarekin, Zallako hirigintza-plangintzan eragina izan dezaketen lurralde-plan sektorial hauek:

- **KULTURA ONDAREAREN LPSren aurrerapena.**

Lurralde-antolamenduko tresna honen Aurrerapena 2001ean onartu zen.

Tresna arauemaile bat lortu nahi da, kultura-ondare higiezin lurralde fisikoan legez txertatuta gera dadin, eta administrazio eskudunek (foru-aldundiek eta udalek) ondare hori administratzeko baldintza eta muga espezifikoak ezar ditzan.

LPSaren Aurrerapenak hiru eduki-multzo sistematizatzen ditu:

1. Arau-xedapenak, kultura-ondare higiezinari dagozkion ondasunak identifikatzeko eta haien babes-kategoriak eta -mailak finkatzeko, ondasun horiekin pareka daitezkeen hirigintza-kategoriak definitzeko, eta babes-xedapenak, horien aplikazio-moduak eta izaera loteslea definitzeko.
2. Babesa eta hobekuntza sustatzeko orientabideak, babesa programatuz eta ekintza publikoak eta partikularrei babesa, kontserbazioa eta hobekuntza lortzeko eman beharreko laguntzak finkatzeko lehentasun-ordena baten bidez.
3. Garapen-orientabideak, kultura-ondasun higiezin jakin batzuk hirigintza- eta lurralde-garapeneko jardueretan integratzeko, eta baldintza egokiak dituzten ondasun eta eremuak seinalatzeko, kultura-jardueren egoitza gisa, babestu beharreko ondasunaren izaerari eta balioei lotuta.

Aurrerapeneko dokumentuak, ahal dela, arau-xedapenak garatzen ditu, eta proposamenak eta jarduketa-programak hurrengo fase baterako uzten ditu, lurralde-estrategiak eta babesa arautzen duten xedapenak definitu ondoren. Beraz, oso dokumentu generikoa da.

- **ETXEBIZITZEN SUSTAPEN PUBLIKORAKO LURZORUAREN LPSaren Aurrerapena.**

Lurraldea antolatzeko tresna honen Aurrerapena 2003an onartu zen.

Dokumentu honen egiteko orokorra etxebizitza babestua sustatzeko gordetako lurzorua kokatzeko, banatzeko eta dimentsionatzeko irizpide batzuk proposatzea da, baita datozen urteetan garatu beharreko jarduketa publiko berrietarako lurralde-jarraibide batzuk proposatzea ere, etxebizitza-politika eta lurraldea antolatzeko lanak, 1997ko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen garapen gisa, uztartu ahal izateko.

Egiteko hori etxebizitza babesturako lurzoria arautzeko “erreferentziazko lurralde-ereduaren” proposamenean zehazten da. Horrela, ekintza publikoak modu orekatuan banatuz eta esku hartzeko politika egokiaren bidez, Eredu Funtzional bakoitzeko biztanleek lehen etxebizitza eskuratzeko dituzten beharrak 1997ko LAGetan eta Lurralde Plan Partzial ezberdinetan egun dagoen lurralde-eredua zuzentzeko planteatzen diren estrategiek harmonizatuko dira.

Azterketa horren euskarri gisa, informazio-fitxa xehatu bat (taulak) eskaintzen da, EAEko udalerri bakoitzerako eta, agregazio bidez, horiek osatzen dituzten Eremu Funtzionaletarako egina.

Bosgarren kapitulutik hamargarrenera bitartekoek, Plana bera osatzen dutenek, honako hauek jasotzen dituzte: irizpideak, proposamen orokorrak, helburu kuantitatiboak eta horiek lortzeko programak, etxebizitzaren sustapen publikorako lurzoruen antolamendurako lurralde-eredua, Eusko Jaurlaritzaren jarduketa-aurreikuspenen lurralde-banaketa proposamena eta Lurralde Antolamenduaren Gidalerroek EAE banatzen duten Eremu Funtzional bakoitzerako proposamen zehatzak.

- **GARRAIOAREN SARE INTERMODAL ETA LOGISTIKOAREN LPSren aurrerapena.**

Lurraldea antolatzeko tresna honen Aurrerapena 2003an onartu zen.

Plan honek helburutzat jotzen du bidaiarien truke modalerako sareen nodoen tipologia definitzea eta horretarako egituratutako lurzoruan jardura logistikoak egitea; nodo horien kokapen idealak identifikatzea; horien azalerak eta ezaugarri funtzionalak zenbatzea, eta, azkenik, nodoak kokatzeko aukerak zehaztea, dauden edo planifikatu behar diren proiektuen arabera, EAEko beharrei eta helburuei erantzuteko. Hori guztia ingurumenaren aldetik jasangarria, ekonomikoki eraginkorra eta sozialki orekatua izango den sare intermodal eta logistiko baten plangintzaren ikuspegitik.

Zallako udalerriari dagokionez, dokumentuak ez du ezartzen hirigintza-plangintzan eragina izan dezakeen zehaztapen zehatzik.

INTERESDUNEN ZERRENDAREN PROPOSAMENA.

Jarraian, Planen eta programen ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretuaren 3. artikuluko 9. paragrafoaren arabera egindako interesdunen zerrendaren proposamena jasotzen da, jendaurreko informazioaren faseetan kontsultatu beharrekoa.

Bizkaiko Foru Aldundia

- Enplegua, Gizarte Inklusioa eta Berdintasuna Sustatzeko Saila.
- Gizarte Ekintza Saila.
- Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko Saila
- Euskara, Kultura eta Kirol Saila
- Garraio eta Mugikortasun Iraunkorreko Saila
- Azpiegitura eta Lurralde Garapen Saila
- Enpresa Sustapen Ekonomikoko Saila

Eusko Jaurlaritza

- IHOBE
- URA Uraren Euskal Agentzia
- Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Zuzendaritza
- Hezkuntza Zuzendaritza
- Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Zuzendaritza
- Osasun Zuzendaritza
- Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Zuzendaritza
- Kultura eta Hizkuntza Politikarako Zuzendaritza
- Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Zuzendaritza

Talde ekologistak

- Eguzki Talde Ekologista. <https://www.ekologistakmartxan.org/es/>
- Ekologistak Martxan Bizkaia. <http://eguzki.org/es/>
- EHNE Bizkaia (Nekazariak, Abeltzainak, ...). <https://www.ehnebizkaia.eus/>

Udalak

- Balmasedako Udala
- Sopuertako Udala
- Galdamesko Udala
- Gueñesko Udala
- Gordexolako Udala

Gainera, bere sektore-eskumenaren ondorioz ukitutako beste administrazio publiko guztiak.

Hiri Antolamenduko
Plan Orokorra

11 /HDE

V. ERANSKINA INGURUMEN EBALUAZIO
ESTRATEGIKOAREN ESKABIDEA

V. ERANSKINA

INGURUMEN EBALUAZIO

ESTRATEGIKOAREN ESKABIDEA

I.– Sarrera eta aurrekariak

I.1.– Aurreikusitako plan edo programaren datu orokorrak

Plan edo programaren titulua edo xedea

Izenburua

(Adierazi plan edo programaren izen osoa)

Zallako Hiri Antolamenduko Plan Orokorra

Xedea

[Funtsezko helburuak, arauen zein azpiegituren zehaztapenak edo bestelakoak eta aurreikusitako aukerak eta inbertsioak labur-labur azaltzea (1.000 karaktere)]

Zallako Hiri Antolamenduko Plan Orokorra Zallako Udalak sustatzen du, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzuari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legean ezarritakoaren arabera formulatzen da. Hasierako dokumentu estrategiko honek eta honekin batera doan planaren zirriborroak aukera ematen dute ingurumen-ebaluazio estrategiko arruntaren prozedura hasteko, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen II.A eranskinean ezarritakoaren arabera. Planaren helburu nagusiak honako hauek dira: udalerriaren ingurumen-jasangarritasuna hobetzea, lurzuaren berezko baliabide naturalak babestea, lurzuaren okupazio iraunkorra, birgaitzea, berrerabiltzea eta berroneratzea, bai eta mugikortasun iraunkorra ere. Hirigintza-aurrerapenerako dokumentu bat denez, zirriborro gisa, eta hasierako dokumentu estrategiko bat, nahitaezko irismen-dokumentua egiteko, ez du arau-izaerarik, baina arauen aurrerapena eta iraunkortasuna eta bideragarritasun ekonomikoa ezartzen ditu (zirriborro-dokumentuaren antolamendu-memoria).

Izapide mota

Berrikuspena

Tresna mota

HAPN >7.000 biztanle

Beste batzuk, estrategikoak (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Beste batzuk, zehaztapen geoerreferentziagarriak (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Antolamenduaren esparrua

☐ EAE

☐ Lurralde Historikoa

☐ Araba

☒ Bizkaia

☐ Gipuzkoa

☐ Eremu funtzionala (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

☐ Udalerria (zehaztu, hainbat udalaz gaindikoa bada): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

☐ Beste batzuk (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

☒ Udalaz azpikoa (zehaztu):

Udalerria: Zalla

Esparrua: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

UTM koordenadak (poligono sinplifikatu inguratzailea): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Azalera: Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Plangintzan sartutako gaiak:

(hautaketa anitza)

☐ Nekazaritza

☐ Abeltzaintza

☐ Basogintza

☐ Akuikultura

☐ Arrantza

☐ Energia

☐ Meatzaritza

☐ Industria

☐ Garraioa

☐ Hondakinen kudeaketa

☐ Ur-baliabideen kudeaketa

☐ Jabari publiko hidraulikoa edo itsas-lehorrekua okupatzea

☐ Telekomunikazioak

☐ Turismoa

☐ Lurraldearen antolamendua

☒ Hirigintza

☐ Beste batzuk:

☐ Biodibertsitatea

☐ Klima-aldaketa

☐ Informazioa eta parte-hartzea

☐ Beste batzuk (zehaztu): Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.

Planaren edo programaren beharra eta egokitasuna justifikatzea

[Planak edo programak bete beharreko premien justifikazioa eta horiek formulatzeko dauden egokitasunelementuak ere (ekonomikoa, soziala, ingurumenekoa...) laburbiltzea, baita, hala badagokio, Euskal Autonomia Erkidegoko lurzoruari buruzko 2/2006 Legearen 4. artikuluan adierazitako interes publikoaren mende dagoen ere (500 karaktere)]

Indarrean dagoen Zallako Plan Orokorrak 18 urte baino gehiago daramatza udal-mailan estaldura ematen, lurralde-gidalerro zaharkituei jarraiki, eta, hala ere, eremua eta aktibo gehienak ezagutzeko balio izan dute: asentamendu-sistema, mugikortasun-sistema, ingurumen-sistema, paisaiak, besteak beste.

Lurraldean eragina duten estrategien, planen eta arauen ekoizpen bizkorraren ondorioz, 2005ean egindako plana berrikusi behar izan da, benetako beharretara egokitzeko ez ezik, ekonomia globalaren dinamiken, gizartearen ohitura berrien eta klima-aldaketaaren erronken aurrean eredu erresiliente bat artikulatzeko aukerari ekiteko ere.

Plan edo programaren eskumenak legitimatzea

Plan edo programa formulatzean ekimena eta edukiak legitimatzen dituzten arauak, ekintzak edo eskumenak identifikatzea eta azaltzea (500 karaktere)

Zallako Hiri Antolamenduko Plan Orokorra xedapen orokorra da, eta haren nahitaezko xedapenak hirigintza-arauetan eta antolamendu-planoetan adierazten dira; argitaratu ondoren eta indarraldi mugagabearekin izango dituzte ondorioak, aldatu edo berrikusi ahal izateko kalterik gabe. Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legean ezarritakoaren arabera formulatzen da, 7/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 3. artikuluan ezarritako interes publikoko helburuetan oinarrituta. (Lurzorua Legearen Testu Bategina), lurralde- eta hiri-garapen jasangarriaren adierazgarri.

Dekretu honen arabera ingurumen-ebaluazioa jasotzeko legezko kasua

(Ebaluatu beharreko plan edo programa ebaluaziopean jartzeko aplikatu beharreko dekretuaren 4. edo 5. artikuluen epigrafea edo epigrafeak zehaztu)

- Estatuko oinarritzko legeria: Ingurumen-ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 6.1.a) artikulua.
- Legeria autonomikoa: Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 72.1 artikulua eta II.A eranskina.

Batera bildutako administrazio-eskumenak

Organo sustatzailea:

Zallako Udala

Oinarritzko organoa edo behin betiko onartzeko arduraduna:

Eusko Jaurlaritza

Ingurumen-organoa:

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Organoa

I.2.– Plan edo programaren aurrekariak

[Goragoko hierarkia mailako plangintza \(horrelakorik badago\)](#)

Tresna	Plan edo programa behin betiko onartzeko data	Haren ingurumen-ebaluazio estrategikoaren azalpen laburra eta zehaztapen nagusiak (1.000 karaktere)
LAG	128/2019 Dekretua, uztailaren 30ekoa	<p>Ingurumen Azterketa Estrategikoa Lurralde Antolamenduen Gidalerroen zati da. Bertan, LAGak aplikatzeak ingurumenean eragin ditzakeen ondorio esanguratsuak identifikatu, deskribatu eta ebaluatzen dira, planaren edo programaren aplikazioak ingurumenean izan ditzakeen ondorio kaltegarriak prebenitzeko edo minimizatzeko. 2019ko LAGek honako printzipio gidari hauek garatzen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Azpiegitura berdea eta ekosistemen zerbitzuen balioa ingurune fisikoaren antolamenduan txertatzea. • Landa-habitata lurralde-antolamenduan modu espezifikoan ikusaraztea. • Hiri-sisteman eraldaketa-ardatzen figura txertatzea. • Dagoeneko artifizializatuta dagoen lurzoruen erabilera optimizatzea, hiri-berroneratzea eta erabileren mistotasuna sustatuz, eta hiri-hazkunderen perimetroa ezartzea. • Erantzun arin eta eraginkorra sustatzea jardura ekonomiko berrietarako lurzoru-premietarako • Paisaiaren kudeaketa lurralde-antolamenduko tresnen bidez txertatzea. • Lotutako baliabideen kudeaketa iraunkorraren kontzeptua txertatzea (lehengaien baliabideak). • Mugikortasun eta logistika iraunkorra sustatzea • Lurraldearen antolamenduan gai berritzaileak sartzea, zeharkakotzat jotzen direnak, hala nola irisgarritasun unibertsala, genero-ikuspegia, euskara, klima-aldaketa, osasuna eta lurralde-arte lotura. • Gobernantza ona sustatzea.

Tresna	Plan edo programa behin betiko onartzeko data	Haren ingurumen-ebaluazio estrategikoaren azalpen laburra eta zehaztapen nagusiak (1.000 karaktere)
Enkarterrietako Lurralde Plan Partziala	Eusko Jaurlaritzaren 226/2011 Dekretua, urriaren 26koa.	Enkarterrietako Lurralde Plan Partzialak Balmaseda-Zalla (Enkarterriak) eremu funtzionala antolatzea du helburu, eta bat dator Enkarterrietako eskualde tradizionalarekin. Lehenik eta behin, kontuan hartu behar da LZPn proposatutako zenbait zehaztapen gauzatzearekin batera, Ingurumen Inpaktuaren Ebaluazioak egin beharko direla, eta, beraz, ingurumen-azterketa xehatua, eraginen definizio zehatzagoa eta dagozkion neurri babesle, zuzentzaile eta/edo konpentsatzaileak izango dituzte. Ingurumen Iraunkortasunari buruzko Txostenean, matrizeetan bistaratutako inpaktu bakoitza aztertzen da, ingurunekeko elementu garrantzitsuenen gainean. Eraginen multzoak eta LPPko zehaztapenen ingurumen-mailak eta -egokitzapenak ondorio positiboak izango dituzte (gehienetan), natura-ingurunearen kontserbazioa, babesa eta hobekuntza bilatzera bideratuta baitaude.

I.3.– Aurreikusitako plan edo programaren izapideak.

Erreferentziako agiriaren eskaeraren aurretiko faseak azaltzea

Administrazio-egintza	Data		Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
	Hasiera	Amaiera		
Parte hartzeko programa	2021	2021	Udala	Parte hartzeko programa
Hirigintza-informazioa eta Plan Orokorrean duen eragina	2022	2022	Udala	Informazio-memoria eta laburpen-dokumentua.

Administrazio-egintza	Data		Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
	Hasiera	Amaiera		
Plan Orokorraren Aurrerapena eta Hasierako Dokumentu Estrategikoa	2023	2024	Udala	Aurrerapena: Memoria Orokorra, Informazio eta Antolamendu Planoak. Hasierako dokumentu estrategikoa: memoria eta antolamendu-aukeren planoak.

Erreferentziako agiria igorri osteko administrazio-egintzak, plan edo programaren izapideetan aurreikusita daudenak

Administrazio-egintza	Aurreikusitako data	Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren Aurrerapenari eta haren Hasierako Dokumentu Estrategikoari buruzko Jendaurreko Informazioaren eta Herritarren Partaidetzaren prozesua.	2024	Udala	Hedapen-materialak
Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren, haren ingurumen-azterketa estrategikoaren eta azterlan osagarrien hasierako onarpena egitea	2025	Udala	HAPOren eta haren HLEren dokumentu osoa.

Administrazio-egintza	Aurreikusitako data	Organo igorlea	Lotutako dokumentazioa (Arau-erref.)
Plan Orokorraren Hasierako Onarpenari eta haren Ingurumen Azterketa Estrategikoari buruzko Jendaurreko Informazioaren Prozesua eta Herritarren Partaidetza	2025	Udala	Hedapen-materialak
-	2025	Udala	HAPOren eta haren HLEren dokumentu osoa.
Hiri Antolamenduko Plan Orokorra eta haren HLEa behin betiko onartzea.	2026	Udala	HAPOren eta haren HLEren dokumentu osoa.
Errekurtsoei buruzko txosten teknikoak, administrazio-bidezkoak, eta Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren eta haren HLEren behin-behineko onespeneren testu bategina.	2026	Udala	Txosten tekniko-juridikoak. HAPOren testu bategina.

Plan edo programaren izapideetan zeharreko parte-hartze publikoaren azalpena

Esku hartzeko maila	Plan edo programaren izapideak egiteko fasea	Planaren edukia (Ordezko proposamenak eta horien zabaltasuna)	Esku hartzeko epea
Hirigintza-informazioa eta Plan Orokorrean duen eragina	2. fasea	<p>Ez dago antolamendu-alternatibarik. Udalerriaren diagnostikoa bakarrik.</p> <p>Galdetegiak, aurrez aurreko parte-hartzeari buruzko tailerrak, web-ataria eta postontzia garatu dira:</p> <p>https://zallaplanorokorra.eus/</p>	2022ko urria
Hiri Antolamenduko Plan Orokorrearen Aurrerapenari eta haren Hasierako Dokumentu Estrategikoari buruzko Jendaurreko Informazioaren eta Herritarren Partaidetzaren prozesua	5. Fasea	<p>Parte-hartzeak aztertutako hiru alternatibei eta proposatutako ereduari buruzko eztabaida barne hartuko du (aukeratutako alternatiba).</p> <p>Bilerak eta informazio-saioak egingo dira. Iradokizunei buruzko txostena eta parte-hartzearen laburpen-dokumentua egitea.</p>	-
Plan Orokorrearen Hasierako Onarpenari eta haren Ingurumen Azterketa Estrategikoari buruzko Jendaurreko Informazioaren Prozesua eta Herritarren Partaidetza	7. fasea	<p>Ingurumenaren aldetik aukeratu eta ebaluatutako alternatibari buruzko eztabaida. Bilerak eta informazio-saioak egingo dira. Alegazioen txostena eta parte-hartzearen laburpen-dokumentua egitea.</p>	-

Esku hartzeko maila	Plan edo programaren izapideak egiteko fasea	Planaren edukia (Ordezko proposamenak eta horien zabaltasuna)	Esku hartzeko epea
Hiri Antolamenduko Plan Orokorra eta haren HLEa behin betiko onartzea.	9. fasea	Antolamendu alternatiboaren garapen osoa LMaren dokumentuan. Dokumentua argitaratzea eta amaiera jardunaldia.	-

I.4.– Plan edo programaren ondorengo garapen-tresnak

Tresna mota	Azalpen sintetikoa	Izapideen egoera	Ingurumen-ebaluaziopean jartzea (IEE edo IIE) (Eginda edo aurreikusgarria)
Plan Partziala, Plan Bereziak eta Xehetasunezko Azterketak.	Plan Berrian proposatutako hirigintza-erlaketak jarduketak garatzeko tresnak.	☒ Garapenik gabe (kasu orokorra) ☐ Aurrerapena ☐ Hasierako onspena, behinbehinekoa edo behin betikoa ☐ Beste batzuk (zehaztu) Egin klik edo sakatu hemen testua idazteko.	Aurrikusteko modukoa.

II.– Administrazio-esparrua Erreferentziako ingurumen-helburuak eta -zehaztapenak identifikatzea.

II.1.– Aplikatu beharreko lurralde- eta ingurumen-araudia

[Erkidego (txertatu gabe), Estatu, autonomia eta/edo foru mailan garrantzitsuen den indarreko araudia identifikatzea, baldin eta aplikagarria bada edo inplikazio zuzena badu plan edo programaren edo haren helburuen ingurumen-ondorio nabarmen gertagarriei dagokienez. (Gaiak: orokorra ingurumenari buruz; ingurumen-ebaluazio estrategikoa eta ingurumen-eragina; biodibertsitatea; klima-aldaketa eta eraginkortasun energetikoa; kutsaduraren prebentzioa eta kontrola; lurralde- eta hiri-antolamendua; historia- eta kultura-ondarea; informazio eta parte-hartze publikoa ingurumenean; beste batzuk)].

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak inplementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola	Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola: 10/2021 Legea, abenduaren 9koa, Euskadiko Ingurumen Administrazioarena.	Ingurumenaren babes eraginkorra lortzea, jarduera ekonomikoak eta garatzen diren ingurunea bateragarri eginez.	<ul style="list-style-type: none"> - Nekazaritza-lurra babestea, bereziki balio estrategiko handikoa. - Lurzoru urbanizaezinaren erregulazioa egokitzea, kategoria desberdinen mugaketari eta gainjarritako baldintzatzaileei dagokienez. - Azpiegitura Berdeak antolamenduan duen protagonismoa. - Lehendik dagoen asentamendu-sistemaren funtzionaltasun eta balioespen egokia. - Egungo plangintzak proposatutako egikaritu gabeko eremu urbanizagarriak berriz aztertzea. - Mugikortasun iraunkorra eta eraginkorra sustatzea Hiri-metabolismoa baliabideen kontsumo txikienarekin egin ahal izateko proposamenak bultzatzea Klima-aldaketa egokitzeko eta arintzeko neurriak ezartzea. 	<p>Lurzoru-kategoria bakoitzaren azalera.</p> <p>Lurzoruen urbanizazioaren, dinamika demografikoaren, enpleguaren eta jarduera ekonomikoen arteko korrelazioa.</p> <p>Hiri-azpiegitura berdeetara bideratutako lurzoru-azalera, sarean funtzionatzeko berreskuratze-, hobetze- eta interkonexio-jarduketak egingo direna.</p> <p>Berotegi-efektuko gasen (BEG) eta airearen kalitate-mugak gainditzen diren egunen urteko murrizketa zenbatetsia.</p>

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak implementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola	9/2021 Legea, azaroaren 25ekoa, Euskadiko natura-ondarea kontserbatzekoa.	- Euskadiko natura-ondarea babestea, kontserbatzea, modu jasangarrian erabiltzea, lehengoratzeta eta hobetzea.	<p>a) Funtsezko prozesu ekologikoen eta oinarritzko bizi-sistemek behar bezala funtzionatzen dutela ziurtatzea, ekosistemek ematen dituzten zerbitzuak babestuz.</p> <p>b) Natura-ondarearen aniztasun biologikoa eta geologikoa eta ekoizpen-ahalmena kontserbatzea eta lehengoratzeta.</p> <p>c) Kontserbazio-egoera onean zaintzea ekosistema naturalak eta ondare geologikoaren eta paisaiaren aniztasuna, berezitasuna eta edertasuna.</p> <p>d) Soinu-paisaia, jatorri naturaleko soinu-erreserbak eta zeru-ingurunearen kalitatea babestea, erregelamendu bidez ezarritakoaren arabera.</p>	

Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola	Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola: 1/2006 Legea, Urari buruzkoa	<ul style="list-style-type: none"> - Gainazaleko eta lurpeko ur-masa guztien egoeraren narriadura prebenitzea. - Egoera onean dagoen ur-hornidura nahikoa bermatzea, ur-baliabideak epe luzera babestean oinarritutako erabilera jasangarriaren bidez. - Azaleko eta lurpeko ur-masa guztiak babestea, hobetzea eta leheneratzea. - Lehentasunezko substantzietatik datorren kutsadura pixkanaka murriztea, eta lehentasunezko substantzia arriskutsuen isurketak, emisioak eta galerak pixkanaka etetea edo kentzea. - Lurzoruaren eta baliabide naturalen erabilera sustatzea, ur-masak eta ur-ekosistemak errespetatuz. - Uholdeen eta lehorteen ondorio negatiboak arintzea 	<ul style="list-style-type: none"> - Uren berrerabilpena sustatzea (erabilitako uraren edo euri-uren erabilera, kontsumorako ez diren beharretarako), birziklatzea (berdeguneetarako araztegieta tratatutako uren berrerabilera). - Lurrazaleko jariatze-kentuaren aurrean lurlean iragaztea erraztuko duten drainatze jasangarriak diseinatzea. - Ur bereizgarriak drainatzeko eta biltzeko sistemak ezartzea. - Sare eraginkorrak diseinatzea (banaketa-sareak mantentzea eta hobetzea). - Ur gutxi kontsumitzen duten berdeguneak diseinatzea. - Neurri iraunkorrak: baliabide propioak babestea eta aprobetxatzea, mendi babestuak ezartzea, hiri-inguruneetatik bigarren mailako erabileretarako euri-urak biltzea, ibai-sistemen kalitatea hondatzea saihestuko duten eta arroak erregulatzen lagunduko duten baso-erabilerako figurak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Drainatze-sarearen gaineko edozein afekzio onargarria izan behar da ingurumenaren eta hidraulikaren ikuspegitik, betiere Uren Legean eta hura garatzen duten xedapenetan ezarritako eskakizunak betetzen badira. - Ibilguen aldaketa naturalen ondoriozko egoera juridikoak legeria zibilean xedatutakoaren arabera arautuko dira. - Legez baimendutako obrek eragindako aldaketei dagokienez, dagokion emakidan edo baimenean ezarritakoa beteko da.
---------------------------------------	---	---	---	---

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak inplementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Historia- eta kultura-ondarea	Ondare historiko eta kulturala: 6/2019 Legea, maiatzaren 9koa, Euskal Kultura Ondareari buruzkoa.	- Kultura-ondarearen kudeaketa integrala bermatzea, identifikazioa, dokumentazioa, ikerketa, kontserbazioa eta babesa barne hartzen dituen kudeaketa, baina ondare hori transmititzeko, sustatzeko eta balioesteko konpromisoa ere esplizituki hartuko duena.	- Kultura-ekipamendua sortzea: liburutegiak, sareko artxiboak eta museoak. - Kalifikatutako kultura-ondasunen aitorpena eta izen bereko erregistroan inskribatzea. - Euskal kultura-ondarearen inbentario orokorrean inskribatutako ondasunen inbentarioa. - Kultura-ondarea babesteko, babesteko eta zabaltzeko jarduerak. - Kalifikatutako ondasunak jendaurrean bisitatzea. - Euskal kultura-ondarea babesteko lurraldearen arloko plana idatzi, izapidetu eta onartzea.	- Ez dira ezarri.

Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola	Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola: 4/2015 Legea, ekainaren 25koa, lurzoria kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzekoa.	<ul style="list-style-type: none"> - Lurzoruetan aldaketa berriak agertzea prebenitzea. - Kasu larrienei irtenbidea ematea. - Oinordetzan hartutako pasiboaren ebazpena planifikatzea epe ertain eta luzera, lurzoru kutsatu gisa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lurzoria kutsa dezaketen jarduera edo instalazioen titularrak diren pertsona fisiko edo juridikoak, edo, hala badagokio, ingurumen-erantzukizuneko araudiaren arabera jarduera edo instalazio horien erantzuleak jotzen diren beste pertsona batzuk, behartuta daude beharrezkoak diren prebentzio- eta defentsa-neurriak hartzea, eta, nolabait ere, ingurumen-organo eskudunak ezartzen dituenak, baldin eta beharrezkoak badira ekintza kutsatzaileak agertzea saihesteko eta ekintza horien ondoriozko lurzoruko ondorioak saihesteko edo minimizatzeke. - Prebentzio- eta defentsa-neurri horiek, oro har, ingurumen-baimen bateratuan, jarduera sailkatuetarako lizentziak emateko prozeduraren esparruan emandako neurri zuzentzaileen nahitazko txostenean, ingurumen-inpaktuaren adierazpenean, araudi sektorialetan jasotako baimenetan eta, hala badagokio, lurzoruaren kalitatea edo aurreikusitako erabilerarako gaitasuna adierazten duen ebazpenean txertatuko dira. - Berehalako kalte-mehatxu batek edo osasuna babesteko eta ingurumena babesteko kalte berriak sortzeak eragindako premiazko eta salbuespenezko arrazoiengatik, prebentzio- eta defentsa-neurriak, kontrol- eta jarraipen-neurriak eta berreskuratze-neurriak hartzeko agindu ahal izango du, interesdunei entzun ondoren, ebazpen arrazoitu baten bidez eta erantzuleak zehaztuta. - Lurzoruen kalitatearen adierazpeneko lanak egitea, kutsatuak identifikatzeko. - Kasu bakoitzean beharrezkoak diren deskontaminazio-lanak egitea, hirigintza-proposamenak zehaztu eta gauzatu aurretik eta/edo aldi berean. 	<p>Legearen arau-xedapenak ():</p> <p>a) Kutsa dezakeen jarduera edo instalazio bat duen edo izan duen lurzoruan jarduera bat instalatzea edo zabaltzea.</p> <p>b) Lurzoria kutsa dezakeen jardueraren edo instalazioaren bat izan duen eta gaur egun aktibo ez dagoen leku batean lur-mugimenduak egitea.</p> <p>c) Lurzoria kutsa dezakeen jarduera edo instalazio bat behin betiko uztea.</p> <p>d) Kutsa dezakeen jarduera edo instalazio bat duen edo izan duen lurzoru baten erabilera-aldaketa.</p> <p>e) Lurzoruan arriskua eragin dezaketen kontzentrazioetan substantzia kutsatzaileak daudela adierazten duten zantzu sendoak.</p> <p>f) Pertsona fisikoek ekimenez</p> <p>edo jabe edo edukitzaile diren juridikoak</p> <p>lurretik.</p> <p>2. Lurzoruen kalitateari buruzko adierazpen-azterlanak egiteko benetako prozesua ebaluatzea, bai eta kutsagarriak izan daitezkeen lurzoruen zerrendaren testuinguru globaleko jarduketak ere.</p> <p>3. Zallako eremuan kutsatutako lurzoruen azalera murrizteko edo handitzeko benetako prozesuaren ebaluazioa.</p>
---------------------------------------	---	---	---	---

Gaiak	Araudia (Zerrenda)	Helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen-helburuen zerrenda)	Garapen-irizpideak (Helburuak inplementatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburuen jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)
Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola	Kutsaduraren prebentzioa eta kontrola: 213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, EAEko hots-kutsadurari buruzkoa.	<ul style="list-style-type: none"> - Kutsadura akustikoa prebenitzeko, murrizteko eta zaintzeko arauak ezartzea, kutsadura horrek gizakien osasunean, ondasunetan edo ingurumenean eragin ditzakeen kalteak eta eragozpenak saihestu eta murrizteko. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eremu akustikoen definizioa. - Eremu bakoitzean kalitate akustikoaren helburuak zehaztea. - Etorkizuneko hirigintza-garapenetan esku hartzeko irizpideak zehaztea. - Indarrean dauden xedapenetan ezarritako aurreikuspenak betetzea. 	<ul style="list-style-type: none"> - Prozesuaren ebaluazioa. - Zerbitzuen betetze-maila kalitate akustikoko helburuak.

II.2.– Plan edo programarekin zerikusia duten estrategiak eta planak, goragoko mailaren, antolatutako eremuaren edo planifikatutako gaiaren arabera, ingurumen-ebaluaziorako agiriak barne hartuta.

(Ebaluatu beharreko planarekin edo programarekin zerikusia duten tresna eta helbururik garrantzitsuenak identifikatzea, haien administrazio-egoera zehaztuta, eta plan edo programaren ebaluazioan eragin dezaketen ingurumen-eragineko zehaztapen nagusiak –hasierako agirian zehaztuta– laburtzea, hala badagokio, ingurumen-ebaluazioenak ere jasota).

Tresnak (Zerrenda)	Egoera Administratiboa (Izapidetze- edo onartze-egoera)	Zehaztapen nagusien eta haien ingurumen-ebaluazioen laburpena [Hasierako agirian egindako analisiaren laburpena (500 karaktere/tresna)]
Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen Estrategia 2030	Gobernu Kontseiluaren behin betiko onarpena 2002/06/04	<p>Euskal Ingurumen Politikaren oinarrizko printzipioak eta helburuak jasotzen ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aire, ur eta lurzoru garbiak eta osasungarriak bermatzea. - Baliabide naturalen eta hondakinen kudeaketa arduratsua. - Natura eta biodibertsitatea babestea: sustatu beharreko balio bakarra. - Lurralde-oreka eta mugikortasuna: ikuspegi komuna. - Klima-aldaketan eragina mugatzea. Dokumentua ez da ingurumen-inpaktuaren ebaluazioaren prozedurapean jarri.

Tresnak (Zerrenda)	Egoera Administratiboa (Izapidetze- edo onartze- egoera)	Zehaztapen nagusien eta haien ingurumen-ebaluazioen laburpena [Hasierako agirian egindako analisiaren laburpena (500 karaktere/tresna)]
2030erako Ingurumen Esparru Programa	Behin betiko onespena 01/12 (2014)	Honako helburu estrategiko hauek lortzeko tresna: - Euskadik duen ingurumen-kalitatearen maila altua bermatzea eta hobetzea, maila horri eusteko jardueren eta pertsonen erantzukizuna areagotzeko lan eginez.
LAG	Decreto 128/2019, de 30 de julio, de aprobación definitiva	<ul style="list-style-type: none"> - Baliabide naturalak babestea eta hobetzea. - Hiriguneak indartzea eta berronkatzea. - Asentamendu-sistema hobetzea. - Lurraldearen tarteko eskala sustatzea. HLEren dokumentua: - Egungo beharrak aseko dituen garapen iraunkorra bermatzea, etorkizuneko belaunaldiak beren beharrak asetzeko duten gaitasuna arriskuan jarri gabe. - Kapital naturala babestea, kontserbatzea eta lehengoratztea, ekosistemek ematen dituzten zerbitzuak zainduz. Biodibertsitatearen galera gelditzea - Klima-alaketaren eragina mugatzea. - Aire, ur eta lurzoru garbi eta osasungarriak bermatzea.

Tresnak (Zerrenda)	Egoera Administratiboa (Izapidetze- edo onartze- egoera)	Zehaztapen nagusien eta haien ingurumen-ebaluazioen laburpena [Hasierako agirian egindako analisiaren laburpena (500 karaktere/tresna)]
Enkarterrietako eremu funtzionaleko LPP	-	<p>a) Eskualdeko natura-baliabideak eta horien paisaia- eta ingurumen-kalitatea babestea, hobetzea eta balioestea, eskualdearen etorkizuneko garapen iraunkorrerako funtsezko aktibotzat jotzen baitira.</p> <p>b) Finkatze-sistema koherentea, orekatua eta EAEko hirien sisteman integratua lortzea, udalerrien osagarritasun funtzionalean eta hiri- eta landa-eremuen arteko harreman-mota berri batean oinarrituta, eremuko biztanleen arteko garapena eta kohesio ekonomiko eta soziala bultzatzeko.</p> <p>c) Azpiegitura-sistema bat garatzea, Eremu Funtzionala kanpoko garapen-ardatzetan integratuko dela bermatzeko eta haren egituraketa indartzeko, Ereduaren oinarritzko elementuen arteko harreman funtzionalak hobetuko dituzten konexioen bidez.</p>
Lurralde- eta hiri-antolamendua	Nekazaritza eta Basozaintzako LAP	Euskadiko landa-garapena antolatzea, bertako natura-baliabideen antolamendu egokiaren eta aprobetxamendu iraunkorraren bidez.
Lurralde- eta hiri-antolamendua	Ibaiak eta Errekak Antolatzeko LAP	Euskal ur kontinentalen azterketan eta lurralde-antolamenduan sakontzea.
-	Arabako Errepideen LAP Integrala	Arabako errepide guztietan sartu beharreko xedapenak, helburuak, lehentasunak eta hobekuntzak ezartzea.
-	Energia Eolikoaren LAP	Baliabide natural hori aprobetxatzeko kokaleku egokienak hautatzeko politikak bideratzea.
-	EAEko Trenbide Sarearen LAP	EAEko trenbide-azpiegiturak antolatzea, eta, hortik abiatuta, horren ondoriozko jarduketa guztiak integratzea eta koordinatzea.

Tresnak (Zerrenda)	Egoera Administratiboa (Izapidetze- edo onartze- egoera)	Zehaztapen nagusien eta haien ingurumen-ebaluazioen laburpena [Hasierako agirian egindako analisiaren laburpena (500 karaktere/tresna)]
-	Jarduera Ekonomikoetarako Lurzorua Sortzeko LAP	Jarduera ekonomikoetarako lurzorua antolamenduari eta garapenari dagokionez udalerrien kategorizazioa ezartzea, eta lurzorua sorkuntza publikoko eragiketen kokalekuetarako proposamenak egitea.
-	Hezeguneen LAP	LAGak garatzea, EAEko hezeguneen inbentarioaren eta sailkapenaren bidez, eta erabilerak eta jarduerak arautzea, hezeguneetan duten harrera-ahalmenaren arabera.
-	Bizikleta Bideen eta Ibilbide Berdeen LAP	Bizikleta ibilbide berriak sortzea Gipuzkoan, egungo Ibilbide Berdeen sarearekin bat egingo dutenak, eta Bizikleta Bideen Foru Sarea eta Gipuzkoako Ibilbide Berdeen Sarea azpiegituren herriz kanpoko sareetan integratzea.

II.3.– Erreferentziako ingurumen-helburuak identifikatzea.

(Erreferentziako administrazio-esparrutik eta aurreko paragrafoetan identifikaturiko tresnetatik datozen ingurumen-helburuak identifikatuko dira, horien aplikagarritasuna justifikatuta, baita garatzeko irizpideak eta loturiko erreferentzia-adierazleak ere, hala badagokio ezarritako edo proposatutako mugak adierazita).

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondoriozt daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleak hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpideak)]
2/2006 Legea, ekainaren 30ekoa, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzkoa.	<p>Beharrak aztertzea, aurreikusitako garapenak gehiegi ez dimentsionatzeko.</p> <p>Askotariko erabilerak dituzten hiri-egitura trinkoak, trinkoak eta konplexuak sustatzea.</p> <p>Hurbileko hirigintza sustatzea eta joan-etorrien beharrak murriztea.</p> <p>Lurzoru antropizatuak edo kalitate txikiagokoak berrerrabiltzea sustatzea eta horri lehentasuna ematea, urbanizatu gabeko lurzoru naturalak artifizializatu ondoren.</p> <p>Herriko jatorrizko gunetan eraikitako eta urbanizatutako ondarea leheneratzea.</p>	<p>-Hiri-espazioa hobetzea eta/edo eraldatzea.</p> <p>-Beharrezkoa ez den lurzorua erartifizializazio mugatzea.</p> <p>-Egungo hiri-eremu osoari balioa ematea eta haren kalitate orokorra hobetzea.</p>	<p>Hirian esku hartzeko neurriak ezartzea:</p> <p>Hiri-espazio kualitatiboak eta kuantitatiboki trinkoak eta trinkoak lortzea, eta, aldi berean, funtzionalki mistoak;</p> <p>Kalitatezko beharrezko hiri-zukidurak jartzea (espazio libreak, ekipamenduak, etab.);</p> <p>Hurbileko zerbitzuen antolaera;</p> <p>Pertsonen zerbitzurako hiri-ingurunea antolatzea;</p> <p>Eraginkortasun a baliabideen erabileran (lurzorua; ura; energia; hondakinak; eta abar).</p> <p>Hiri-eremuaren zati degradatuak</p>	<p>Hirigintza-garapenen intentsitatea.</p> <p>Oinezkoentzako eta bizikletentzako ibilbideen luzera.</p> <p>Espazio eta eraikin publikoetan energia elektrikoaren kontsumoa ebaluatzea.</p> <p>Lurzoru naturaletan garapen berrien eraginak minimizatzea.</p> <p>Etxebizitzak okupatzeko/erabiltzeko jarraibideak ebaluatzea.</p>	<p>Gutxieneko dentsitate-indizeak betetzea (etxebizitzak kopurua eta/edo eraikuntza-sabaia).</p> <p>Jarduera ekonomikoetarako gutxieneko ehuneko bat eta muga zehaztea, lehentasunez bizitegirako diren garapenen testuinguruan.</p> <p>Oinezkoen eta bizikleten ibilbideen jarraitutasuna.</p> <p>Hiri-birsorkuntzaren eta -garapenaren ondoriozko lurzoru naturalen okupazioaren ehuneko bat zehaztea.</p>

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondorioztu daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpidea)]
LAG eta Nekazaritza eta Basogintza n LAP.	<p>Udalerriaren ingurumen-diagnostiko egoki bat egitea, lurraldearen harrera-gaitasuna, arrisku-eremuak, eremu hauskor edo kalteberak eta abar ebaluatu ahal izateko.</p> <p>Udalerri osoan lurzoruaren sailkapena eta kalifikazio orokorra ezartzea.</p> <p>Landa-egoeran dagoen lurzoruaren erabilera-erregimena ezartzea, lurraldearen balio naturalekin eta kulturalekin bat datorrena, lurzoruaren kontserbazioa erraztuz erabilera arrunt egokienerako.</p> <p>Erabilera-araubidetik, tokiko ekoizpena eta jardura tradizionalak (nekazaritza eta abeltzaintzakoak, basogintzakoak, etab.) kontserbatu eta/edo sustatzea.</p> <p>Argi eta garbi ezartzea aisialdiko erabilerean eta lurraldeko erabilera tradizionalen arteko bateragarritasun-aukerak eta -mugak.</p>	<p>Baliabide naturalak babestea eta hobetzea.</p> <p>Asentamendu-sistema indartzea eta berrrokatzea.</p> <p>Asentamendu-sistema hobetzea.</p> <p>Lurraldearen tarteko eskala indartzea.</p> <p>Baliabide naturalen erabilera arrazionala sustatzea, gizartearen eskakizunak eta ingurumenaren babesa bateratuz, kutsadura prebenitzen eta minimizatzen lagunduz.</p>	<p>Zallako DEaren datuak biltzea, aztertzea eta prozesatzea, landan eta kabineteen.</p> <p>Lurzorua kalifikatzea, horretarako aurreikusitako kategoriak lurralde-antolamenduko tresnetan sartuz eta udal-antolamenduko tresnek egokitzea jotzen dituzten antolamendu-azpikategoriak gehituz.</p> <p>Landa-lurzoruaren antolamendua, lurzoru horren berezko kategoria bakoitzean onartutako eta debekatutako erabilerak eta eraikuntzak aurreikusiz.</p> <p>Landa-guneetarako irizpideak ezartzea.</p> <p>Landa-lurzoruko zuzkidura eta azpiegitura publikoak mugatzea.</p>	<p>Ingurune fisikoaren adierazle orokorrak: ingurumen-faktoreak.</p> <p>Hiri-lurzoruaren, lurzoru urbanizagarriaren eta landa-lurzoruaren kategoria</p>	<p>Zallako ingurune fisikoaren ezaugarri guztiak identifikatzea.</p> <p>Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan, Nekazaritza eta Basozaintzako LAPetan eta Aurrerapenean proposatutako zehaztapen espezifikoetara egokitzea.</p>

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpidea)]
Ibaien eta erreken LAP, Hezeguneen LAP:	<p>Eskuragarri dauden baliabide hidrikoak eta lurraldearen karga-ahalmena kontuan hartzea lurzoruaren dimentsionamendua n, sailkapenean eta kalifikazioan.</p> <p>Baliabideak eta ingurune hidrikoa (ur kontinentalak eta horiei lotutako eremuak) babestu, zaindu eta leheneratzea</p> <p>Hiriguneko berdeguneen eta ibai-tarteen kalitatea hobetzea.</p>	<p>Ingurune hidriko naturala, batez ere Kadagua ibaia, balioestea eta hirian integratzea.</p> <p>Ur-baliabideen kudeaketa iraunkorra.</p>	<p>Helburuak bateragarri egitea: hidraulikoak, ibilguen babesak eta hiri-integrazioa, ingurumenekoa.</p> <p>Kadaguako ertzen eta ibaiadarren erabilera publikoa optimizatzea.</p> <p>Hiri- eta ibai-eremuetako oinezkoen eta bizikleten ibilbideen kalitatea hobetzea.</p> <p>Ibai-espazioak eta elementuak aktiboki babestea.</p> <p>Balioak zabaltzea.</p>	<p>Babes-eremuetako edo urpean gera daitezkeen eremuetako eraikin-lurzoru urbanizatuen erretiroak eta zortasunak.</p> <p>Ibai-eremuen ertzetako zuzkidura-espazio publikoen azalera.</p> <p>Ur-hornidurako eta saneamenduko sareetarako sarbidea.</p>	<p>Erretiro- eta/edo zortasun-distantziak betetzea.</p> <p>Ibai-espazioen eta -elementuen kalitatea hobetzea, eta horietara iristeko eta haiekin lotzeko oinezkoentzako eta bizikletentzako ibilbideak aurreikustea.</p> <p>Saneamendu- eta hornidura-sareetarako konexio-maila.</p>

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpidea)]
Natura- ondareari eta biodibertsitat eari buruzko oinarrizko legea. Euskadiko Ondare Naturala Kontserbatze ko Legea.	Dibertsitate biologikoaren galera gelditzea, ekosistemak lehengoratzeta eta lurzoruaren artifizializazioa mugatzeta. Paisaiaren faktorea udal-plangintzan integratzeta, natura- eta/edo landa- paisaia zainduz eta Arro Bisual Katalogatuetan hicapie berezia eginez.	Ekosistema naturalen, dibertsitate geologikoaren eta paisaiaren aniztasuna, berezitasuna eta edertasuna kontserbatzea eta babestea.	Baliabide naturalak modu ordenatuan kudeatzeta. Lurzoruaren emankortasuna ez murrizteko edo kaltetzeko moduan erabiltzeta. Nekazaritza- erabilera mantentzea helburu horretarako egokiak diren lurzoruetan. Nekazaritza- abeltzaintza- eta basogintza- jarduerak sustatzeta, ahalmen biologikoari eta ekoizpen- ahalmenari eutsiko zaiela bermatzeko. Landaredia kontserbatzea, bereziki basoak, garrantzi handieneko landare- formazioak eta habitata. Naturari eta paisaiari nabarmendutak o instalazioak egokitzea	Babestutako eta/edo lehengoratutako intereseko landaredi- azalera. Balio estrategiko handiko lurzoruen azalera. Katalogatutako fauna/florarentzat interesgarriak diren habitaten gaineko eragina.	Ingurumen- interes handiko landaretza, habitat eta lurzoruen azalerak hobetzea eta handitzea. Lurraldearentzat onartutako fauna eta flora kudeatzeko planen arau- xedapenak betetzea.

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpidea)]
Lurzorua ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzeko legea.	Kutsatutako eta/edo eraldatutako lurzoruak identifikatzea eta jarduteko irizpideak zehaztea.	Hirigintza- antolamenduko proposamenak eta lurzorua kalitatea eta egokitasuna adierazteko mekanismoak zehaztea.	Lurzoruaren kalitatea ezagutzeko beharrezko azterlanak egitea. Lurzoruaren kalitatearen eta egokitasunaren adierazpena lortzeko beharrezko azterlanak egitea. Deskontaminazi oaren arloan planteatutako helburuak lortzeko beharrezko azterlanak eta proiektuak egitea. Beharrezko prebentzio-, defentsa-, berreskuratze-, kontrol- eta jarraipen- neurriak ezartzea.	Kutsatutako eta/edo eraldatutako lurzoruen gehikuntza- edo murrizketa-maila lantzea.	Aplikatu beharreko araudian ezarritako helburuak betetzea.

Tresnak (Zerrenda)	Identifikatutako ingurumen- helburuak (Ondoriozta daitezkeen ingurumen- helburuen zerrenda)	Haien aplikagarritasuna ren justifikazioa [Testu sintetikoa (200 karaktere/helburu)]	Garapen- irizpideak (Helburu aplikagarri bakoitza garatzeko irizpideen zerrenda)	Adierazleak (Helburu aplikagarrien jarraipena egiteko adierazleen zerrenda)	Ezarritako edo proposatutako mugak [Helburu aplikagarriak bete direla jotzeko adierazleek hartu beharreko balioak (arrakasta- irizpidea)]
EAEko hots- kutsadurari buruzko dekretua	Kutsadura akustikoa aztertzea eta lurzorurako erabilerekin integratzea	Indarrean dagoen araudian ezarritako eskakizunak betetzea.	Eremu akustikoak eta haien helburu akustikoak mugatzea, egungo eta aurreikusitako erabilerei dagokienez, hiri-garapen berriak barne. Udal- ordenantzak akustikaren arloko araudi berrira egokitzea.	Indarrean dagoen araudian ezarritako helburu akustikoak	Aplikatu beharreko helburu akustikoak betetzea.
Estrategia KLIMA 2050	Isuriak murriztea eta lurraldearen erresilientzia ziurtatzeko egokitzapena.	Indarrean dagoen araudian ezarritako eskakizunak betetzea.	Lurraldeko aktibo guztiei eragiten dien zeharkako politika Klima- aldaketaren arloko lurralde- plan partzialak egokitzea.	2030erako % 40ko murrizketa eta 2050erako % 80koa.	Aplikazio- helburuak betetzea.

III.– Ebaluatu beharreko plan edo programaren laburpena

III.1.– Antolamenduaren lurralde-esparrua eta ezaugarri orokorrak

Azalpena

[Plan edo programaren zehaztapenak ezartzen diren lurralde-esparrua labur-labur azalduko da (1.000 karaktere)]

Zallako udalerriak 31 km² inguruko azalera hartzen du Kadagua ibaiaren ardatzaren gainean, eta ibilbide hori da udal-geografiaren eta Zalla-Balmaseda eremu funtzionalaren oinarri nagusia, Salcedo haranaren barruan, Bilbotik 24 kilometro ingurura, mendebalderantz. Itsas mailatik 96 metrora, 8.441 biztanle ditu.

Enkarterrietako muga hauek ditu: iparraldean, Sopuerta, Galdames eta Gueñes ditu mugakide, hegoaldean, Balmaseda, Gordexola eta Burgosko Villasana de Mena udalerria. Esparru sozioekonomiko orokor batetik, Zalla oso iraulita dago Bilborantz, hirugarren sektoreko ekonomia garrantzitsuarekin eta industria-sektorearen presentziarekin, Balmaseda eta Gueñes herriguneeekin batera.

Enkarterrietako eskualde tradizionalarekin bat datorren Balmaseda-Zalla (Enkarterriak) Eremu Funtzionalaren barruan, Bizkaiko Lurralde Historikoaren mendebaldeko muturrean dago, 430 km²-ko azalera hartzen du, eta 30.413 biztanle inguru bizi dira bertan. Horrek 70,9 biztanle/km²-ko dentsitatea ematen digu, Euskal Autonomia Erkidegokoa baino bost aldiz txikiagoa.

Eremua 10 udalerrik osatzen dute: Artzentales, Balmaseda, Galdames, Gordexola, Gueñes, Karrantza Harana, Lanestosa, Sopuerta, Trucios-Turtzioz eta Zalla.

Kontraste-eskualde bat ikus daiteke, lurraldearen zati handi baten isolamendu geografiko tradizionala Bilboko metropoli-areatik gertu bizi izan da. Izan ere, ingurune naturalaren ezaugarri fisikoek, eta bereziki orografiak, nabarmen markatu dute espazio horren bilakaera eta garapena. Oso lurralde menditsua da, eta lau haranetan banatuta dago. Barneko eta inguruko komunikazio-aukerak mugatzen ditu.

III.2.– Plangintzarako proposatutako helburuen eta irizpide orokorren laburpena

Planaren funtsezko helburuak eta garapen-irizpideak

Helburuak: Nekazaritza-lurra babestea, bereziki balio estrategiko handikoa,

Garapen-irizpideak: hirigintzako, azpiegituretako eta industriako eraginen eta esku-hartzeen aurrean babesteko mekanismoak arautuz, nekazaritza-jarduera ekoizteko bitarteko nagusi gisa eta gure landa-eremua egituratzeko elementu gisa duten eginkizuna murriztuz.

Helburuak: Trinkotasunaren eta aniztasunaren aldeko apustua

Garapen-irizpideak: hiriaren hedadura osoan jarraitasun formal, multifuntzional eta heterogeneoaren bidez. Hiri-plangintzaren izaerari eta helburuari buruzko azken belaunaldiko joerek eraldaketa- eta berroneratze-prozesuak bultzatzearen aldeko apustu irmoa egiten dute, finkatutako hiriaren zuzkidura-, ingurumen- eta paisaia-hobekuntza lortzeko, hiri-antolamenduaren paradigma gisa hiri-hazkundera behin eta berriz jo baino lehen. Horrekin ulertu nahi da lurzorua baliabide urria eta berriztaezina dela, eta, hiriaren kapital fisikoaren mugiezintasuna eta iraupen luzea kontuan hartuta, hiri-hazkunderari buruzko erabakien atzerazintasunaren eta metatze-ondorioen arazoa oso kontuan hartu behar dela.

Helburuak: Zalla, hurbileko hiria: mugikortasun arin eta iraunkorra bermatzea.

Garapen-irizpideak: Hau da, garraio kolektiboa eta motorrik gabeko garraiobideak indartzea eta hobetzea, eta hiri-jarduera berriak garraio kolektiboari dagokionez behar bezala kokatzea. Agustín Hernández Ajaren (2000: 91-92) hitzetan, hiri-politikaren helburu horren oinarritzko helburua da hiri nagusiaren eredua aldatzea. Eredua horren arabera, hiria bere osotasunean erabiltzen duen herritar tipo batek, bere etxebizitzatik urrun dauden hainbat puntutan eskaintzen diren zerbitzu sofistikuatuak kontsumi ditzake... Baina benetako gizartea talde sozialez osatuta dago. Talde horiek teorikoki baino ezin dute hiriko zerbitzuetara jo, eta oinarritzko ekipamenduak behar dituzte, eta, aldi berean, jabetze-espazioak eta gizarte-zaharberritzekoak ere bai, bizi diren lekuetan.

Helburuak: erabileren polarizazioaren logiken aurrean, nahasketaren aldeko apustua eta elkarren artean bateragarriak diren erabileren aniztasuna.

Garapen-irizpideak: Hirigintza ekosistemikoaren helburu nagusiak, neurri handi batean, hiri-sistemak dituen pertsona juridikoen kopuruaren eta aniztasunaren arabera dira; hau da, antolamenduaren konplexutasunaren arabera. Horretarako, printzipio hori hiri finkatu gehienara zabaldu behar da, batez ere eremu periferikoetan. Erreferentziako bi Hiri Agendek, Espainiakoak eta Euskal Autonomia Erkidegokoak, helburu espezifiko batzuk dituzte, modu erabakigarrian eragiten dutenak hiriaren konplexutasun funtzionalaren mailak hobetzen. Horien artean, honako hauek nabarmentzen dira: erabileren aniztasuna bermatzea, jardueren nahasketa sustatuz, hiriaren erdialdeko eremuen tertiarizazioa saihestuz, eraikuntzan erabilerak aldi berean egon daitezen lagunduz; eta hiri-zentralitatearen lurraldea handitzeko hiri-berrikuntzako eragiketetan oinarritutako estrategia birsortzaile bat eratzea.

Helburuak: hiri bizia. Herritarrek lurraldea erabiltzeko duten eskubidea defendatzea.

Garapen-irizpideak: Defentsa hori etxebizitza-politika integratuen eta ekipamenduen bidez zehaztu beharko da. Horrekin, bizi-materialak berreskuratu nahi dira, hiri orekatua, zentzuduna eta kohesiboa eraikitzeko. Ezin da ahaztu, ezta ahaztu ere, etxebizitzaren arazoa dela herritarren bizitzari eragiten dion gai nagusietako bat, eta merkatuaren funtzionamendua ezin izan dela konpondu, hirian segregazio sozialeko prozesuak indartuz. Oro har, etxebizitzaren arazoak oinarritzko hiru osagai ditu, ikuspegi integratutik landu beharrekoak: (a) alde batetik, etxebizitza jarduera ekonomikoaren elementu bat da, hura sortzea eta balioztatzea higiezinaren sektorearen funtsezko zati bat baita, ekonomian inplikazio handia duena; (b) beste funtsezko osagai bat soziala da, Espainiako Konstituzioan jasoa, pertsonen etxebizitza duin eta egoki bat izateko duten eskubidea zehazten duena; (c) azkenik, hirugarren alderdi bat, garrantzi handikoa, hirigintzaren ikuspegiak osatzen du, bizitegi-erabilerak lehentasunez balio baitu hiriko hiri-sarean eta haren irudia eratzeke. Etxebizitzaren gaineko ekintza da lurralde baten kohesio soziala ziurtatzeko esku hartu behar den puntu estrategikoa. Horretarako, etxebizitza eskuragarria egotea, proportzio nahikoan, ezinbesteko baldintza da gizarte-bazterkeria saihesteko. Horregatik, HAPOk bizitegi-eskaintza berri bat garatu behar du, babes-araubideren bati atxikitako etxebizitzak rol protagonikoa izan dezan. Gizarte-kohesioa ziurtatzeko eragin nabarmena duen beste faktore bat eman beharreko zuzkidura-eskaintza da. Ekipamenduek hiri-bizigarritasuna osatzeko beharrezko zerbitzuak ematen dituzte ". Arlo honetan, HAPOk, hiri mailako ekipamenduen maila egokia bermatzeaz gain (sistema orokorrak), "hurbileko ekipamendu" maila egokia bermatzeko aplikatu behar da.

Helburuak: erabileren polarizazioaren logiken aurrean, nahasketaren aldeko apustua eta elkarren artean bateragarriak diren erabileren aniztasuna.

Garapen-irizpideak: Hirigintza ekosistemikoaren helburu nagusiak, neurri handi batean, hiri-sistemak dituen pertsona juridikoen kopuruaren eta aniztasunaren arabera dira; hau da, antolamenduaren konplexutasunaren arabera. Horretarako, printzipio hori hiri finkatu gehienara zabaldu behar da, batez ere eremu periferikoetan. Erreferentziako bi Hiri Agendek, Espainiakoak eta Euskal Autonomia Erkidegokoak, helburu espezifiko batzuk dituzte, modu erabakigarrian eragiten dutenak hiriaren konplexutasun funtzionalaren mailak hobetzen. Horien artean, honako hauek nabarmentzen dira:

erabileren aniztasuna bermatzea, jardueren nahasketa sustatuz, hiriaren erdialdeko eremuen tertziarizazioa saihestuz, eraikuntzan erabilerak aldi berean egon daitezen lagunduz; eta hiri-zentralitatearen lurraldea handitzeko hiri-berrikuntzako eragiketetan oinarritutako estrategia birsortzaile bat eratzea.

Helburuak: hiri bizia. Herritarrek lurraldea erabiltzeko duten eskubidea defendatzea.

Garapen-irizpideak: Defentsa hori etxebizitza-politika integratuen eta ekipamenduen bidez zehaztu beharko da. Horrekin, bizi-materialak berreskuratu nahi dira, hiri orekatua, zentzuduna eta kohesiboa eraikitzeko. Ezin da ahaztu, ezta ahaztu ere, etxebizitzaren arazoa dela herritarren bizitzari eragiten dion gai nagusietako bat, eta merkatuaren funtzionamendua ezin izan dela konpondu, hirian segregazio sozialeko prozesuak indartuz. Oro har, etxebizitzaren arazoak oinarritzko hiru osagai ditu, ikuspegi integratutik landu beharrekoak: (a) alde batetik, etxebizitza jarduera ekonomikoaren elementu bat da, hura sortzea eta balioztatzea higiezinaren sektorearen funtsezko zati bat baita, ekonomian inplikazio handia duena; (b) beste funtsezko osagai bat soziala da, Espainiako Konstituzioan jasoa, pertsonen etxebizitza duin eta egoki bat izateko duten eskubidea zehazten duena; (c) azkenik, hirugarren alderdi bat, garrantzi handikoa, hirigintzaren ikuspegiak osatzen du, bizitegi-erabilerak lehentasunez balio baitu hiriko hiri-sarean eta haren irudia eratzeke. Etxebizitzaren gaineko ekintza da lurralde baten kohesio soziala ziurtatzeko esku hartu behar den puntu estrategikoa. Horretarako, etxebizitza eskuragarria egotea, proportzio nahikoan, ezinbesteko baldintza da gizarte-bazterkeria saihesteko. Horregatik, HAPOk bizitegi-eskaintza berri bat garatu behar du, babes-araubideren bati atxikitako etxebizitzak rol protagonikoa izan dezan. Gizarte-kohesioa ziurtatzeko eragin nabarmena duen beste faktore bat eman beharreko zuzkidura-eskaintza da. Ekipamenduek hiri-bizigarritasuna osatzeko beharrezko zerbitzuak ematen dituzte ". Arlo honetan, HAPOk, hiri mailako ekipamenduen maila egokia bermatzeaz gain (sistema orokorrak), "hurbileko ekipamendu" maila egokia bermatzeko aplikatu behar da.

Helburuak: ingurumen-sistemari protagonismoa ematea, lurraldeari forma, irakurgarritasuna eta ulergarritasuna ematen dion elementu gisa.

Garapen-irizpideak: Espazio irekiak hondakintzat hartzeari utzi behar dio, etorkizuneko hazkundearen erreserbatzat hartzeari, lurraldearen funtsezko elementutzat hartzeko. Lurralde-antolamenduaren ikuskera integralak, udal-mailan ere, esan nahi du espazio librearen sistema egitura-proiektuaren beste osagai bat dela, eta bertan, dauden edo oin berriko ehunak egituratzeko eta artikulatzeko eginkizuna izan behar duela. Hiri-lorategitik metropoli-parkera, tokiko oinezkoen ibilbidetik lurralde-korridorera, intereseko nekazaritza-eremutik naturagune babestuetara, espazio librearen sistema bat eraiki behar da, lurraldeko ingurumen-sarearen funtsezko pieza izan behar duena. Parke, espazio interstizial, etxadi-barrualde, estalki berde eta trafikotik libre dauden kaleen arteko mosaiko berde bat osatzeko erabili behar da: hiriko matrize ezberdinen artean iragazten den sare berde bat, oinezkoentzako lotura-ibilbideen sare batekin. Aldi berean, hiri-ingurunearen eta landa-ingurunearen edo natura-ingurunearen arteko mugetan ingurumen-arazoak daudela ohartarazten du. Horregatik, arreta berezia jarri behar da mugako eremu horietan, haien artean biodibertsitatea behar ez den moduan suntsi ez dadin, iragazkor bihurtuz. Antolamendu-helburu horiek Plan Orokorrean zehaztuko dira, batez ere, azpiegitura berdearen definizioan. Azpiegitura berdea Zallako lurraldearen erro etimologikoa osatzen duten lurralde-iraunkortasunez osatuta dago. Hiri- eta lurralde-eredu bat proiektatzeko aukera emango du, hiriaren eraldaketa eta hazkundera bere gain hartuta, lurralde-euskarriaren matrize biofisikoaren funtsari eustea bermatuko duena. Azpiegitura berdearen definizioaren garrantzia lurzorua baliabide berriztaezintzat hartzean datza, ingurumen- eta kultura-balioen eramaile baita. Antolamenduaren helburua matrize ekologiko bat eratzea da, ekologiatik, paisajismotik abiatuta definitzen diren parke-sistemetatik eta hirigintza tradizionaletik abiatuta eraikitzen diren gizarte-espazioen egituretatik abiatuta sustatutako ingurumen-matrizeak gainjartzearen emaitza.

Helburuak: hiriaren ahalmen ekonomikoa indartzea,

Garapen-irizpideak: garapen ekonomikoa bultzatuz, ez helburu gisa, baizik eta gizarte-kohesioaren eta ingurumen-babesaren berme eta betekizun gisa. Hiriaren lehiakortasuna areagotzeko, hiri-ingurunearen kalitatearen aldeko apustu irmoa egin behar da, suspertzen ari diren jardueren ezarpena sustatzeko, enplegua sortzeko eta tokiko jarduera ekonomikoa dinamizatzeko eta dibertsifikatzeko erakarpen-faktore gisa. Jarduera hori deskarbonizaziora, turismo adimenduna, jasangarria eta kalitatezkoa sustatzera, eta ezagutzaren gizartea eta hiri adimendunen garapeneranzko aurrerapena bultzatzera bideratuta dago.

Helburuak: energia-eraginkortasuna eta azpiegitura-eraginkortasuna lortzea

Garapen-irizpideak: lurralde-eremuaren karga-ahalmenari egokitua, baliabideen eskuragarritasunaren eta aurrerapen teknologiko berriek eskaintzen dituzten aukeren arabera baloratua. Hori, funtsean, hiri-metabolismoari buruzko gaitan bereizi behar da, honako printzipio hauetan oinarrituta: a) Autosufizientzia vs Mendekotasuna: autosufizientzia energetikorantz. b) Autosufizientzia hidrikoa, hurbileko baliabideekin eta baliabide berriztagarriekin: ziklo hidrikoa zaintzea. c) Murritzeta, berrerabiltzea eta birziklatzea vs xahutzea: materialen autosufizientziarantz. d) Berotegi-efektuko gasen emisioak murriztea. e) Eraikin iraunkorra goetan etxebizitza eskuratzeko aukera unibertsala.

Helburuak: klima-aldaketa egokitzeko eta arintzeko neurriak ezartzea.

Garapen-irizpideak: Gero eta iritzi zabalduagoa dago klima-aldaketa arintzeko borroka hiritan irabaziko edo galduko dela. Berotze globala moteltzeko giltza hiri sortzeko moduan, erabiliko bizimoduaren eta fluxu metabolikoen kudeaketan oinarritzen da. a) Hiriaren inguruko ekosistemak babestea eta zaintzea, babes-neurri espezifikoak hartuz, b) Lurzoruaren antropizazioa minimizatzea, biztanleriaren beharretara egokitutako hiri-hazkundera sustatuz, c) Funtzio-aniztasuna, aniztasuna eta erabileren nahasketa sustatzea, d) Dentsitatea eta trinkotasuna sustatzea, hiri-sakabanatzea saihestuz, e) Hiri-metabolismoa hirigintza-plangintzaren lehentasunezko gai gisa integratzea, eta, horrekin batera, besteak beste, "bero-uharte" efektua arintzea. f) Mugikortasun-beharrak murriztea, erabileren eta jardueren eta motorrik gabeko eta garraio publikoko desplazamendu-moduen arteko hurbiltasun-estrategiak sustatuz. g) Dagoen hiri-sarearen berroneratzea sustatzea, hiri-bizitasuna eta biztanleriaren bizi-kalitatea mantenduz eta hobetuz, (h) Eraikuntza irizpide bioklimatikoetara eta bizigarritasun-irizpideetara egokitzea. h) Espazio publikoa ezartzea hiriaren garapenaren ardatz gisa, i) Biodibertsitatea eta klima eta hiri-berdearen karbono-hustubidea arautzeko gaitasuna handitzea.

Helburuak: generoaren, adinaren, desgaitasunaren eta kultura-aniztasunaren ikuspegia txertatzea.

Garapen-irizpideak: gizarte-kohesioa, aukera-berdintasuna eta ekitatea bilatzen dituen hiri- eta lurralde-eredu bat sustatzea. Helburu hori lortzeko, hainbat jarduera-ildo garatu behar dira, hala nola: a) Tratu-eta aukera-berdintasuna bermatzea, bai eta lan-merkatuak sarbidea ere, b) Mendeko pertsonentzako eta desgaituentzako gizarte-prestazioen maila egokia sustatzea. c) Hiri-espazioetako segurtasuna handitzea (argiztapena, altzariak, etab.), d) Espazio publikoko irisgarritasun unibertsala babestea, "zaintzaren mugikortasunari" arreta berezia eskainiz, beste pertsona batzuk zaintzearekin eta etxea mantentzearekin lotutako bidaiak ahalik eta denbora laburrenean egin ahal izatea ziurtatuz, eskatutako ordu-tarteetan eta kostu onargarriekin. Plana betetzeko eta garatzeko ekintzen artean, nabarmentzekoak dira hiri-trinkotasuna indartzea, auto pribatuarekiko mendekotasuna murriztea eta "distantzia laburreko" hiri bat sortzea, etxebizitzatik gertu ekipamendu eta zerbitzu kopuru egokia dagoela nabarmenduz.

Helburuak: Gobernantza hori prozesu demokratiko eta parte-hartzaile baten bidez berrasmatzen da.

Garapen-irizpideak: Partaidetza-prozesu eraginkorra, hartu beharreko erabakien gidari eta orientatzaile izango dena, eta, lehenik eta behin, lehen mailako irizpide metodologiko bihurtzeko lege-eskakizun gisa duen konnotazioa; eta (b) bigarrenik, Planaren indarraldian, jardueren eta haien oinarri eta helburuen arteko fideltasuna kontrolatzeko eta fiskalizatzeko mekanismo gisa eratze duen denbora-irismena. Hau

da, herritarren parte-hartzeak, egungo plangintzaren gorputz metodologikoaren funtsezko zati gisa, eskariak lehenesteko argudio gisa eta hiri-proiektua baliozkotzeko tresna gisa jarduten du, eta horrek prozesu askoz ere zabalagoa eta konprometituagoa antolatzea dakar.

Planaren ingurumen-helburuak eta garapen-irizpideak

Helburual: Nekazaritza-lurra babestea, bereziki balio estrategiko handikoa,

Garapen-irizpideak: hirigintzako, azpiegituretako eta industriako eraginen eta esku-hartzeen aurrean babesteko mekanismoak arautuz, nekazaritza-jarduera ekoizteko bitarteko nagusi gisa eta gure landa-eremua egituratzeko elementu gisa duten eginkizuna murriztuz.

Helburual: Azpiegitura Berdearen protagonismoa antolamenduan,

Garapen-irizpideak: ingurumen-, kultura-, nekazaritza- eta paisaia-balio handiena duten eremuak eta lekuak; eraldaketak komunitatearentzat ingurumen-arriskuak edo -kostuak dakartzaten lurraldeko eremu kritikoak; eta korridore ekologikoen eta lotura funtzionalen lurralde-sarea, aurreko elementu guztiak erlazionatzen dituztenak. Azpiegitura berdea hiri-lurzoruetara eta lurzoru urbanizagarrietara ere hedatuko da, eta, gutxienez, espazio libreak eta berdegune publiko garrantzitsuenak hartuko ditu, bai eta horiek lotzea ahalbidetzen duten ibilbideak ere.

Helburual: Mugikortasun iraunkorra eta eraginkorra sustatzea.

Garapen-irizpideak: automobilarekiko mendekotasuna murriztuz; garraiobide alternatiboen aukerak areagotuz; automobilaren mendeko espazioen hedapena saihestuz; hurbiltasuna hiri-printzipio gisa berreraikiz, hiri-trinkotasuna bilatuz; espazio publikoaren bizikidetasuna berreskuratuz, diseinu-argudio gisa funtzio-aniztasuna txertatuz; mugikortasun urriko gizarte-taldeen autonomia handituz; eta oinezkoen eta hiriko txirrindularien sareen eta hiriartekoen jarraitutasuna ziurtatuz.

Helburual: Lurraldean dauden ondare-ondasunak babestea eta horiei balioa ematea, bai natura-inguruneak, bai ingurumenekoak.

Garapen-irizpideak: lurzoru urbanizaezinean eta hiri-lurzoruan behar bezala kontuan hartuta, eta behar bezala lotuta, ingurumen-funtzionaltasuna eta kultura-balorizazioa bultzatzeko.

Helburual: Klima-aldaketa egokitzeko eta arintzeko neurriak ezartzea.

Garapen-irizpideak: Hiriaren inguruko ekosistemak babestea eta zaintzea, babes-neurri espezifikoak hartuz; lurzoruaren antropizazioa minimizatzea, herritarren beharretara egokitutako hiri-hazkundera sustatuz; multifuntzionaltasuna, aniztasuna eta erabileren nahasketa sustatzea; dentsitatea eta trinkotasuna sustatzea, hiri-sakabanaketa saihestuz; hiri-metabolismoa hirigintza-plangintzaren lehentasunezko gai gisa integratzea, eta, horrekin batera, "bero-uhartea" efektua arintzea, besteak beste; mugikortasun-beharrak murriztea, erabilera eta jardueren arteko hurbiltasun-estrategiak sustatuz, bai eta motorizatu gabeko eta garraio publikoko desplazamendu-moduak ere; dagoen hiri-sarearen birsorkuntza sustatzea, hiri-bizitasuna eta herritarren bizi-kalitatea mantenduz eta hobetuz.

III.3.– Kontuan hartutako plangintza-alternatiben deskribapena

(HAN egindako analisiaren laburpena, alternatibak balidatzeko bideragarritasun teknikoko irizpideen eta plan edo programan kontuan hartutako bakoitzaren deskribapenari dagokionez (zero alternatiba edo plana ez gauzatzea barne hartuta), horren zehaztapenak planaren helburuekin bat datozen eta proportzionalak diren zehaztuta, bereziki erreferentziako ingurumen-helburuekin, haren garapenean zer neurritan laguntzen duten zehaztuta) Baldin eta alternatiba globalak formulatzea benetan ezinezkoa bada, hori behar bezala justifikatu beharko da eta, gutxienez, alternatiba partzialak jasoko dira plan edo programaren proposamenik nabarmenentzat, horien alderdi diferentzialak behar bezala zehazturik).

Alternatibak balidatzeko erabilitako irizpide teknikoak identifikatzea eta justifikatzea.

Irizpide teknikoak, justifikazioa

[Alternatibak balidatzeko bideragarritasun teknikoaren irizpideak espresuki identifikatzea eta justifikatzea (500 karaktere)]

Aukera guztiak baliozkotzeko kontuan hartu diren irizpide tekniko nagusiak ingurumen-estrategia, -plan eta -araudietatik datozen ingurumen-helburu, -printzipio eta -irizpideekin lotuta daude. Hiru egoerak matrize baten bidez ebaluatzen dira. Matrize horretan, aukera horretan sartzeari eta Zallako lurraldean praktikan ezartzeari egin behar die aurre.

Hiru aukerak ebaluatzen dituzten ingurumen-estrategia, -plan eta -araudietatik eratorritako helburuak honako hauek dira:

- Klima-aldaketaren ondorioak arintzeko eta horietara egokitzeko estrategiak
- Iraunkortasun energetikorako estrategiak
- Biodibertsitaterako eta geodibertsitaterako estrategiak
- Paisaiaren kalitaterako eta paisaia-izaerarako estrategiak
- Landa-ingurunerako estrategiak
- Ekonomia Zirkularrerako Estrategiak
- Hiri-kokaguneen sistemaren iraunkortasunerako eta mugikortasunerako estrategiak

Proposatutako alternatiba bideragarriak ingurumen aldetik karakterizatzea

Alternatibak, izena

Gaur egungo egoera eraikitzeko lan horretan, beharrezkoa izan da Zallako lurraldearen geografiaren ezagutza sakona izatea, Informazio Memorian behar bezala zehaztua, dauden gabeziak argitara ekartzeko eta, ondorioz, proposamenen garapenean sakontzeko, betiere, eremuko balioen eta baliabideen berri izanda. Paradigma horren barruan, teknikoki eta ingurumenaren aldetik bideragarriak diren hiru aukera proposatzen eta deskribatzen dira laburbilduta:

- 0 Alternatiba. Indarrean dagoen hirigintza-plangintza orokorrari eustea dakar, hau da, 1998ko maiatzaren 20ko Foru Aginduaren bidez behin betiko onartutako Plangintzako Arau Subsidiarioei eta horien aldaketa puntualei eustea.
- 1. Alternatiba. 2019ko Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek, Euskadiko Hiri Agenda-Bultzatu 2050 izenekoak proposatutako agertokietatik eratorritako helburu juridikoak, hirigintzakoak eta ingurumenekoak betetzeko indarrean dagoen plangintza orokorra berrikustean datza, bai eta klima-aldaketaren aurreko erronkak, hiri-iraunkortasuneko irizpideak eta gizarte-kohesioa berrikustean ere.

Hiri-lurzorua proposamenak Aretxagako landa-nukleoa barne hartzen du, eta jatorrizko bilbea mantentzeko eta balioesteko eta aldameneko jarduketaren bidez zuzkidura hobetzeko jarduketak egiten ditu. Txabarriko eremua ere, eraikuntza-finkapenarekin, Arangurengo hiri-bilbean txertatuta dago, eta urbanizazioa eta eremuko zuzkidura-mailak hobetzeko jarduketak planteatzen dira, bai eta goiko eremuaren (iparraldean) eta La Inmaculada eremuaren (ekipamendu nagusiak bertan daude) arteko hiri-

lotura atsegin eta segururako jarduketak ere. Aranguren eta Mimetiz arteko trenbidearen zati bat desegiteak oinezkoentzako ardatz bat izateko aukera ematen du, bi herriguneak lotuko dituen.

Lurzoru urbanizaezina 2019ko LAGek eta erreferentziako plangintza sektorialak ezarritako zehaztapenetara egokituz antolatzen da, ereduaren ikuspegi estatikoa emanda.

- 2. Alternatiba. 2019ko Lurraldearen Antolamendurako Artezpideek, Euskadiko Hiri Agenda-Bultzatu 2050 izenekoak proposatutako agertokietatik eratorritako helburu juridikoak, hirigintzakoak eta ingurumenekoak betetzeko indarrean dagoen plangintza orokorra berrikustean datza, bai eta klima-aldaketaren aurreko erronkak, hiri-iraunkortasuneko irizpideak eta gizarte-kohesioa berrikustean ere.

Aurrekoarekiko desberdintasuna lurzoru urbanizagarrien eta landa-lurzoruaren ikuspegian datza, hiri-lurzorurako funtsezkoak diren zenbait piezari lehentasuna emanez eta kategoriei funtzionaltasuna emanez, hurrenez hurren.

Lurzoru urbanizaezina 2019ko LAGek eta erreferentziako plangintza sektorialak ezarritako zehaztapenetara egokituz antolatzen da, eta, gainera, udalerriko azpiegitura berdea osatuz osatzen da. Horretarako, lurraldearen ingurumen-balio nagusiak egituratzen dituzten ingurumen-lokailu nagusiak definitzen dira, bai eta lurzoru urbanizagarrien eta hiri-lurzoruen bidezko jarraitutasuna ere.

Lurralde-iraunkortasunerako irizpide eta helburuei erantzunez, Alternatiba honetan interesgarriak dira egungo aztarna urbanizatua murriztu eta harmonizatzeko, hiri-ertzetako landa-lurzorua berreskuratzeko eta, ondorioz, Zallako udalerriko aktibo guztien aurrerapenarekin bat datorren hiri-sistema definitzeko proposamenak.

Kongruentzia, proportzionaltasuna eta ekarpena

[Erreferentziako ingurumen-helburuekiko bat-etortzea eta proportzionaltasuna, bai eta horien garapenean zer neurritan laguntzen duten ere (500 karaktere)]

Alternatibetan planteatzen diren proposamenek kontuan hartu beharko dituzte nekazaritza-, ekologia-, ingurumen- eta paisaia-balio handieneko eremu eta elementu naturalak, Zallako aktibo natural nagusiak eta lurralde-testuingurua bereziki kontuan hartuta. Gainera, alternatibak aukeratzekoan kontuan hartu beharreko beste helburu orokor bat planaren paisaia-inpaktua minimizatzea da, paisaiaren aldetik baliotsua eta hauskorra den ingurune batean, eta, beraz, plana garatzeko orduan muga handienetako bat da.

III.4.– Plan edo programaren zehaztapen nagusiak

(Plan edo programan jasotako zehaztapenen deskribapen sintetikoa –espazioa, denbora edo ekonomiarena–, honako hauek hartuko dira zehaztapentzat: azpiegiturak ezartzea, garapentresnek ondoren antolatzeko esparruak, lurzoruen kalifikazioak, araudiak...).

Izena	Deskribapen laburra
Ingurune fisikoa eta azpiegitura berdea	Ekologia-, paisaia- eta nekazaritza-balio handiko lurzoruaren zonakatzearen bidez Planaren berrikuspenaren kontzepzio ekosistemikoak natura- eta kultura-ondarea babestea dakar. Berrikuspenak zenbait helburu hartzen ditu kontuan, hala nola biodibertsitatea, ekologia, kultura, paisaia edo elikadura-subiranotasuna baloratzea. HAPOn berrikuspenak lurzoru urbanizaezinaren berrantolaketa ezarri nahi du LAAetan (Babes Berezia, Ingurumen Hobekuntza, Basogintza, Nekazaritza eta Abeltzaintza eta Landazabala, Larre Menditarak eta Lur Gaietako Uren Babesa) ezarritako sei kategorien arabera, eta protagonismo berezia ematen dio azpiegitura berdeari.

Izena	Deskribapen laburra
Landa-habitata	Landa-finkapenei eusteak eta haiek biziberritzeak landa-lurzorua erabilera produktiboa ahalbidetzen dute eta paisaiari modu argian laguntzen diote. Horretarako, nekazaritza-eredu berritu baterako trantsizio-proposamena egin behar da, enplegua eta bizi-baldintzak hobetzeko eta elikagaien segurtasuna bermatzeko.
Hiri-habitata	Hirigintza-eraldaketako jarduketa estrategikoak mugatzeko proposamena (gehienak jada sailkatuta dauden lurzoruetan, hirigune nagusiaren mendealdeko lurzoru urbanizagarriko sektore batean izan ezik), ondoren hirigintza-garapenerako.
Paisaia	Enkarterriko Eremu Funtzionalerako Paisaiaren Katalogotik abiatuta, tresna egituratzailatzat hartzen dira identifikatutako paisaia-unitateen paisaia-kalitatearen helburuak (babes berezia, azpiegitura berdea, turismoa eta ondarea, ingurumen-hobekuntza eta udal-plangintzarako jarraibideak).
Kultura- eta natura-ondarea eta turismo-baliabideak	Honako kalitate-helburu hauen alde egiten da: kontzejuak eta herrixkak kontserbatzea, balio eta hauskortasun handiko guneak begiz babestea, hiribilduak, gune historikoak eta enklabe kulturalak kontserbatzea, eta industria-ondarea berreskuratzea.
Baliabideen kudeaketa iraunkorra	HAPOk ur-baliabideen kudeaketa jasangarria jorratzen du, ur-baliabide guztien egoera ekologiko ona mantentzeko edo berreskuratze helburuarekin, energiaren kudeaketa iturri ez berriztagarrien kontsumoa murrizteko beharretik abiatuta, iturri berriztagarrietatik ekoiztutako energia elektrikoaren kontsumoa indartuz, eta ekonomia zirkularraren aldeko apustua egiten du.
Mugikortasuna eta logistika	HAPOk sustatuko duen lurralde-eredu berria bat etorriko da motorizatu gabeko garraiobideak eta garraio publikoa sustatzeko eta bultzatzeko gainerako plangintza sektorialekin.
Zeharkako gaiak	Irisgarritasun unibertsala (landa-kokalekuak biziberritzeko eta hiria berronertzeko ekintzak), genero-ikuspegia, klima-aldaketara egokitzeko neurrien definizioa, osasuna (mugikortasun aktiboan lagunduko duten neurrien bidez), euskara (hiztunak eta haien sareak aktibatzea bilatuz) eta lurralde-erlazioa.
Gobernantza	Zallako lurraldearen osasun ona -eta eremu funtzionala-, hein handi batean, gizarteak historikoki egindako lanak azaltzen du. HAPOn helburuak lortzeko, Eusko Jaurlaritzaren eta Aldundiaren ahaleginak batu beharko zaizkio izan beharko duten rol protagonistari.

IV.– Potentzialki eragindako lurralde-esparruaren ingurumen-karakterizazioa

IV.1.– Informazio-iturriak eta aurkitutako zailtasunak

[Argitalpen nagusiak edo azterlanak, elkarriketak langile teknikoei edo landa-lan espezifikoak; hala badagokio, beharrezko informazioa lortu ahal izateko zailtasunak, mugak edo gabeziak, eta horiek nola konpondu diren. (1000 karaktere)]

Eragindako lurraldearen eta hiri-ingurunearen ingurumen-analisiari eta -diagnostikoari buruzko informazioa eta hasierako dokumentu estrategiko honetan erabiltzen diren metodologiak ingurumen-arloko iturri eguneratuetatik, argitalpen bibliografiko espezializatuetatik, hainbat unibertsitaterekin

ikerketa-materialetik eta administrazio publikoen datu-basetik datoz, baita Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumen-administrazioak emandako beste iturri batzuetatik ere.

Zailtasun nagusiak informazioaren kalitatean oinarritzen dira, zehazki, Zallako udalerriko ingurumen-informazioaren doikuntza kartografikoetan eta xehetasunetan.

IV.2.– Potentzialki eragindako lurralde-esparruaren ingurumen-deskribapena

[Hasierako agirian garatuko diren gai horien gaineko alderdirik nabarmenenak laburbilduko dira (hala oraingo egoeran nola bilakaera aurreikusgarrian), plan edo programaren aurrerapenaren edo kontsulta-agiriaren xehetasun mailaren arabera; agiri horretatik abiatuta egiten da plan edo programa].

Analisiaren esparrua

(Lehorreko eta, hala badagokio, itsasoko esparruaren deskribapen sintetikoa)
(Ingurumen aldetik eragina jaso dezaketen antolatutako eremutik kanpoko esparruak)

Zallako udalerriak 31 km² inguruko azalera hartzen du Kadagua ibaiaren ardatzaren gainean, eta ibilbide hori da udal-geografiaren eta Zalla-Balmasema eremu funtzionalaren oinarri nagusia, Salcedo haranaren barruan, Bilbotik 24 kilometro ingurura, mendebalderantz. Itsas mailatik 96 metrora, 8.441 biztanle ditu.

Enkarterrietako muga hauek ditu: iparraldean, Sopuerta, Galdames eta Gueñes ditu mugakide, hegoaldean, Balmaseda, Gordexola eta Burgosko Villasana de Mena udalerria. Esparru sozioekonomiko orokor batetik, Zalla oso iraulita dago Bilborantz, hirugarren sektoreko ekonomia garrantzitsuarekin eta industria-sektorearen presentziarekin, Balmaseda eta Gueñes herriguneekin batera.

Ingurune atmosferikoa Airearen kalitatea eta zarata

(Klima eta etorkizuneko klima-agertokiak. Aurretik zegoen airearen kalitatea)
(Emisio-fokuak)
(Hondoko immisio mailak)
(Zarata. Hondoko immisio mailak. Kalitate akustikoko guneak)

Zalla isurialde atlantikoko eskualdean dago, klima mesotermikoa du, neurritsua tenperaturei dagokienez, eta oso euritsua da. Urtaro lehorrik gabeko klima epel hezea edo klima atlantikoa deitzen zaio. Klima horretan Ozeano Atlantikoak eragin nabarmena du. Aire-masak, ozeanoko ur epelekin kontaktuan daudenean tenperatura leundu zaienak, kostaldera iristen dira, eta gauaren eta egunaren arteko edo udaren eta neguaren arteko gorabehera termikoak ez dira oso nabarmenak. Faktore orografikoak Euskal Autonomia Erkidegoko isurialde atlantiko osoko euri-kopuru handia azaltzen du, urteko batez besteko prezipitazioa 1.200 mm-tik 2.000mm-ra bitartekoa izanik.

Atmosferaren egoera hiriguneetan

Eustaten datuen arabera (Iturria: Ingurumen eta Lurralde Politika Saila. Atmosferaren kutsadurari buruzko estatistika. Eusko Jaurlaritza), aire "ona" edo "onargarria" Zallako udalerrian urtean % 98,9 (2005), % 98,6 (2007), % 100 (2009), % 100 (2011) eta % 100 (2013). Kutsatzaileen emisio-fokuei dagokienez, Zaramillo herriaren iparraldean dagoen Andaroleta harrobia nabarmentzen da. Kutsadura atmosferikoan izan dezakeen eragina neurtzeko, Eusko Jaurlaritzako Airearen Kalitatearen Saileko unitate mugikorrak jarri dira udalerriko hainbat tokitan.

Zallak udal-mugartearen zarata-mapa bat du 2013tik, Plan Orokorra berrikusteko. Une horretan, 213/2012 Dekretuaren araudia betetzen zuten fokuak eta mailak detektatu ziren, kalitate akustikoki buruzko erreferentziak emanaz. Azterketa horri Cadaguako korridorearen azterlan akustikoa gehitu behar zaio.

Hauek dira ingurumen-zarataren foku aipagarrienak:

- BI-636 errepidea (Kadaguako korridorea), udalerria ekialdetik mendebaldera zeharkatzen duena.
- Auzoak lotzen dituzten BI-3651, BI-3636 eta BI-3602 errepideak.
- Bilbo-Balmaseda-La Robla eta Bilbo-Santander trenbideak, udalerria zeharkatzen dutenak, ADIFek (lehen FEVE) kudeatzen dituenak.

Geologia, geomorfologia eta lurzorua

(Lurraldearen esparru geologiko eta geomorfologikoaren deskribapena)

(Interes geologikoko eremuak eta interes geologikoko guneak)

(Kutsatuak egon daitezkeen lurzorua. Kokapena eta deskribapena. Karakterizazio edafologikoa eta lurzoruen erabilerak)

(Lurzoruen balorazio agrologikoa)

Ikuspegi geologikotik, Enkarterriak Bizkaiko antiklinorioan, Euskal-Kantauriar Arroa izeneko jabari tektonikoan kokatzen dira, ipar-mendebaldetik hego-ekialderako norabide orokorreko egitura, Bizkaiko erliebearen egitura eratzen duena. Oso higatuta dagoen antiklinorioa da, eta hareharritzko gandor handi batzuk besterik ez ditu, errekek igitaetan edo zintzurretan ebakiak. Eremu Funtzionala, beraz, ibarbide, amildegi, muino eta sakonuneen segida batek osatzen du, gutxi gorabehera mendi-erliebez inguratutik; higadura selektiboaren modelatuaren adibide garbia da, erresistentzia desberdineko material kretazikoen kontura, nagusiki egitura monoklinalaren arabera antolatuta. Horrela, Eremu Funtzionalaren erdian lerrotatzen diren kubetak higadurak hustu zituen, eta bereziki aktiboki jardun zuen margetan. Kubeta horiek terrazetan mailakatutako alubioi-deposituek estaltzen dituzte, eta horiek, periferiarantz, malkar menditsuen oinean dauden glazisekin lotzen dituzte.

Estratigrafikoki, lurraldean azaleratzen diren material ia guztiak Mesozoikokoak dira, zehazki Behe Kretazeokoak, Aptiense eta Albiense aroak hartzen dituenak. Kareharri arrezifalak eta paraarrezifalak (Urgoniar konplexukoak), lutitak, limolitak, konglomeratuak, tuparriak eta hareharriak (Supraurgoniar konplexukoak) eta argiolitak, limolitak, hareharriak, margak eta kareharritzko tuparriak (Purbeck-Weald konplexukoak) ageri dira Kretazeoko material horietan.

Kutsatutako lurzorua. Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak eta instalazioak dira, bai substantzia arriskutsuak maneiatzeagatik, bai hondakinak sortzeagatik, lurzorua kutsatzeko probabilitate handiena dutenak.

Lurrazaleko eta lurpeko ingurune hidrologikoa

(Sare hidrografiko nagusia, lotutako ibai-arroa eta lehen mailako ibaiadarrak)

(Lurrazaleko uren kalitatea. Ibai-kutsaduraren gune nagusien identifikazioa eta deskribapena)

(Jabari Publiko Hidraulikoa edo itsas-lurrekoa, zortasun-zona, polizia-zona)

(Ibaien eta erreken ertzak antolatzeke LAPEk babestutako ur-ibilguak)

EAEko Hezeguneen LAPen jasotako hezeguneak eta erabiltzeko murrizketak)

(Unitate Hidrogeologikoak. Lurpeko uren karakterizazioa eta kalitatea)

(Akuiferoak betetzeko eremuak. Presioak)

(Akuiferoak kutsatzeko zaurgarritasun handia duten eremuak eta/edo kutsatutako akuiferoak dituztenak)

Zallako hiriguneen kokalekua arrosario moduan ezartzen da, erdi hustutako haranetako eremu lauenak aprobetxatuz. Eremu horiek eremuaren azaleko ibai-ibilgu nagusitik, Kadagua ibaitik, zeharkatzen dituzte. Arrain-hezur gisa ordaintzen dituzte zerga horiek garrantzi txikiagoko zenbait errekaetarako, baina topografian ere arrasto sakona uzten dute. Ardatz egituratzaile nagusia estatuko administrazioak kudeatzen duen Kantauri Ekialdeko demarkazio hidrografikoari dagokio.

Kadagua ibaiaren adar nagusiek, Zallatik igarotzean, 1 eta 10 km² arteko osagai hidraulikoa dute:

Ertza	Izena	Azal. Arroa km2
Ezkerraldea	Otxaran-Retola erreka	11,1
	San Cristóbal erreka	1,7
	Maruri erreka	3,4
Eskuinaldea	Angostura	
	Sollano	
	Zeladilla erreka	2,1
	Fuentefría erreka	1,7
	Kalleja erreka	5,8
	Katxupin erreka	1,4
	Errekaguren	

Kadagua ibaiaren korrante nagusiaz gain, azaleratzeak eta azaleko uraren urtegi txikiak daude arroan. Udalerrri osoa Hegoaldeko Antiklinorio Jabari Hidrogeologikoan dago, eta Balmaseda Elorrioko Unitate Hidrogeologikoaren ezaugarriak ditu.

Metaketa kuaternarioek porositate intergranularreko eta anisotropia handiko akuifero detritikoak sortzen dituzte, oro har finkatu gabeak. Erregimen librea eta konfinatua du. Zallakoa barnealdeko ibai-alubio motakoa izateagatik nabarmentzen da. Barneko ibaien eta alubioien kuaternarioak terraza-sistema konplexu batean egituratzen dira; horien artean, garrantzi hidrogeologikoagatik, gaur egungo terraza edo uholde-lautada (0-5 m ibaiaren gainetik) eta beheko terraza (5-10 m ibaiaren gainetik) nabarmentzen dira. Goiko terrazek akuiferoak ematen dituzte zintzilik, garrantzi gutxikoak beti.

Landaretza

[[Lurralde-esparruaren identifikazioa, deskribapena eta sailkapena landaretzako unitateen arabera (potentziala eta egungoa)]]

[Espezien eta/edo landare-formazioen banaketaren eremu aipagarriak (Erkidegoko interesa duten habitatak, arriskuan dagoen florarentzako eremu garrantzitsuak, zuhaitz bereziak, espezie inbaditzaileak)]

(Ekosistemek egindako zerbitzuen identifikazioa)

Eremu Funtzionaleko landaredia Eurosiberiar eskualdekoa da, muinoko (Zalla) eta mendiko pisu bioklimatikoaren barruan. Muinoa 600 metro ingurukoa da, eta solairu menditarra 1.300 metrokoa. Substratu, material eta morfologiaren aniztasunak, gizakiaren eraldaketa-ekintza biziarekin batera, landare-paisaiaren barietate nabarmena ekarri du, eta, oro har, altitude, litologia eta intsolazio konbinazio desberdinekin bat datoz.

Landarediari dagokionez, haranak eta mendiak solairu muinotarrekoak dira, itsasotik hasi eta 600 metroko altuerara arte. Haritz kandugabetuzko basoak izango lirateke nagusi, eta "erkametz" motako haritzak dituzten artadi txiki batzuek bakarrik etengo lituzkete kareharrizko azaleratzeetan eta ur-ibilguetako haltzadietan.

Haritzaren mailatik gora, pagoa izango litzateke nagusi, malda handiko eta lurzoru urriko eguterenetan izan ezik; izan ere, eremu horretan 400 metrotik gora dagoen itsasadarra zabalduko litzateke.

Gaur egungo landaredia honako hauek osatzen dute:

- Basoak: haltzadi kantauriarra, harizti azidofiloa eta harizti/baso misto atlantikoa, ameztiak eta artadi kantauriarra
- Sastrakak: txilardi-otadi-iratze atlantikoa eta txilardi garaia
- Belarkarak: *Brachypodium pinnatum* edo beste mesofilo batzuk eta belardi eta labore atlantikoak mintzea
- Antropikoa eta erruderala: baso-landaketak, hiri-parkeak eta lorategiak eta landaredi erruderal-nitrofiloa

Fauna

(Lurralde-esparruaren identifikazioa, deskribapena eta sailkapena nagusi den biotopoaren arabera)

[Landare-espezien eta/edo -formazioen banaketaren eremu aipagarriak (Hegaztientzat Garrantzitsuak diren Guneak-IBAk, ugaztunen intereseko guneak, herpetofaunaren intereseko guneak, biotopo babestuak, espezie inbaditzaileak...)]

(EAEko korridore ekologikoen sarea. Funtzionaltasuna eta presioak)

Intereseko habitatak definitzeko, habitat mota erabili beharko da (uretakoa, lurrekoa edo mistoa), eta, ondoren, landaredi-unitateak. Horrela, kokapenean eta inguruetan habitat hauek bereiz daitezke:

- Ur-ibilgurei eta iturburuei lotutako habitatak edo ingurune urtarrak.
- Lurreko habitatak edo inguruneak, batez ere koniferoen birpopulaketek, lastotzeak eta belardiek eta sastrakadi-formazioek (sastrakak, otadiak eta heskaiak) osatuak.

Habitat horietan, ornodunen faunak aipa ditzakeen ingurumen-unitate hauek bereizten dira:

- Erriberako haltzen galeria-basoak eta landare-komunitateak, degradazioaren ondorioz sortuak.
- Landazabala. Bertan sartzen dira mosaiko itxurako ingurune guztiak, hala nola baratze eta fruta-arbolak, hortzetarako edo segarako belar-laboreak (belardiak), eta ingurune erruderalak populazio-gune sakabanatuen inguruan, bai eta zuhaitziak, heskaiak eta sastrakak ere.
- Sastrakadia, sasitza eta txilar-otadi-iratze atlantikoa bereizten dituenak.
- Birpopulatzeko basoak: batez ere pinus radiata pinudiak.
- Hostozabalen baso mistoak.
- Artadi kantauriarra.
- Erriberako haltzen galeria-basoak eta landare-komunitateak, degradazioaren ondorioz sortuak.

Hezeguneei lotutako fauna: ibaiak eta ibaiertzak.

Erriberako basoa haltzadiak irudikatzen du nagusiki, nahiz eta beste espezie batzuen intrusioak dauden zonen arabera. Kadagua ibaiaren ertzak eta mendiko erreka batzuenak zuhaitz-sistemei lotuta daude, eta horietan hegan egiten eta elikatzen dela ikus daiteke, eta, kasu batzuetan, hegazti-fauna askotarikoari habia egiten zaiola. Akuikultura-ingurune horri estuki lotutako espezieak honako hauek dira: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*), gaztaina-garbitzailea (*Mostacilla cinerea*), hormetan, zubietan edo ezpondetan beti uretatik oso hurbil hazten dena; garbitzaile zuria (*Motacilla alba*), ur-ibilgu txikiak dituzten landazabaletan eta etxebizitza isolatuetatik gertu dagoena; eta urretxindorra (*Cettia cetti*), haltzadietako sasietan edo neguan intsektuak hazten eta jaten dituzten lurzoruan aurkitzen dena. Habitat horretara maiz joaten diren beste espezie batzuk, nahiz eta ez diren bertan etengabe finkatzen: txinbo kapirotatua (*Sylvia atricapilla*), ibaiertzeko heskai, zuhaitziekin eta zuhaixkekin oso lotua, laborantza-lur bihurtzeak desagerraraziko lituzkeena; txotxina (*Trglodytes troglodytes*); birigarro arrunta edo malviza (*Turdus philomelos*); ikazkin arrunta (*Parus major*), harizti ez oso trinkoei lotuagoa; eta txonta arrunta (*Fringilla coelebs*).

Kadagua ibaiko urek arrain-komunitate garrantzitsu bati eusten diote. Zallan bada ohiko arrantza-barruti bat, Herrerako atsedenekuaren eta amuarrair-putzu arruntaren (*Salmo trutta fario*) zubiaren artean. Loinak (*Chondrostoma toxostoma*) ibaien ibilgu ertaineko espezie ohikoenak dira. Hondoko harriei itsatsitako algez elikatzen dira, eta ibaian gora mugitzen dira ugaltzeko. Kontserbazioa gizakiaren eta industriaren presioa saihestearekin lotuta dago. Piskardoak (*Phoxinus phoxinus*) dira Euskal Autonomia Erkidegoko espezierik ugariena. Ibaiaren ibilgu osoa kolonizatzen dute eta izaera taldekoa dute.

Ornogabe txikiez elikatzen dira batez ere, eta korronte bizietan eta sakontasun gutxirekin ugaltzen dira. Aingirak (*Anguilla anguilla*) ekosistema honetan ugari diren espezieetako bat da. Ohitura sedentarioak, gauekoak eta lurraldekoak dituzte, oso jatorrak dira, eta ugaltzeko, ibaian behera migratzen dute, bidaia luze batean, Sargazoen itsasoraino, eta han desobiratzen dute.

Gainera, ibaien kalitatearen jarraipena egiteko kanpainetan, beste espezie batzuk identifikatu dira, hala nola barboak (*Barbus graellsii*), lochak (*Barbatula barbatula*) eta carpinak (*Carassius auratus*). Azken hori da atzemandako espezie bakarra.

Bestalde, errekaetoetan karramarro autoktonoa edo hanka zurikoa (*Austropotamobius pallipes*) dago. Espezie honek desagertzeko arrisku handia du karramarroaren izurritearen ondorioz (afanomikosia), duela hamarkada bat baino gehiago populazio nagusiak desagerrarazi baitzituen. Ekologiari dagokionez, oso garrantzitsua da ibai-hondoak deskonposatzen ari diren materia organikoaren hondarrez garbitzeko, bai eta uren eutrofizazioa murrizteko ere.

Habitat-sorta zabala hartzen duten arren (landazabala, hariztia eta baso misto freskoa, laboreak eta lugorriak, etab.), uhandrek beren bizitzaren zati bat garatzen dute eta aintzira, putzu, aska eta bestelako ur-masetan ugaltzen dira. Normalean, ez zaizkie ur korronteak gustatzen, baina uhandre palmatuak (*Triturus helveticus*) erreka txikiak hartzen ditu eremu menditsuetan. Inguruan dagoen beste espezie bat uhandre txigortua da (*Triturus marmoratus*). Eremu horretan dauden beste anfibioak honako hauek dira: izokin arrunta (*Salamandra salamandra*), mendiko eta muinoko solairuak okupatzeko joera duena; apo parteroa (*Alytes obstetricans*); apo arrunta (*Bufo bufo*); igel berdea edo arrunta (*Rana perezi*), ur korronte leuneko ibilguak nahiago dituen; igel patilarga (*Rana iberica*), mendiko erreketan; eta baso-igel gorria (igel tenporarioa), aipatutakoetatik lehorrena. Espezie guztiak putzuetan edo ibai eta erreketan ugaltzen dira, eta beren jardueraren zati bat lurreko ingurune desberdinetan garatzen dute.

Ingurune urtarrari lotutako narrastiek ur-sugea edo biperina (*Natrix maura*) eta lepoko sugea (*Natrix natrix*) agertzen dira inguru horretan. Lehenengoa ingurune urtarrean bizi da, eta gutxi urruntzen da. Anfibioak eta arrainak jaten ditu, eta uren egoera onaren mende dago horien kontserbazioa. Bigarrena oso lurtarra da, eta batzuetan bakarrik joaten da uretara. Igelak, apoak, uhandreak eta zapaburuak jaten ditu; neurri txikiagoan harrapatzen ditu arrainak. Askotariko habitatak hartzen ditu, baina landazabala nahiago du.

Ekosistema horrekin lotutako ugaztun txikien espezie bereizgarriak honako hauek dira: zohikaztegi arrunta (*Mustela putorius*), karraskariez, anfibioez, txoriez eta intsektu-larbez elikatzen dena; sator arrunta (*Talpa europaea*), ibaiertzak eta zizare ugari dauden lurzoru sakon eta hezeak bilatzen dituen; mendebaldeko satorra (*Talpa entalis*), Euskal Herriko ipar-mendebaldean soilik dagoena eta oso ugaria ez dena; orkatila gorria (*Clerhionomys glareolus*), erreken ertzetan eta eremu harritsu hezeetan; ur-arratoia (*Arvicola sapidus*); landa-sagua (*Apodemus sylvaticus*) eta etxeko sagua (*Musculus*) qu espezieak dira.

Landazabaleko eremuak

Unitate honetan, historikoki gizakiaren eraginez gehien aldatu diren bitartekoak biltzen dira: belardiak, baratzeak, fruta-arbolak eta giza kokalekuak, sakabanatuta (baserri isolatuak) edo auzo eta guneeetan bilduta.

Unitate horren heterogeneotasuna dela eta, hari lotutako fauna ugaria eta askotarikoa da. Ornodunen komunitatea Europako espezieek osatzen dute, eta espezie horien presentzia habitat mota horrek ezarritako baldintzen arabera izango litzateke; gizakiarekiko tolerantienak diren espezieak eta belar-habitategi dagozkienak ere laguntzen dira. Ugaztunen artean karraskari eta intsektujaleak ugari dira, hala nola, satorrak eta lursaguak, landa-saguak eta arratoiak, satorrak belardietan eta baratze abandonatuak. Espezie bereizgarri batzuk honako hauek dira: uhandre palmatua, uhandre txigortua, apo arrunta, luzioa, musker berdea, musker berdinegroa, sugandila roquera, suge-sugea, suge kantauriarra, saguzar arrunta, kukua, hontz arrunta, okaztagarria, zakil berdea, arbo-bisbita, izpiliku zuria, zozoa, birigarro arrunta, papamoska grisa, alaudoi dorsirgorria, araba-zozo arrunta, txolarre erroteria, zirtziloa, eskribau zeriloa, sator arrunta, musker arrunta, Milleteko musaraña, musaraña, musgaño patiblankea, orkatxo gorria, orkatilu lusitarra, orkatilu pirenaikoa, txorkatxo arrunta, sagu arrunta, sagu agroa.

Sastrakadiak

Sastraka atlantikoa Atlantikoko baso hostoerorkorren ohiko serie-etapa bat da. Ugaztunentzat ingurune pobrea bada ere, askotan komunitate herpetologiko oso askotarikoa dute. Ornitologia-komunitateak espazio irekietako berezko espezie batzuk ditu, ez oso ohikoak hurbileko beste leku batzuetan.

Espezie hauek ager daitezke: apo parteroa, apo arrunta, musker berdea, sugandila harkaiztarra, zohikaztegiko sugandila, txotxina, azentore arrunta, karabilla arrunta, eskribau zerilloa, Milleteko satitsu gorria, lursagu gorria eta triku arrunta.

Garrantzi Bereziko Naturguneak

[EAEko Espazio Natural Babestuen Sarea (16/1994 Legea), Natura 2000 Sarea (GKLak/KBEak, HBEBak)]

(42/2007 Legeak, Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoak, babestutako guneak)

(Lurralde Antolamendurako Artezpideen interes naturalistikoko guneak)

(Baliabide Naturalak Antolatze Planak dituzten lurralde-esparruak.)

(EAEn Natura aldetik interesekoak diren Espazioen katalogo irekiko espazioak)

(Onura publikoko mendiak eta mendi babesleak)

[Paisaia bereziak eta bikainak (Dauden katalogoak)]

EUNIS-2019 sailkapenaren arabera, habitaten presentzia eremu natural eta eraldatuekin lotzen da Zallan, honako formazio hauekin:

A. Habitat naturalak

Ameztiak

Marojo (*Quercus pyrenaica*) nagusi den basoak dira, eta horietatik ia ez da masa heldurik geratzen. Zuhaitz-geruzan pinu gorria (*Pinus sylvestris*) eta pagoa (*Fagus sylvatica*) ere badaude, eta zuhaixketan, berriz, txilarrak (*Erica vagans*, *Calluna vulgaris*) eta gayuba (*Arctostaphylos uva-ursi*). Iratzea (*Pteridium aquilinum*) ugaria izan daiteke, eta zenbait belarkara ohikoak dira, hala nola *Lathyrus linifolius*, *Asphodelus albus* edo *Teucrium scorodonia*.

Baldintza ekologikoak lurzoru menditarrari atxikitzen zaizkio, ombrotipo hezea-hezearekin eta hareharri edo kalkareniten gaineko lurzoru azido eta hareatsuekin.

Bere florak honako hauek ditu: *Quercus pyrenaica*, *Erica vagans*, *E. cinerea*, *Calluna vulgaris*, *Genista pilosa*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Lathyrus linifolius*, *Asphodelus albus*, *Teucrium scorodonia*, *Potentilla montana*, *Pteridium aquilinum*.

Erribera altzadia

Habitat mota hori mendebaldeko eta iparraldeko ibaiertz iberikoetan zehar banatzen da, eta ohikoagoa da eremu silizeoetan.

Haltzadia ibaiertzeko baso bat da, ibilguaren lehen lerroan dagoena, lurzoru oso heze edo istilduetan, aldizkako ur-goraldien eraginez.

Baso itxia eta itzaltsua da, batez ere amildegi estuetan, eta galeriak eratzen ditu bi ertzetako adaburuak elkartzen direnean. Argi faltak zurezko elementuen presentzia mugatzen du, baina irekienetan *Frangula alnus*, *Crataegus monogyna*, *Sambucus nigra*, *Evonymus europaeus*, *Salix salviifolia*, *S. atrocinerea* eta abar ikus daitezke. Belar-geruzak *Ranunculus ficaria*, *Glechoma hederacea*, *Oenanthe crocata*, *Carex laevigata* eta beste espezie batzuk izaten ditu.

Belardi menditarrak

Gramineoak nagusi diren larre trinkodun formazioak dira, eta, sarritan, otea duten txilardi kantaurretarretako espezieak izaten dituzte. Espezie horiekin batera agertzen dira. Batzuetan iratze itxura dute, *Pteridium aquilinum* espeziearen nagusitasunaren ondorioz. Baldintza ekologikoak solairu menditarrari, gutxienez hezea den ombrotipoari eta sakonera askotariko lurzoru azidoei atxikitzen zaizkie. Bere florak honako hauek ditu: *Dxia decumbens*, *Agrostis curtisii*, *A. capillaris*, *Festuca rubra* gr., *Galium saxatile*, *Jasione laevis*, *Luzula campestris*, *Polygala serpyllifolia*, *Potentilla erecta*, *P. montana*, *Veronica officinalis*, *Brachypodium pinnatum* subsp. *rupestre*, *Carex caryophylla*, *Cerastium fontanum*, *Hypochoeris radicata*, *Lotus corniculatus*, *Plantago lanceolata*, *Ranunculus bosus bulus*, *Nardus stricta*.*. *
*Erica-Ulex*eko txilardi atlantikoa

Lurzoru azidoen edo deskarbonatatuaren zuhaixka-formazio mesofiloak edo xerofiloak, lehorrak edo ez hain lehorrak eta hareazko edo franko-hareazko ehundurakoak, itsas mailatik 1.900 metroko altuerara bitartekoak. Beste sastrakadi-formazio eta/edo larre batzuekin mosaikoan bana badaitezke ere, habitat horren berezko formazioak, oro har, trinkoak dira, neurri ertain-txikikoak, eta nagusiki *Calluna vulgaris* eta txilar-espezieak (*Erica* spp.), aulaga-espezieak (*Genista* spp., *Ulex* spp.) eta jara-espezieak (*Cistus* spp.) dira nagusi. Eragin ozeanikoa duten zona atlantikoetako eta mediterraneoetako formazio bereizgarriak dira, Iberiar Penintsulako iparraldeko eta mendebaldeko herenetakoak, bai eta Ceutakoak ere. Penintsularen barrualdera sartzen dira mendikateetatik.

Habitat honetako txilardi gehienek beren belar-geruzaren pobrezia dute ezaugarri, batez ere aniztasunari dagokionez. Hala ere, hiru espezie nabarmendu behar dira: *Agrostis curtisii*, *Pedicularis sylvatica* eta *Stachys officinalis*. Espezie horiek habitat mota hori osatzen duten txilardi ia guztietan daude, Britainiar Uharteetatik Marokoko iparraldera.

4030 habitata honela definitzen du Europar Batasuneko habitatak interpretatzeko eskuliburuak (EUR25, 2003ko apirila): "Txilardi mesofiloak edo xerofiloak, lur silizeo, podsolizatueta hazten direnak, klima heze atlantiko edo subatlantikoetan, Europako erdialdeko, iparraldeko eta mendebaldeko behe- eta erdi-mendiko eremuetan". Zenbait azpimota bereizten dira, eta kostaldeko txilardi atlantikoak *Erica-Ulex*eko txilardi atlantikoaren azpimotakoak dira. *Ulicenion minoris*; *Daboecenion cantabricae* p.; *Ulicenion maritimae* p.: Klima atlantikoetan tojoetan aberatsak diren txilardiak (*Ulex*).

Gaztainondoo basoak

Gaztainondoa da nagusi, eta haritz pedunkulatuak eta markuak, lizarren bat eta hainbat zuhaitzi (hurritzak, esaterako) izaten ditu; zuhaixka-geruzan txilarrak, sasiak eta, batzuetan, oteak. Zuhaixka-geruzan txilarrak eta horiek ordezkatzeko dituzten sastraken oteak ohikoak dira, eta landare igokarien artean huntza eta *Tamus communis* ugari daude. Belar-geruzako florak bizi diren lurzoruen izaera gutxi gorabehera azidoa erakusten du; azidoenetan ohikoak dira *Blechnum spicant* iratzea, *Hypericum pulchrum* hiperikoa eta *Deschampsia flexuosa* graminea. Gizakiak mesede egin dio baso mota honi, duela urte batzuk landa-munduan gizakion eta animalien elikagai-iturri gisa zuen garrantzia dela eta. Hala ere, gaztainondoa Iberiar Penintsulako zuhaitz autoktonoa da, Kuaternarioko analisi polinikoen erakusten dutenez.

Flora: *Castanea sativa*, *Quercus robur*, *Q. pyrenaica*, *Fraxinus excelsior*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*; *Frangula alnus*; *Ulex gallii*, *Rubus* sp.pl.; *Hedera helix*, *Tamus communis*; *Athyrium filix-femina*, *Brachypodium sylvaticum*, *Circaea lutetiana*, *Deschampsia flexuosa*, *Euphorbia amygdaloides*, *Hypericum androsaemum*, *H. pulchrum*, *Oxalis acetosella*, *Ruscus aculeatus*, *Teucrium scorodonia*, *Viola riviniana*. Baldintza ekologikoak estai muinotarrari atxikitzen zaizkio, hezearen ombrotipoa hiperhezeari, eskisto, kuartzita, granito, hareatza edo kareharrien gaineko lurzoru azidoetan, oro har.

B. Habitat ez-naturalak eta antropikoak

***Pinus radiata* landaketak**

Hostozabalen sailek ustiapenerako modu artifizialean landatu diren baso zaharkituak biltzen dituzte. Konifero-espezieak dira baso-ustiapenerako gehien erabiltzen diren espezieak. Azkar garatzen direnez, paisaia nagusi diren espezieak dira. Espezie ezagunena *Pinus radiata* da, Monterreyko pinua edo intsignis pinua ere deitua.

Zallako beste formazio ez-natural batzuk baratzei, berotegiei eta zapaldutako eremuei atxikitzen zaizkie.

Onura publikoko mendiak eta baso-kudeaketa

Nabarmentzekoa da udalerrian Zallako azaleraren % 41,42 hartzen duten onura publikoko bi mendi daudela: M.U.P. Azolla, 136 hektareako azalerarekin, eta Zallako M.U.P., 1.150 hektareako azalerarekin.

Inguru sozioekonomikoa

[Demografia (egitura eta mugimenduak), sektore ekonomikoak eta enplegua, hirigintza-plangintza, kultur ondarea (kultura-ondasunak, aztarnategi arkeologikoak, abelbideak...)]

DEMOGRAFIA

Zallak 8.447 biztanlerekin itxi zuen 2021. urtea, biztanleen eroldako datuen arabera. Gizonen eta emakumeen artean % 50ean banatzen dira, eta horrek sexuen arteko oreka dakar. Zenbateko horrek % 0,4ko murrizketa txikia dakar aurreko urtearekin alderatuta, eta zifra horrek 2019an hasitako beherapen txikiko joerari jarraipena ematen dio.

Gizarte garatueta ohikoa den biztanleria erregresiboaren piramidea du. Zahartzea hautematen da, 35 urtetik gorako biztanleria-zerrendak zabaldu eta oinarri estua ikusten baita. Hala ere, ugaltzeko adinean dagoen azken hamarkadako populazio-erakarpenaren ondorioz, 15 urtetik beherakoen adin-tarteak ere gora egin du.

Azken eroldako datuen arabera, 3.245 etxe zeuden, eta horietatik gehienak bi pertsona edo gehiagokoak ziren (% 80). Seme-alabak dituzten bikoteak guztizkoaren % 59 dira, seme-alabarik gabeko bikoteak % 18,8, eta horien atzetik, guztizkoaren gainean, kide bakarreko etxekoen unitateen % 20 daude. Arreta berezia jarri behar zaie sostengatzaile bakarreko etxeei (guraso bakarrekoak eta guraso bakarrekoak), etxekoen unitate guztien % 9 inguru baitira. Pertsona bakarreko etxeek zein guraso bakarreko etxeek arreta berezia behar dute, beren barne-berezitasunekin.

SEKTORE EKONOMIKOAK.

Eustatek argitaratutako behin betiko azken datuen arabera (2018), industriaren balio erantsi gordinaren ehunekoa % 8,8koa da, zerbitzuena % 76,7koa, eraikuntzarena % 6,7koa eta lehen sektorearena (nekazaritza eta abeltzaintza) % 1koa. Balio Absolutu Gordinei buruzko datuek erakusten dute industriak pisu txikia duela eta lehen sektoreak pisu txikia. Eskualdeko dinamikekin harremanetan jarritz gero, joerak berresten dira. Ehunekotan, sektoreen mailak -%3 dira industrian, -%6 lehen hezkuntzan eta pisu handiagoa zerbitzuetan (+%8).

Zalla nabarmentzen da zerbitzuek eskualdeko dinamikan duten pisan. Zerbitzuen barruan, sektore pribatuan (merkataritzaren, ostalaritzaren eta garraioaren ekarpena) pisu handiagoa ikusten da sektore publikoan baino (hezkuntza, administrazioa, osasuna eta beste gizarte-zerbitzu batzuk).

ENPLEGUA LORTZEA.

Eustatek eskaintzen dituen 2020ko behin betiko datuen arabera, Zallak % 12,9ko langabezia-tasarekin itxi zuen urtea. Zifra hori eskualdeko batez bestekoa baino pixka bat handiagoa da, baina Valmasedak baino egoera hobea erakusten du. Udalerriak 500 langabe inguru zituela itxi zuen urtea, eta horien artean emakumeak gehiago ziren gizonak baino (309 eta 210, hurrenez hurren). Adinari dagokionez, langabeziak eragin handiagoa du 45 urtetik gorakoen artean.

Sektoreka, zerbitzu-sektorean daude langabetu gehien udalerrian (342 pertsona), eta, ondoren, aurretik enplegurik ez zutenak (70), industria (45), eraikuntza (44) eta nekazaritza (18).

ERRENTAK.

Zallako guztizko errenta pertsonalak (lanarenak, kapital higiezinarenak, higigarrienak, jarduerenak eta transferentziarenak) 19.938 dira, eskualde osoan baino 1.000 euro inguru gehiago (18.889 euro), Euskadi osoko probintzian baino 2.000 gutxiago. 2019an datatutako zenbateko hori 8.869 euro hazi da azken hogeitaz urteetan, beste erreferentzia batzuen antzeko zifra. Errealitate hori bilakaerari erreparatuta, ikusten da Zallaren eta eskualdearen eta gainerako azterketa-eremuen arteko desberdintasunen barruan ez dagoela

ziklo desberdinik, hazkunde-ildoek erritmo berberak bizi baitituzte. Espero bezala, hazkunde orokorreko urteetan gorakada handia izan da, higiezinaren sektorearen kreditu-erraztasunaren eta hazkundearen ondorioz, eta, ondoren, uzkurdura arineko aldia eta susperraldi motela baina ia etengabea 2014tik.

GAUR EGUNGO BIZITEGI-PARKEA

Etxebizitzaren egoera alderatzen badugu, esan dezakegu Zallan etxebizitza-parke zertxobait gazteagoa dagoela, gertuko ingurua eta probintzia baino. 42 urteko antzinatasuna du batez beste, Balmasedak baino 6 gutxiago eta Gueñesek baino 4 gutxiago. Probintziari dagokionez, 5 urte gutxiago ditu. 50 urtetik gorako familia-etxebizitzak aztertuta, Zallak gainerako mugapeek baino egoera hobea du, % 27 baitu, hau da, % 10etik gorako aldea beherantz.

Etxebizitza hutsei buruzko azterlan berri samar bat dago; zehazki, Udalak 2015ean eskatutako txosten bat, atez ate erregistratu zituena, eremuka. Azterlan estatistikoaren arabera, 303 etxebizitza huts daude Zallan, udalerriko etxebizitza guztien % 7,8. Horietatik 200 partikularrenak dira, 48 sustatzaile pribatuenak eta 3 Administrazio Publikoarenak.

Egoerari dagokionez, ia etxebizitza bakar batek ere ez ditu 60 urte baino gehiago, % 23k 15 urte baino gutxiago ditu eta erdiak baino gehiago egoera onean daude.

HIRIGINTZA-PLANGINTZA.

Planeamenduko Arau Subsidiarioak (ARAU SUBSIDIARIOAK), 1998ko maiatzaren 20ko Foru Aginduaren eta horren aldaketa puntualen bidez behin betiko onartuak.

ZALLAKO EUSKAL KULTURA ONDAREAREN ZENTROAREN DATU-BASEETAN ERREGISTRATUTAKO ELEMENTUAK.

ONDARE ARKITEKTONIKOA:

Euskal Autonomia Erkidegoak monumentu/monumentu-multzo izendatutako kultura-ondasunak:

Done Jakue Bidearen trazadura eta hari lotutako ondasunak:

- 3 URRUTIA JAUREGIA
- 9 SAN ANTONIO ERMITA
- 13 TERREROEN DORREA
- 20 HERRERAKO ESKOLA
- 22 BOLUMBURU DORREA
- 29 SANTA ANA ERMITA
- 35 LLANTADA DORREA
- 38 GOBEOKO JAUREGIA
- 42 ZARIKETEKO SAN PEDRO ERMITA
- 56 VILLA GEURE ETXEA
- 61 VILLA GOTZONERENA
- 67 BOLUNBURUKO BURDINOLA
- 78 IBARRA BASERRIA 13
- 125 BOLUNBURU BIDEA – BALMASEDA

Euskal Kultura Ondarearen EAEko Erregistroan kultura-ondasun deklaratzeko eta inskribatzeko proposamena egin zaien ondasunak:

- 4. ALLENDE JAUREGIA
- 5 RECALDE - SANTIBAÑEZ ETXEA
- 7 BASUALDO ETXEA
- 12. SAN KRISTOBAL ETXEA
- 18 SAN MIGEL ELIZA
- 21 MENDIA JAUREGIA
- 27 BATZOKI
- 28 MURGA JAUREGIA
- 30 VILLA MENDIA

36 VILLA JUANITA
 40 IRLANDAKO IKASTETXEA
 44 KASAKURALA
 50 YARTO JAUREGIA
 51 BASERRI LAUA
 54 LANTUTAKO ETXEA12
 57 ETXE LANDUA 7
 63 ESPAINIAKO PAPER-FABRIKA
 63-1 MOTORREN BILTEGIA
 63-2 AZPIZENTRAL ELEKTRIKOA
 63-3 TAILER MEKANIKOA
 63-4 BILTEGIAK ETA AROTZERIA
 63-5 BILTEGI OROKORRAK
 63-7 KANPOKO UR-BILTEGIA
 63-10 BULEGOAK ETA ZERBITZUAK
 63-14 UREN ARAZKETA
 63-15 KAUSTIFIKAZIOA
 64 PEALSA
 64-1 PRESA ETA KANALA
 64-2 GALDAKETA ETA SUBERAKETA NABEA
 64-3 IJEZKETAREN SEGIDAKO NABEA
 64-4 BULEGOAK ETA ENERGIA
 64-5 IJEZKETA-NABEA
 66 CADAGUAKO KOOPERATIBA
 81 BASERRI LAUA 1 ETA 2
 100 MARIVI ETXEA
 101 SAN PEDRO ETXEA 20
 102 SERRANO ETXEA
 103 GALLARDI 18 ETXEA
 104 LANZAGORTA ETORBIDEA 55
 106 LANGILEEN ETORBIDEA ETXEA 31
 121 MARIA SORTZEZ GARBIAREN ELIZA

Euskal Kultura Ondareari buruzko uztailaren 3ko 7/1990 Legearen babesean Euskal Kultura Ondasunaren EAEko Inbentario Orokorrean sartutako kultura-ondasunak:
 BOLUMBURU DORREA (22. fitxa).
 LLANTADA DORREA (35. fitxa).

ONDARE ARKEOLOGIKOA:

Sailkatutako kultura-ondasuna, monumentu-multzoaren eta babes bereziaren kategoriarekin BOLUNBURU INGURUAREN GOTORLEKUA (2020/06/23ko EHAA).
 Ustezko arkeologia-gunetzat jotako arkeologia-guneak.
 1 SAN JUAN DE HORMAZA/DE LA FLOR ERMITA (E)
 2 SAN PANTALEON ERMITA (E)
 3 ARETXAGAKO DORRETXEA (A)
 4 MENDIETAKO DORRETXEA (A)
 5 MARROQUINA DE MONTEHERMOSO DORRETXEA (E)
 7 BARRA 1EKO DORRETXEA (E)
 8 ZALLAKO SAN MIGEL ELIZA (8)
 9 MURGAKO DORRETXEA (A)
 10 SALCEDOKO DORRETXEA (E)
 11. SANTIAGO APOSTOL ELIZA (A)

- 13 CALCIBAN ERROTA (E)
- 14 SOLANOKO DORRETxea (A)
- 15 LLANTADA DORREA (B)
- 16 LLANTADAKO 24 ZENBAKIKO ORUBEA (B)
- 17 GOBEOKO DORRETxea (A)
- 18 BOLUNBURUKO DORRETxea (B)
- 19 SANTA ANA ERMITA (B)
- 20 BOLUNBURUKO BURDINOLA ETA ERROTA (D)
- 22 SAN ISIDRO LABORARIAREN ERMITA (A)
- 29 TARAMONAKO DORRETxea (E)
- 31 ARBALITZAKO KOKALEKUA (C)
- 32 PINTATZEKO ETXEA (A)
- 33 BRENAREN TUMULUA (C)

Babesteko proposatutako beste arkeologia-gune batzuk, Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legearen babesean:

- 35 KONPLEXU HIDRAULIKOA ETA LURREZKO BURDINOLA
- 36 GOBEOKO KONPLEXU HIDRAULIKOA

IV.3.– Inplikaturako lurralde-esparruen ingurumen-balorazioa. Ingurumen-diagnostiko eta -unitate homogeneousak.

(Inplikaturiko lurralde-esparruaren ingurumen-karakterizazioaren eta diagnostikoaren laburpena eta ingurumen-arazo nabarmenenen identifikazioa).

Ingurumen-karakterizazioa

[Hasierako agiriari egin beharreko deskribapenaren laburpena, aztertutako ingurumen-faktoreen arabera egituratuta, plan edo programaren zehaztapenentzat faktore mugatzaileak izan daitezkeen ingurumen-alderdi eta arazo nabarmenenak modu berezian nabarmenduta (habitat eta espezieen zatiketa, klima-aldaketa, beste eragin batzuk) (3000 karaktere)]

Zallako Hiri Antolamenduko Plan berriaren xede den eremuak aktibo natural, urbanistiko, sozial eta geoestrategiko garrantzitsuak ditu Bilboko metropoli-testuinguruaren hegoaldean. Egindako azterketaren arabera, hiri eta lurraldea ingurumen-eskakizun berrietara egokitu behar dira, ingurunea identifikatu eta babesteko, lurralde-eremu homogeneousak ezartzeko, hiri-eremu nagusiak trinkotzen eta indartzen laguntzeko eta gainerako lurralde-sistemei oreka emango dien azpiegitura berdea egituratzeko.

Egungo egoeraren ondorio negatibo potentzialak honako hauekin daude lotuta: ingurunean gutxi integratutako azpiegituren garapen esponentziala, arrisku naturaleko eremuen okupazioa, landa-ingurunearen gehiegizko erabilera eta asentamendu-sistemaren aztarna urbanizatu neurrigabea.

Ingurumen-unitate homogeneousen definizioa eta balorazioa

(Hasierako agiriak zehaztutako lurraldearen ingurumen-unitate homogeneousen informazioaren eta balorazioaren laburpena, eta harrera-gaitasunaren analisia planak edo programak aurreikusitako ezarpenen edo erabileren arabera).

Planaren berrikuspenera idazteko fase honetan, lehen lurralde-mugaketak ezarri dira, paisaia-unitateen arabera. Matrize hori izango da Ingurumen Azterketa Estrategikoko ingurumen-unitate homogeneousen harrera-ahalmena eta ingurumen-kalitatea kalkulatzeko patroietako bat.

Hiru paisaia-unitate handiak Kadagua haranean, Trucios-Artzentales-Otxaran ordokietan eta hiriguneetan egituratuta daude. Erabileren eta natura-baldintzen arabera, unitate bereizgarri hauek ezar daitezke Zallan:

A. Kadagua harana

-Sastrakadia, flubio-oskola menderatzen duena

-Hostozabal erorkorrak eta iraunkorrak

-Larre menditarren baso-mosaikoa

-Mosaiko mistoak

-Kadaguako korridorea

B. Turcios – Artzetales – Otxaran

-Nekazaritzako mosaikoa landaketekin

-Baso-landaketak

C. Hiri-kokalekuak eta urbanizazioa

-Erdiguneko aztarna urbanizatua

-Kokapen aloktonoak.

Plan edo programak Natura 2000 Sarean izan dezakeen eraginaren balorazio espezifiko

[Hasierako agirian egindako balorazioa laburbilduko da, dekretuaren 8.1.m) artikuluan adierazitakoarekin bat etorriz. Zentzu horretan, 92/43/EEE Habitategi buruzko Zuzentarauaren 6. artikuluen 3. eta 4. paragrafoen xedapenei buruzko metodologia-gidan, «bahetzea» 1. fasean, xedatutakoa jarraituko da (2.000 karaktere)].

Dokumentuaren zirriborroak jasotzen dituen zehaztapenak Natura 2000 Sareko eremuak aitortzearekin lotzen dira, horien erregulazioa Kudeaketa Plan espezifikoetara bidaliz eta kautelazko babes-neurriak ezarri, horiek lurzoru urbanizaezin babestuan txertatuz onartzen diren bitartean. Horregatik, aldez aurretik uste da HAPOn berrikuspenak ez dakarrela eraginik Natura 2000 Sareko espazioetan, uholde-arriskuarekin lotutakoez gain.

Hiri Antolamenduko
Plan Orokorra

12/HDE

PLANOAK:

- 0. AUKERA
- 1. AUKERA
- 2. AUKERA

TERRITORIO CIUDAD SLP

TAPER